

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE
IN POZNAŃ

Statistical
Yearbook
Wielkopolskie
Voivodship

2013

Poznań 2013

ZESPÓŁ REDAKCYJNY   *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO   *OF STATISTICAL OFFICE*

Przewodniczący   *President*
Jacek Kowalewski

Redaktor główny   *Editor in chief*
Tomasz Klimanek

Członkowie   *Members*
Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszką, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz   *Secretary*
Emilia Bogacka

Opracowanie tablic, redakcja techniczna,   *Elaboration of tables, technical supervision,*
korekta, skład i grafika komputerowa –   *proof-reading, typesetting and computer*
– Dział Opracowań Zbiorczych w Wielko-   *graphics – Division of Aggregate Studies*
polskim Ośrodku Badań Regionalnych   *in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu   *When publishing data of Statistical Office*
danych Urzędu Statystycznego   *– please indicate source*

ISSN 1642 – 6657

Publikacja dostępna na CD   *Publication available on CD*

Wydawca: *Editor:*
URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAN

ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200
Contact fax 61 27 98 100
e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://www.stat.gov.pl/poznan>
Internet address

PRZEDMOWA

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego to jedno z najważniejszych opracowań w ramach planu wydawniczego Urzędu Statystycznego w Poznaniu, które każdego roku dostarcza informacji o skali przemian społecznych oraz poziomie rozwoju gospodarki regionu. Egzemplarz trafiający dziś do Państwa rąk stanowi liczbowe podsumowanie przeobrażeń, jakie zaobserwowano w życiu społeczno-gospodarczym województwa wielkopolskiego w 2012 r.

Kształt tegorocznej edycji *Rocznika* jest efektem prac nad ujednoliceniem publikacji opracowywanych przez poszczególne województwa. Podjęta próba standaryzacji roczników dotyczy m.in. ujednolicenia nazw działów i tytułów tablic, aktualizacji informacji zawartych w notkach i przypisach, uspołnienia stosowanej retrospekcji czasowej, wprowadzenia jednolitego wykazu zmiennych, zakresu i sposobu prezentowanych danych (pełna/niepełna zbiorowość) oraz stosowanych przekrojów terytorialnych, a także doprecyzowania stosowanej terminologii.

Jak co roku dla uchwycenia tendencji i wskazania kierunków zachodzących zmian, informacje z opisywanego roku zestawiane są z danymi z lat poprzednich. W *Roczniku Statystycznym Województwa Wielkopolskiego 2013*, w otwierających go tablicach przeglądowych, retrospekcja sięga roku 2000, dalej prezentując dane w szeregu wieloletnim 2005–2012. W tablicach dziedzinowych zamieszczonych w poszczególnych działach tematycznych, tam gdzie było to możliwe ze względu na dostępność oraz jakość danych, zaprezentowano informacje dla lat: 2005, 2010, 2011 i 2012.

W odniesieniu do roczników z lat poprzednich, nowością w bieżącej edycji jest m.in. prezentacja danych o medianie wieku, informacji o gospodarstwach domowych oraz o osobach niepełnosprawnych – na podstawie wyników NSP 2011, danych o poziomie miesięcznych wynagrodzeń brutto według grup zawodowych, o stopniu skolaryzacji w układzie szczebli kształcenia, informacji z zakresu szkolnictwa wyższego o filiach zamiejscowych, studiach podyplomowych i doktoranckich oraz nauczycielach akademickich, danych o ruchu pasażerów w portach lotniczych, o nakładach na działalność badawczą i rozwojową, a także innowacyjną w przemyśle, według źródeł finansowania, informacji o ekologicznych gospodarstwach rolnych, jak również danych z zakresu łowiectwa.

Przekazując Państwu najnowsze wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego*, wierzę, że spełni ono oczekiwania tak stałych, jak i nowych czytelników, a jego nieco zmieniony kształt ułatwi prowadzenie porównań międzywojewódzkich.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, grudzień 2013 r.

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. Page
Przedmowa	Preface	3–4
Spis tablic	List of tables	6–18
Spis wykresów	List of graphs	19
Objaśnienia znaków umownych	Symbols	20
Skróty	Abbreviations	20–21
Uwagi ogólne	General notes	22–28

TABLICE PRZEGLĄDOWE**REVIEW TABLES**

I. Województwo na tle kraju w 2012 r.	<i>Voivodship on the background of the country in 2012</i>	29–35
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005–2012)	<i>Major data on the voivodship (2000, 2005–2012)</i>	36–53

DZIAŁY**CHAPTERS**

I. Geografia	<i>Geography</i>	54–56
II. Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	57–81
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and territorial self-government</i>	82–87
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i>	88–95
V. Ludność. Wyznania religijne	<i>Population. Religious denominations</i>	96–128
VI. Rynek pracy	<i>Labour market</i>	129–175
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	176–189
VIII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	190–198
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	199–213
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>	214–247
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	<i>Health care and social welfare</i>	248–264
XII. Kultura. Turystyka. Sport	<i>Culture. Tourism. Sport</i>	265–279
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	<i>Science and technology. Information society</i>	280–295
XIV. Ceny	<i>Prices</i>	296–300
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	301–330
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i>	331–346
XVII. Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	347–355
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i>	356–361
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finance of enterprises</i>	362–378
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i>	379–387
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i>	388–398
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i>	399–403
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Privatization. Entities of the national economy</i>	404–415
XXIV. Targi	<i>Fair</i>	416–421

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne województwa	<i>Geographic location of the voivodship . . . . .</i>	1	54
Powierzchnia i granice w 2012 r.	<i>Area and borders in 2012 . . . . .</i>	2	54
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations . . . . .</i>	3	55
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls . . . . .</i>	4	55
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures . . . . .</i>	5	56
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness . . . . .</i>	6	56
DZIAŁ II. ŚTAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x	57
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use. . . . .</i>	1 (7)	65
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes . . . . .</i>	2 (8)	67
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land . . . . .</i>	3 (9)	67
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population . . . . .</i>	4 (10)	68
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water consumption for needs of the national economy and population . . . . .</i>	5 (11)	68
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agri- culture and forestry as well as water for filling fish ponds . . . . .</i>	6 (12)	69
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2012 r.	<i>Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks in 2012. . . . .</i>	7 (13)	69
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadza- ne do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground . . . . .</i>	8 (14)	70
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed . . . . .</i>	9 (15)	70
Oczyszczalnie ścieków	<i>Wastewater treatment plants . . . . .</i>	10 (16)	71
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality . . . . .</i>	11 (17)	72
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- rza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality . . . . .</i>	12 (18)	73
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumu- lated) as well as their storage yards areas . . . . .</i>	13 (19)	74
Odpady według rodzajów w 2012 r.	<i>Waste by type in 2012 . . . . .</i>	14 (20)	74
Powierzchnia o szczególnych walorach przy- rodniczych prawnie chroniona	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value . . . . .</i>	15 (21)	75
Parki narodowe	<i>National parks . . . . .</i>	16 (22)	75
Rezerваты przyrody	<i>Nature reserves . . . . .</i>	17 (23)	76
Parki krajobrazowe	<i>Landscape parks . . . . .</i>	18 (24)	76
Pomniki przyrody	<i>Monuments of nature . . . . .</i>	19 (25)	77

	Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) . . . . .</i>	20 (26) 77
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management . . . . .</i>	21 (27) 79
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund . .</i>	22 (28) 80
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds . . . . .</i>	23 (29) 81
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x 82
Jednostki administracyjne województwa	<i>Administrative units of voivodship . . . . .</i>	1 (30) 84
Gminy w 2012 r.	<i>Gminas in 2012 . . . . .</i>	2 (31) 84
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2012 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2012 . . .</i>	3 (32) 85
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2012 . . . . .</i>	4 (33) 85
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration . . . . .</i>	5 (34) 87
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x 88
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes by the Police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings</i>	1 (35) 90
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję i prokuraturę	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police and prosecutor's office . .</i>	2 (36) 92
Wpływ spraw do sądów powszechnych	<i>Incoming cases in the common courts . . . . .</i>	3 (37) 92
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2012 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2012 . .</i>	4 (38) 93
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation . . . . .</i>	5 (39) 94
Załatwione sprawy rodzinne	<i>Resolved family cases . . . . .</i>	6 (40) 94
Sprawy rodzinne załatwione w 2012 r.	<i>Family cases resolved in 2012 . . . . .</i>	7 (41) 95
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	<i>Entities of the National Judicial Register . . . . .</i>	8 (42) 95
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS	
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x 96
Ludność	Population	
Ludność	<i>Population . . . . .</i>	1 (43) 102
Ludność według płci i wieku	<i>Population by sex and age . . . . .</i>	2 (44) 102
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	<i>Working and non-working age population . . . . .</i>	3 (45) 103
Miasta i ludność w miastach	<i>Towns and urban population . . . . .</i>	4 (46) 104
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską . .	<i>Gminas inhabited by rural population . . . . .</i>	5 (47) 105
Mediana wieku ludności według płci	<i>Median population age by sex . . . . .</i>	6 (48) 105

	Tabl. Table	Str. Page
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego	<i>Population aged 15 and more by de facto marital status .....</i>	7 (49) 106
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia	<i>Population aged 13 and more by education level .....</i>	8 (50) 107
Ludność według struktury identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.	<i>Population by the structure of national-ethnic identity in 2011 .....</i>	9 (51) 108
Ludność według głównego źródła utrzymania	<i>Population by main source of maintenance .....</i>	10 (52) 108
Gospodarstwa domowe według liczby osób ..	<i>Households by number of persons .....</i>	11 (53) 109
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego	<i>Households by family composition .....</i>	12 (54) 109
Osoby niepełnosprawne	<i>Disabled persons .....</i>	13 (55) 109
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics .....</i>	14 (56) 110
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	<i>Marriages contracted and dissolved .....</i>	15 (57) 111
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2012 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2012 .....</i>	16 (58) 111
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2012 r. ..	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2012 .....</i>	17 (59) 113
Małżeństwa wyznaniowe	<i>Church or religious marriages .....</i>	18 (60) 114
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2012 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2012 .....</i>	19 (61) 115
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage .....</i>	20 (62) 116
Urodzenia	<i>Births .....</i>	21 (63) 116
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka i wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother ....</i>	22 (64) 117
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population .....</i>	23 (65) 118
Zgony według płci i wieku zmarłych	<i>Deaths by sex and age of deceased .....</i>	24 (66) 118
Zgony według wybranych przyczyn	<i>Deaths by selected causes .....</i>	25 (67) 119
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age .....</i>	26 (68) 121
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	<i>Infant deaths by selected causes .....</i>	27 (69) 122
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	<i>Suicides registered by Police .....</i>	28 (70) 123
Przeciętne dalsze trwanie życia	<i>Life expectancy .....</i>	29 (71) 123
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence .....</i>	30 (72) 124
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction .....</i>	31 (73) 125
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants .....</i>	32 (74) 125
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants ....</i>	33 (75) 126
Wyznania religijne	Religious denominations	
Niektóre wyznania religijne w 2012 r.	<i>Selected religious denominations in 2012 .....</i>	34 (76) 127
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x 129
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more on the basis of census in 2011 .....</i>	1 (77) 139

	Tabl. Table	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by educational level on the basis of census in 2011</i>	2 (78) 140
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis</i>	3 (79) 142
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2012 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2012 – on the LFS basis</i>	4 (80) 143
Pracujący	Employment	
Pracujący	<i>Employed persons</i>	5 (81) 144
Pracujący według statusu zatrudnienia	<i>Employed persons by employment status</i>	6 (82) 145
Przeciętne zatrudnienie	<i>Average paid employment</i>	7 (83) 146
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	<i>Full- and part-time paid employment</i>	8 (84) 148
Przyjęcia do pracy	<i>Hires</i>	9 (85) 149
Zwolnienia z pracy	<i>Terminations</i>	10 (86) 150
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time</i>	11 (87) 152
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2012 r.	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job in 2012</i>	12 (88) 154
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers</i>	13 (89) 156
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls</i>	14 (90) 157
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority</i>	15 (91) 157
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers</i>	16 (92) 159
Wydatki Funduszu Pracy	<i>Expenditures of Labour Fund</i>	17 (93) 159
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	18 (94) 160
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	19 (95) 164
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture</i>	20 (96) 167
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	<i>Persons working in hazardous conditions</i>	21 (97) 168
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2012 r.	<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2012</i>	22 (98) 170
Choroby zawodowe	<i>Occupational diseases</i>	23 (99) 172
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions</i>	24 (100) 173
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits</i>	25 (101) 174

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Uwagi ogólne	General notes	x	176
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	Average monthly gross wages and salaries	1 (102)	179
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012.....	2 (103)	180
Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012.....	3 (104)	182
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Average gross wages and salaries for October 2012	4 (105)	185
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012	5 (106)	187
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści	Retirees and pensioners	6 (107)	188
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto ...	Gross retirement pay and pension benefits.....	7 (108)	189
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	190
Gospodarstwa domowe	Households	1 (109)	196
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita available income of households	2 (110)	196
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita expenditures of households	3 (111)	197
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households	4 (112)	197
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania ...	Households furnished with selected durable goods	5 (113)	198
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	At-risk of poverty rates in households	6 (114)	198
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	General notes	x	199
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewage systems	1 (115)	204
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	Consumers and consumption of electricity in households	2 (116)	204

	Tabl. Table	Str. Page
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households . . . . .</i>	3 (117) 205
Ogrzewnictwo	<i>House-heating . . . . .</i>	4 (118) 205
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	<i>Using water supply, sewage and gas supply systems . . . . .</i>	5 (119) 206
Odpady komunalne	<i>Municipal waste . . . . .</i>	6 (120) 206
Nieczystości ciekłe	<i>Liquid waste . . . . .</i>	7 (121) 207
Składowiska odpadów komunalnych	<i>Landfill sites with municipal waste . . . . .</i>	8 (122) 207
Komunikacja miejska	<i>Urban transport . . . . .</i>	9 (123) 208
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	<i>Generally accessible and estate area green belts</i>	10 (124) 208
Mieszkania	<i>Dwellings</i>	
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks . . . . .</i>	11 (125) 209
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations . . . . .</i>	12 (126) 210
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2012 r.	<i>Housing allowances paid out in 2012 . . . . .</i>	13 (127) 210
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	<i>Administration of grounds for dwelling construction . . . . .</i>	14 (128) 211
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	<i>Dwellings in which construction has begun . . . . .</i>	15 (129) 212
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed . . . . .</i>	16 (130) 212
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	<i>Dwellings completed by number of rooms . . . . .</i>	17 (131) 213
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	<i>CHAPTER X. EDUCATION</i>	
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x 214
Dane zbiorcze	<i>Aggregate data</i>	
Edukacja według szczebli kształcenia	<i>Education by level . . . . .</i>	1 (132) 219
Szkoły według organów prowadzących	<i>Schools by school governing authority . . . . .</i>	2 (133) 221
Uczniowie według grup wieku	<i>Pupils and students by age groups . . . . .</i>	3 (134) 223
Współczynnik skolaryzacji	<i>Enrolment rate . . . . .</i>	4 (135) 224
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	<i>Personal computers in schools for children and youth as well as in post-secondary schools . . . . .</i>	5 (136) 225
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools . . . . .</i>	6 (137) 226
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	<i>Students studying foreign languages in schools for adults . . . . .</i>	7 (138) 228
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	<i>Education of people with special educational needs . . . . .</i>	8 (139) 229
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	<i>Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres . . . . .</i>	9 (140) 230
Wychowanie pozaszkolne	<i>Extracurricular education . . . . .</i>	10 (141) 231
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) . . . . .</i>	11 (142) 231
Domy i stołówki studenckie	<i>Student dormitories and canteens . . . . .</i>	12 (143) 232
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships . . . . .</i>	13 (144) 232
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) . . . . .</i>	14 (145) 233

	Tabl. Table	Str. Page
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) .....</i>	15 (146) 234
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) .....</i>	16 (147) 235
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education .....</i>	17 (148) 236
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) .....</i>	18 (149) 236
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) .....</i>	19 (150) 237
Uczniowie i absolwenci liceów profilowanych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według profili kształcenia	<i>Students and graduates of specialized secondary schools for youth (excluding special schools) by educational profile .....</i>	20 (151) 237
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) .....</i>	21 (152) 238
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education .....</i>	22 (153) 238
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży ...	<i>Level art schools for children and youth .....</i>	23 (154) 239
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) ...	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) .....</i>	24 (155) 239
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education .....</i>	25 (156) 240
Szkoły wyższe	<i>Higher education institutions .....</i>	26 (157) 241
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2012/13.	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well teaching centres in another location of higher education institutions in 2012/13 academic year by place of residence. ....</i>	27 (158) 241
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools .....</i>	28 (159) 242
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools .....</i>	29 (160) 242
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych	<i>Academic teachers in higher education institutions</i>	30 (161) 243
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools .....</i>	31 (162) 243
Studia podyplomowe i doktoranckie	<i>Postgraduate and doctoral studies .....</i>	32 (163) 244
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia	<i>Postgraduate studies by fields of education .....</i>	33 (164) 245
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults .....</i>	34 (165) 246
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education .....</i>	35 (166) 247
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x 248
Pracownicy medyczni w 2012 r.	<i>Medical personnel in 2012 .....</i>	1 (167) 254
Lekarze specjaliści w 2012 r.	<i>Doctors specialists in 2012 .....</i>	2 (168) 254
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>Out-patient health care in 2012 .....</i>	3 (169) 255
Stacjonarna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>In-patient health care in 2012 .....</i>	4 (170) 256
Szpitala ogólne w 2012 r.	<i>General hospitals in 2012 .....</i>	5 (171) 257
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna ...	<i>Emergency medical services and first aid .....</i>	6 (172) 258
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ...	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets .....</i>	7 (173) 258
Krwiodawstwo	<i>Blood donation .....</i>	8 (174) 259

		Tabl. Table	Str. Page
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings</i>	9 (175)	259
Żłobki i kluby dziecięce	<i>Nurseries and children's clubs</i>	10 (176)	260
Placówki wsparcia dziennego	<i>Day-support centres</i>	11 (177)	261
Rodzinna piecza zastępcza	<i>Family foster care</i>	12 (178)	261
Instytucjonalna piecza zastępcza	<i>Institutional foster care</i>	13 (179)	261
Pomoc społeczna stacjonarna	<i>Stationary social welfare</i>	14 (180)	262
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents</i>	15 (181)	263
Świadczenia pomocy społecznej	<i>Social assistance benefits</i>	16 (182)	264
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	265
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane	<i>Books and pamphlets published</i>	1 (183)	268
Gazety i czasopisma wydane	<i>Newspapers and magazines published</i>	2 (184)	268
Biblioteki publiczne (z filiami)	<i>Public libraries (with branches)</i>	3 (185)	269
Muzea	<i>Museums</i>	4 (186)	269
Galerie sztuki	<i>Art galleries</i>	5 (187)	269
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises</i>	6 (188)	270
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centers</i>	7 (189)	270
Kina stałe	<i>Fixed cinemas</i>	8 (190)	271
Abonenci radiowi i telewizyjni	<i>Radio and television subscribers</i>	9 (191)	271
Abonenci telewizji kablowej	<i>Cable television subscribers</i>	10 (192)	271
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki	<i>Tourist accommodation establishments</i>	11 (193)	272
Hotele według kategorii	<i>Hotels by category</i>	12 (194)	274
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments</i>	13 (195)	275
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments</i>	14 (196)	275
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	15 (197)	276
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	16 (198)	277
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	17 (199)	277
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	18 (200)	279
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	280
Nauka i technika	Science and technology		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Units and employment in research and development activity</i>	1 (201)	284
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	2 (202)	285

		Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) . . . . .</i>	3 (203)	286
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) . . . . .</i>	4 (204)	287
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) . . . . .</i>	5 (205)	287
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) . . . . .</i>	6 (206)	288
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity . . . . .</i>	7 (207)	288
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2012 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2012 . . . . .</i>	8 (208)	289
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2010–2012	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2010–2012 . . . . .</i>	9 (209)	290
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) . . . . .</i>	10 (210)	291
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) . . . . .</i>	11 (211)	293
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Resident inventions and utility models . . . . .</i>	12 (212)	294
Spółeczeństwo informacyjne	<i>Information society</i>		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies . . . . .</i>	13 (213)	295
Cele wykorzystania internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises . . . . .</i>	14 (214)	295
 DZIAŁ XIV. CENY	 <i>CHAPTER XIV. PRICES</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x	296
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services . . . . .</i>	1 (215)	297
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	<i>Retail prices of selected goods and services . . . . .</i>	2 (216)	297
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	<i>Average procurement prices of major agricultural products . . . . .</i>	3 (217)	299
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	<i>Average marketplace prices received by farmers . . . . .</i>	4 (218)	300
 DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	 <i>CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes . . . . .</i>	x	301
Rolnictwo	<i>Agriculture</i>		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	<i>Trends and major economic and production results in agriculture . . . . .</i>	1 (219)	307
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	<i>Agricultural land area by land type . . . . .</i>	2 (220)	309

	Tabl. Table	Str. Page
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	<i>Farms by area groups</i>	3 (221) 309
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)</i>	4 (222) 310
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices)</i>	5 (223) 310
Powierzchnia zasiewów	<i>Sown area</i>	6 (224) 312
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	<i>Selected crop production and yields</i>	7 (225) 313
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych	<i>Area, production and yields of ground vegetables</i>	8 (226) 314
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	<i>Area, production and yields of tree fruit</i>	9 (227) 315
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owo- cowych i plantacji jagodowych	<i>Area, production and yields of berry fruit</i>	10 (228) 316
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	<i>Cattle, pigs, sheep and horses</i>	11 (229) 317
Drób	<i>Poultry</i>	12 (230) 318
Produkcja żywca rzeźnego	<i>Production of animals for slaughter</i>	13 (231) 318
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	<i>Production of meat, fats and pluck</i>	14 (232) 319
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	<i>Production of cows' milk and hen eggs</i>	15 (233) 319
Ciągniki rolnicze	<i>Agricultural tractors</i>	16 (234) 320
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicz- nych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient</i>	17 (235) 320
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	<i>Value of procurement of agricultural products (current prices)</i>	18 (236) 321
Skup ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement of major agricultural products</i>	19 (237) 322
Ekologiczne gospodarstwa rolne	<i>Organic farms</i>	20 (238) 323
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne	<i>Major game species</i>	21 (239) 323
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	<i>Shoot of main game species</i>	22 (240) 324
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts</i>	23 (241) 324
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych	<i>Forest land</i>	24 (242) 325
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (243) 326
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (244) 327
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work</i>	27 (245) 328
Pozyskanie drewna	<i>Removals</i>	28 (246) 329
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrze- wień	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals</i>	29 (247) 330
Pożary w lasach	<i>Forest fires</i>	30 (248) 330
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 331
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry (current prices)</i>	1 (249) 334
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)</i>	2 (250) 336
Produkcja ważniejszych wyrobów	<i>Production of major products</i>	3 (251) 336

		Tabl. Table	Str. Page
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	<i>Average paid employment in industry. ....</i>	4 (252)	338
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry .....</i>	5 (253)	340
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production (current prices) .....</i>	6 (254)	342
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production by type of construction (current prices) .....</i>	7 (255)	342
Budynki oddane do użytkowania	<i>Buildings completed .....</i>	8 (256)	344
Budynki oddane do użytkowania według rodzaju budynków	<i>Buildings completed by type of buildings .....</i>	9 (257)	345
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction .....</i>	10 (258)	346
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	347
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	<i>Operated railway lines .....</i>	1 (259)	350
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	<i>Hard surface public roads .....</i>	2 (260)	350
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors .....</i>	3 (261)	351
Linie regularnej komunikacji autobusowej ..	<i>Regular bus communication lines .....</i>	4 (262)	351
Transport samochodowy zarobkowy	<i>Hire or reward road transport .....</i>	5 (263)	352
Ruch pasażerów w portach lotniczych	<i>Passenger traffic at airports .....</i>	6 (264)	352
Przeładunek ładunków w portach lotniczych	<i>Freight loaded and unloaded at airports .....</i>	7 (265)	352
Wypadki drogowe i ich ofiary	<i>Road traffic accidents and their casualties .....</i>	8 (266)	353
Wypadki drogowe według sprawców, ważniej- szych przyczyn i rodzajów pojazdów	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles .....</i>	9 (267)	353
Łączność	Communication		
Podstawowe usługi pocztowe	<i>Basic postal services .....</i>	10 (268)	354
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	<i>Telephone subscribers and telephone sets .....</i>	11 (269)	355
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	356
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	<i>Retail sales (current prices) .....</i>	1 (270)	359
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	<i>Retail sales by groups (current prices) .....</i>	2 (271)	359
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębior- stwach handlowych (ceny bieżące)	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices) ..</i>	3 (272)	359
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	<i>Shops by organizational form and petrol stations ..</i>	4 (273)	360
Gastronomia	<i>Catering .....</i>	5 (274)	360
Magazyny handlowe	<i>Trade warehouses .....</i>	6 (275)	361
Targowiska	<i>Marketplaces .....</i>	7 (276)	361
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCE OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	362
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsię- biorstw według sektorów własności	<i>Revenues, costs and financial results of enter- prises by ownership sectors .....</i>	1 (277)	366

		Tabl. Table	Str. Page
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections .....</i>	2 (278)	367
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	<i>Enterprises by obtained financial results .....</i>	3 (279)	368
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relations in enterprises .....</i>	4 (280)	370
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	<i>Current assets of enterprises .....</i>	5 (281)	372
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	<i>Share equity (funds) of enterprises .....</i>	6 (282)	374
Kapitał zakładowy spółek	<i>Share capital of companies .....</i>	7 (283)	375
Zobowiązania przedsiębiorstw	<i>Liabilities of enterprises .....</i>	8 (284)	377

DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE**CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE**

Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	379
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Revenue of local self-government entities budgets by type .....</i>	1 (285)	382
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	<i>Revenue of local self-government entities budgets by divisions in 2012 .....</i>	2 (286)	384
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by type .....</i>	3 (287)	385
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by divisions in 2012 .....</i>	4 (288)	386
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	<i>Revenue and costs of self-government budgetary establishments .....</i>	5(289)	387

**DZIAŁ XXI. INWESTYCJE.
ŚRODKI TRWAŁE****CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS**

Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	388
Inwestycje	<i>Investments</i>		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices) .....</i>	1 (290)	392
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) .....</i>	2 (291)	393
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) .....</i>	3 (292)	394
Środki trwałe	<i>Fixed assets</i>		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) .....</i>	4 (293)	396
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) ..	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) .....</i>	5 (294)	397

**DZIAŁ XXII. RACHUNKI
REGIONALNE****CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS**

Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	399
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	<i>Gross domestic product (current prices) .....</i>	1 (295)	402
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) ....</i>	2 (296)	403
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	<i>Nominal income in the households sector. ....</i>	3 (297)	403

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPO- DARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 404
Prywatyzacja	Privatization	
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises included in the privatiza- tion process from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012 ..</i>	1 (298) 406
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią i zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises privatized by the direct method and liquidated from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012 .....</i>	2 (299) 406
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przed- siębiorstw państwowych i ich prywatyzacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>Companies established as a result of the commercia- lization of state owned enterprises and their priva- tization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012 .....</i>	3 (300) 407
Spółki powstałe na bazie sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsię- wzięciw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>Companies established on the basis of the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012 ..</i>	4 (301) 407
Przedsiębiorstwa państwowe według stanu prawno-organizacyjnego w 2012 r.	<i>State owned enterprises by legal and organiza- tional status in 2012 .....</i>	5 (302) 408
Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy	
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON.	<i>Entities of the national economy in the REGON register .....</i>	6 (303) 408
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji ..	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal status and sections .....</i>	7 (304) 409
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	<i>Commercial companies by legal status and sections .....</i>	8 (305) 411
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejes- trowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections .....</i>	9 (306) 412
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestro- wane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections .....</i>	10 (307) 414
DZIAŁ XXIV. TARGI	CHAPTER XXIV. FAIR	
Wystawcy oraz frekwencja na Targach „Inno- wacje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	<i>Exhibitors, producers and attendance on the “Inno- vations – Technologies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań .....</i>	1 (308) 416
Powierzchnia wystawowa na Targach „Innowa- cje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	<i>Exposition area on the “Innovations – Technolo- gies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań .....</i>	2 (309) 416
Imprezy wystawiennicze organizowane przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w Poznaniu	<i>Expositional events organized by Poznań International Fair in Poznań .....</i>	3 (310) 417
Wybrane imprezy wystawiennicze organizowa- ne przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w 2012 r.	<i>Selected expositional events organized by Poznań International Fair in 2012 .....</i>	4 (311) 417

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Str. Page
Podział administracyjny województwa wielkopolskiego w 2012 r.	<i>Administrative division of the Wielkopolskie Voivodship in 2012</i>	56
Podział województwa wielkopolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Wielkopolskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	57
Ludność według płci i wieku w 2012 r.	<i>Population by sex and age in 2012</i>	104
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistic</i>	105
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at 0 age</i>	105
Struktura pracujących w 2012 r.	<i>Structure of employed persons in 2012</i>	156
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia w 2012 r.	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level in 2012</i>	156
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship</i>	157
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2012</i>	208
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	208
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/13	<i>Education by educational level in the 2012/13 school year</i>	209
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2012 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2012</i>	312
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r. (ceny stałe)	<i>Structure of market agricultural output in 2011 (constant prices)</i>	312
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	313
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita</i>	384
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	384
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2012 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2012</i> ..	385

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	(*)	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	Δ	– nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do <i>Rocznika</i> . <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(,)	– <i>used in figures presents decimal point.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	mm	=	milimetr
thous.	=	thousand			<i>millimetre</i>
mln	=	million	cm	=	centymetr
		<i>million</i>			<i>centimetre</i>
zł	=	złoty	m	=	metr
zl	=	<i>zloty</i>			<i>metre</i>
szt.	=	sztuka	km	=	kilometr
pcs	=	<i>piece</i>			<i>kilometre</i>
egz.	=	egzemplarz	m ²	=	metr kwadratowy
					<i>square metre</i>
kpl.	=	komplet	ha	=	hektar
					<i>hectare</i>
wol.	=	wolumin	km ²	=	kilometr kwadratowy
vol.	=	<i>volume</i>			<i>square kilometre</i>
g	=	gram	ml	=	mililitr
		<i>gram</i>			<i>millilitre</i>
kg	=	kilogram	l	=	litr
		<i>kilogram</i>			<i>litre</i>
dt	=	decytona	hl	=	hektolitr
		<i>deciton</i>			<i>hectolitre</i>
t	=	tona	dm ³	=	decymetr sześcienny
		<i>tonne</i>			<i>cubic decimetre</i>

dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	ust.	= ustęp
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
MWh	= megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	i in.	= i inni
GJ	= gigadżul <i>gigajoule</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne <i>and the like</i>
TJ	= teradżul <i>terajoule</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi <i>among others</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład <i>for example</i>
h	= godzina <i>hour</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest <i>that is</i>
d	= doba	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy <i>that is</i>
24 h	= 24 hours	tzw.	= tak zwany <i>so-called</i>
r.	= rok <i>year</i>	ww.	= wyżej wymieniony <i>mentioned above</i>
p u	= powierzchnia użytkowa	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych
brick	<i>standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>		<i>European System of National and Regional Accounts</i>
t/r	= ton rocznie	PKB	= produkt krajowy brutto
t/y	= tonnes per year	GDP	= gross domestic product
art.	= artykuł	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
Art.	= article	ECE	= Economic Commission for Europe
cd.	= ciąg dalszy	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
cont.	= continued		<i>Statistical Office of the European Union</i>
dok.	= dokończenie	OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
cont.	= continued		<i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>
Lp.	= liczba porządkowa	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
No.	= ordinal number	UN	= United Nations
kk	= Kodeks karny	UE	= Unia Europejska
kks	= Kodeks karny skarbowy	EU	= European Union
kl.	= klasa	WHO	= Światowa Organizacja Zdrowia
nr (Nr)	= numer		<i>World Health Organization</i>
No.	= number	NSP	= Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
poz.	= pozycja		<i>Population and Housing Census</i>
pkt	= punkt		
poj.	= pojemność		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w *Roczniku* dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi; zmiany te powodowały brak porównywalności danych również przy niezmiennych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
- 3) według **sektorów własności**:
  - **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885), replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data, also when the names of classification levels remained unchanged.

The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use”;

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;
- 3) according to **ownership sectors**:
  - **public sector** – grouping state ownership (for the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with the predominance of capital (property) of public sector entities,

- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
- 3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:
  - do 9,
  - od 10 do 49,
  - powyżej 49.
- 4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
- 5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.
- Metoda przedsiębiorstw** (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.
- 6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
- Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
- 7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w *Roczniku* – obok PKD 2007 – należy wymienić:
  - 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537 z późn. zm.), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
  - **private sector** – grouping private domestic ownership (for natural persons and other private entities), foreign ownership (for foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.
“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.
  3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and, unless otherwise indicated, include entities employing:
    - up to 9 persons,
    - from 10 to 49 persons,
    - more than 49 persons.
  4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.
  5. Data according to NACE Rev. 2 sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.
  - In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.
  6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
  - The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.
  7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:
    - 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537 with later amendments), replacing the classification valid until 30 VI 2010;

- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316 z późn. zm.);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.
8. Informacje o województwie oraz według miast i wsi podano w **każdorazowym podziale administracyjnym**. Przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „**wieś**” – pozostałe terytorium województwa.
9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących. Do wyceny produkcji – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.
- Cena bazowa** definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008;*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316 with later amendments);*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622) in place of the classification used until 31 XII 2010.*
8. *Information on voivodship as well as by urban and rural area is presented according to **administrative division in a given period**. The term “**urban areas**” is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a “**rural areas**” is understood as the remaining territory of the voivodship.*
9. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices. In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.*
- Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, dla których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
  - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
  - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki)

obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output* – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) *sold production of industry*:
  - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
  - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) at the end of a year (e.g., the number of doctors), the population as of 31 XII was adopted, where as data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – for the years 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przyjmując zasadę, że jako źródło podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W *Roczniku* zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; listę tych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

13. *Data, unless otherwise noted, do not include budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

14. *Selected information presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

15. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*

16. *Information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.*

17. *The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

**skrót
abbreviation**

**pełna nazwa
full name**

**MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)**

**INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)**

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
<i>Congenital anomalies</i>	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

produkcja skór i wyrobów skórzanych	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.) STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)	
działy (dok.) divisions (cont.)	
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
handel hurtowy	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
<i>wholesale trade</i>	<i>wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
handel detaliczny	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
<i>retail trade</i>	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>

***

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej* oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the Statistical Yearbook of the Republic of Poland as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodologies and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R.*VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII

AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	29826	9,5	<i>Area in km²</i>
Powiaty	314	31	9,9	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	65	4	6,2	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2479	226	9,1	<i>Gminas</i>
Miasta	908	109	12,0	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	52577	5456	10,4	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	40571	3861	9,5	<i>Village administrator's offices</i>

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych	52,4	4,6	8,9	<i>particulates</i>
gazowych	216513,7	16746,3	7,7	<i>gases</i>
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3191	327	10,2	<i>Municipal wastewater treatment plants^a (as of 31 XII)</i>
w tym: biologiczne	2316	226	9,8	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	99	12,1	<i>with increased biogene removal</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	123123,5	6017,5	4,9	<i>Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9580,9	933,9	9,7	<i>Municipal waste collected^b (during the year) in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>in environmental protection:</i>
w milionach złotych	10127,8	804,2	7,9	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,3	3,8	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>in water management:</i>
w milionach złotych	2787,9	239,6	8,6	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	1,1	x	<i>in % of total investment outlays</i>

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	1119803	96007	8,6	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	291	278	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w % ..	67,8	74,8	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.^a Working on sewage network. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)				
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	152,9	14,8	9,7	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	4,0	4,3	x	<i>dwellings</i>
izby	16,6	18,6	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa miesz- kań w m ²	406,2	462,9	x	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego				
EDUCATION ^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools ^b in thous.:</i>
podstawowych	2160,8	208,1	9,6	<i>primary</i>
gimnazjach	1161,7	111,2	9,6	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	207,9	24,8	11,9	<i>basic vocational ^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	579,7	48,5	8,4	<i>general secondary ^d</i>
liceach profilowanych	14,7	1,4	9,6	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	522,5	47,5	9,1	<i>technical secondary ^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,8	0,9	7,4	<i>general art ^f</i>
policealnych	334,3	25,5	7,6	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments ^g:</i>
w tysiącach	1216,5	124,2	10,2	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	716	754	x	<i>per 1000 children aged 3–6</i>
OCHRONA ZDROWIA ^h I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII				
HEALTH CARE ^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnel ⁱ:</i>
lekarze	85025	5007	5,9	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12491	402	3,2	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	211628	15132	7,2	<i>nurses ^k</i>
Przychodnie	19412	1801	9,3	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	913	67	7,3	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	188,8	16,1	8,5	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	11999	1137	9,5	<i>Generally available pharmacies ^l</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 214. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c–e} Łącznie z uczniami: ^c – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d – uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e – techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. ⁱ Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 12 na str. 250.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 214. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^{c–e} Including students: ^c – special job-training schools, ^d – supplementary general secondary schools, ^e – supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^h Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ⁱ Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. ^k Including master nurses. ^l See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 12 on page 250.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8182	704	8,6	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol. . .	131616,5	11931,3	9,1	<i>Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	768	83	10,8	<i>Museums with branches (as of 31 XII)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	26709,5	2187,3	8,2	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	447	42	9,4	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys. . .	37474,3	2883,0	7,7	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	675,4	42,3	6,3	<i>Tourist accommodation establishments^a in thous.: number of beds (as of 31 VII)</i>
korzystający z noclegów	22635,4	1616,5	7,1	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14529,4	1779,0	12,2	<i>Agricultural land in good agricultural condition^b (as of June) in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10431,6	1475,1	14,1	<i>sown area^c</i>
grunty ugorowane	439,9	25,0	5,7	<i>fallow land</i>
uprawy trwałe	398,0	24,2	6,1	<i>permanent crops</i>
w tym sady	368,4	22,2	6,0	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	53,5	3,7	6,9	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3206,5	251,0	7,8	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				<i>Sown area (as of June)^c in thous. ha</i>
zboża	7704,3	1080,5	14,0	<i>cereals</i>
ziemniaki	373,0	40,5	10,9	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	175,5	24,9	14,2	<i>ground vegetables^d</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	28543,8	4431,1	15,5	<i>cereals</i>
ziemniaki	9041,3	1105,9	12,2	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	4553,2	642,0	14,1	<i>ground vegetables^d</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
ROLNICTWO I LEŚNICTWO (dok.) <i>AGRICULTURE AND FORESTRY (cont.)</i>				
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per ha in dt:</i>
zboża	37,0	41,0	110,8	<i>cereals</i>
ziemniaki	242	273	112,8	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9163,8	766,2	8,4	<i>Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1178303,6	125118,5	10,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	30578	36173	118,3	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^a (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^a (current prices):</i>
w milionach złotych	96364,4	8766,8	9,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	2501	2535	101,4	<i>per capita in zł</i>
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	280719,1	27380,5	9,8	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	92,2	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^b w tys.:				<i>Registered cars^b in thous.:</i>
osobowe	18744,4	1890,9	10,1	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	3178,0	327,0	10,3	<i>lorries and road tractors^c</i>
Placówki dla usług pocztowych ^d	14382	1307	9,1	<i>Postal service offices^d</i>
Telefoniczne łącza główne ^e :				<i>Fixed main line^e:</i>
w tysiącach	6177,0	507,8	8,2	<i>in thousands</i>
w tym standardowe łącza główne	5182,0	419,2	8,1	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	160,3	146,7	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 XII</i>				
Sklepy	357289	33418	9,4	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	108	104	x	<i>Population per shop</i>
Targowiska stałe	2215	234	10,6	<i>Permanent marketplaces</i>

^a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^b Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^d Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. ^e Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

^a Realized by construction units – by place of performing works. ^b Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^c Including vans. ^d Data concern operators of the public post office and operators of the non-public. ^e Data concern operators of the public telecommunication network.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin ^a				Budgets of gminas ^a
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	78407,5	7842,2	10,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3022	2949	97,6	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	78491,4	7889,3	10,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3025	2967	98,1	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	61247,0	3871,4	6,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4865	4840	99,5	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	63730,8	3939,7	6,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5062	4925	97,3	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	22522,9	2226,7	9,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	868	837	96,5	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	22476,5	2201,8	9,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	866	828	95,6	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	15236,1	1099,7	7,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	395	318	80,4	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	15760,5	1136,1	7,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	409	328	80,3	<i>per capita in zł</i>
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych	237627,3	21075,4	8,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6167	6093	98,8	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):
w milionach złotych	2877957,5	260002,1	9,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	74688	75097	100,5	<i>per capita in zł</i>

^a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.^a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)*VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^a	5901	507	8,6	<i>State owned enterprises included in the privatization process^a</i>
skomercjalizowane	1761	136	7,7	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2196	182	8,3	<i>included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	2118	182	8,6	<i>of which privatized</i>
poddane likwidacji	1944	189	9,7	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	1127	104	9,2	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^b (stan w dniu 31 XII)	3975334	387977	9,8	<i>Entities of the national economy in the REGON register^b (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	123506	9823	8,0	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3851828	378154	9,8	<i>private sector</i>

RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R.
REGIONAL ACCOUNTS IN 2011

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1528127	142445	9,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	39665	41285	104,1	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1342386	125131	9,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	96262	91777	95,3	<i>per employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	934354	87282	9,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	24253	25297	104,3	<i>per capita in zł</i>

^a W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a From 1 VIII 1990 to 31 XII 2012; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury.

^b Excluding persons tending private farms in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
POWIERZ						
AR						
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	29825,6	29825,6	29826,5	29826,5	29826,5
STAN I OCHRONA						
ENVIRONMENTAL						
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	83,8	83,9	83,5	83,4	82,1
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	10,7	10,8	11,2	10,9	11,9
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	62,2	60,6	60,6	60,4	57,6
5	w tym do produkcji przemysłowej	53,3	52,1	51,9	51,6	48,7
Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:						
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania . .	96,1	98,6	98,6	98,7	97,9
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	52,7	59,7	61,1	61,8	63,9
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:						
9	pyłowych	13,2	9,7	10,3	7,0	6,6
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	176,1	191,7	223,3	217,7	160,1
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:						
11	pyłowych	98,7	99,2	99,2	99,4	99,4
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	7,9	9,9	7,5	6,5	28,8
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	122,4	174,2	146,3	162,7	167,1
14	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	315	256	266	256	262
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów ogółem:						
15	służące ochronie środowiska	5,3	4,1	5,3	4,0	3,8
16	służące gospodarce wodnej	0,9	0,9	1,2	1,1	0,7
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrod- niczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):						
17	w % powierzchni ogólnej	31,3	31,0	31,4	31,6	31,6
18	na 1 mieszkańca w m ²	2788	2742	2772	2779	2772
BEZPIECZEŃSTWO						
PUBLIC						
19	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postę- powaniach przygotowawczych:					
20	w liczbach bezwzględnych	102395	115673	104214	90697	91237
21	na 10 tys. ludności	306	343	309	268	269
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	47,1	65,9	67,1	68,3	71,7

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata ność ogółem – na podstawie bilansów. ^e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 61. ^f Dane szacunkowe; w talogu odpadów.

^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Since 2010 data are not comparable with population – based on balances. ^e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 61. ^f Estimated data; in waste.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
29826,5	29826,5	29826,5	29826,5	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal– for purposes of:	
83,2	80,1	82,9	81,6	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
10,8	12,7	11,0	11,5	exploitation of water supply network ^b	3
61,1	51,6	60,4	56,9	Consumption of water for needs of the national economy and population per km ² in dam ³	4
52,2	42,5	51,2	47,6	of which for industrial production	5
				Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:	
97,4	99,7	99,8	99,7	treated in % requiring treatment	6
0,2	0,0	0,0	0,0	untreated per km ² in dam ³	7
62,4	62,5	63,3	66,2	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	8
				Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
4,7	5,6	5,2	4,6	particulates	9
78,8	79,1	86,1	84,4	gases (excluding carbon dioxide)	10
				Reduction of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produ- ced:	
99,6	99,6	99,7	99,7	particulates	11
64,2	60,7	59,8	61,3	gases (excluding carbon dioxide)	12
190,3	173,4	195,5	201,8	Generated wastes (during the year; excluding municipal wastes) ^e per km ² in t	13
264	266	269	270	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	14
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
3,7	4,6	5,7	3,8	in environmental protection	15
0,9	1,2	1,3	1,1	in water management	16
				Legally protected areas possessing unique environ- mental value (as of 31 XII):	
31,8	31,8	31,8	31,8	in % of total area	17
2782	2752	2744	2739	per capita in m ²	18
PUBLICZNE					
SAFETY					
				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:	
97703	96929	101372	96007	in absolute numbers	19
287	282	294	278	per 10 thous. population	20
73,3	73,3	75,2	74,8	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %	21

poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Ludność korzystająca – na podstawie szacunków, lud-
2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę ka-

data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to – estimated data, the total
2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
LUD POPU						
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	3345316	3372417	3378502	3386882	3397617
2	miasta	1936125	1925481	1921528	1918047	1914841
3	wieś	1409191	1446936	1456974	1468835	1482776
4	w tym kobiety	1721655	1736294	1739582	1744127	1749881
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,0	106,1	106,1	106,2	106,2
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	112,2	113,1	113,3	113,6	113,9
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):						
7	przedprodukcyjnym	850693	728791	712880	700152	690530
8	produkcyjnym	2041805	2179176	2188191	2198103	2207039
9	poprodukcyjnym	452818	464450	477431	488627	500048
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,6	6,1	7,0	7,3
11	Rozwody na 1000 ludności	1,1	1,4	1,6	1,5	1,7
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,5	10,5	10,8	11,3	12,1
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,5	9,0	9,2	9,2	9,2
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,0	1,5	1,7	2,1	2,9
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,8	5,9	6,1	6,7	5,6
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,4	0,7	0,2	0,6	0,3
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						
17	mężczyźni	69,7	71,3	71,4	71,4	71,8
18	kobiety	77,5	79,2	79,3	79,5	79,9
RYNEK LABOUR						
Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):						
19	w tysiącach	1351,1	1223,7	1257,7	1318,6	1332,0
20	w tym kobiety	631,3	548,7	561,1	587,6	593,4
21	na 1000 ludności	404	363	372	389	392
22	w sektorze prywatnym w %	77,4	78,1	78,8	79,9	80,0
według rodzajów działalności w %:						
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	17,1	16,7	15,9	15,8
24	przemysł i budownictwo	.	32,5	32,6	33,2	32,9
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	.	24,0	24,3	24,7	25,4
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	.	3,3	3,3	3,2	3,4
27	pozostałe usługi ^e	.	23,1	23,1	23,0	22,5

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 2 na str. 96. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według faktycznego w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Rolnego 2010. ^e Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD 2007: „Działalność profesjonalna, naukowa społeczna”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność”.

^a See general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 2 on page 96. ^b Including infant deaths. ^c By actual using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; service activities”.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
LATION ^a					
3408281	3446745	3455477	3462196	Population (as of 31 XII)	1
1912830	1927523	1924014	1920117	urban areas	2
1495451	1519222	1531463	1542079	rural areas	3
1754927	1770127	1774892	1778298	of which females	4
106,1	105,6	105,6	105,6	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
114,3	115,6	115,9	116,1	Population per km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
682307	684545	677781	673307	pre-working	7
2214527	2235446	2228465	2219016	working	8
511447	526754	549231	569873	post-working	9
6,9	6,2	5,6	5,5	Marriages per 1000 population	10
1,5	1,4	1,6	1,6	Divorces per 1000 population	11
12,0	11,9	11,0	10,9	Live births per 1000 population	12
9,3	9,0	8,9	9,1	Deaths ^b per 1000 population	13
2,7	2,9	2,1	1,8	Natural increase per 1000 population	14
5,4	4,4	3,7	4,5	Infant deaths per 1000 live births	15
0,5	0,4	0,4	0,2	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
72,0	72,5	72,9	73,2	males	17
79,9	80,5	80,9	80,8	females	18
PRACY					
MARKET					
Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):					
1310,5	1327,8	1350,2	1358,0	in thousands	19
588,5	599,6	610,8	619,9	of which women	20
384	385	391	392	per 1000 population	21
79,8	80,3	80,8	81,2	in private sector in %	22
by kind of activities in %:					
15,9	16,0	15,7	15,7	agriculture, forestry and fishing	23
32,1	31,8	31,8	31,3	industry and construction	24
25,2	25,2	25,1	25,4	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	25
3,2	3,1	3,2	3,2	financial and insurance activities; real estate activities	26
23,6	23,9	24,2	24,4	activities and other services ^e	27

miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^{ΔΔ}”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia działalności usługowa”.

workplace and kind of activity (since 2004). ^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^e The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
RYNEK LABOUR						
	Przeciętne zatrudnienie:					
	w przemyśle:					
1	w tysiącach	.	307,1	313,1	328,0	338,3
2	na 1000 ludności	.	91,2	92,8	97,0	99,8
	w budownictwie:					
3	w tysiącach	.	49,7	53,9	62,7	68,7
4	na 1000 ludności	.	14,8	16,0	18,5	20,3
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)					
	w tys.	193,3	211,4	169,1	112,8	91,4
6	2000 = 100	100,0	109,4	87,5	58,4	47,3
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
7	kobiety	57,7	57,7	62,6	65,8	61,9
8	w wieku do 25 lat	34,9	25,6	22,7	21,0	23,9
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,7	47,2	46,9	41,5	26,9
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)					
	na 1 ofertę pracy	318	144	66	35	52
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,5	14,6	11,7	7,8	6,4
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.						
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł.	1772,00	2150,38	2262,75	2455,41	2693,11
13	2000 = 100	100,0	121,4	127,7	138,6	152,0
14	w tym: w przemyśle	.	2132,34	2256,48	2478,48	2741,39
15	w budownictwie	.	1829,15	1913,90	2159,84	2390,75
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	797,8	760,5	757,6	761,2	769,1
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	634,1	615,6	617,3	624,7	635,9
18	rolników indywidualnych	163,7	144,9	140,3	136,5	133,2
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	793,00	1064,24	1149,42	1184,59	1298,46
20	rolników indywidualnych ^b	604,00	759,69	803,14	812,67	855,91
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC						
	Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:					
21	wodociągowej rozdzielczej	25318,2	27538,9	27767,2	28165,6	28182,3
22	kanalizacyjnej ^c	4279,4	7580,0	7926,7	8297,0	8528,9
	Zużycie w gospodarstwach domowych:					
	wody z wodociągów:					
23	w hektometrach sześciennych	123,9	117,2	119,7	119,0	122,0
24	na 1 mieszkańca w m ³	37,1	34,8	35,5	35,2	36,0
	energii elektrycznej w miastach ^d :					
25	w gigawatogodzinach	1312,6	1358,1	1384,6	1398,2	1431,5
26	na 1 mieszkańca w kWh	678,2	704,8	719,8	728,1	746,9

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyznaczono Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. mu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domo

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural social ^d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment:</i>	
				<i>in industry:</i>	
319,7	314,8	323,4	316,3	<i>in thousands</i>	1
93,9	91,5	93,7	91,4	<i>per 1000 population</i>	2
				<i>in construction:</i>	
71,7	68,6	68,8	65,8	<i>in thousands</i>	3
21,1	19,9	19,9	19,0	<i>per 1000 population</i>	4
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII)</i>	5
133,6	135,2	135,0	147,9	<i>in thous.</i>	
69,1	69,9	69,8	76,5	<i>2000 = 100</i>	6
				<i>In % of registered unemployed (as of 31 XII):</i>	
54,7	56,0	58,1	55,0	<i>women</i>	7
26,3	25,3	24,2	22,7	<i>aged up to 25 years</i>	8
19,7	24,1	29,1	29,0	<i>out of work for longer than year</i>	9
82	61	72	73	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII)</i>	10
				<i>per a job offer</i>	
9,2	9,2	9,1	9,8	<i>Registered unemployment rate^a (as of 31 XII) in %</i>	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
2805,30	2947,27	3101,33	3218,67	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	12
158,3	166,3	175,0	181,6	<i>2000 = 100</i>	13
2832,66	3029,26	3217,84	3360,08	<i>of which: in industry</i>	14
2475,54	2495,47	2601,61	2645,27	<i>in construction</i>	15
775,9	766,8	760,0	754,9	<i>Average number of retirees and pensioners in thous.</i>	16
646,1	640,6	636,9	634,2	<i>receiving retirement pay and pensions paid by</i>	17
129,8	126,2	123,0	120,6	<i>the Social Insurance Institution</i>	
				<i>farmers</i>	18
				<i>Average monthly gross retirement pay and pension</i>	
				<i>in zł:</i>	
1418,10	1514,25	1591,83	1678,94	<i>paid by the Social Insurance Institution</i>	19
906,46	946,32	975,62	1041,54	<i>farmers^b</i>	20
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
28648,7	29064,4	29660,3	29997,2	<i>Network (as of 31 XII) in km:</i>	
9032,3	9520,8	10398,9	11051,3	<i>water supply distribution</i>	21
				<i>sewage^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water-line systems:</i>	
120,1	120,4	122,5	122,4	<i>in cubic hectometre</i>	23
35,3	35,0	35,5	35,4	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas^d:</i>	
1445,2	1471,0	1441,6	1424,1	<i>in gigawatt-hour</i>	25
755,0	762,7	748,7	741,0	<i>per capita in kWh</i>	26

wanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu
b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego syste-
 wnych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

tion, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002
security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC						
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII): mieszkania:					
1	w tysiącach	962,8	1042,1	1050,4	1061,9	1077,1
2	na 1000 ludności	287,8	309,0	310,9	313,5	317,0
3	izby na 1000 ludności	1066,9	1217,3	1226,0	1237,7	1253,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
4	na 1000 ludności	19282,3	23643,0	23867,2	24167,2	24583,5
5	przeciętna 1 mieszkania	67,0	76,5	76,8	77,1	77,5
	Mieszkania oddane do użytkowania: mieszkania:					
6	w tysiącach	7,3	11,9	10,5	14,2	16,3
7	na 1000 ludności	2,2	3,5	3,1	4,2	4,8
8	izby na 1000 ludności	8,2	16,1	14,3	18,8	21,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
9	na 1000 ludności	186,4	399,6	347,3	459,0	538,9
10	przeciętna 1 mieszkania	85,7	113,0	111,1	109,1	111,8
EDUKACJA ^b EDUCA						
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
11	podstawowych ^d	297,5	241,8	231,9	223,6	217,3
12	gimnazjach	109,8	149,1	142,7	135,9	129,5
13	zasadniczych zawodowych ^e	59,3	28,2	27,8	28,5	28,5
14	liceach ogólnokształcących ^f	75,0	60,2	60,3	59,1	57,1
15	liceach profilowanych	x	17,9	13,8	9,5	6,2
16	technikach ^f	83,9	52,4	54,1	54,8	54,6
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9
18	policealnych	17,5	30,0	31,2	26,7	31,8
	Absolwenci szkół ^c w tys.:					
19	podstawowych	111,6 ^h	46,2	44,4	43,8	40,1
20	gimnazjów	x	49,8	49,5	47,7	44,3
21	zasadniczych zawodowych ^e	20,8	9,9	9,4	8,7	8,6
22	liceów ogólnokształcących ⁱ	13,9	20,0	19,3	19,1	19,2
23	liceów profilowanych	x	6,7	6,1	5,6	3,9
24	techników ⁱ	15,4	15,0	10,3	11,2	10,9
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,2	0,2	0,3	0,7	0,1
26	policealnych	8,2	9,7	10,2	8,6	7,6
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ik} (bez szkół dla doro- słych) na 1000 ludności	15,0	15,4	13,4	13,4	12,6
28	Studenci szkół wyższych ^l (stan w dniu 30 XI) w tys.	126,1	177,4	178,9	182,1	180,4
29	Absolwenci szkół wyższych ^{lm} w tys.	20,2	34,4	35,8	38,8	40,6

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 214. ^c Bez szkół dla dorosłych, szkolnego 2004/05 łącznie: ^e – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. ^k Od roku wymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. ^m Z poprzed

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 214. ^c Excluding schools for adults, except cluding: ^e – special job-training schools, ^f – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^g Leading dary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. ^k Since 2004/05 school year including location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Inter “Education”, item 17 on page 218.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA (dok.)					
TURE. DWELLINGS (cont.)					
				Dwelling stocks ^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	
				dwelling:	
1090,6	1111,9	1124,1	1137,2	in thousands	1
320,0	322,6	325,3	328,5	per 1000 population	2
1266,8	1304,2	1316,2	1329,7	rooms per 1000 population	3
				useful floor area of dwellings in m ² :	
24929,8	25654,6	25965,1	26314,1	per 1000 population	4
77,9	79,5	79,8	80,1	average per dwelling	5
				Dwellings completed:	
				dwelling:	
14,3	13,5	13,8	14,8	in thousands	6
4,2	3,9	4,0	4,3	per 1000 population	7
18,5	17,6	17,4	18,6	rooms per 1000 population	8
				useful floor area of dwellings in m ² :	
454,3	436,6	429,3	462,9	per 1000 population	9
108,3	111,4	107,3	108,1	average per dwelling	10

I WYCHOWANIE

TION^b

				Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thous.:	
				primary ^d	11
212,6	209,8	209,6	208,1	lower secondary	12
123,7	119,1	114,8	111,2	basic vocational ^e	13
28,6	27,7	26,2	24,8	general secondary ^f	14
54,5	52,8	50,9	48,5	specialized secondary	15
4,5	3,4	2,6	1,4	technical secondary ^f	16
53,1	51,1	48,9	47,5	general art ^g	17
1,0	1,0	0,9	0,9	post-secondary	18
24,6	25,0	26,6	25,5	Graduates in schools ^c in thous.:	
				primary	19
37,9	37,3	36,1	34,4	lower secondary	20
42,8	40,4	38,6	36,8	basic vocational ^e	21
9,2	9,7	9,6	9,3	general secondary ⁱ	22
19,4	18,1	17,6	17,0	specialized secondary	23
2,7	1,7	1,3	1,0	technical secondary ⁱ	24
11,8	11,9	12,2	11,8	general art ^g	25
0,2	0,2	0,2	0,2	post-secondary	26
7,7	7,3	6,6	7,3	Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{ik} (excluding schools for adults) per 1000 population	27
12,7	12,0	11,8	11,3	Students of higher education institutions ^l (as of 30 XI) in thous.	28
176,7	171,0	165,7	159,4	Graduates of higher education institutions ^{lm} in thous.	29
44,6	47,5	47,9	45,8		

z wyjątkiem szkół policealnych. ^d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. ^{e, f} Od roku noksztalcącymi i technikami. ^g Dające uprawnienia zawodowe. ^h Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. ⁱ Łącznie z uczszkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^l Łącznie z filiami, zamiescniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 17 na str. 218.

post-secondary schools. ^d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. ^{e, f} Since 2004/05 school year into professional certification. ^h Data include graduates of 8th and 6th grade. ⁱ Including supplementary general schools: general second-specialized secondary schools as well as special job-training schools. ^l Including branch sections, basic organizational units in another nal Affairs; excluding foreigners. ^m From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; see general notes to the chapter

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)*

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
EDUKACJA ^a						
EDUCA						
1	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	35,3	38,3	33,5	30,9	30,8
2	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	9,4	10,0	11,7	8,0	7,8
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):						
3	miejsca w przedszkolach w tys.	73,4	72,7	74,6	74,6	79,8
4	dzieci ^b w tys.	85,8	86,0	88,8	89,1	95,6
5	w przedszkolach	70,9	69,7	72,7	74,0	79,4
6	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14,9	16,3	16,1	15,1	16,1
7	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	440	493	523	539	575
OCHRONA ZDROWIA ^c						
HEALTH CARE ^c AND						
Pracownicy medyczni ^d (stan w dniu 31 XII):						
8	lekarze	6073	5662	5582	5529	5532
9	lekarze dentyści	580	558	649	638	681
10	pielęgniarki ^e	13433	13918	13850	13687	13620
11	Łóżka w szpitalach ogólnych ^f (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	48	47	46	45	47
12	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1656	1802	1869	1938	1987
13	Przychodnie ^g (stan w dniu 31 XII)	814	960	1132	1234	1295
14	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	685	832	926	994	976
15	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę .. Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:	4884	4053	3648	3407	3481
16	lekarskie	4,9	6,0	6,4	6,5	6,6
17	stomatologiczne	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
18	Dzieci w żłobkach ^h i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ⁱ do lat 3	15,3	16,2	17,6	18,7	21,8
KULTURA.						
CULTURE.						
19	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	761	736	732	724	720
20	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3535	3560	3549	3547
21	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	189	184	178	168	163
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:						
22	na 1000 ludności	3941	3860	3750	3548	3413
23	na 1 czytelnika	20,9	21,0	21,1	21,1	20,9
24	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3
25	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^k na 1000 ludności	211	169	213	182	215
26	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII) ..	74	79	79	79	85
27	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności ..	345	324	345	365	341

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 214. ^b Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w po przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). ^c W 2012 r. głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarstwa. ^e Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^f Bez miejsc dziennych na od ka społeczna” ust. 2 na str. 248. ^h Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ⁱ Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. ^k Dane dotyczą działalności

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 214. ^b Since 2008 including, entities excluding in division ming health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). ^c In 2012 data include health care: of the Ministry of National sons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. ^e Including master nurses. ^f Excluding day places in hospital 2 on page 248. ^h Including nursery wards. ⁱ Until 2010 excluding children's clubs. ^k Data concern activity performed in voivodship

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
TION ^a (cont.)					
27,7	28,4	27,1	26,0	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	1
7,0	6,5	6,9	6,8	Graduates of schools for adults in thous.	2
84,9	90,0	95,9	101,3	Pre-primary education (as of beginning of the school year):	3
102,6	108,1	118,0	124,2	places in nursery schools in thous.	4
83,9	88,1	93,5	99,2	children ^b in thous.	5
17,6	19,2	23,3	23,6	in pre-primary sections in primary schools	6
601	589	589	602	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6	7
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
5026	4984	4882	5007	Medical personnel ^d (as of 31 XII):	8
499	483	336	402	doctors	9
12782	13442	13354	15132	dentists	10
47	45	45	47	nurses ^e	11
2035	2021	2080	2101	Beds in general hospitals ^f (as of 31 XII) per 10 thous. population	12
1401	1493	1783	1801	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	13
1013	1027	1053	1137	Out-patients departments ^g (as of 31 XII)	14
3365	3356	3282	3045	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	15
6,6	6,5	6,8	6,8	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	16
0,6	0,6	0,7	0,7	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	17
18,7	18,6	23,5	30,9	medical	18
				dental	19
				Children in nurseries ^h and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ⁱ	20
TURYSTYKA					
TOURISM					
718	714	709	704	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3512	3469	3461	3446	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
163	160	157	155	Public library borrowers per 1000 population	23
3330	3243	3245	3515	Public library loans in vol.:	24
20,4	20,3	20,7	22,7	per 1000 population	25
1,3	1,3	1,3	1,3	per borrower	26
215	246	176	190	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	27
86	86	86	83	Audience in theatres and music institutions ^k	28
326	327	441	632	per 1000 population	29
				Museums with branches (as of 31 XII)	30
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	31

działe według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. ^d Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których działach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^g Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opie- prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the inits perfor- Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ^d Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including per- wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. ^g See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
KULTURA.						
CULTURE.						
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	56	46	47	49	42
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,2	6,9	6,9	7,5	7,0
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	571	709	932	979	977
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:						
4	radiowi	261	258	229	221	210
5	telewizyjni	254	250	223	215	203
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	615	530	516	508	540
7	w tym hotele	79	125	131	134	162
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	126,0	110,5	108,5	107,9	111,8
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	336	364	382	409	443
ROLNICTWO ^b						
AGRICULTURE ^b						
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1839,0	1713,0	1720,2	1769,4	1759,4
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	x	98,5	98,9
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	1502,9	1458,7	1488,2	1513,0	1529,0
w tym w %:						
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	72,6	72,3	72,3	71,6	71,8
14	w tym: pszenica	15,7	13,3	12,5	12,0	13,1
15	żyto	20,8	15,5	14,3	14,0	14,9
16	ziemniaki	6,7	4,0	3,7	3,4	3,1
17	buraki cukrowe	3,9	3,6	3,4	3,2	2,6
Zbiory w tys. t:						
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	2976,7	3637,1	2976,9	3711,0	3169,5
19	w tym: pszenica	816,7	848,8	644,6	786,9	780,5
20	żyto	655,1	574,7	449,6	525,6	526,6
21	ziemniaki ^f	2141,6	1060,3	831,1	1144,0	771,7
22	buraki cukrowe	2524,9	2309,4	2171,3	2478,2	1734,2
Plony z 1 ha w dt:						
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	27,3	34,5	27,7	34,3	28,9
24	w tym: pszenica	34,6	43,8	34,6	43,4	39,0
25	żyto	21,0	25,4	21,2	24,9	23,0
26	ziemniaki ^f	212	180	153	225	165
27	buraki cukrowe	429	437	431	510	438
Zwierzęta gospodarskie ^d :						
bydło (stan w czerwcu):						
28	w tysiącach sztuk	785,6	719,5	742,6	771,5	803,2
29	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	42,4	40,9	42,0	42,4	44,4
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):						
30	w tysiącach sztuk	4504,7	4818,5	5325,4	5270,2	4623,3
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	243,1	273,7	301,1	289,9	255,4
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :						
32	żywno rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	365,9	460,6	502,7	506,6	483,3
33	mleka krowiego w l	686,5	752,2	821,5	812,9	806,2

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. wych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego,

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of land user. cultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", as area intended for ploughing (green fertilizers). ^f Since 2010 excluding kitchen gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton,

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
41	38	44	42	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
7,3	7,1	7,4	7,0	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1002	945	1039	834	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
202	197	195	195	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	4
195	191	188	188	radio	5
547	625	692	703	television	6
180	209	217	216	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	7
112,8	124,6	123,4	122,1	of which hotels	8
428	465	482	467	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
1755,1	1773,5	1781,0	1800,1	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
98,9	99,2	99,3	98,8	of which in good agricultural condition in %	11
1508,5	1465,9	1469,6	1475,1	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
71,2	69,1	69,7	63,6	of which in %:	13
14,3	14,2	14,4	63,6	basic cereals (including cereal mixed)	14
14,5	13,0	12,8	13,2	of which: wheat	15
2,9	2,7	2,8	2,7	rye	16
2,8	2,9	2,9	3,2	potatoes	17
				sugar beets	18
				Crop production in thous. t:	19
4181,7	3780,2	3365,0	3381,9	basic cereals (including cereal mixed)	20
1010,9	952,5	870,0	634,6	of which: wheat	21
655,6	599,3	457,2	577,5	rye	22
981,0	934,4	1043,8	1105,9	potatoes ^f	23
2423,4	2100,2	2579,4	2844,0	sugar beets	24
				Yields per 1 ha in dt:	25
38,9	37,3	32,9	36,0	basic cereals (including cereal mixed)	26
47,0	45,8	41,1	40,7	of which: wheat	27
30,0	31,4	24,3	29,6	rye	28
226	231	253	273	potatoes ^f	29
579	490	607	607	sugar beets	30
				Livestock ^d :	31
845,4	844,3	856,6	860,6	cattle (as of June):	32
46,8	47,6	48,1	47,8	in thousand heads	33
4199,1	4819,6	4255,4	3815,8	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	34
232,3	271,8	238,9	212,0	pigs (as of the end of July):	35
				in thousand heads	36
				per 100 ha of agricultural land ^c in heads	37
				Production per ha of agricultural land ^c :	38
430,5	484,4	455,9	450,6	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	39
818,1	807,0	827,8	903,1	of cows' milk in l	40

^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha
3 na str. 301–302. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomo-
wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agri-
item 3 na page 301–302. ^d In 2010 data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well
horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
ROLNICTWO ^a						
AGRICULTURE ^a						
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszan-					
	kami zbożowymi) w kg	448,7	422,4	359,0	308,5	283,2
2	ziemniaki w kg	128,5	122,8	117,7	126,0	119,7
3	buraki cukrowe w kg	1362,6	1311,7	1227,8	1363,0	957,8
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	246,7	366,3	393,7	398,4	369,6
5	mleko krowie w l	435,5	626,4	622,6	605,5	637,5
6	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wielo-					
	składnikowymi)	109,1	114,6	161,0	159,6	171,7
7	wapniowych	107,0	78,7	75,9	45,9	52,4
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	7,6	8,3	.	8,8	9,0
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	770,3	779,3	780,9	782,4	782,6
10	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	750,2	760,0	761,4	762,0	762,2
11	na 1 mieszkańca w ha.	0,224	0,225	0,225	0,225	0,224
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	25,2	25,5	25,5	25,5	25,6
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierz-					
	chni lasów w m ³	298,8	343,9	357,9	385,1	361,6
PRZE						
INDU						
14	Produkcja sprzedana przemysłu:					
	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	78588,4	86169,6	93448,8	96768,4
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	.	109,2	109,2	104,8	103,5
16	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	109,2	114,4	118,4
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	255932	275245	284929	286032
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	23330	25534	27630	28535
BUDOW						
CONSTRU						
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f					
	(ceny bieżące):					
20	w milionach złotych	.	8182,4	10528,4	12560,2	12631,7
21	w tym sektor prywatny w %	.	97,7	97,5	97,9	97,6
	na 1 mieszkańca w zł	.	2429	3120	3714	3725
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ						
TRANSPORT AND COMMUNI						
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g :					
	w kilometrach	2295	1942	1943	1965	1965
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	7,7	6,5	6,5	6,6	6,6
24	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
	w kilometrach	23681	25122	25396	25792	26209
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	79,4	84,2	85,1	86,5	87,9
26	Samochody osobowe zarejestrowane ^h :					
	w tysiącach sztuk	1045,7	1262,0	1361,9	1483,1	1645,5
27	na 1000 ludności	313	375	404	438	485

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności ogólnej do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 301–302. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, ^f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^g Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei dających pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on page 301–302. ^c Concerns meat: beef, veal, pork, by construction units – by place of performing works. ^g Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since the end of the year.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per ha of agricultural land^b:</i>	
521,2	676,8	576,1	592,4	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
123,4	126,1	157,6	205,2	<i>potatoes in kg</i>	2
1340,9	1111,9	1419,5	1486,1	<i>sugar beets in kg</i>	3
				<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in kg</i>	4
355,9	394,1	392,3	372,2	<i>cows' milk in l</i>	5
676,1	702,2	735,0	760,0	<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per ha of agricultural land^{bde} in kg:</i>	
				<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
154,6	150,9	172,9	161,9	<i>lime</i>	7
47,4	45,7	41,0	59,4	<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{be} in units</i>	8
9,1	8,6	.	.	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
783,8	784,7	785,9	786,5	<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
763,2	764,1	765,3	766,2	<i>in thousand hectares</i>	10
0,224	0,222	0,221	0,221	<i>per capita in ha</i>	11
25,6	25,6	25,7	25,8	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
373,2	378,4	383,7	391,3	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	13
MYSŁ STRY					
				<i>Sold production of industry:</i>	
98370,8	103799,6	120213,6	125118,5	<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
95,2	106,8	110,8	102,1	<i>previous year = 100 (constant prices)</i>	15
112,8	120,4	133,4	136,2	<i>2005 = 100 (constant prices)</i>	16
307672	329693	371690	395578	<i>per employee in zł (current prices)</i>	17
28906	30161	34842	36173	<i>per capita in zł (current prices)</i>	18
NICTWO CTION					
				<i>Sales of construction and assembly production^f (current prices):</i>	
14277,0	15209,1	16187,3	15120,1	<i>in million zlotys</i>	19
98,8	98,7	98,4	98,6	<i>of which private sector in %</i>	20
4195	4419	4692	4371	<i>per capita in zł</i>	21
– stan w dniu 31 XII					
CATIONS – as of 31 XII					
				<i>Railway lines operated – standard gauge^g:</i>	
2022	2038	2022	1992	<i>in kilometres</i>	22
6,8	6,8	6,8	6,7	<i>per 100 km² of total area in km</i>	23
				<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
26768	26945	27193	27381	<i>in kilometres</i>	24
89,7	90,3	91,2	91,8	<i>per 100 km² of total area in km</i>	25
				<i>Registered passenger cars^h:</i>	
1677,8	1745,6	1834,1	1890,9	<i>in thousand units</i>	26
493	507	532	547	<i>per 1000 population</i>	27

ności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *h* Od 2011 r. łącznie z posia-

do not conduct agricultural activities and owners of less than ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* Realized 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure. *h* Since 2011 including having temporary permission given at

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNICATIONS						
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :					
2	w liczbach bezwzględnych	756	854	863	865	860
3	na 100 tys. ludności	22,6	25,3	25,5	25,5	25,3
4	Telefoniczne łącza główne ^b :					
5	w tysiącach	961,9	985,6	963,0	875,0	784,3
6	na 1000 ludności	287,5	292,3	285,0	258,4	230,8
HANDEL TRADE						
7	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
8	w milionach złotych	33035,5	46953,3	51205,2	61347,4	68674,3
9	na 1 mieszkańca w zł	9885	13939	15173	18138	20250
10	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	38882 ^c	38424	37236	34224	36386
11	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	86 ^c	88	91	99	93
FINANSE PUBLIC FINANCE						
Budżety gmin ^d						
Dochody:						
12	w milionach złotych	2938,4	4633,1	5120,0	5587,6	6294,3
13	na 1 mieszkańca w zł	1174	1821	2004	2178	2440
Wydatki:						
14	w milionach złotych	3107,9	4591,6	5227,6	5563,6	6323,4
15	na 1 mieszkańca w zł	1242	1804	2046	2168	2451
Budżety miast na prawach powiatu						
Dochody:						
16	w milionach złotych	1660,2	2352,9	2520,8	3143,2	3276,3
17	na 1 mieszkańca w zł	1979	2857	3075	3849	4038
Wydatki:						
18	w milionach złotych	1740,2	2353,4	2694,4	3053,6	3297,8
19	na 1 mieszkańca w zł	2075	2858	3287	3740	4064
Budżety powiatów						
Dochody:						
20	w milionach złotych	1141,9	1386,6	1492,1	1591,7	1760,0
21	na 1 mieszkańca w zł	456	545	584	620	682
Wydatki:						
22	w milionach złotych	1148,0	1396,0	1574,7	1602,3	1750,6
23	na 1 mieszkańca w zł	459	549	616	625	679
Budżet województwa						
Dochody:						
24	w milionach złotych	274,2	553,7	732,0	914,0	914,5
25	na 1 mieszkańca w zł	82	164	217	270	270
Wydatki:						
26	w milionach złotych	270,0	583,6	767,5	791,3	962,7
27	na 1 mieszkańca w zł	81	173	227	234	284

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów dów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public tele of gminas which are also cities with powiat status.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
– stan w dniu 31 XII (dok.)					
CATIONS – as of 31 XII (cont.)					
839	845	835	824	Postal service offices ^a :	1
24,6	24,5	24,2	23,8	in absolute numbers	2
				per 100 thous. population	
720,7	686,5	599,0	507,8	Fixed main line ^b :	3
211,5	199,2	173,3	146,7	in thousands	4
				per 1000 population	
DEL					
DE					
73133,0	80042,3	91133,9	98479,1	Retail sales (current prices):	5
21490	23258	26414	28471	in million zlotys	6
33938	31182	32091	33418	per capita in zł	7
100	111	108	104	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Population (as of 31 XII) per shop	
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas ^d	
6400,0	6891,7	7466,2	7842,2	Revenue:	9
2465	2615	2820	2949	in million zlotys	10
				per capita in zł	
6892,0	7613,3	7874,4	7889,3	Expenditure:	11
2654	2889	2974	2967	in million zlotys	12
				per capita in zł	
				Budgets of cities with powiat status	
3304,2	3456,2	3521,3	3871,4	Revenue:	13
4096	4289	4387	4840	in million zlotys	14
				per capita in zł	
3722,3	4034,4	4180,8	3939,7	Expenditure:	15
4614	5006	5209	4925	in million zlotys	16
				per capita in zł	
				Budgets of powiats	
1890,3	2091,4	2207,5	2226,7	Revenue:	17
728	793	834	837	in million zlotys	18
				per capita in zł	
1944,1	2293,4	2299,4	2201,8	Expenditure:	19
749	870	868	828	in million zlotys	20
				per capita in zł	
				Budget of voivodship	
1913,3	1063,7	1248,4	1099,7	Revenue:	21
562	309	362	318	in million zlotys	22
				per capita in zł	
1882,5	1122,9	1353,1	1136,1	Expenditure:	23
553	326	392	328	in million zlotys	24
				per capita in zł	

telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodu-communication network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expendi-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)*MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)*

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INWESTYCJE. INVESTMENTS.						
1	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
2	w milionach złotych	11872,7	12774,3	14092,9	16504,5	20139,3
3	na 1 mieszkańca w zł	3553	3792	4176	4880	5939
4	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
5	w milionach złotych	122589,8	162854,1	171813,6	184208,0	200267,7
6	na 1 mieszkańca w zł	36645	48290	50855	54389	58944
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY						
7	Ogółem: w tysiącach	294,4	341,3	345,7	352,2	361,0
8	na 10 tys. ludności	880	1012	1023	1040	1063
9	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
10	w tysiącach	57,8	71,1	74,4	77,0	78,6
11	2000 = 100	100,0	122,9	128,7	133,2	136,0
12	w tym:					
13	spółdzielnie	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8
14	spółki handlowe	13,9	20,6	21,7	23,1	24,2
15	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3,9	4,9	5,2	5,5	5,6
16	spółki cywilne	26,8	24,9	25,1	25,5	25,1
17	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
18	w tysiącach	236,5	270,2	271,2	275,2	282,4
19	2000 = 100	100,0	114,2	114,7	116,4	119,4
20	na 10 tys. ludności	707	801	803	813	831
RACHUNKI REGIONAL						
21	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
22	w milionach złotych	69280	93047	98774	109028	118483
23	na 1 mieszkańca w zł	20730	27622	29269	32236	34938
24	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100	.	102,9	103,9	105,1	103,7
25	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
26	w milionach złotych	61634	81978	86768	95381	103718
27	na 1 mieszkańca w zł	18442	24336	25712	28201	30584
28	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
29	w milionach złotych	47963	60049	63262	67041	72849
30	na 1 mieszkańca w zł	14352	17827	18746	19822	21481
31	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	.	100,6	104,6	103,5	103,8

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gospodarstwa domowe.
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private farms

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

ŚRODKI TRWAŁE^aFIXED ASSETS^a

18343,6	18883,9	20831,9	21075,4	Investment outlays (current prices):	
5390	5487	6038	6093	in million zlotys	1
				per capita in zł	2
214411,3	226208,2	239306,3	260002,1	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
62909	65630	69254	75097	in million zlotys	3
				per capita in zł	4

W REJESTRZE REGON^b – stan w dniu 31 XIIIN THE REGON REGISTER^b – as of 31 XII

359,4	375,5	376,5	388,0	Total: in thousands	5
1054	1089	1090	1121	per 10 thous. population	6
				Legal persons and organizational entities without legal personality:	
79,5	83,5	86,9	92,9	in thousands	7
137,5	144,4	150,2	160,6	2000 = 100	8
				of which:	
1,7	1,8	1,8	1,8	cooperatives	9
25,8	27,8	30,1	33,1	commercial companies	10
5,7	5,8	6,1	6,3	of which with foreign capital participation	11
23,9	24,4	24,9	25,2	civil law partnerships	12
				Natural persons conducting economic activity:	
279,8	291,9	289,6	295,1	in thousands	13
118,3	123,4	122,5	124,8	2000 = 100	14
821	847	838	852	per 10 thous. population	15

REGIONALNE

ACCOUNTS

127486	131882	142445	.	Gross domestic product (current prices):	
37164	38321	41285	.	in million zlotys	16
			.	per capita in zł	17
102,1	102,8	104,8	.	Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100	18
113293	116154	125131	.	Gross value added (current prices):	
33027	33751	36267	.	in million zlotys	19
			.	per capita in zł	20
78461	81641	87282	.	Gross nominal disposable income in the households sector:	
22873	23723	25297	.	in million zlotys	21
			.	per capita in zł	22
104,0	101,3	102,1	.	Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100	23

stwa indywidualne w rolnictwie.
in agriculture.

DZIAŁ I GEOGRAFIA

CHAPTER I GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Okonek	53°40'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Rychtal	51°06'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Międzychód	15°46'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Chodów	19°06'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	2°34'	291,6	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	3°20'	229,5	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	29826,51	x	<i>Area in km²</i>
Długość granic w km	1503,86	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim	63,37	4,2	<i>pomorskim</i>
kujawsko-pomorskim	404,09	26,9	<i>kujawsko-pomorskim</i>
łódzkim	282,46	18,8	<i>łódzkim</i>
opolskim	48,28	3,2	<i>opolskim</i>
dolnośląskim	223,58	14,9	<i>dolnośląskim</i>
lubuskim	285,77	19,0	<i>lubuskim</i>
zachodniopomorskim	196,31	13,0	<i>zachodniopomorskim</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Kobyła Góra	Kobyła Góra	283,8	<i>Highest point – Kobyła Góra</i>
Najniżej położony punkt – Brzeg Warty (Zamyślin)	Międzychód	28,9	<i>Lowest point – Brzeg Warty (Zamyślin)</i>
Najwyżej położona miejscowość – Zmyślona Parzynowska	Kobyła Góra	272,0	<i>Highest locality – Zmyślona Parzynowska</i>
Najniżej położona miejscowość – Mierzyn	Międzychód	33,0	<i>Lowest locality – Mierzyn</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka <i>River</i>	Rok uruchomienia <i>Year opened</i>	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ <i>Total capacity at maximum accumulation in hm³</i>	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² <i>Area at maximum accumulation in km²</i>	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadku w m <i>Maximum height of accumulation or fall in m</i>
Słupca	Meszna	1965	6,4	2,6	3,4
Jastrowie	Gwda	1931	6,2	1,5	7,2
Szałe	Pokrzywnica	1978	4,4	1,5	4,8
Ptusza	Gwda	1933	4,0	2,0	6,0
Podgaje	Gwda	1930	3,9	1,2	9,3
Koszyce	Ruda	1981	2,6	1,0	4,8
Dobrzyca	Gwda	1912	2,2	0,9	4,8
Jutrosin	Orla	2011	2,1	0,9	2,5

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

AIR TEMPERATURES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne <i>Meteorological stations</i>		SPECIFICATION
	Poznań	Kalisz	
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	87	138	Station elevation above the sea level in m
Temperatury w °C			Temperatures in °C
średnie ^a :			average ^a :
1971–2000	8,5	8,4	1971–2000
1991–2000	8,8	8,8	1991–2000
2001–2010	9,2	9,1	2001–2010
2012	9,3	9,2	2012
skrajne w okresie 1971–2012:			extreme in the period 1971–2012:
maksimum	37,0	38,0	maximum
minimum	-28,5	-28,5	minimum
amplitudy temperatur skrajnych w okresie 1971–2012	65,5	66,5	amplitudes of extreme temperature in the period 1971–2012

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE
I ZACHMURZENIE

ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne <i>Meteorological stations</i>		SPECIFICATION
	Poznań	Kalisz	
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	87	138	Station elevation above the sea level in m
Roczne sumy opadów w mm			Total annual precipitation in mm
średnie ^a :			average ^a :
1971–2000	507	507	1971–2000
1991–2000	555	505	1991–2000
2001–2010	535	511	2001–2010
2012	664	427	2012
Średnia prędkość wiatru w m/s			Average wind velocity in m/s
2005	3,6	3,8	2005
2010	3,6	3,8	2010
2012	3,4	3,9	2012
Usłonecznienie w h			Insolation in h
2005	2022	2075	2005
2010	1736	1828	2010
2012	1900	2018	2012
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b			Average cloudiness in octants ^b
2005	4,9	5,2	2005
2010	5,4	5,6	2010
2012	5,2	5,5	2012

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (całkowicie pokryte chmurami).

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods. ^b Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in land use of voivodship** is classified according to ownership and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013, item 1205, with later amendments), which protects all agricultural land included in quality classes I–III as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Informacje o ocenie jakości wody dostarczanej przez wodociągi opracowane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Wodę dostarczaną ludności do spożycia uznaje się za odpowiadającą lub nieodpowiadającą wymaganiom określonym w ww. rozporządzeniu na podstawie wyników badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych oraz organoleptycznych.

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities which is discharged to reservoir without further use;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. Information concerning the quality of water drawn from waterworks is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 29 III 2007 on the quality of drinking water intended for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417 with later amendments); data are compiled on the basis of the results of field and laboratory tests conducted by sanitary-epidemiological stations.

Water supplied to the population for consumption is qualified as meeting or not meeting requirements specified in the above mentioned decree on the basis of results of physicochemical, bacteriological and organoleptic tests.

5. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3) na str. 58. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wypożyczeniu w oczyszczalni ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

5. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3) on page 58. Data regarding **equipment of wastewater treatment plants** concerns the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

6. Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Increased biogen removal (disposal) from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).

Data concerning the **population using wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants operating within a sewage system.

6. Information regarding the sources and amounts of industrial air pollutants emission as well as the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Z uwagi na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony z **pominięciem emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została na drodze pomiarów albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, które należą do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r., a za lata 2000 i 2001 – na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości bądź w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów czy energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

7. Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act of 27 IV 2001 on Waste (uniform text in Journal of Laws 2010 No. 185, item 1243 with later amendments), which the holder discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste was compiled since 2002 on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 and for 2000 and 2001 – on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment. Storing waste is also a method of rendering waste harmless.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery to treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez, między innymi, właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody. W ramach wyżej wymienionych form ochrony przyrody znajduje się ta część obszarów objętych od 2005 r. programem „Natura 2000”, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity, Dz. U. 2013, poz. 627 z późn. zm.). Formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerваты przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

*Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.*

***Reclaimed waste disposal sites** are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.*

***8. Nature protection** consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature. The above mentioned forms of nature protection include since 2005 the part of the areas within the “Natura 2000” programme, which is located within their borders.*

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (unified text, Journal of Laws 2013, item 627, with later amendments). The forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

***National parks** include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.*

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

***Nature reserves** include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

9. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Ecological arable lands are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones ravines, erratic boulders and caves.

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek, prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

Podziału nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

10. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence, compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management is made on the basis of the actual location of the investment.

10. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as, until 2009, powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (7). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

	2005	2010	2013		2005	2013	
WYSZCZEGÓLNIENIE				przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do 2012 r. increase (+) or decrease (-) in ha in rela- tion to 2012	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		SPECIFICATION
Powierzchnia ogólna^b . . .	2982559	2982651	2982650	-1	886,3	861,5	Total area^b
Użytki rolne	1963623	1948408	1939252	-3470	583,5	560,1	Agricultural land
grunty orne	1567160	1576289	1574959	-1782	465,7	454,9	arable land
sady	20321	17436	16022	-449	6,0	4,6	orchards
łąki trwałe	219292	207418	204312	-1035	65,2	59,0	permanent meadows
pastwiska trwałe	89954	81473	79448	-523	26,7	22,9	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	43725	42910	41835	296	13,0	12,1	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	3875	5796	6618	194	1,2	1,9	lands under ponds
grunty pod rowami	19296	17086	16058	-171	5,7	4,6	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	776465	790704	795983	1286	230,7	229,9	Forest land as well as woody and bushy land
las	767255	780795	785648	999	228,0	226,9	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	9210	9909	10335	287	2,7	3,0	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzchniowymi	41252	42646	43556	569	12,3	12,6	Lands under surface waters
płynącymi	30161	34936	36293	304	9,0	10,5	flowing
stojącymi	11091	7710	7263	265	3,3	2,1	standing

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi).^a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2012. ^b Land area (including inland waters).

TABL. 1 (7). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013		2005	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do 2012 r. increase (+) or decrease (-) in ha in rela- tion to 2012	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Grunty zabudowane i zurbanizowane	144578	150378	153800	1939	43,0	44,4	Built-up and urbanized areas
tereny: mieszkaniowe	21816	28112	30477	811	6,5	8,8	areas: residential
przemysłowe	7361	8621	9039	149	2,2	2,6	industrial
inne zabudowane	8324	11289	12701	439	2,5	3,7	other built-up
zurbanizowane niezabudowane	5835	4119	3866	-73	1,7	1,1	urbanized non-built-up
rekreacji i wypoczynku	7141	7164	7046	54	2,1	2,0	recreational
komunikacyjne							transport
drogi	78278	76346	76223	366	23,3	22,0	roads
kolejowe	8593	8736	8716	-6	2,6	2,5	railway
inne ^c	1240	1298	1229	-13	0,4	0,4	others ^c
użytki kopalne	5990	4693	4503	212	1,8	1,3	minerals
Użytki ekologiczne	1431	1992	2303	285	0,4	0,7	Ecological arable lands
Nieużytki	40951	36693	36530	145	12,2	10,6	Wasteland
Tereny różne ^d	14259	11830	11226	-755	4,2	3,2	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust.1 na str. 57. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2012. ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes, item 1 on page 57. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of Head Office Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE
NA CELE NIELEŚNE^aAGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	186	591	522	365	T O T A L
WEDŁUG RODZAJU GRUNTÓW					
BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	129	329	181	112	<i>Agricultural land</i>
klasy bonitacyjne:					<i>quality classes:</i>
mineralne: I–II	1	5	2	1	<i>mineral: I–II</i>
III	90	118	85	83	<i>III</i>
IV	19	162	54	10	<i>IV</i>
organiczne: IV	2	1	20	3	<i>organic: IV</i>
V–VI	17	43	20	15	<i>V–VI</i>
Inne grunty rolne	14	230	194	216	<i>Other agricultural land</i>
Grunty leśne	43	32	147	37	<i>Forest land</i>
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA					
BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					<i>designated for:</i>
Na tereny osiedlowe	50	173	124	74	<i>Residential areas</i>
Na tereny przemysłowe	27	44	44	38	<i>Industrial areas</i>
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	13	25	36	4	<i>Roads and communication trails</i>
Pod użytki kopalne	60	299	279	230	<i>Minerals</i>
Na inne cele	36	50	39	19	<i>Other purposes</i>

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	10535	9575	9773	9799	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdevastowane	10331	9404	9567	9595	devastated
zdegradowane	204	171	206	204	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	779	288	221	795	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	210	245	156	485	agricultural
leśne	140	2	62	59	forest
zagospodarowane	639	141	194	413	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
O G Ó Ł E M	1849,7	1582,0	1841,5	1739,5	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych . .	1551,1	1266,4	1526,2	1418,7	81,6	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1528,1	1246,1	1505,0	1397,4	80,3	surface
podziemne	22,7	19,8	20,5	20,9	1,2	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	98,8	115,5	113,2	119,9	6,9	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	199,9	200,1	202,1	200,9	11,5	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	28,5	17,6	18,5	19,6	1,1	waters: surface
podziemne	171,3	182,5	183,6	181,3	10,4	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (11). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION						
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
					w odsetkach	
	w hm ³	in hm ³			in percent	
OGÓŁEM	1806,3	1539,3	1800,8	1698,2	100,0	TOTAL
Przemysł	1552,5	1267,1	1527,5	1419,0	83,6	Industry
w tym na cele produkcyjne	1548,1	1262,6	1522,6	1415,0	83,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	98,8	115,5	113,2	119,9	7,1	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	154,9	156,8	160,1	159,4	9,4	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha . . .	22185	21031	21013	21066	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	4851	4805	4789	5012	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	99584	115783	113383	120302	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	16432	16889	17510	16428	for irrigation of agricultural and forest land
na 1 ha	0,7	0,8	0,8	0,8	per ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	83152	98894	95873	103874	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	17,1	20,6	20,0	20,7	per ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. *b* Area of 10 ha and more. *c* Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA^a W 2012 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^b – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę <i>Population^b – in % of population using waterworks – supplied with water</i>		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>not meeting sanitary requirements</i>	
Wodociągi ^c o wydajności w m ³ /d:			Waterworks ^c with a capacity of m ³ /24 h:
poniżej 100	94,6	5,4	below 100
100–1000	95,2	4,8	100–1000
1001–10000	96,2	3,8	1001–10000
10001–100000	100,0	–	10001–100000
powyżej 100000	100,0	–	over 100000

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 58. *b* Według szacunków. *c* Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.
a See general notes, item 4 on page 58. *b* Estimated data. *c* Providing collective water supply of the population.
 S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMIINDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in per-cent	
O G Ó Ł E M	1695,1	1430,5	1713,6	1621,2	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	1592,4	1324,8	1606,9	1513,1	93,3	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze	1511,1	1230,2	1489,7	1383,2	85,3	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102,7	105,6	106,7	108,1	6,7	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	184,0	200,2	223,9	238,0	14,7	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	181,4	199,6	223,5	237,2	14,6	treated
mechanicznie	82,4	88,5	111,3	123,7	7,6	mechanically
chemicznie ^c	0,3	0,5	0,5	0,4	0,0	chemically ^c
biologicznie	16,3	20,4	19,6	20,6	1,3	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	82,5	90,2	92,1	92,5	5,7	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,7	0,6	0,4	0,8	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	0,6	0,3	0,4	0,0	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,1	0,0	0,0	0,4	0,0	discharged by sewage network

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych.^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^c Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.^a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^b Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. ^c Data concern only to industrial wastewater.TABL. 9 (15). ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2011	2012	ENTITIES
O G Ó Ł E M	210	220	212	206	T O T A L
Odrowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	103	109	104	100	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	83	94	86	84	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	79	86	80	77	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	4	8	6	7	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	15	18	16	not possessing wastewater treatment plants
Odrowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	107	111	108	106	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 10 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Mechani- cal</i>	Che- miczne <i>Chemi- cal</i>	Biolo- giczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba 2005	116	49	11	51	5	<i>Number</i>
2010	111	38	10	58	5	
2011	102	37	7	54	4	
2012	97	34	5	54	4	
Przepustowość w dam ³ /d . . . 2005	714,9	671,6	7,8	24,8	10,8	<i>Capacity in dam³/24h</i>
2010	866,7	818,1	6,8	27,5	14,3	
2011	985,0	939,0	6,3	27,8	11,9	
2012	734,3	684,0	6,1	32,3	11,9	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal^a wastewater treatment plants
Liczba 2005	304	6	x	207	91	<i>Number</i>
2010	308	3	x	211	94	
2011	315	3	x	213	99	
2012	327	2	x	226	99	
Przepustowość w dam ³ /d . . . 2005	733,7	61,4	x	107,3 ^b	565,0	<i>Capacity in dam³/24h</i>
2010	729,8	1,4	x	106,3 ^b	622,1	
2011	734,3	1,6	x	100,4	632,3	
2012	751,7	1,4	x	104,5	645,8	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd} . . . 2005	59,7	3,9	x	11,6	44,2	<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{cd}</i>
2010	62,5	0,2	x	12,5	49,7	
2011	63,3	0,2	x	12,0	51,1	
2012	66,2	0,2	x	12,9	53,1	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 59–60.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. ^d See general notes, item 5 on pages 59–60.

TABL. 11 (17). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	105	128	130	127	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emissions of:</i>
pyłowych	83	88	87	87	<i>particulates</i>
gazowych	17	19	19	18	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	17	22	24	22	<i>particulates</i>
gazów	12	17	20	20	<i>gases</i>
imisji	93	109	115	113	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emissions of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	9,7	5,6	5,2	4,6	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw . . .	8,6	5,0	4,6	4,0	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) . .	191,7	79,1	86,1	84,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	138,3	30,7	36,4	29,4	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	12,0	7,5	8,5	7,6	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	28,0	23,9	24,2	23,1	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	1189,6	1274,8	1644,9	1568,5	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla) . .	21,0	122,4	127,8	134,0	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,2	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) . .	9,9	60,7	59,8	61,3	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 12 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multi- cyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII						
OGÓŁEM 2005	297	84	223	27	191	58
TOTAL 2010	273	78	270	23	155	66
2011	261	86	274	24	151	80
2012	243	84	272	27	143	76
Skuteczność: Efficiency:						
niska 2005	36	6	27	–	68	.
low 2010	45	15	40	–	14	.
2011	41	14	42	1	36	.
2012	36	15	49	2	106	.
średnia 2005	143	31	54	4	107	.
moderate 2010	142	23	61	–	100	.
2011	140	24	70	–	100	.
2012	131	24	71	–	24	.
wysoka 2005	118	47	142	23	16	.
high 2010	86	40	169	23	41	.
2011	80	48	162	23	15	.
2012	76	45	152	25	13	.
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h						
OGÓŁEM 2005	5966	2862	4010	11653	14321	1001
TOTAL 2010	5284	3142	5627	14557	12317	947
2011	5286	3430	5956	14963	12184	903
2012	4855	3495	6058	15982	11415	883
Skuteczność: Efficiency:						
niska 2005	481	267	274	–	10432	.
low 2010	358	185	256	–	330	.
2011	406	155	309	15	437	.
2012	375	313	474	133	1229	.
średnia 2005	3055	557	535	216	2519	.
moderate 2010	2730	854	723	–	3401	.
2011	2996	831	831	–	8976	.
2012	2525	746	1036	–	7277	.
wysoka 2005	2430	2038	3201	11437	1370	.
high 2010	2196	2103	4648	14557	8586	.
2011	1884	2444	4816	14948	2771	.
2012	1955	2436	4548	15849	2909	.

TABL. 13 (19). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	163	243	256	263	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5196,3	5170,8	5832,0	6017,5	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	3664,2	3402,2	3879,6	3241,2	recovered
unieszkodliwione	1397,4	1680,3	1871,5	2690,8	treated
w tym składowane ^b	1273,8	1153,2	1553,0	1834,9	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	134,7	88,3	80,9	85,5	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % generated:
poddane odzyskowi	70,5	65,8	66,5	53,9	recovered
unieszkodliwione	26,9	32,5	32,1	44,7	treated
w tym składowane ^b	24,5	22,3	26,6	30,5	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	2,6	1,7	1,4	1,4	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	46327,1	51140,0	52517,7	54236,5	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	188,9	81,0	1,2	4,0	Waste recovered from accumulated by 1 January reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	710,0	632,7	625,6	619,2	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	11,6	5,0	—	—	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61–62. ^b Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on pages 61–62. ^b On own plant grounds and other land. ^c On own plant grounds.

TABL. 14 (20). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotych- czas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku)	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM.....	6017,5	3241,2	54236,5	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	1855,0	61,6	53243,4	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla	825,2	140,6	–	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	73,9	65,4	0,1	Slag, furnace ash and particu- lates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61–62. ^b Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on pages 61–62. ^b On own plant grounds.

TABL. 15 (21). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM.....	924862,2	948446,1	948334,5	948260,6	31,8	2739	TOTAL
Parki narodowe.....	7961,7	7961,7	7961,7	7975,0	0,3	23	National parks
Rezerваты przyrody...	5755,8	4103,1	4113,8	4117,0	0,1	12	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b ...	174344,7	178034,1	178031,6	177996,7	6,0	514	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	732927,6	753658,2	753523,3	753011,6	25,2	2175	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne.....	0,1	0,1	0,1	1,7	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	1922,2	2167,0	2167,0	2345,4	0,1	7	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne.....	1950,1	2521,9	2537,0	2813,2	0,1	8	Ecological arable lands

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 62–63. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 8 on pages 62–63. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (22). **PARKI NARODOWE**

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia ^a w ha <i>Area^a in ha</i>				
		parków narodowych <i>national parks</i>				otuliny (strefy ochronnej) <i>buffer zones (of the protected areas)</i>
		ogółem <i>grand total</i>	w tym lasów <i>of which forests</i>	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b <i>of grand total number – – strictly protected^b</i>		
				razem <i>total</i>	w tym lasów <i>of which forests</i>	
OGÓŁEM.....	2005	7961,7	5067,6	259,7	114,5	8761,3
TOTAL	2010	7961,7	5000,6	274,4	129,2	8761,3
	2011	7961,7	5013,6	274,4	129,2	8761,3
	2012	7975,0	5151,1	274,4	129,2	8761,3
Wielkopolski.....		7597,2	4784,7	259,7	114,5	7256,3
Drawieński.....		377,8	366,4	14,7	14,7	1505,0

^a Powierzchnia parku w granicach województwa. ^b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a Area of park in boundaries of the voivodship. ^b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 17 (23). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

L A T A REZERWATY	Obiekty <i>Objects</i>	Powierzchnia w ha <i>Area in ha</i>		Y E A R S RESERVES
		ogółem <i>total</i>	w tym pod ochroną ściśle ^a <i>of which strictly protected^a</i>	
O G Ó Ł E M	2005	96	5755,8	82,0
	2010	98	4103,1	225,5
	2011	98	4113,8	225,5
	2012	98	4117,0	225,5
Faunistyczne	8	258,4	–	<i>Fauna</i>
Krajobrazowe	12	1790,4	7,1	<i>Landscape</i>
Leśne	45	1508,1	193,5	<i>Forest</i>
Torfowiskowe	15	285,8	–	<i>Peat-bog</i>
Florystyczne	17	263,9	24,9	<i>Flora</i>
Wodne	1	10,4	–	<i>Water</i>

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 18 (24). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

L A T A Y E A R S ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b				
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>			
		lasów <i>forest</i>	użytków rolnych <i>agricultural land</i>	wód <i>water</i>	
w ha <i>in ha</i>					
OGÓŁEM	2005	175129,6	57870,5	91466,6	10057,8
TOTAL	2010	179410,6	61657,3	90150,9	9628,7
	2011	179410,6	61657,3	90150,9	9628,7
	2012	179376,5	61643,2	90130,9	9628,7
Sierakowski		30413,0	9898,0	15881,0	2254,0
Powidzki		25785,3	8350,1	12568,0	2469,8
Przemęcki		19450,0	6830,0	9780,0	1411,0
Park Krajobrazowy im. D. Chłapowskiego		17220,2	2343,9	13249,2	113,1
Dolina Baryczy		17000,0	6600,0	5800,0	1200,0
Żerkowsko-Czeszewski		15640,0	6129,0	8194,0	160,0
Nadwarciański		13428,0	1463,0	10348,0	393,0
Rogaliński		12750,0	6593,0	3827,6	304,7
Puszcza Zielonka		11999,6	10687,8	897,2	158,0
Lednicki		7618,4	720,7	6395,9	339,1
Nadgoplański Park Tysiąclecia		3075,0	399,9	2011,2	425,0
Pszczewski		2920,0	189,0	640,0	346,0
Park Krajobrazowy Promno		2077,0	1438,8	538,8	55,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków; powierzchnia w granicach województwa.^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks; area within the area of voivodship.

TABL. 19 (25). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3632	3809	3777	3843	T O T A L
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	2802	3192	3142	3182	Individual trees
Grupy drzew	599	416	423	427	Tree clusters
Aleje	101	88	89	99	Alleys
Głazy narzutowe	101	91	96	97	Erratic boulders

TABL. 20 (26). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	526386,1	863739,3	1181767,3	804203,6	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	54291,0	165703,2	330831,8	139591,2	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	14620,4	149392,5	266483,2	85752,0	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	413882,6	566850,4	744419,0	607697,9	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	76249,4	118240,1	101875,3	104700,7	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	322646,6	432638,6	619493,5	476640,2	sewage network discharging wastewater and precipitation water

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 20 (26). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)OUTLAYS ON FIXED ASSETS^a IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	50903,5	105464,6	59338,2	29477,1	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	6798,9	9477,5	3993,6	1582,1	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	2908,9	5167,8	2878,7	218,2	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	37892,9	88420,0	30259,3	14053,9	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	2692,4	1928,5	1467,7	4215,7	reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	—	47,5	11888,6	339,3	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszenie hałasu i wibracji	1685,5	14700,0	13151,5	17780,2	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	113436,8	224206,5	279098,3	239608,6	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	66964,2	99774,6	103218,1	101820,9	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	27083,7	50700,9	94185,4	56029,7	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	11323,7	19969,3	30181,2	30111,0	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1004,0	40855,6	18319,1	17958,2	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	7061,2	12906,1	33194,5	33688,8	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 21 (27). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	185	69	13547	421	particulates
gazowych	97	—	1082	2	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	683,2	453,2	800,2	646,5	wastewater
wody opadowe	59,1	99,5	111,3	96,2	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	12	4	7	6	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne . .	6	4	6	5	of which municipal
mechaniczne	7	—	4	2	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	4	3	4	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	—	—	—	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d . .	6800	8721	9659	7071	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	6468	8721	3699	7066	of which municipal
mechanicznych	1032	8150	8176	3155	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	4868	571	1283	3916	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	900	—	200	—	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (prydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	9	276	751	503	facilities
przepustowość w m ³ /d	20	758	2453	2163	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	—	4	16	1	facilities
przepustowość w m ³ /d	—	80	3009	50	capacity in m ³ /24h

^a W tym chemiczne.

^a Of which chemical.

TABL. 21 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Waste treatment plants:</i>
obiekty	–	4	3	1	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	–	1500	30030	45000	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	1	1	–	–	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	0,9	3,7	–	–	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	15000	52800	–	–	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	14000	26550	–	–	<i>Capacity of waste utilization systems^b in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA <i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	15303	10474	3906	3848	<i>Capacity of water intakes^c in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d	22815	14451	8026	8865	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa w km	448,0	325,3	455,4	252,3	<i>Water supply network in km</i>
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³ ..	0,0	–	2,1	0,2	<i>Capacity of water reservoirs in hm³</i>
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	–	58,9	48,2	10,6	<i>Regulation and management of rivers and streams in km</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe w km ..	8,3	18,0	66,5	11,1	<i>Flood embankments in km</i>

^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 22 (28). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>	
O G Ó Ł E M	123428,1	154856,3	165873,6	161836,1	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	25902,9	19113,0	20436,0	15370,1	9,5	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	78994,9	106638,3	140162,8	115892,1	71,6	<i>Wastewater management and protection of water</i>
Gospodarka odpadami	4864,7	14400,3	5274,9	13307,3	8,2	<i>Waste management</i>
Pozostałe	13665,6	14704,7	–	17266,6	10,7	<i>Others</i>

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 23 (29). **WPŁYWY Z OPLAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Oplaty za korzystanie ze środowiska	145758,9	165015,3	169598,1	167384,7	Payments for use of natural environment
w tym za:					<i>of which for:</i>
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	19365,1	28153,9	31970,4	30445,3	<i>Wastewater management and protection of water</i>
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	85445,9	54778,1	58875,8	57977,7	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarkę odpadami	24664,3	79903,0	77940,4	75886,5	<i>Waste management</i>
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	328,5	734,7	532,4	640,3	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					<i>of which for exceeding:</i>
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi . .	218,8	210,0	168,1	48,0	<i>Norms of discharging waste water into water or into the ground</i>
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza	90,9	48,5	31,9	19,3	<i>Permissible emission of air pollutants</i>

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm.) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miast na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
  - a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
  - b) terenowe organy administracji rządowej niezespółonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespółonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasienictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (based on the act dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603 with later amendments) a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, i.e., village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by gmina council in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
  - a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
  - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);
- 3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
  - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
  - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

4. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

5. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2012, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

W tabl. 4 sklasyfikowano radnych według wykonywanych zawodów. Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

Local self-government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
  - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
  - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Self-government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

4. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

5. The demographic and occupational characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2012, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 self-government elections.

Councillors are classified by professions practised (table 4). The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

TABL. 1 (30). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powiaty	31	31	31	31	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	226	226	226	226	<i>Gminas</i>
miejskie	19	19	19	19	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	117	117	117	117	<i>urban-rural</i>
wiejskie	90	90	90	90	<i>rural</i>
Miasta	109	109	109	109	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	5406	5494	5456	5456	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	3850	3854	3859	3861	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (31). GMINY W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej 5,0 km ² <i>below</i>	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	
OGÓŁEM ..... TOTAL	226^a	1	10	5	53	91	38	14	5	9
Poniżej 2500	2	1	–	–	1	–	–	–	–	–
<i>Below</i>										
2500–4999	30	–	–	2	21	5	1	1	–	–
5000–7499	56	–	–	–	19	31	5	1	–	–
7500–9999	51	–	1	–	4	30	11	2	2	1
10000–14999	38	–	2	–	4	14	11	3	–	4
15000–19999	15	–	2	–	–	4	4	3	–	2
20000–39999	22	–	5	–	2	5	6	1	1	2
40000–99999	10	–	–	3	1	2	–	3	1	–
100000–199999	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–
<i>and more</i>										

^a W tym 4 gminy mające status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 3 na str. 85.

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Of which 4 gminas that are also cities with powiat status which are given in the table 3 on page 85.

Source: in regard to area – data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3 (32). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							
		poniżej 50,0 km ² <i>below</i>	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM ..... TOTAL	35	1	2	1	–	19	8	4	–
Poniżej 50000	2	–	–	–	–	2	–	–	–
<i>Below</i>									
50000–74999	16	1	–	–	–	12	2	1	–
75000–99999	10	–	1	–	–	5	3	1	–
100000–149999	4	–	1	–	–	–	2	1	–
150000–199999	1	–	–	–	–	–	1	–	–
200000 i więcej	2	–	–	1	–	–	–	1	–
<i>and more</i>									

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area – data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4 (33). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city councils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku województwa <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	3492	108	611	39	TOTAL
W tym kobiety	829	28	103	6	<i>Of which females</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (33). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku woje- wództwa voivodship regional council	
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat.	144	5	9	3	18–29 years
30–39	506	26	56	2	30–39
40–49	766	21	112	7	40–49
50–59	1275	24	268	20	50–59
60 lat i więcej	801	32	166	7	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	1282	88	448	35	Tertiary
Policealne i średnie.	1312	19	136	4	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	789	–	27	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe. . .	109	1	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	262	17	251	25	Managers
Specjaliści	799	64	190	12	Professionals
Technicy i inny średni personel	430	11	35	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	224	6	35	1	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	292	8	22	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	925	–	52	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	254	–	7	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	117	–	2	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	47	–	–	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	14	–	4	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 5 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (34). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
O G Ó Ł E M	28308	32591	32337	32286	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	11447	11683	11642	11488	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	16795	20820	20605	20707	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	12113	13922	13402	13598	gminas and cities with powiat status
powiaty	4121	5248	5440	5293	powiats
województwo	561	1650	1763	1816	voivodship
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a in zł					
O G Ó Ł E M	2860,23	3828,56	3976,29	4035,66	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	3272,23	4172,54	4248,82	4308,59	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	2568,95	3621,71	3814,24	3876,81	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	2639,34	3602,40	3845,85	3908,54	gminas and cities with powiat status
powiaty	2280,66	3346,99	3485,93	3592,39	powiats
województwo	3166,92	4656,20	4586,99	4468,15	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 176.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 176.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania: Policji, prokuratury i sądownictwa.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych oraz skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w niektórych polach tablicy 4 znaki „x” oznaczają, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of: the Police, prosecutor's office and courts of law.

2. Data concerning ascertained crimes as well as adults convicted are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553 with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2007 No. 111, item 765 with later amendments) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. **Regional courts** consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in some fields of table 4, the "x" indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

7. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach powszechnych, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r. z późn. zm.), sprawy zawieszone od dnia 1 I 2004 r. nie są już oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
  - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
  - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
  - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach leczenia psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178 z późn. zm.).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

7. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

According to changes to the rules of registering cases in common courts, introduced by the decree of the Minister of Justice dated 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice of 31 XII 2003 with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer marked as formally finished.

The **number of pending cases** (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

8. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
  - a) prevention and counteraction against demoralization of persons under the age of 18,
  - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
  - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (point 3a and 3b) are based on the law dated 26 X 1982 on Cases Against Juveniles (uniform text, Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments).

9. Adult convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

10. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (35). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
*ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE
IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	115673	96929	101372	96007	T O T A L
w tym w miastach	90640	74028	76496	71383	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2270	2345	2336	2282	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	49	36	42	39	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1203	1348	1457	1236	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	836	778	702	854	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komuni- kacji – art. 163–180 kk	16869	13905	15940	16697	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzają- cego – art. 178a § 1 i 2 kk	15246	12697	14778	15540	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumie- nia i wyznania – art. 189–196 kk ..	2848	2965	3029	2843	Against freedom, freedom of con- science and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk ...	414	539	356	420	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	137	71	115	108	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2592	2943	3460	2717	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezzadną – art. 207 kk	1447	1181	1309	1156	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	364	1125	971	292	Against good name and personal in- tegrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^a ..	1331	1726	1580	1712	Against the activities of state institu- tions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code ^a
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	205	334	372	419	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	197	204	145	185	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administra- tion, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicz- nego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	495	797	645	701	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code

^a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (35). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
*ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE
IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^a (dok.)					<i>Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code^a (cont.)</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	403	379	392	395	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2312	2667	2849	2839	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	316	257	336	557	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk	12796	3792	6931	3364	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk	63799	47529	48099	46014	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy – art. 278 kk	24050	17615	18014	18299	<i>Property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	1261	2055	1919	1877	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	621	233	219	161	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk . .	16253	8648	8779	8109	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
Rozbój – art. 280 kk	1755	832	715	648	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk . . .	98	80	84	51	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	546	931	1062	990	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	9514	9289	9335	7929	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^b	1405	1880	1506	1331	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^b</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	1046	801	560	345	<i>Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356)	211	97	142	71	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	899	419	308	481	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	6861	12855	11878	12871	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	150	74	86	90	<i>Fiscal offences – Penal Fiscal Code</i>
W tym akcyza	48	23	30	38	<i>Of which excise</i>

^a Notka patrz na str. 90. ^b Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a See note on page 90. ^b Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 2 (36). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ

RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
O G Ó Ł E M	65,9	73,3	75,2	74,8	T O T A L
w tym przestępstw ^a :					of which of crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	90,4	92,0	93,0	93,3	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,3	99,5	99,5	99,6	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,5	95,6	95,8	94,3	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	92,8	93,5	94,7	92,4	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	100,0	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	99,2	98,8	98,6	94,9	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	42,4	51,0	52,5	52,5	Against property

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90–91.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 90–91.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 3 (37). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji					
DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	722117	960700	951642	931215	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		41230	39329	41532	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	128665	37930	33115	32071	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		88751	88931	92746	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	414685	582840	570046	538490	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	219514	270539	291317	288164	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	67747	99663	103386	104693	Family
Z zakresu prawa pracy	14000	10136	9368	9747	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3683	2275	2273	2671	Related to social security law
Gospodarcze ^c	42863	41811	44959	46727	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3 (37). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze					
REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	66086	61277	65170	72286	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		840	712	688	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	22453	23844	24068	27915	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	23718	23033	24527	25439	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	2049	1024	947	1076	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	12910	8624	10692	11797	Related to social security law
Gospodarcze	4750	3341	4224	5041	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (38). WPŁYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2012 R.INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji					
DISTRICT COURTS – courts of first instance					
OGÓŁEM	931215	150089	90297	690829	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia.	41532	8457	6249	26826	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	32071	5197	3487	23387	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a ..	92746	15272	9864	67610	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	538490	90669	53185	394636	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	288164	51441	30045	206678	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	104693	19666	13905	71122	Family
Z zakresu prawa pracy	9747	1049	577	8121	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ..	2671	483	257	1931	Related to social security law
Gospodarcze ^c	46727	9296	2773	34658	Commercial law ^c

SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze

REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal

O G Ó Ł E M	72286	9988	5836	56462	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	688	87	44	557	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	27915	3568	1614	22733	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	25439	3826	2547	19066	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1076	131	90	855	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	11797	2351	1529	7917	Related to social security law
Gospodarcze	5041	x	x	5041	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	39776	36351	35607	35660	T O T A L
w tym mężczyźni	36868	33334	32824	32941	of which males
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	3165	3157	2993	2702	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	42	35	26	30	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1381	1297	1238	1141	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	14370	12270	13216	13953	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	13266	11452	12502	12184	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	931	927	950	865	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	55	44	47	51	Of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	2200	2653	2691	2229	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny, inną osobą zależną lub bezradną	1098	995	907	819	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	12746	10386	9873	9954	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	3235	3236	3216	3550	Property theft
Kradzież z włamaniem	1990	1180	1214	1181	Burglary
Rozbój	586	370	310	290	Robbery

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 90–91.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 90–91.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28758	32658	32906	32230	T O T A L
O rozwód	5694	7785	7722	7906	By divorce
O separację	1135	470	516	455	By separation
O alimenty	9235	10700	10739	11624	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	2101	2514	2744	2735	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi ...	6312	6585	6439	5843	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	1117	1287	1481	1366	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi ...	3164	3317	3265	2301	involving punishable acts

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (41). SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2012 R.

FAMILY CASES RESOLVED IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	
O G Ó Ł E M	32230	5288	4184	22758	T O T A L
O rozwód	7906	1292	883	5731	By divorce
O separację	455	139	44	272	By separation
O alimenty	11624	2001	1579	8044	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	2735	253	377	2105	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	5843	1111	795	3937	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	1366	133	125	1108	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	2301	359	381	1561	involving punishable acts

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (42). PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	54	17	13	10	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	2	2	2	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	38	55	57	60	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	1203	1211	1252	1309	Cooperatives
Spółki jawne	2433	3159	3254	3360	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	9812	15638	17458	19812	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	3909	5318	5693	6005	Associations ^d
Związki zawodowe	492	500	509	520	Trade unions
Izby gospodarcze	32	31	30	32	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4373	38248	48851	58814	Total debtors

^a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Poznaniu. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Registration court conducting National Judicial Register in voivodship is District Court in Poznań. ^b Conducting economic activities. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i z 31 III 2011 r.;
  - 2) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkanej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów między-spisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 2000–2001 oraz 2010 r. – patrz ust. 2) przy uwzględnieniu:
    - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
    - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
  - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
  - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
  - 5) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. **Dane o ludności** (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2000–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);
- od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

CHAPTER V POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
- 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
  - 2) the balances of the size and structure of the **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 2000–2001 and 2010 – see item 2), taking into account:
    - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
    - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
  - 3) the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
  - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
  - 5) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. **Data about population** (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled – unless otherwise stated – on the basis:

- for 2000–2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);
- since 2010 – of the results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. **Stan cywilny faktyczny** osób został określony wtórnie na podstawie stanu cywilnego prawnego oraz charakteru związku, w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z głową gospodarstwa domowego oraz wzajemnych powiązań między osobami spisanymi.

Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- kawaler, panna,
- żonaty, zamężna – w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie,
- partner, partnerka (prowadzący wspólne gospodarstwo domowe – bez względu na ich stan cywilny prawny),
- wdowiec, wdowa,
- rozwiedziony, rozwiedziona,
- separowany, separowana – dotyczy osób:
  - pozostających w separacji prawnej i nie tworzących związków partnerskich z innymi osobami,
  - o stanie cywilnym prawnym żonaty, zamężna i niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami.

6. **Poziom wykształcenia** ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Badaniem poziomu wykształcenia objęto osoby w wieku 13 lat i więcej.

Zastosowano następującą klasyfikację poziomu wykształcenia: wyższe, policealne, średnie (zawodowe i ogólnokształcące), zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego.

7. **Narodowość (przynależność narodowa lub etniczna)** jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. po raz pierwszy umożliwiono wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych.

3. The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

4. **Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

5. **De facto marital status** of persons has been defined as a derivative, based on the: legal marital status, relationships character the given person lives in, i.e. on the basis information in the relations with the head of the household and mutual connection between the surveyed persons.

The following categories of de facto marital status has been defined:

- single,
- married – in the light of secular or canon law and in actual status of marriage,
- cohabitant (partner) (living in the same household – irrespectively of their legal marital status),
- widowed,
- divorced,
- separated – it is related to persons:
  - remaining in a legal separation and not creating cohabitations with other persons,
  - legally married but not creating a marriage or cohabitation with other persons.

6. **Educational level** of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognized in accordance with the educational system in force. The basis for recognizing education to be on the appropriate level was a certificate (diploma) obtained upon graduation from the appropriate school.

The survey of educational level encompassed persons at the age of 13 and more.

The following classification of educational level has been used: tertiary, post-secondary, secondary (vocational and general), basic vocational, lower secondary, primary, incomplete primary and without school education.

7. **Nationality (national or ethnic identity)** is a declared (based on a subjective impression) individual feature of each person expressing his/her emotional or cultural relationship, or the one following from his/her parents' origin, to a specific nation or ethnic community. In the census of 2011, for the first time a solution has been adopted to define complex (multiple) national and ethnic identities.

8. Podziału ludności **według głównego źródła utrzymania** dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów uzyskiwanego w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu (tj. dla 2002 r. – 20 V, a dla 2011 r. – 31 III) i było ono ustalane niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

- **posiadających własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych,
- **utrzymywanych**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do ludności utrzymującej się z dochodów z pracy zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy-zlecenia, umowy o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

Do ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieskalnych (np. garażu).

Do ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę (łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r.), rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do ludności utrzymującej się z dochodów z własności zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych zaliczono osoby otrzymujące m.in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimenty oraz stypendia.

8. Division of population according to the **main source of maintenance** was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes obtained within one year (12 months) before the moment of national census (i.e. for 2002 – 20 V and for 2011 – 31 III) and was settled irrespective of economic activity of these people in the moment of national censuses.

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

- **persons having own sources of maintenance**, i.e. people earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and the other sources of income not elsewhere specified,
- **persons maintained (dependents)**, i.e. people, who remain maintained by other persons with own source of income.

Population having incomes from work includes employees in paid employment and own-account workers.

Employees hired on the basis of an employment contract (a labour contract, commission contracts, postings, appointments), outworkers and clergy.

Own-account workers (together with contributing family members) including persons managing private agriculture holdings and plots as well as professionals are considered as persons maintained from self-employed incomes; including so rent incomes.

Population which earns its living from rent income includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance, includes persons, who receive: retirement pay (including structural pension for farmers in 2011), pension (resulting from an inability to work, family and social pensions) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-retirement benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.

Population, which earns its living from incomes from property, included persons, who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).

Population, which earns its living from the other sources of income not elsewhere specified, includes persons, who receive: i.a. family allowances (including family benefit and supplements to the family benefit, nursing benefit), alimonies and scholarships.

9. Przez **gospodarstwo domowe** rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe. Ze względu na liczbę oraz stosunek pokrewieństwa osób wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

10. **Osobą niepełnosprawną** jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (**osoba niepełnosprawna prawnie**) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (**osoba niepełnosprawna tylko biologicznie**).

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez odpowiedni organ – w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej lub orzeczenia o niepełnosprawności wydanego osobom do 16 roku życia – bez orzekania o stopniu.

11. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- rozwoły – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

9. *The household is understood as a group of related or unrelated persons, living together and earning their living collectively. Persons who maintain themselves individually, constitute a one person households. On the basis of the number of persons and their relationship the following types households are distinguished:*

- *family (one-family, two-family, three-family and more),*
- *non-family (one person, multipersonal).*

10. *Disabled person is such person, who has appropriate judgment issued by a body, authorized to this (a person legally disabled) or a person, who does not have such judgment, but feels constrained in the ability of performing basic activities for his/her age (a person only biologically disabled).*

A criterion for qualifying a given person to the group of disabled people lawfully was to have a decision on the degree of disability issued by an appropriate adjudicating body – in case of people at the age of 16 and more or certificate of disability issued to person under 16 years of age – without deciding the degree.

11. *Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:*

- *marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);*
- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for separation;*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for divorce;*
- *births – according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym, do których należą: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu częściowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

*The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that a woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

12. Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

13. Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym o zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

14. Przy opracowywaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjęto wyjściową przyczynę zgonów. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek okresu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

15. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

16. Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

17. Dane o **migracjach zagranicznych ludności** na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

18. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

19. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI):

- do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

12. Infant is a child under the age of 1 year.

13. Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

14. Compiling data on **causes of deaths**, an initial cause of death was assumed. An initial cause of death is defined as a disease that occurred at the beginning of an illness period and led to death or as an injury or poisoning that resulted in death.

15. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

16. Data regarding **internal migration of the population** were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

17. Data regarding **international migration of the population** for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

18. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow – registrations of departure from permanent residence.

19. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI):

- to 2009 – registered for permanent residence,
- since 2010 – de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (43). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
STAN W DNIU 30 VI						
AS OF 30 VI						
OGÓŁEM w liczbach						TOTAL in absolute numbers
bezwzględnych	3368525	3414185	3441504	3450263	3458881	
mężczyźni	1634327	1656282	1674141	1678315	1682345	males
kobiety	1734198	1757903	1767363	1771948	1776536	females
Miasta	1926958	1911898	1928694	1925453	1921932	Urban areas
Wieś	1441567	1502287	1512810	1524810	1536949	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII						
AS OF 31 XII						
OGÓŁEM:						TOTAL:
w liczbach bezwzględnych	3372417	3419426	3446745	3455477	3462196	in absolute numbers
na 1 km ²	113,1	115,0	115,6	115,9	116,1	per km ²
mężczyźni w liczbach						males in absolute
bezwzględnych.....	1636123	1658759	1676618	1680585	1683898	numbers
kobiety:						females:
w liczbach bezwzględnych	1736294	1760667	1770127	1774892	1778298	in absolute numbers
na 100 mężczyzn	106	106	106	106	106	per 100 males
Miasta:						Urban areas:
w liczbach bezwzględnych...	1925481	1910727	1927523	1924014	1920117	in absolute numbers
w % ogółu ludności	57,1	55,9	55,9	55,7	55,5	in % of total population
Wieś:						Rural areas:
w liczbach bezwzględnych...	1446936	1508699	1519222	1531463	1542079	in absolute numbers
w % ogółu ludności	42,9	44,1	44,1	44,3	44,5	in % of total population

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP'2002 – podobnie jak dla 2005 r.; B – z NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, i.e. considering results of national census: A – 2002 census – as for 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (44). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

W I E K <i>A G E</i>	2005	2010	2011	2012					
				ogółem <i>grand total</i>	z liczby ogółem <i>of grand total number</i>				
					mężczyźni <i>males</i>	miasta <i>urban areas</i>		wieś <i>rural areas</i>	
						razem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	razem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3455477	3462196	1683898	1920117	913835	1542079	770063
T O T A L									
0–2 lata	101915	125069	121104	117003	60091	60883	31221	56120	28870
3–6	137763	145806	154222	160470	83001	82079	42272	78391	40729
7–12	240028	209290	206384	206435	106353	101304	52141	105131	54212
13–15	145976	117114	113526	110199	56513	53167	27189	57032	29324
16–18	156392	133746	127496	121474	62264	59151	30197	62323	32067

TABL. 2 (44). **UDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE (cont.)

As of 31 XII

W I E K A G E	2005	2010	2011	2012					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
19–24	357948	313414	303808	295056	150364	153295	77277	141761	73087
25–29	287685	300934	299790	292732	148315	164556	82549	128176	65766
30–34	252203	288437	289419	293250	148713	167421	84243	125829	64470
35–39	210983	252889	262478	269827	136658	149402	74994	120425	61664
40–44	216772	211115	216334	224056	112951	120205	59411	103851	53540
45–49	259763	215781	210919	207652	103529	112179	54304	95473	49225
50–54	255672	256170	247119	235260	115338	131507	61991	103753	53347
55–59	231606	248453	250952	254013	121633	151683	69354	102330	52279
60–64	116645	220173	221794	226255	104896	138884	62069	87371	42827
65–69	122193	107040	126715	144184	64017	90405	39186	53779	24831
70–74	109069	107648	105255	102309	41948	62841	25193	39468	16755
75–79	84528	89541	89578	89790	33429	54352	19988	35438	13441
80 lat i więcej and more	85276	104125	108584	112231	33885	66803	20256	45428	13629

TABL. 3 (45). **UDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
O G Ó Ł E M	3372417	3419426	3446745	3455477	3462196	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	728791	676889	684545	677781	673307	Pre-working age
mężczyźni	373775	348425	352301	348729	346617	males
kobiety	355016	328464	332244	329052	326690	females
Miasta	372206	340714	342637	338187	335781	Urban areas
mężczyźni	190723	175040	175874	173660	172455	males
kobiety	181483	165674	166763	164527	163326	females
Wieś	356585	365175	341908	339594	337526	Rural areas
mężczyźni	183052	173385	176427	175069	174162	males
kobiety	173533	162790	165481	164525	163364	females
W wieku produkcyjnym	2179176	2218442	2235446	2228465	2219016	Working age
w tym w wieku mobilnym	1378874	1406965	1413269	1416780	1417195	of which of mobility age
mężczyźni	1110929	1156564	1169415	1167083	1164002	males
w tym w wieku mobilnym	696967	712306	716359	718329	718606	of which of mobility age
kobiety	1068247	1061878	1066031	1061382	1055014	females
w tym w wieku mobilnym	681907	694659	696910	698451	698589	of which of mobility age

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP 2002 – podobnie jak dla 2005 r.; B – z NSP 2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, i.e. considering results of national census: A – 2002 census – as for 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 3 (45). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
Miasta	1276351	1249975	1262117	1248125	1233120	Urban areas
mężczyźni	636462	640905	649234	643161	636757	males
kobiety	639889	609070	612883	604964	596363	females
Wieś	902825	968467	973329	980340	985896	Rural areas
mężczyźni	474467	515659	520181	523922	527245	males
kobiety	428358	425808	453148	456418	458651	females
W wieku poprodukcyjnym ...	464450	524095	526754	549231	569873	Post-working age
mężczyźni	151419	153770	154902	164773	173279	males
kobiety	313031	370325	371852	384458	396594	females
Miasta	276924	320038	322769	337702	351216	Urban areas
mężczyźni	87526	91377	92673	99196	104623	males
kobiety	189398	228661	230096	238506	246593	females
Wieś	187526	204057	203985	211529	218657	Rural areas
mężczyźni	63893	62393	62229	65577	68656	males
kobiety	123633	141664	141756	145952	150001	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	54,8	54,1	54,2	55,1	56,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	47,3	43,4	43,4	44,0	44,7	Males
Kobiety	62,5	65,8	66,0	67,2	68,6	Females

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – z NSP 2002 – podobnie jak dla 2005 r.; B – z NSP 2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, i.e. considering results of national census: A – 2002 census – as for 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 4 (46). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII

*TOWNS AND URBAN POPULATION**As of 31 XII*

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION</i>		Miasta <i>Towns</i>	Ludność w miastach <i>Urban population</i>	
			w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
O G Ó Ł E M	2005	109	1925481	57,1
T O T A L	2010	109	1928694	55,9
	2011	109	1924014	55,7
	2012	109	1920117	55,5
Poniżej 2000		10	17567	0,5
<i>Below</i>				
2000–4999		40	129129	3,7
5000–9999		21	149740	4,3
10000–19999		18	265877	7,7
20000–49999		13	341813	9,9
50000–99999		5	360573	10,4
100000–199999		1	104676	3,0
200000 i więcej		1	550742	15,9
<i>and more</i>				

TABL. 5 (47). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GINAS INHABITED BY RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION</i>	Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Ludność na wsi <i>Rural population</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>		w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
O G Ó Ł E M 2005	207	1446936	42,9
T O T A L 2010	207	1512810	44,1
..... 2011	207	1531463	44,3
2012	207	1542079	44,5
Poniżej 2000 ..... <i>Below</i>	—	—	—
2000–4999 ..... 5000–6999 ..... 7000–9999 ..... 10000 i więcej ..... <i>and more</i>	51 69 51 36	200752 411817 425781 503729	5,8 11,9 12,3 14,5

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (48). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	35,1	36,7	37,0	37,4	T O T A L
mężczyźni	33,4	35,1	35,5	35,9	<i>males</i>
kobiety	37,1	38,3	38,7	39,0	<i>females</i>
Miasta	36,6	38,1	38,5	38,9	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	34,2	36,1	36,5	36,9	<i>males</i>
kobiety	39,1	40,4	40,8	41,1	<i>females</i>
Wieś	33,4	34,9	35,3	35,7	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	32,3	34,0	34,4	34,7	<i>males</i>
kobiety	34,5	35,9	36,3	36,6	<i>females</i>

TABL. 7 (49). **ŁUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^a**POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a

P Ł E Ć STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>						
O G Ó Ł E M	2714,0	1607,4	1106,6	2891,6	1646,6	1245,0	T O T A L
Kawalerowie, panny	779,9	458,5	321,5	818,0	456,0	362,0	Single
Żonaci, zamężne	1572,3	915,4	656,9	1638,2	909,8	728,4	Married
Partnerzy, partnerki	27,7	20,1	7,6	52,9	39,0	13,9	Cohabitants
Wdowcy, wdowy	242,7	143,1	99,6	259,2	152,2	107,0	Widowed
Rozwiedzeni, rozwiedzione . . .	68,9	54,8	14,1	105,8	78,0	27,9	Divorced
Separowani, separowane	19,2	12,7	6,5	12,2	7,7	4,5	Separated
Nieustalony	3,2	2,9	0,3	5,3	4,0	1,3	Unknown
Mężczyźni	1299,5	751,9	547,6	1390,7	773,5	617,2	Males
Kawalerowie	428,7	238,4	190,3	454,7	241,1	213,6	Single
Żonaci	784,0	455,8	328,1	819,6	455,4	364,3	Married
Partnerzy	13,9	10,0	3,8	26,9	19,9	7,0	Cohabitants
Wdowcy	37,4	21,6	15,8	40,8	23,6	17,2	Widowed
Rozwiedzeni	25,8	19,4	6,4	41,1	28,6	12,4	Divorced
Separowani	8,1	5,1	3,0	5,1	3,0	2,1	Separated
Nieustalony	1,7	1,5	0,2	2,5	1,9	0,6	Unknown
Kobiety	1414,5	855,5	559,0	1500,9	873,2	627,7	Females
Panny	351,3	220,1	131,2	363,3	214,9	148,4	Single
Zamężne	788,4	459,6	328,8	818,6	454,5	364,1	Married
Partnerki	13,9	10,0	3,8	26,0	19,1	6,9	Cohabitants
Wdowy	205,2	121,4	83,8	218,4	128,6	89,8	Widowed
Rozwiedzione	43,1	35,4	7,7	64,7	49,3	15,4	Divorced
Separowane	11,1	7,5	3,6	7,1	4,7	2,4	Separated
Nieustalony	1,6	1,4	0,1	2,8	2,1	0,7	Unknown

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.^a Results of the Population and Housing Censuses.

TABL. 7 (49). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^a (dok.)POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a (cont.)

P Ł E Ć STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			S E X DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
	w odsetkach <i>in %</i>						
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Kawalerowie, panny	28,7	28,5	29,1	28,3	27,7	29,1	<i>Single</i>
Żonaci, zamężne	57,9	56,9	59,4	56,7	55,3	58,5	<i>Married</i>
Partnerzy, partnerki	1,0	1,3	0,7	1,8	2,4	1,1	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy, wdowy	8,9	8,9	9,0	9,0	9,2	8,6	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni, rozwiedzione	2,5	3,4	1,3	3,7	4,7	2,2	<i>Divorced</i>
Separowani, separowane	0,7	0,8	0,6	0,4	0,5	0,4	<i>Separated</i>
Nieustalony	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	<i>Unknown</i>
Mężczyźni	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Males
Kawalerowie	33,0	31,7	34,8	32,7	31,2	34,6	<i>Single</i>
Żonaci	60,3	60,6	59,9	58,9	58,9	59,0	<i>Married</i>
Partnerzy	1,1	1,3	0,7	1,9	2,6	1,1	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy	2,9	2,9	2,9	2,9	3,1	2,8	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni	2,0	2,6	1,2	3,0	3,7	2,0	<i>Divorced</i>
Separowani	0,6	0,7	0,5	0,4	0,4	0,3	<i>Separated</i>
Nieustalony	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	<i>Unknown</i>
Kobiety	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Females
Panny	24,8	25,7	23,5	24,2	24,6	23,6	<i>Single</i>
Zamężne	55,7	53,7	58,8	54,5	52,1	58,0	<i>Married</i>
Partnerki	1,0	1,2	0,7	1,7	2,2	1,1	<i>Cohabitants</i>
Wdowy	14,5	14,2	15,0	14,6	14,7	14,3	<i>Widowed</i>
Rozwiedzione	3,0	4,1	1,4	4,3	5,6	2,5	<i>Divorced</i>
Separowane	0,8	0,9	0,6	0,5	0,5	0,4	<i>Separated</i>
Nieustalony	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	<i>Unknown</i>

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.^a Results of the Population and Housing Censuses.TABL. 8 (50). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^aPOPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym poziom wykształcenia Of which educational level				
		wyższe tertiary	policealne i średnie post-secon- dary and secondary	zasadnicze zawodowe basic vocational	gimnazjalne lower secondary	podstawowe primary

W TYSIĄCACH

IN THOUSANDS

O G Ó Ł E M	2002	2818,4	261,7	848,2	776,3	x	839,4
T O T A L	2011	2967,7	485,7	909,6	771,0	151,5	524,5

W ODSETKACH

IN PERCENT

O G Ó Ł E M	2002	100,0	9,3	30,1	27,5	x	29,8
T O T A L	2011	100,0	16,4	30,7	26,0	5,1	17,7

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.^a Results of the Population and Housing Censuses.

TABL. 9 (51). **LUDNOŚĆ WEDŁUG STRUKTURY IDENTYFIKACJI NARODOWO-ETNICZNEJ W 2011 R.^a**POPULATION BY THE STRUCTURE OF THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITIES IN 2011^a

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA	W tysiącach <i>In thousands</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITY
O G Ó Ł E M.....	3447,4	100,0	GRAND TOTAL
Wyłącznie polska	3397,8	98,6	Polish only
Polska i niepolaska	13,8	0,4	Polish and non-Polish
Wyłącznie niepolaska	4,6	0,1	Non-Polish only
Nieustalona ^b	31,3	0,9	Unknown ^b

^a Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. ^b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.^a Results of the Population and Housing Census 2011. ^b Or without national or ethnic identity.TABL. 10 (52). **LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA^a**POPULATION BY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE^a

WYSZCZEGÓL- NIENIE SPECIFICATION	Ogół- łem ^b <i>Grand total</i>	Praca <i>Work</i>			Niezarobkowe źródło <i>Non-earned source</i>				Pozo- stałe dochody osobno niewy- mione ^f <i>Other sources of income not else- where speci- fied^f</i>	Na utrzy- maniu <i>Main- tained persons</i>	Nieu- stalone źródło utrzy- mania <i>Un- known source of main- tenance</i>
		razem <i>total</i>	najem- na <i>hired</i>	na własny rachu- nek ^c <i>own- acc- ount wor- kers^c</i>	razem <i>total</i>	emery- tura ^d <i>retire- ment pay^d</i>	renta ^e <i>pen- sion^e</i>	zasiłki i świad- czenia <i>benefits</i>			

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

O G Ó Ł E M	2002	3351,9	1151,7	875,4	276,3	892,9	398,6	355,3	69,1	—	1285,5	20,1
TOTAL	2011	3447,4	1402,4	1130,1	272,3	818,1	556,0	209,3	52,8	60,7	1067,3	94,7
Mężczyźni ...	2002	1626,7	637,7	468,8	168,9	376,6	166,3	143,9	39,1	—	601,5	9,8
<i>Males</i>	2011	1677,0	789,8	616,7	173,2	328,7	210,4	95,0	23,3	26,4	483,3	46,1
Kobiety	2002	1725,2	514,0	406,6	107,4	516,3	232,4	211,4	30,0	—	684,0	10,3
<i>Females</i>	2011	1770,4	612,6	513,4	99,2	489,4	345,5	114,4	29,5	34,3	584,0	48,6
Miasta	2002	1934,8	677,2	576,6	100,5	533,7	239,5	208,1	40,0	—	704,3	18,4
<i>Urban areas</i>	2011	1925,8	790,3	683,4	106,9	488,9	344,3	114,1	30,4	40,7	537,5	66,1
Wieś	2002	1417,1	474,5	298,7	175,8	359,2	159,1	147,2	29,1	—	581,2	1,6
<i>Rural areas</i>	2011	1521,6	612,1	446,7	165,4	329,3	211,7	95,2	22,4	20,0	529,8	28,6

W ODSETKACH
IN PERCENT

O G Ó Ł E M	2002	100,0	34,4	26,1	8,2	26,6	11,9	10,6	2,1	—	38,3	0,6
TOTAL	2011	100,0	40,7	32,8	7,9	23,7	16,1	6,1	1,5	1,8	31,0	2,7

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. ^b Dochody z własności tylko w pozycji Ogółem. ^{c-e} Łącznie: ^c – z dochodami z wynajmu, ^d – z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, ^e – ze świadczeniem rehabilitacyjnym. ^f W 2002 r. za-
liczone do niezarobkowych źródeł.^a Results of the Population and Housing Censuses. ^b Incomes from owning only in the position of Grand total. ^{c-e} Including: ^c – in-
comes from rent, ^d – structural pension for farmers, ^e – rehabilitation benefit. ^f In 2002 included into the non-earned sources.

TABL. 11 (53). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG LICZBY OSÓB**
HOUSEHOLDS^a BY NUMBER OF PERSONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Gospodarstwa domowe w tys. Private households in thous.						Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym <i>Average number of persons in household</i>
		ogółem <i>total</i>	o liczbie osób <i>by number of persons</i>					
			1	2	3	4	5 i więcej <i>and more</i>	
O G Ó Ł E M	2002	1079,7	223,5	227,5	216,2	217,5	194,9	3,07
T O T A L	2011	1129,0	230,9	262,0	232,3	207,0	196,8	3,04
Miasta	2002	691,3	169,0	160,4	147,4	135,3	79,2	2,76
Urban areas	2011	710,7	175,3	186,9	153,4	118,3	76,9	2,69
Wieś	2002	388,4	54,5	67,1	68,8	82,2	115,7	3,63
Rural areas	2011	418,3	55,6	75,1	79,0	88,8	119,9	3,62

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the Population and Housing Censuses.

TABL. 12 (54). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO**
HOUSEHOLDS^a BY FAMILY COMPOSITION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś	
	<i>total</i>	<i>urban areas</i>	<i>rural areas</i>	<i>total</i>	<i>urban areas</i>	<i>rural areas</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM.....	1079,7	691,3	388,4	1129,0	710,7	418,3	TOTAL
Jednorodzinne	768,5	482,9	285,6	759,2	470,9	288,3	One-family
Dwurodzinne	68,4	27,1	41,3	102,2	41,7	60,5	Two-family
Trzyrodzinne i większe	3,2	1,0	2,2	8,0	2,5	5,5	Three-family and more
Nierodzinne	239,7	180,3	59,3	259,6	195,6	64,0	Non-family
jednoosobowe.....	223,5	169,0	54,5	230,9	175,3	55,6	one person
wielooosobowe	16,1	11,3	4,8	28,7	20,3	8,4	multipersonal

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the Population and Housing Censuses.

TABL. 13 (55). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE^a**
DISABLED PERSONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Płeć Sex	
	razem total	miasta urban areas	wieś rural areas	mężczyźni males	kobiety females

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

O G Ó Ł E M	2002	525,1	303,5	221,6	247,1	278,0
T O T A L	2011	428,8	259,0	169,7	199,3	229,4

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

O G Ó Ł E M	2002	157	157	156	152	161
T O T A L	2011	124	135	112	119	130

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the Population and Housing Censuses.

TABL. 14 (56). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeństwa Marriages		Separacje Sepa- rations	Rozwody Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
		ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym nie- mowląt of which infants	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM	2005	18950	14234	835	4601	35299	30234	207	5065
TOTAL	2010	21191	14924	198	4926	40909	31037	180	9872
	2011	19274	13065	210	5353	38082	30755	139	7327
	2012	19103	12696	239	5696	37833	31536	170	6297
Miasta	2005	10616	7516	529	3485	18996	17166	112	1830
Urban areas	2010	11641	7732	132	3555	21715	17908	85	3807
	2011	10628	6722	135	3792	19896	17456	74	2440
	2012	10295	6402	153	3930	19735	18234	80	1501
Wieś	2005	8334	6718	306	1116	16303	13068	95	3235
Rural areas	2010	9550	7192	66	1371	19194	13129	95	6065
	2011	8646	6343	75	1561	18186	13299	65	4887
	2012	8808	6294	86	1766	18098	13302	90	4796
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b									
OGÓŁEM	2005	5,6	4,2	24,8	1,4	10,5	9,0	5,9	1,5
TOTAL	2010	6,2	4,3	5,8	1,4	11,9	9,0	4,4	2,9
	2011	5,6	3,8	6,1	1,6	11,0	8,9	3,7	2,1
	2012	5,5	3,7	6,9	1,6	10,9	9,1	4,5	1,8
Miasta	2005	5,5	3,9	27,6	1,8	9,9	9,0	5,9	1,0
Urban areas	2010	6,0	4,0	6,8	1,8	11,3	9,3	3,9	2,0
	2011	5,5	3,5	7,0	2,0	10,3	9,1	3,7	1,3
	2012	5,4	3,3	8,0	2,0	10,3	9,5	4,1	0,8
Wieś	2005	5,7	4,6	21,1	0,8	11,2	9,0	5,8	2,2
Rural areas	2010	6,3	4,8	4,4	0,9	12,7	8,7	4,9	4,0
	2011	5,7	4,2	4,9	1,0	11,9	8,7	3,6	3,2
	2012	5,7	4,1	5,6	1,1	11,8	8,7	5,0	3,1

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.^a With civil law consequences. ^b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

a. Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
a. After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM ..... <i>GRAND TOTAL</i>	19103	509	6386	7678	2491	887	623	365	164
19 lat i mniej ..... <i>Under 20 years</i>	77	46	29	2	—	—	—	—	—
20–24	3433	334	2509	529	51	8	2	—	—
25–29	8635	109	3176	4744	517	75	14	—	—
30–34	3916	13	558	1998	1127	183	36	1	—
35–39	1368	7	75	318	551	313	96	7	1
40–49	923	—	35	79	208	266	289	43	3
50–59	415	—	3	7	34	33	149	173	16
60 lat i więcej ..... <i>and more</i>	336	—	1	1	3	9	37	141	144

TABL. 16 (58). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (cd.)

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a	12696	261	4800	5715	1389	312	113	53	53
Of which church or religious marriages ^a									
19 lat i mniej . . . . . Under 20 years	39	25	13	1	–	–	–	–	–
20–24	2460	175	1865	391	26	2	1	–	–
25–29	6618	55	2483	3704	341	32	3	–	–
30–34	2594	4	382	1429	692	79	8	–	–
35–39	615	2	48	167	267	116	15	–	–
40–49	232	–	8	23	58	79	57	7	–
50–59	55	–	–	–	5	3	24	21	2
60 lat i więcej . . . . . and more	83	–	1	–	–	1	5	25	51
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM . . . . . TOTAL	10295	155	2707	4495	1585	577	389	267	120
19 lat i mniej . . . . . Under 20 years	22	11	10	1	–	–	–	–	–
20–24	1392	100	994	264	28	5	1	–	–
25–29	4519	34	1369	2740	321	47	8	–	–
30–34	2376	5	277	1238	724	110	22	–	–
35–39	868	5	40	198	351	210	58	5	1
40–49	583	–	16	47	137	172	176	33	2
50–59	287	–	–	6	23	26	98	123	11
60 lat i więcej . . . . . and more	248	–	1	1	1	7	26	106	106
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a	6402	60	1925	3236	865	182	60	35	39
Of which church or religious marriages ^a									
19 lat i mniej . . . . . Under 20 years	9	6	2	1	–	–	–	–	–
20–24	925	39	689	183	13	1	–	–	–
25–29	3342	11	1026	2067	219	19	–	–	–
30–34	1533	2	181	869	432	44	5	–	–
35–39	374	2	24	103	168	69	8	–	–
40–49	129	–	2	13	31	47	29	7	–
50–59	31	–	–	–	2	1	15	12	1
60 lat i więcej . . . . . and more	59	–	1	–	–	1	3	16	38

^a Ze skutkami cywilnymi.^a With civil law consequences.

TABL. 16 (58). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (dok.)

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
WIEŚ									
RURAL AREAS									
RAZEM..... TOTAL	8808	354	3679	3183	906	310	234	98	44
19 lat i mniej ..... Under 20 years	55	35	19	1	—	—	—	—	—
20–24	2041	234	1515	265	23	3	1	—	—
25–29	4116	75	1807	2004	196	28	6	—	—
30–34	1540	8	281	760	403	73	14	1	—
35–39	500	2	35	120	200	103	38	2	—
40–49	340	—	19	32	71	94	113	10	1
50–59	128	—	3	1	11	7	51	50	5
60 lat i więcej ..... and more	88	—	—	—	2	2	11	35	38
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a ..... Of which church or religious marriages ^a	6294	201	2875	2479	524	130	53	18	14
19 lat i mniej ..... Under 20 years	30	19	11	—	—	—	—	—	—
20–24	1535	136	1176	208	13	1	1	—	—
25–29	3276	44	1457	1637	122	13	3	—	—
30–34	1061	2	201	560	260	35	3	—	—
35–39	241	—	24	64	99	47	7	—	—
40–49	103	—	6	10	27	32	28	—	—
50–59	24	—	—	—	3	2	9	9	1
60 lat i więcej ..... and more	24	—	—	—	—	—	2	9	13

^a Ze skutkami cywilnymi.^a With civil law consequences.

TABL. 17 (59). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>				
OGÓŁEM..... <i>GRAND TOTAL</i>	19103	17105	299	1699
Kawalerowie ..... <i>Single</i>	17073	16204	75	794
Wdowcy ..... <i>Widowers</i>	253	48	108	97
Rozwiedzeni ..... <i>Divorced</i>	1777	853	116	808

TABL. 17 (59). **MALŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (dok.)***MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)*

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzione <i>divorced</i>
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>				
RAZEM ..... <i>TOTAL</i>	10295	9033	188	1074
Kawalerowie ..... <i>Single</i>	8940	8446	34	460
Wdowcy ..... <i>Widowers</i>	166	31	69	66
Rozwiedzeni ..... <i>Divorced</i>	1189	556	85	548
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>				
RAZEM ..... <i>TOTAL</i>	8808	8072	111	625
Kawalerowie ..... <i>Single</i>	8133	7758	41	334
Wdowcy ..... <i>Widowers</i>	87	17	39	31
Rozwiedzeni ..... <i>Divorced</i>	588	297	31	260

TABL. 18 (60). **MALŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

L A T A Y E A R S		Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>				
O G Ó Ł E M	2005	14234	7516	6718
T O T A L	2010	14924	7732	7192
	2011	13065	6722	6343
	2012	12696	6402	6294
w tym: <i>of which:</i>				
Kościół Katolicki		12670	6389	6281
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		7	2	5
Kościół Chrześcijan Baptystów		6	4	2
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego		2	1	1
Kościół Polskokatolicki		6	1	5
Kościół Starokatolicki Mariawitów		1	1	—
Kościół Zielonoświątkowy		3	3	—

^a Ze skutkami cywilnymi.^a With civil law consequences.

TABL. 19 (61). ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2012 R.

DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2012

MĘŻCZYŻNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
O G Ó Ł E M <i>T O T A L</i>									
O G Ó Ł E M . . . . . <i>GRAND TOTAL</i>	5696	8	419	1122	1225	1037	1150	599	136
19 lat i mniej . . . . . <i>Under 20 years</i>	2	—	1	1	—	—	—	—	—
20–24	172	4	128	35	4	1	—	—	—
25–29	835	3	218	517	86	10	1	—	—
30–34	1182	1	65	439	574	92	9	2	—
35–39	1087	—	5	99	435	487	59	2	—
40–49	1448	—	2	28	116	425	824	51	2
50–59	744	—	—	3	10	18	242	447	24
60 lat i więcej . . . . . <i>and more</i>	226	—	—	—	—	4	15	97	110
M I A S T A <i>U R B A N A R E A S</i>									
RAZEM . . . . . <i>TOTAL</i>	3930	7	228	721	844	741	830	458	101
19 lat i mniej . . . . . <i>Under 20 years</i>	2	—	1	1	—	—	—	—	—
20–24	96	4	69	21	1	1	—	—	—
25–29	512	2	112	327	62	8	1	—	—
30–34	796	1	39	273	405	69	7	2	—
35–39	777	—	5	74	297	356	43	2	—
40–49	1027	—	2	23	74	290	597	39	2
50–59	547	—	—	2	5	13	170	342	15
60 lat i więcej . . . . . <i>and more</i>	173	—	—	—	—	4	12	73	84
W I E Ś <i>R U R A L A R E A S</i>									
RAZEM . . . . . <i>TOTAL</i>	1766	1	191	401	381	296	320	141	35
19 lat i mniej . . . . . <i>Under 20 years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20–24	76	—	59	14	3	—	—	—	—
25–29	323	1	106	190	24	2	—	—	—
30–34	386	—	26	166	169	23	2	—	—
35–39	310	—	—	25	138	131	16	—	—
40–49	421	—	—	5	42	135	227	12	—
50–59	197	—	—	1	5	5	72	105	9
60 lat i więcej . . . . . <i>and more</i>	53	—	—	—	—	—	3	24	26

TABL. 20 (62). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4601	4926	5353	5696	T O T A L
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1387	1865	2130	2185	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	3214	3061	3223	3511	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1831	1904	1979	2174	<i>1</i>
2	996	947	1017	1081	<i>2</i>
3	271	168	179	197	<i>3</i>
4 i więcej	116	42	48	59	<i>4 and more</i>
Miasta	3485	3555	3792	3930	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1124	1416	1607	1589	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2361	2139	2185	2341	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1392	1346	1392	1472	<i>1</i>
2	741	679	669	721	<i>2</i>
3	167	92	103	111	<i>3</i>
4 i więcej	61	22	21	37	<i>4 and more</i>
Wieś	1116	1371	1561	1766	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	263	449	523	596	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	853	922	1038	1170	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	439	558	587	702	<i>1</i>
2	255	268	348	360	<i>2</i>
3	104	76	76	86	<i>3</i>
4 i więcej	55	20	27	22	<i>4 and more</i>

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 21 (63). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	35299	40909	38082	37833	19735	18098	Live births
chłopcy	18250	21034	19532	19503	10117	9386	<i>males</i>
dziewczeta	17049	19875	18550	18330	9618	8712	<i>females</i>
Małżeńskie	28947	32024	29623	28954	14626	14328	<i>Legitimate</i>
chłopcy	15024	16512	15157	14910	7527	7383	<i>males</i>
dziewczeta	13923	15512	14466	14044	7099	6945	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	6352	8885	8459	8879	5109	3770	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	3226	4522	4375	4593	2590	2003	<i>males</i>
dziewczeta	3126	4363	4084	4286	2519	1767	<i>females</i>
Urodzenia martwe	146	173	164	148	81	67	Live still births
chłopcy	84	90	81	75	36	39	<i>males</i>
dziewczeta	62	83	83	73	45	28	<i>females</i>

TABL. 22 (64). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a
I WIEKU MATKILIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

L A T A Y E A R S WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

O G Ó Ł E M 2005	35299	18107	11609	3553	1170	471	389
T O T A L 2010	40909	21012	14409	3842	1012	359	274
2011	38082	18907	13869	3714	1010	323	259
2012	37833	18581	14021	3712	956	324	236
19 lat i mniej . . . . . <i>Under 20 years</i>	1439	1316	117	6	—	—	—
20–24	6974	5027	1631	268	39	8	1
25–29	14232	7931	5119	922	197	44	17
30–34	10586	3375	5330	1418	313	89	60
35–39	3919	843	1659	880	305	135	97
40–44	658	85	162	212	95	46	58
45 lat i więcej . . . . . <i>and more</i>	25	4	3	6	7	2	3

W ODSETKACH
IN PERCENT

O G Ó Ł E M 2005	100,0	51,3	32,9	10,1	3,3	1,3	1,1
T O T A L 2010	100,0	51,4	35,2	9,4	2,5	0,9	0,7
2011	100,0	49,6	36,4	9,8	2,7	0,8	0,7
2012	100,0	49,1	37,1	9,8	2,5	0,9	0,6
19 lat i mniej . . . . . <i>Under 20 years</i>	100,0	91,5	8,1	0,4	—	—	—
20–24	100,0	72,1	23,4	3,8	0,6	0,1	0,0
25–29	100,0	55,7	36,0	6,5	1,4	0,3	0,1
30–34	100,0	31,9	50,3	13,4	3,0	0,8	0,6
35–39	100,0	21,5	42,3	22,5	7,8	3,4	2,5
40–44	100,0	12,9	24,6	32,2	14,4	7,0	8,8
45 lat i więcej . . . . . <i>and more</i>	100,0	16,0	12,0	24,0	28,0	8,0	12,0

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 23 (65). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**

FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	39,7	47,0	44,0	43,9	41,6	46,8
15–19 ^a	13,6	15,7	13,7	14,2	13,1	15,2
20–24	63,5	63,7	56,5	56,0	43,6	70,3
25–29	98,1	104,2	98,4	97,3	88,1	109,7
30–34	60,9	77,0	73,2	73,7	74,6	72,5
35–39	23,2	30,7	29,7	29,8	31,0	28,4
40–44	4,8	6,3	5,6	6,0	6,2	5,8
45–49 ^b	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej	1,316	1,478	1,376	1,376	1,269	1,504
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,636	0,718	0,670	0,667	0,619	0,724
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	1,168	1,318	1,238	1,200	1,082	1,361
<i>Demographic dynamics</i>						

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 24 (66). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

L A T A Y E A R S WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

O G Ó Ł E M ...	2005	30234	15855	14379	17166	8776	8390	13068	7079	5989
T O T A L	2010	31037	16307	14730	17908	9148	8760	13129	7159	5970
	2011	30755	16311	14444	17456	8982	8474	13299	7329	5970
	2012	31536	16471	15065	18234	9365	8869	13302	7106	6196
0 lat		170	91	79	80	43	37	90	48	42
1–4 lata		30	18	12	14	8	6	16	10	6
5–9		21	10	11	11	5	6	10	5	5
10–14		26	12	14	13	5	8	13	7	6
15–19		97	65	32	44	31	13	53	34	19
20–24		141	109	32	66	54	12	75	55	20
25–29		164	130	34	88	63	25	76	67	9
30–34		216	165	51	112	86	26	104	79	25
35–39		352	280	72	174	134	40	178	146	32
40–44		460	348	112	233	175	58	227	173	54
45–49		784	571	213	406	299	107	378	272	106
50–54		1507	1058	449	840	567	273	667	491	176
55–59		2371	1631	740	1363	912	451	1008	719	289
60–64		3091	2129	962	1903	1293	610	1188	836	352
65–69		2643	1650	993	1631	991	640	1012	659	353
70–74		3105	1812	1293	1880	1076	804	1225	736	489
75–79		4097	2091	2006	2384	1201	1183	1713	890	823
80–84		4929	2092	2837	2844	1218	1626	2085	874	1211
85 lat i więcej and more		7332	2209	5123	4148	1204	2944	3184	1005	2179

TABL. 24 (66). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

L A T A YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 tys. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 thous. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM...	2005	899	971	830	897	964	836	901	980	823
TOTAL	2010	902	974	833	929	996	867	868	947	789
	2011	891	972	815	907	980	840	872	962	782
	2012	912	979	848	949	1023	881	865	926	805
0 lat ^a		449	467	431	405	425	385	497	511	482
1–4 lata		18	21	15	17	18	15	20	24	16
5–9		12	11	13	12	11	14	11	11	12
10–14		15	13	16	15	11	19	14	15	14
15–19		47	61	31	43	60	26	50	62	37
20–24		56	84	26	49	80	18	63	90	35
25–29		55	87	23	53	75	30	59	101	14
30–34		74	112	36	67	103	31	83	124	41
35–39		132	208	55	118	181	54	150	240	55
40–44		209	313	103	197	299	97	223	329	110
45–49		375	547	203	358	546	183	394	549	228
50–54		625	896	365	618	887	379	634	906	345
55–59		939	1350	562	899	1316	548	999	1395	585
60–64		1380	2050	800	1378	2093	799	1382	1987	802
65–69		1951	2747	1317	1919	2687	1331	2004	2843	1292
70–74		2992	4280	2104	2959	4253	2103	3044	4320	2107
75–79		4569	6264	3563	4408	6021	3466	4812	6626	3713
80–84		7655	9799	6591	7429	9487	6391	7985	10268	6881
85 lat i więcej		15942	18585	15020	15186	17212	14488	17047	20548	15805
and more										

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.^a Per 100 thous. live births.TABL. 25 (67). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^aDEATHS BY SELECTED CAUSES^a

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobie- ty <i>Fe- males</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		Y E A R S CAUSES OF DEATHS
				miasta urban areas	wieś rural areas	
				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>		
O G Ó Ł E M 2005	899	971	830	897	901	T O T A L
2010	902	974	833	929	868	
2011	891	972	815	907	872	
w tym:						of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze	5	6	4	5	5	Infectious and parasitic diseases

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 25 (67). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a (dok.)DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number		Y E A R S CAUSES OF DEATHS
				miasta urban areas	wieś rural areas	
				na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
Nowotwory	243	278	211	263	218	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe	237	271	205	257	213	of which malignant neoplasms
w tym:						of which:
nowotwór złośliwy żołądka	14	19	9	15	12	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki	12	12	11	14	9	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	57	81	33	58	57	malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	14	x	27	16	11	malignant neoplasm of female breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy . .	4	x	8	4	3	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	11	23	x	12	10	malignant neoplasm of prostate
białaczka	7	7	6	8	6	leukemia
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	23	21	25	24	22	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
w tym cukrzyca	22	20	24	23	20	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne	7	12	2	8	6	Mental and behavioural disorders
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	14	14	15	16	12	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	379	380	378	373	387	Diseases of the circulatory system
w tym:						of which:
choroba nadciśnieniowa	15	13	17	16	14	hypertensive diseases
choroba niedokrwienna serca	134	150	119	136	131	ischemic heart disease
w tym ostry zawał serca	47	58	36	48	46	of which acute myocardial infarction
choroby naczyń mózgowych	84	74	94	82	87	diseases of cerebrovascular
miażdżycza	25	17	33	23	27	atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	57	69	47	57	58	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	37	44	30	40	33	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	8	11	6	9	6	of which fibrosis and cirrhosis of liver
Choroby układu moczowo-płciowego . .	13	13	13	14	13	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	2	2	2	2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone	3	3	2	3	3	Congenital malformations
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych	52	46	56	53	49	Symptoms and ill-defined conditions
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	54	83	27	47	64	Injuries and poisonings by external cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	13	22	6	11	17	transport accidents
samobójstwa	14	24	4	12	16	intentional self-harm

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

L A T A Y E A R S WIEK ZMARŁYCH A G E O F D E C E A S E D	Ogółem <i>Grand total</i>	Chłopcy <i>Males</i>	Dziew- częta <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziew- częta <i>females</i>	razem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziew- częta <i>females</i>

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

[illegible]

NA 100 tys. URODZEŃ ŻYWYCH

PER 100 thous. OF LIVE BIRTHS OF EACH SEX

[illegible]

TABL. 27 (69). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total		Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Z liczby ogółem Of total number		Y E A R S CAUSES OF DEATHS
					miasta urban areas	wieś rural areas	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births					
O G Ó Ł E M..... 2005	207	586	630	540	590	583	T O T A L
2010	180	440	466	413	391	495	
2011	139	365	389	340	372	357	
w tym:							<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze . . .	5	13	20	5	10	16	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym posocznica.	4	11	15	5	5	16	<i>of which septicaemia</i>
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia	2	5	5	5	5	5	<i>Diseases of the nervous system and the sense organs and the circulatory system</i>
Choroby układu oddechowego. . . .	4	11	5	16	15	5	<i>Diseases of the respiratory system</i>
w tym zapalenie płuc	4	11	5	16	15	5	<i>of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	65	171	195	146	166	170	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
w tym:							<i>of which:</i>
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego.	5	13	15	11	15	11	<i>congenital malformations of the nervous system</i>
wrodzone wady serca.	30	79	92	65	50	110	<i>congenital malformation of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	54	142	133	151	146	137	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
w tym:							<i>of which:</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodów	41	108	97	119	116	99	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	6	16	10	22	20	11	<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>
Zewnętrzne przyczyny zgonu. . . .	4	11	10	11	10	11	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 28 (70). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
O G Ó Ł E M	496	374	326	294	251	TOTAL
w tym dokonane	416	308	266	245	214	of which committed
Miasta	284	218	182	161	137	Urban areas
Wieś	212	156	144	131	113	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	4	2	5	—	—	14 and less
15–19	25	17	15	15	12	15–19
20–29	87	56	53	41	36	20–29
30–49	212	114	110	98	67	30–49
50–69	132	134	116	112	73	50–69
70 lat i więcej	36	24	25	27	22	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2012 r. – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2012 – data by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 29 (71). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>				
	0	15	30	45	60
MĘŻCZYŹNI MALES					
OGÓŁEM..... 2005	71,32	56,96	42,61	28,97	17,56
TOTAL 2010	72,52	58,00	43,63	29,81	18,08
2011	72,85	58,28	43,88	30,09	18,40
2012	73,24	58,72	44,30	30,44	18,66
Miasta ..... Urban areas	73,57	59,01	44,56	30,62	18,81
Wieś ..... Rural areas	72,79	58,32	43,93	30,18	18,41
KOBIECY FEMALES					
OGÓŁEM 2005	79,20	64,84	50,08	35,69	22,50
TOTAL 2010	80,47	65,94	51,15	36,66	23,17
2011	80,88	66,29	51,50	36,97	23,56
2012	80,76	66,25	51,48	36,91	23,50
Miasta ..... Urban areas	80,89	66,36	51,57	36,99	23,55
Wieś ..... Rural areas	80,52	66,04	51,29	36,74	23,35

TABL. 30 (72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Napływ ^a <i>Inflow^a</i>				Odpływ ^b <i>Outflow^b</i>				Saldo migracji <i>Net migration</i>
	ogółem <i>total</i>	z miast <i>from urban areas</i>	ze wsi <i>from rural areas</i>	z zagranicy <i>from abroad</i>	ogółem <i>total</i>	do miast <i>to urban areas</i>	na wieś <i>to rural areas</i>	za granicę <i>abroad</i>	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>									
OGÓŁEM 2005	43213	26378	16479	356	40912	19256	21078	578	2301
TOTAL 2010	43024	25651	16712	661	41751	17999	22658	1094	1273
2011	43055	25878	16452	725	41650	18110	22333	1207	1405
2012	40855	24318	15826	711	40221	17133	21560	1438	634
Miasta 2005	20946	11215	9450	281	24709	9923	14302	484	-3763
<i>Urban areas</i> 2010	19186	9422	9278	486	25096	8746	15428	922	-5910
2011	19320	9678	9092	550	25269	9071	15208	990	-5949
2012	18096	8719	8844	533	23898	8035	14730	1133	-5802
Wieś 2005	22267	15163	7029	75	16203	9333	6776	94	6064
<i>Rural areas</i> 2010	23838	16229	7434	175	16655	9253	7230	172	7183
2011	23735	16200	7360	175	16381	9039	7125	217	7354
2012	22759	15599	6982	178	16323	9098	6920	305	6436
NA 1000 LUDNOŚCI <i>PER 1000 POPULATION</i>									
OGÓŁEM 2005	12,8	7,8	4,9	0,1	12,2	5,7	6,3	0,2	0,7
TOTAL 2010	12,5	7,5	4,9	0,2	12,1	5,2	6,6	0,3	0,4
2011	12,5	7,5	4,8	0,2	12,1	5,2	6,5	0,3	0,4
2012	11,8	7,0	4,6	0,2	11,6	5,0	6,3	0,4	0,2
Miasta 2005	10,9	5,9	4,9	0,1	12,9	5,2	7,5	0,3	-2,0
<i>Urban areas</i> 2010	9,9	4,9	4,8	0,3	13,0	4,5	8,0	0,5	-3,1
2011	10,0	5,0	4,7	0,3	13,1	4,7	7,9	0,5	-3,1
2012	9,4	4,5	4,6	0,3	12,4	4,2	7,7	0,6	-3,0
Wieś 2005	15,4	10,5	4,8	0,1	11,2	6,4	4,7	0,1	4,2
<i>Rural areas</i> 2010	15,8	10,7	4,9	0,1	11,0	6,1	4,8	0,1	4,7
2011	15,6	10,6	4,8	0,1	10,7	5,9	4,7	0,1	4,8
2012	14,8	10,1	4,5	0,1	10,6	5,9	4,5	0,2	4,2

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Deregistrations.

TABL. 31 (73). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM 2005	42857	33888	8969	40334	33888	6446
TOTAL 2010	42363	34120	8243	40657	34120	6537
2011	42330	33966	8364	40443	33966	6477
2012	40144	32513	7631	38783	32513	6270
Miasta 2005	20665	14566	6099	24225	20077	4148
Urban areas 2010	18700	13627	5073	24174	20083	4091
2011	18770	13589	5181	24279	20141	4138
2012	17563	12853	4710	22765	18986	3779
Wieś 2005	22192	19322	2870	16109	13811	2298
Rural areas 2010	23663	20493	3170	16483	14037	2446
2011	23560	20377	3183	16164	13825	2339
2012	22581	19660	2921	16018	13527	2491
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2005	12,7	10,1	2,7	12,0	10,1	1,9
TOTAL 2010	12,3	9,9	2,4	11,8	9,9	1,9
2011	12,3	9,8	2,4	11,7	9,8	1,9
2012	11,6	9,4	2,2	11,2	9,4	1,8
Miasta 2005	10,8	7,6	3,2	12,7	10,5	2,2
Urban areas 2010	9,7	7,1	2,6	12,5	10,4	2,1
2011	9,7	7,1	2,7	12,6	10,5	2,1
2012	9,1	6,7	2,5	11,8	9,9	2,0
Wieś 2005	15,3	13,3	2,0	11,1	9,5	1,6
Rural areas 2010	15,6	13,5	2,1	10,9	9,3	1,6
2011	15,5	13,4	2,1	10,6	9,1	1,5
2012	14,7	12,8	1,9	10,4	8,8	1,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 32 (74). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI
I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX
AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM 2005	42857	20213	22644	40334	19045	21289	2523	1168	1355
TOTAL 2010	42363	19397	22966	40657	18667	21990	1706	730	976
2011	42330	19444	22886	40443	18587	21856	1887	857	1030
2012	40144	18533	21611	38783	17821	20962	1361	712	649

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 32 (74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW (dok.)**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS (cont.)

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
0–4 lata	4590	2361	2229	4600	2374	2226	-10	-13	3
5–9	2824	1456	1368	2786	1404	1382	38	52	-14
10–14	1746	872	874	1689	840	849	57	32	25
15–19	1471	619	852	1445	610	835	26	9	17
20–24	3585	1046	2539	3527	1030	2497	58	16	42
25–29	8039	3381	4658	7520	3137	4383	519	244	275
30–34	6081	2912	3169	5834	2783	3051	247	129	118
35–39	3830	1970	1860	3731	1900	1831	99	70	29
40–44	1854	1021	833	1809	984	825	45	37	8
45–49	1214	660	554	1158	617	541	56	43	13
50–54	1172	585	587	1157	576	581	15	9	6
55–59	1175	579	596	1142	572	570	33	7	26
60–64	998	475	523	929	449	480	69	26	43
65 lat i więcej . . . . . and more	1565	596	969	1456	545	911	109	51	58

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.^a Registrations. ^b Deregistrations.TABL. 33 (75). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
O GÓŁEM 2005	356	188	168	578	267	311	-222	-79	-143
TOTAL 2010	661	418	243	1094	470	624	-433	-52	-381
2011	725	421	304	1207	532	675	-482	-111	-371
2012	711	389	322	1438	660	778	-727	-271	-456
0–4 lata	262	128	134	64	41	23	198	87	111
5–9	21	11	10	92	43	49	-71	-32	-39
10–14	13	5	8	86	52	34	-73	-47	-26
15–19	14	7	7	104	61	43	-90	-54	-36
20–24	28	21	7	102	41	61	-74	-20	-54
25–29	104	72	32	202	101	101	-98	-29	-69
30–34	68	39	29	206	82	124	-138	-43	-95
35–39	49	27	22	190	72	118	-141	-45	-96
40–44	35	23	12	111	46	65	-76	-23	-53
45–49	32	15	17	83	40	43	-51	-25	-26
50–54	25	12	13	70	30	40	-45	-18	-27
55–59	21	8	13	50	17	33	-29	-9	-20
60–64	17	11	6	39	22	17	-22	-11	-11
65 lat i więcej . . . . . and more	22	10	12	39	12	27	-17	-2	-15

Wyznania religijne

Religious denominations

TABL. 34 (76). NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2012 R.
Stan w 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2012
As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a	Jednostki kościelne ^b Church units ^b	Duchowni Clergy	Wierni, wyznawcy Adherents, faithful
Kościół Katolicki Catholic Church			
Kościół Rzymskokatolicki ^c	953	2267	2862716 ^d
Starokatolicki Old Catholic			
Kościół Polskokatolicki ^e	3	3	2191
Prawosławie Orthodox			
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{ef}	12	16	27500
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition			
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^{eg}	19	15	2330
Kościół Zielonoświątkowy	14	19	1155
Nowoapostolski Kościół w Polsce	6	5	671
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny ^h	—	2	500
Kościół Boży w Chrystusie	6	14	480
Kościół Chrześcijan Baptystów ^{eh}	7	7	469
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	6	4	370
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny ^e	2	3	312
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	9	74	287
Zbór Ewangeliczny „Agape” ^h	4	16	193
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^e	1	1	170
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	2	4	114
Kościół Chrześcijański ARKA w Poznaniu ^h	1	3	103
Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	1	—	88
Kościół „Chrystus dla Wszystkich” ⁱ	1	5	67
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	9	63
Ewangeliczny Związek Braterski	6	3	60

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Dane dotyczą diecezji: poznańskiej, kaliskiej i gnieźnieńskiej. ^d Ochrzczeni. ^e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą diecezji łódzko-poznańskiej. ^g Dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej. ^h 2011 r. ⁱ 2005 r.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Data concern diocese: Poznańska, Kaliska and Gnieźnieńska. ^d Baptised. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern Łódzko-Poznańska Diocese. ^g Data concern Pomorsko-Wielkopolska Diocese. ^h 2011. ⁱ 2005.

TABL. 34 (76). NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2012 R. (dok.)

Stan w 31 XII

SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a	Jednostki kościelne ^b Church units ^b	Duchowni Clergy	Wierni, wyznawcy Adherents, faithful
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.) <i>Protestant and Protestant-tradition (cont.)</i>			
Kościół Wolnych Chrześcijan	2	3	49
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	2	2	30
Kościół Chrystusowy w RP ^k	1	1	18
Kościół Ewangeliczny „Ichthus” we Wrześni ^l	1	2	15
Islamskie <i>Muslim</i>			
Liga Muzułmańska w RP ^m	1	1	500
Muzułmański Związek Religijny w RP ^h	1	–	60
Dalekiego Wschodu <i>Far Eastern Religions</i>			
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyū ^h	5	–	556
Misja Buddyjska „Trzy Schronienia” w Polsce ⁿ	2	3	200
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^o	1	1	150
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	–	5	95
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	2	6	38
Związek Buddyjski Kmordong ^h	–	–	30
Inne <i>Others</i>			
Związek Wyznania Świadków Jehowy ^m	142	–	10183 ^p
Chrześcijański Kościół „Miecz Ducha” w Kaliszu ^m	1	5	200
Wiara Baha’i w Polsce	1	–	50
Zachodniosłowiański Związek Wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	2	30
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce ^h	1	4	27
Rodzima Wiara ^{hr}	1	1	20
Sangha Dogen Zenji ^m	1	1	15

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^h 2011 r. ^k Do 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^l 2007 r. ^m 2010 r. ⁿ 2008 r. ^o Do 2011 r. – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^p Głosiciele. ^r Dane dotyczą oddziału „Wielkopolska”.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^h 2011. ^k Until 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^l 2007. ^m 2010. ⁿ 2008. ^o Until 2011 – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^p Proclaimers. ^r Data concern section “Wielkopolska”.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie:

- 1) Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r. (tabl. 1 i 2);
- 2) reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL (tabl. 3–4) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Dane BAEL dla okresu 2010–2012 uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników NSP 2011, oraz przy zastosowaniu nowej metodologii, zgodnie z którą poza zakresem badania pozostaną osoby przebywające poza gospodarstwem domowym przez okres co najmniej 12 miesięcy. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach *Rocznika*.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w NSP 2011 i BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne;

- 1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu (w NSP 2011 dotyczy okresu od 25 III do 31 III):
  - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover persons **aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis:

- 1) of the National Census of Population and Housing Census as of 31 III 2011 (tables 1 and 2);
- 2) of representative Labour Force Survey – LFS (tables 3–4). The sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth.

The LFS data for 2010–2012 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the 2011 Census, as well as using new methodology, according to which the survey does not cover persons absent in households for 12 months and more. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and the inactive in the 2011 Census and in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons;

- 1) **employed persons** are persons, who during the reference week (in the 2011 Census concerns period from 25 III to 31 III):
  - performed, for at least 1 hour, work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business beyond agriculture,

- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.
- W NSP 2011 do pracujących nie zaliczono pomagających członków rodzin, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu.
- Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy w BAEL-u dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;
- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
  - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
  - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
  - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.
- Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.
- Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.
- 3. Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).
- Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).
- Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).
- *formally had a job, but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in employment did not exceed 3 months, the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.*
- In the 2011 Census contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.*
- Breakdown into full-time and part-time employed persons in LFS was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;*
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:
  - *within the reference week were not employed,*
  - *within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
  - *were available for work within a fortnight period after the reference week.*
- The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons, who were available for that work.*
- Economically inactive persons** are persons who are not classified either as employed or unemployed.
- 3. The activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).
- The employment rate** is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).
- The unemployment rate** is calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture). The data presented do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 23.

3. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 6 na str. 132,
  - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
  - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

4. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy (np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia) lub przedłużonym czasie pracy (np. dozorczy mienia). **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

2. Data according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprises method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
  - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 6 on page 132,
  - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
  - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

4. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period (e.g. due to hazardous conditions) or a longer work-time period (e.g. property caretaker). **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

5. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przyjmując zasadę jednorazowego ujmowania tych osób **w głównym miejscu pracy**.

6. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, według stanu w dniu 31 XII**, w latach 2002–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
  - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
  - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Przeciętną liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ustalono w oparciu o dokonane szacunki liczby pracujących, przy uwzględnieniu współczynników przeliczeniowych.

7. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** – pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

6. Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII** in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
  - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs.
  - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

The average number of employed persons on private farms in agriculture was established on the basis of estimates of the number of employees, taking into account conversion ratios.

7. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31 XII**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. W tabl. 5 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

10. Dane zawarte w tabl. 6–11 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych oraz duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy włączono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. W liczbie zwolnionych z pracy uwzględniono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi) oraz osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, a także osoby, które porzuciły pracę oraz – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. In table 5 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person, however in other tables – by seat of management of unit.

10. Data in tables 6–11 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers as well as clergy.

11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

12. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

13. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid vacations) during a survey period to the number of full-time paid employees on a given day as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

12. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

13. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding registered **unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 69, item 415 with later amendments), are classified as unemployed.

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60 in case of women and less than 65 in case of men is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**.

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

2. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting of Employment and Labour Market Institutions. Pre-retirement benefits and allowances since 1 VII 2004 are financed from state budget (on the basis on the Law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252); until 31 VII 2004 were financed from the Labour Fund means.

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using **the local kind-of-activity unit method**.

3. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;

2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie trwania podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna dwóch stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) dane dotyczą zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwo w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów

4. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

7. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles;

dów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 23 podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

11. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);

2) *data concern exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*

3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 23 are given according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

10. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

11. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

TABL. 1 (77). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE
ON THE BASIS OF CENSUS^a IN 2011
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Econo- mically inactive persons</i>	Nieusta- lony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaż- nik za- trudnie- nia ^b <i>Employ- ment rate^b</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ploy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^c <i>unem- ployed^c</i>					
			w tys.	<i>in thous.</i>				w %	<i>in %</i>
OGÓŁEM ..... TOTAL	2891,6	1611,1	1450,8	160,3	1191,0	89,5	57,5	51,8	10,0
miasta	1646,6	898,3	804,9	93,3	686,6	61,8	56,7	50,8	10,4
urbani <i>urban areas</i>									
wieś	1245,0	712,9	645,9	67,0	504,4	27,7	58,6	53,1	9,4
wieśniacy <i>rural areas</i>									
w tym w wieku produk- cyjnym ^d	2232,5	1570,8	1411,5	159,3	582,3	79,4	73,0	65,6	10,1
z którego w wieku produk- cyjnym ^d									
of which of working age ^d									
15–24 lata <i>years</i>	482,9	192,3	149,7	42,6	274,5	16,1	41,2	32,1	22,2
25–34	589,2	474,0	428,9	45,0	82,1	33,1	85,2	77,1	9,5
35–44	467,7	390,6	360,5	30,1	60,4	16,7	86,6	79,9	7,7
45–54	468,1	357,7	328,0	29,7	99,4	10,9	78,2	71,7	8,3
55–64	468,9	176,6	164,0	12,5	285,5	6,9	38,2	35,5	7,1
65 lat i więcej <i>and more</i> ..	414,8	20,0	19,7	0,3	389,1	5,8	4,9	4,8	1,3
Mężczyźni ..... Men	1390,7	890,3	812,2	78,2	457,3	43,1	66,1	60,3	8,8
w tym w wieku produk- cyjnym ^d	1168,1	874,1	796,3	77,8	254,3	39,6	77,5	70,6	8,9
z którego w wieku produk- cyjnym ^d									
of which of working age ^d									
15–24 lata <i>years</i>	246,4	110,6	89,5	21,2	128,2	7,6	46,3	37,5	19,1
25–34	298,6	259,8	239,2	20,6	22,8	16,0	91,9	84,6	7,9
35–44	236,3	208,5	195,0	13,5	19,4	8,4	91,5	85,6	6,5
45–54	230,8	187,4	172,9	14,5	37,9	5,5	83,2	76,7	7,7
55–64	220,5	110,7	102,5	8,2	106,1	3,7	51,1	47,3	7,4
65 lat i więcej <i>and more</i> ..	158,1	13,3	13,1	0,2	142,9	1,9	8,5	8,4	1,2
Kobiety ..... Women	1500,9	720,8	638,6	82,2	733,7	46,3	49,6	43,9	11,4
w tym w wieku produk- cyjnym ^d	1064,4	696,7	615,2	81,5	327,9	39,8	68,0	60,0	11,7
z którego w wieku produk- cyjnym ^d									
of which of working age ^d									
15–24 lata <i>years</i>	236,5	81,7	60,2	21,5	146,3	8,5	35,8	26,4	26,3
25–34	290,6	214,1	189,7	24,4	59,4	17,1	78,3	69,4	11,4
35–44	231,4	182,1	165,5	16,6	41,0	8,3	81,6	74,2	9,1
45–54	237,2	170,3	155,1	15,3	61,5	5,4	73,5	66,9	9,0
55–64	248,5	65,9	61,5	4,3	179,4	3,2	26,9	25,1	6,6
65 lat i więcej <i>and more</i> ..	256,8	6,7	6,6	0,1	246,2	3,9	2,7	2,6	1,6

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15–74. ^d Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 2 (78). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.
Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL
LEVEL ON THE BASIS OF CENSUS^a IN 2011
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Econo- mically inactive persons</i>	Nieusta- lony status na rynku pracy <i>Un- known status on the labour market</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia ^b <i>Empley- ment rate^b</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ploy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^c <i>unem- ployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>						w % <i>in %</i>	
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	2891,6	1611,1	1450,8	160,3	1191,0	89,5	57,5	51,8	10,0
Wyższe . . . . . <i>Tertiary</i>	485,7	389,2	368,9	20,3	96,5	0,1	80,1	76,0	5,2
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	585,7	409,1	372,3	36,8	176,6	0,1	69,8	63,6	9,0
Średnie ogólnokształcące. . . . <i>General secondary</i>	324,0	174,0	151,8	22,2	150,0	0,0	53,7	46,9	12,7
Zasadnicze zawodowe . . . . . <i>Basic vocational</i>	771,0	508,2	451,7	56,5	262,8	0,0	65,9	58,6	11,1
Gimnazjalne i podstawowe . . . <i>Lower secondary and primary</i>	611,0	127,0	102,8	24,2	483,9	0,0	20,8	16,8	19,1
Podstawowe nieukończone ^d . . <i>Primary not completed^d</i>	21,5	1,0	0,7	0,3	20,5	—	4,5	3,2	30,3
Nieustalone . . . . . <i>Unknown</i>	92,8	2,7	2,6	0,1	0,8	89,3	x	x	x
Mężczyźni . . . . . Men	1390,7	890,3	812,2	78,2	457,3	43,1	66,1	60,3	8,8
Wyższe . . . . . <i>Tertiary</i>	202,4	166,9	159,7	7,2	35,4	0,0	82,5	78,9	4,3
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	285,2	221,5	205,7	15,8	63,7	0,0	77,7	72,1	7,1
Średnie ogólnokształcące. . . . <i>General secondary</i>	114,4	73,4	65,5	7,8	41,1	0,0	64,1	57,3	10,7

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

^a *Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.* ^b *Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate.* ^c *Persons aged 15–74.* ^d *Including persons without school education.*

TABL. 2 (78). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R. (dok.)
Stan w dniu 31 III
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL
LEVEL ON THE BASIS OF CENSUS^a IN 2011 (cont.)
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Econo- mically inactive persons</i>	Nieusta- lony status na rynku pracy <i>Un- known status on the labour market</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia ^b <i>Employ- ment rate^b</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- pLOY- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^c <i>unem- ployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>					w % <i>in %</i>		
Mężczyźni (dok.) Men (cont.)									
Zasadnicze zawodowe . . . . . <i>Basic vocational</i>	481,5	350,6	317,2	33,4	130,9	0,0	72,8	65,9	9,5
Gimnazjalne i podstawowe . . . <i>Lower secondary and primary</i>	255,4	75,8	62,1	13,7	179,6	0,0	29,7	24,3	18,0
Podstawowe nieukończone ^d . . <i>Primary not completed^d</i>	6,9	0,6	0,4	0,2	6,2	—	9,4	6,4	32,4
Nieustalone . . . . . <i>Unknown</i>	44,9	1,6	1,5	0,1	0,3	43,0	x	x	x
Kobiety . . . . . Women	1500,9	720,8	638,6	82,2	733,7	46,3	49,6	43,9	11,4
Wyższe . . . . . <i>Tertiary</i>	283,4	222,3	209,2	13,0	61,1	0,0	78,4	73,8	5,9
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	300,5	187,6	166,6	21,0	112,9	0,0	62,4	55,4	11,2
Średnie ogólnokształcące . . . . <i>General secondary</i>	209,5	100,6	86,3	14,3	108,9	—	48,0	41,2	14,3
Zasadnicze zawodowe . . . . . <i>Basic vocational</i>	289,5	157,6	134,5	23,1	131,8	0,0	54,5	46,5	14,6
Gimnazjalne i podstawowe . . . <i>Lower secondary and primary</i>	355,6	51,3	40,7	10,6	304,3	0,0	14,4	11,5	20,6
Podstawowe nieukończone ^d . . <i>Primary not completed^d</i>	14,6	0,3	0,2	0,1	14,3	—	2,2	1,6	26,1
Nieustalone . . . . . <i>Unknown</i>	47,8	1,1	1,0	0,1	0,5	46,3	x	x	x

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15–74. ^d Including persons without school education.

TABL. 3 (79). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ –
 – NA PODSTAWIE BAEŁ
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE –
 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartały quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2551	2603	2619	2630	2665	2602	2579	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1226	1249	1255	1258	1274	1250	1238	Men
Kobiety	1325	1354	1364	1372	1391	1352	1341	Women
Aktywni zawodowo	1475	1491	1501	1499	1527	1501	1477	Economically active persons
mężczyźni	833	844	842	840	854	847	829	men
kobiety	642	648	658	659	673	654	648	women
Pracujący	1346	1363	1373	1369	1388	1372	1362	Employed persons
mężczyźni	768	783	786	780	793	793	778	men
kobiety	578	580	587	589	594	579	585	women
Bezrobotni ^a	129	129	128	130	139	129	114	Unemployed persons ^a
mężczyźni	64	61	56	60	60	54	51	men
kobiety	65	68	72	70	79	75	63	women
								Economically inactive persons
Bierni zawodowo	1076	1112	1118	1131	1138	1101	1102	persons
mężczyźni	394	406	413	419	420	403	409	men
kobiety	682	706	705	713	718	698	693	women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	57,8	57,3	57,3	57,0	57,3	57,7	57,3	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	67,9	67,6	67,1	66,8	67,0	67,8	67,0	men
kobiety	48,5	47,9	48,2	48,0	48,4	48,4	48,3	women
Miasta	56,4	56,4	56,6	56,2	56,1	57,0	56,9	Urban areas
Wieś	59,7	58,5	58,2	58,0	58,7	58,6	57,7	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %..	52,8	52,4	52,4	52,1	52,1	52,7	52,8	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	62,6	62,7	62,6	62,0	62,2	63,4	62,8	men
kobiety	43,6	42,8	43,0	42,9	42,7	42,8	43,6	women
Miasta	51,5	51,6	51,8	51,7	51,2	52,2	52,4	Urban areas
Wieś	54,4	53,3	53,1	52,4	53,2	53,4	53,3	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA								UNEMPLOYMENT RATE
w %	8,7	8,7	8,5	8,7	9,1	8,6	7,7	in %
mężczyźni	7,7	7,2	6,7	7,1	7,0	6,4	6,2	men
kobiety	10,1	10,5	10,9	10,6	11,7	11,5	9,7	women
Miasta	8,8	8,5	8,2	7,8	8,8	8,4	7,9	Urban areas
Wieś	8,6	8,8	8,9	9,6	9,5	8,8	7,5	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 4 (80). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE
2012 R. – NA PODSTAWIE BAEŁ

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE
AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2012 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaż- nik za- trudnie- nia <i>Employ- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed^a</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>					w % <i>in %</i>	
O G Ó Ł E M..... TOTAL	2579	1477	1362	114	1102	57,3	52,8	7,7
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	1969	1439	1325	114	530	73,1	67,3	7,9
15–24 lata <i>years</i>	421	164	130	34	257	39,0	30,9	20,7
25–34	488	411	375	36	77	84,2	76,8	8,8
35–44	434	383	363	20	52	88,2	83,6	5,2
45–54	409	328	308	20	81	80,2	75,3	6,1
55 lat i więcej <i>and more</i>	827	191	186	5	636	23,1	22,5	2,6
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe . . . . . <i>Tertiary</i>	508	407	387	21	100	80,1	76,2	5,2
Policealne i średnie zawodowe . . . . . <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	602	408	380	28	195	67,8	63,1	6,9
Średnie ogólnokształcące . . . . . <i>General secondary</i>	249	114	101	13	134	45,8	40,6	11,4
Zasadnicze zawodowe . . . . . <i>Basic vocational</i>	719	464	423	40	255	64,5	58,8	8,6
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego . . . . . <i>Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education</i>	501	83	71	12	417	16,6	14,2	14,5

^a Osoby w wieku 15–74 lata. ^b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Persons aged 15–74. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 5 (81). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
O G Ó Ł E M	1223699	1327822	1350237	1357954	619903
T O T A L					
sektor publiczny <i>public sector</i>	268306	261766	258876	255758	162831
sektor prywatny <i>private sector</i>	955393	1066056	1091361	1102196	457072
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	209413	212920	212181	212819	97083
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	333165	330561	335137	332849	107110
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	303811	299513	303916	302002	101133
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	64798	92051	94708	91686	9691
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	203948	227378	224483	226807	119693
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	55373	69876	73093	75403	17979
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	18538	19604	19821	21113	13442
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	15548	17670	21129	21481	6741
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	23785	25538	27138	27307	18412
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	16254	15598	15888	16024	8422
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...	38884	44076	46752	48440	24463
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	25002	35419	38076	40125	18435
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44297	48883	48366	48303	31110
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	91958	98486	101480	101705	78717
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54283	60053	61306	63484	50776
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10833	11229	11379	11023	6502
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	17620	18480	19300	19385	11327
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 132.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 6 on page 132.

TABL. 6 (82). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	agenci <i>agents</i>	właściciele, współwłaścicie- le i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>	
OGÓŁEM	2005	774743	760272	863	8578
TOTAL	2010	846823	833510	856	8497
	2011	860937	848047	994	8198
	2012	863770	851083	958	8187
sektor publiczny		239712	239712	—	—
public sector					
sektor prywatny		624058	611371	958	8187
private sector					
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		19103	15727	—	198
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		301480	298349	6	2842
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		271797	268742	3	2769
of which manufacturing					
Budownictwo		44505	43245	—	1253
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...		173485	171303	10	2163
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		38671	38104	—	567
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		7940	7644	—	291
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		9708	9645	—	60
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		15466	14501	942	23
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		11049	11021	—	27
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		17425	17180	—	245
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ...		22263	22060	—	147
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.		48505	48499	—	6
Public administration and defence; compulsory social security					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.ª Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 6 (82). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	agenci <i>agents</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	95223	95131	—	92
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	47236	47041	—	195
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	8604	8586	—	18
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	3067	3007	—	60

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.ª *Excluding economic entities employing up to 9 persons.*TABL. 7 (83). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE***AVERAGE PAID EMPLOYMENT*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2011	2012	
				ogółem <i>total</i>	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 ^a <i>of which entities employing more than 9 persons^a</i>
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	856114	956847	978477	978874	830823
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	24420	24929	24702	24452	13784
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	307068	314837	323424	316293	296194
w tym przetwórstwo przemysłowe . . . . <i>of which manufacturing</i>	276364	283886	292190	285266	266296

^a Bez zatrudnionych za granicą.^a *Excluding persons employed abroad.*

TABL. 7 (83). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE (dok.)

AVERAGE PAID EMPLOYMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
Budownictwo . . . . . <i>Construction</i>	49689	68639	68774	65775	44345
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . . . <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	151323	197323	201812	207537	161802
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	35451	41145	44533	47017	37702
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . <i>Accommodation and catering^Δ</i>	10980	12237	11882	12109	7340
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	11498	10075	11366	12097	9313
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . <i>Financial and insurance activities</i>	17131	16165	15659	15843	13928
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	10333	10548	11084	10991	8321
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	20964	25898	26838	27830	17017
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . <i>Administrative and support service activities</i>	19211	23448	24496	24605	21131
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	43278	48807	48078	47827	47825
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	91940	93919	96812	97893	94487
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	45933	51352	51474	51125	46797
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	8626	9160	9104	9024	8065
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	8269	8365	8439	8457	2775

^a Bez zatrudnionych za granicą.^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 8 (84). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
O G Ó Ł E M	2005	697521	319245	62751	36890
T O T A L	2010	766595	362631	66915	42746
	2011	778830	367975	69217	46020
	2012	781419	373581	69664	47872
sektor publiczny		216400	139183	23312	16213
public sector					
sektor prywatny		565019	234398	46352	31659
private sector					
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		13167	3570	2560	1837
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		289276	94404	9073	4470
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		260279	89129	8463	4195
of which manufacturing					
Budownictwo		41167	4237	2078	610
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		151880	91138	19423	16354
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		36753	8330	1351	704
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		6349	4096	1295	802
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		9121	2974	524	281
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		12354	9238	2147	1674
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7582	3523	3439	2228
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...		15912	8724	1268	758
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		17914	7868	4146	2081
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		46232	29855	2267	1329
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja		80193	63227	14938	10995
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		43833	36863	3208	2384
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		7112	4272	1474	1078
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		2574	1262	433	266
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 9 (85). PRZYJĘCIA DO PRACY^aHIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
			kobiety women	podejmują- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powra- cający z urlopów wychowaw- czych ^b persons returning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM	2005	158305	65290	24095	73820	3155	22,9
TOTAL	2010	151210	63728	21949	85370	3737	19,4
	2011	173103	74195	23941	115814	3567	22,0
	2012	168987	79225	21633	107261	3199	21,4
sektor publiczny public sector		18257	11436	2845	12134	704	8,0
sektor prywatny private sector		150730	67789	18788	95127	2495	26,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... Agriculture, forestry and fishing		2037	723	315	1260	15	15,2
Przemysł Industry		53687	19385	5999	33234	1040	18,2
w tym przetwórstwo przemysłowe		51688	18968	5846	31868	1012	19,5
of which manufacturing							
Budownictwo Construction		11883	790	974	8812	36	27,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... Trade; repair of motor vehicles ^Δ		47974	30410	7683	31858	1005	33,2
Transport i gospodarka magazynowa		9988	1755	907	5883	145	27,6
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1586	933	224	971	24	23,8
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		1900	680	402	1217	25	21,3
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1558	1065	248	1056	69	11,4
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		643	269	53	431	10	8,1
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		3836	2125	618	2410	92	23,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities		16905	8952	1596	8742	48	91,9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		5004	2876	820	3214	231	10,4
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja Education		6223	4932	726	4373	236	7,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		4319	3548	880	2714	199	9,3
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		866	451	150	598	18	12,1
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		578	331	38	488	6	22,4
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 10 (86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
 TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contracts		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzy- stający z urlopów wychow- aw- czych ^b taking child- -cares ^b	
				przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005	138817	57311	24161	20610	8040	4529	19,8
TOTAL	2010	147816	63077	26778	15821	5634	4340	18,9
	2011	165747	71311	26787	17213	7175	3729	21,0
	2012	160037	70893	29433	15277	6415	3285	20,2
sektor publiczny		19477	11405	2477	1298	3306	726	8,6
public sector								
sektor prywatny.....		140560	59488	26956	13979	3109	2559	24,8
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. . .		2042	616	459	92	203	35	15,1
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		52798	18854	9338	4782	2595	902	17,9
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		50179	18465	8963	4634	1643	868	19,0
of which manufacturing								
Budownictwo		13665	705	2503	1099	369	52	31,2
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . .		40410	24067	8644	4667	460	1179	27,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa		8853	1530	1691	1029	272	140	24,4
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1647	907	323	260	27	36	24,5
Accommodation and catering ^Δ								
Informacja i komunikacja		1531	600	335	235	11	26	17,1
Information and communication								

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 10 (86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contracts		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzy- stający z urlopów wychow- awczych ^b taking child- -cares ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . Financial and insurance activities	2228	1345	775	227	56	74	16,4
Obsługa rynku nieruchomości ^A . . . . . Real estate activities	829	383	191	65	98	18	10,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	3479	1845	573	522	83	85	21,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^A . . . Administrative and support service activities	15312	8733	1753	1098	186	38	83,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . Public administration and defence; compulsory social security	4648	2701	276	254	744	251	9,6
Edukacja . . . . . Education	6816	4439	1738	264	802	216	8,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	4501	3455	612	567	420	198	9,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	763	429	89	67	75	25	10,5
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	515	284	133	49	14	10	19,8

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 11 (87). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which women</i>	Z liczby ogółem – absolwenci szkół <i>Of total number – school leavers</i>			
			wyższych <i>tertiary</i>	policealnych i średnich zawodowych <i>post-secondary and secondary vocational</i>	liceów ogólnokształcących <i>general secondary</i>	zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>
OGÓŁEM	20145	9343	5944	6301	2695	5205
TOTAL	2010	17336	8204	5539	4551	4420
2011	18166	8781	6034	4683	3059	4390
2012	16366	8045	5268	3872	2955	4271
sektor publiczny	2414	1552	1773	358	180	103
<i>public sector</i>						
sektor prywatny	13952	6493	3495	3514	2775	4168
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	233	86	104	48	20	61
Przemysł	4257	1348	882	1224	540	1611
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	4153	1307	832	1196	524	1601
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	788	79	176	119	52	441
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	5467	3458	1101	1700	1530	1136
Transport i gospodarka magazynowa	698	176	242	157	119	180
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	131	71	30	34	23	44
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja	360	125	319	14	21	6
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... <i>Financial and insurance activities</i>	191	120	117	48	25	1

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 11 (87). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a** (dok.)
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-secondary and secondary vocational	liceów ogólnokształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	39	23	26	5	5	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	524	272	429	42	36	17
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1450	719	189	156	408	697
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	687	442	437	144	78	28
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	589	439	504	33	37	15
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	792	610	640	109	30	13
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	126	61	63	35	22	6
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	34	16	9	4	9	12

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 12 (88). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO Utworzone I ZLIKwidowane w 2012 R.
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of total number in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons
OGÓŁEM..... TOTAL	3073	710	2390	48800	31291	33543	20790
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	13	1	7	504	291	535	344
Przemysł	1020	232	865	10894	8263	8251	6006
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie.	–	–	–	64	13	76	64
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	992	231	839	10376	7926	7856	5714
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	8	1	8	101	83	80	79
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	20	–	18	353	241	239	149
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo	315	39	50	5898	2156	7335	4477
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	381	109	381	15249	10922	6132	2833
Transport i gospodarka magazynowa	502	127	424	3559	2376	1778	1050
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	62	–	62	1734	461	1336	720
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 12 (88). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO Utworzone I ZLIKwidowane W 2012 R. (dok.)

JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of total number in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	73	30	17	1044	506	879	379
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . <i>Financial and insurance activities</i>	21	18	3	517	255	232	114
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	51	23	14	353	208	526	321
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	71	10	48	2127	683	1768	799
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	102	14	102	1803	1280	1357	906
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	224	58	222	1219	1212	668	658
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	73	41	67	1757	1335	1549	1398
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	123	8	103	1445	1021	752	630
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	18	–	14	314	146	191	100
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	24	–	11	383	176	254	55

^a W ciągu roku.^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 13 (89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB
OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	211420	135172	134954	147902	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	122011	75711	78369	81292	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	43171	22950	21652	21802	previously not employed
w tym absolwenci ^a	12700	10771	10273	10899	of which school-leavers ^a
w tym szkół wyższych ^b	2403	2786	2402	2486	of which tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	52017	31263	36401	39017	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	11995	6801	6089	8242	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	133402	54048	58282	62958	long-term unemployed persons ^c
posiadający prawo do zasiłku	29720	23087	23850	26496	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	6662 ^d	11252	12339	13883	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	6065	7186	7604	8480	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	14,6	9,2	9,1	9,8	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	1465	2230	1879	2033	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 135.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes, item 2 on page 135.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (90). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**^a
*NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
 UNEMPLOYMENT ROLLS*^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	241428	234821	202369	211406	<i>Newly registered unemployed persons</i>
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	117892	117362	104420	104755	<i>women</i>
dotychczas niepracujący	64995	46431	35475	33756	<i>previously not employed</i>
zwolnieni z przyczyn dotyczą- cych zakładu pracy	9328	11388	8610	11079	<i>terminated for company reasons</i>
Bezrobotni wyrejestrowani	262259	233212	202587	198458	<i>Persons removed from unemploy- ment rolls</i>
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	123819	114690	101762	101832	<i>women</i>
z tytułu podjęcia pracy	126790	103411	98951	95943	<i>received jobs</i>

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA,
 CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
*REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION
 OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM TOTAL	211420	122011	135172	75711	134954	78369	147902	81292
-------------------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	---------------	--------------	---------------	--------------

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

24 lata i mniej <i>and less</i>	54096	30803	34147	19993	32637	19684	33641	18905
25–34	59468	37559	39907	24482	40184	25818	44345	27267
35–44	42010	25433	24116	14071	24788	15122	28023	16298
45–54	46756	25333	25468	13459	24360	132219	25757	13300
55 lat i więcej <i>and more</i>	9090	2883	11534	3706	12985	4526	16136	5522

TABL. 15 (91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe. .... Tertiary	10099	6790	14141	9674	14858	10604	16742	11629
Policealne i średnie zawodowe ... Post-secondary and vocational secondary	46665	31963	30862	19884	30904	20638	33054	21073
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	14448	10990	13741	9809	13199	9415	13995	9652
Zasadnicze zawodowe ..... Basic vocational	74802	38229	42372	20201	42315	21273	46941	21927
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ..... Lower secondary, primary and incomplete primary	65406	34039	34056	16143	33678	16439	37170	17011
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab} BY DURATION ON UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej ..... months and less	49781	22223	51251	24787	44045	21510	49356	22652
3–6 3–6	30224	16676	26710	15592	26519	15656	27555	15286
6–12 6–12	31532	17873	24589	14292	25067	15210	28155	15627
12–24 12–24	32830	19475	21217	13074	23439	15099	23266	14408
Powyżej 24 miesięcy ..... More than 24 months	67053	45764	11405	7966	15884	10894	19570	13319
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy ..... No work seniority	43171	28521	22950	14979	21652	14431	21802	13897
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej ..... and less	30091	18371	18615	11865	18830	12186	20180	12581
1–5 1–5	44751	25176	33699	19291	33969	20357	37777	21606
5–10 5–10	30263	17736	19345	10528	19784	11443	22526	12364
10–20 10–20	35623	21219	20976	11351	21129	11884	23195	12294
20–30 20–30	23537	10293	14583	6190	14359	6374	15852	6567
powyżej 30 lat ..... more than 30 years	3984	695	5004	1507	5231	1694	6570	1983

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wśród bezrobotnych było 30195 osób (w tym 12595 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2012 among the unemployed were 30195 persons (of which 12595 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 16 (92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3875	1654	1064	1084	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	1780	942	610	583	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4495	3780	1172	1609	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	1585	1294	382	597	of which women
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy	25924	33927	12288	18322	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	14907	20586	7628	11141	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	—	2516	1974	2121	Started a social useful works
w tym kobiety	—	1528	1174	1302	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy ..	77490	76688	61561	62299	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 17 (93). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	448,0	640,0	383,6	511,2	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	251,0	247,0	223,8	258,1	50,5	Unemployment benefits
Szkolenia	14,0	18,2	5,7	7,5	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	38,0	182,2	44,6	84,4	16,5	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	21,3	22,6	6,9	8,4	1,6	Public works
Prace interwencyjne	11,3	7,6	6,2	4,6	0,9	Intervention works
Stypendia za okres stażu	47,3	112,8	53,0	54,5	10,7	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 135.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 135.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM.....	2005	9071	37	99	8935	78	3230	5213
TOTAL	2010	11054	40	64	10950	148	4064	5899
	2011	12080	39	90	11951	167	4416	6356
	2012	11296	33	70	11193	222	4870	5862
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . . Agriculture, forestry and fishing		300	4	–	296	1	89	203
Przemysł . . . . . Industry		5408	8	36	5364	106	2364	2850
górnictwo i wydobywanie. . . . . mining and quarrying		118	1	–	117	1	21	95
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing		4998	6	33	4959	101	2215	2600
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply		81	–	–	81	1	34	45
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste management and remediation activities		211	1	3	207	3	94	110
Budownictwo . . . . . Construction		919	9	17	893	14	293	595
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ		1425	5	4	1416	25	697	662

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a** (cd.)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	823	3	3	817	12	363	432
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	165	–	–	165	4	95	62
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	75	–	1	74	3	25	45
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	101	–	1	100	1	55	37
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	93	1	–	92	1	31	59
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	119	1	2	116	2	51	60
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . Administrative and support service activities	331	1	1	329	14	139	162
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . Public administration and defence; compulsory social security	331	–	3	328	8	159	133
Edukacja . . . . . Education	385	1	–	384	18	165	164
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	699	–	2	697	12	298	331
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	69	–	–	69	–	20	44
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	53	–	–	53	1	26	23

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a** (cd.)*PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM.....	2005	8,81	0,04	0,09	8,68	0,08	3,14	5,07
TOTAL	2010	9,76	0,04	0,06	9,66	0,13	3,59	5,21
	2011	10,53	0,03	0,08	10,42	0,15	3,85	5,54
	2012	9,72	0,03	0,06	9,63	0,19	4,19	5,05
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing		14,75	0,20	–	14,55	0,05	4,37	9,98
Przemysł ..... Industry		16,19	0,02	0,11	16,06	0,32	7,08	8,53
górnictwo i wydobywanie ..... mining and quarrying		14,07	0,12	–	13,95	0,12	2,50	11,33
przetwórstwo przemysłowe ..... manufacturing		16,50	0,02	0,11	16,37	0,33	7,31	8,58
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..... electricity, gas, steam and air conditioning supply		8,54	–	–	8,54	0,11	3,58	4,74
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ..... water supply; sewerage, waste management and remediation activities		16,03	0,08	0,23	15,73	0,23	7,14	8,36
Budownictwo ..... Construction		9,86	0,10	0,18	9,58	0,15	3,14	6,38
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ .. Trade; repair of motor vehicles ^Δ		6,32	0,02	0,02	6,28	0,11	3,09	2,93

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	11,08	0,04	0,04	11,00	0,16	4,89	5,82
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	8,06	–	–	8,06	0,20	4,64	3,03
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	3,52	–	0,05	3,47	0,14	1,17	2,11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	3,71	–	0,04	3,67	0,04	2,02	1,36
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	5,83	0,06	–	5,77	0,06	1,94	3,70
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	2,50	0,02	0,04	2,44	0,04	1,07	1,26
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . Administrative and support service activities	8,47	0,03	0,03	8,41	0,36	3,55	4,14
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . Public administration and defence; compulsory social security	6,85	–	0,06	6,79	0,17	3,29	2,75
Edukacja . . . . . Education	3,79	0,01	–	3,78	0,18	1,62	1,61
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	11,20	–	0,03	11,17	0,19	4,78	5,30
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	6,16	–	–	6,16	–	1,79	3,93
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	2,74	–	–	2,74	0,05	1,34	1,19

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 19 (95). **WYDARZENIA I PRZYZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybacz- two agricul- ture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojaz- dów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społecz- na human health and social work activities	
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factur- ing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
O G Ó Ł E M	2005	9071	286	4617	4318	744	1108	499	600
TOTAL	2010	11054	285	5329	4968	1117	1298	790	661
	2011	12080	289	5943	5561	1074	1419	829	813
	2012	11296	300	5408	4998	919	1425	823	699
Kontakt z prądem elektrycznym, tem- peraturą, niebezpiecznymi substan- cjami i preparatami chemicznymi		399	5	231	215	34	43	13	16
Contact with electrical voltage, tempera- ture, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi. . . .		84	—	62	57	5	7	2	4
of which chemicals									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		31	—	9	6	11	2	1	—
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		2576	67	1039	940	225	297	242	203
a stationary object									
obiekt w ruchu		2394	52	1260	1165	218	341	174	82
object in motion									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		1002	19	555	520	99	157	58	31
falling object									
poruszający się lub transportowany obiekt		449	5	232	204	31	72	36	15
moving or transported object									

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 19 (95). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (cd.)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybacz- two agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factu- ring				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.)

CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)

Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	2341	62	1449	1383	168	341	62	54
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent								
w tym kontakt z przedmiotem ostrym of which contact with sharp material agent	1503	35	972	948	73	260	26	26
Uwięzienie, zmiżdżenie	747	16	468	443	62	81	36	22
Trapped, crushed								
Obciążenie fizyczne lub psychiczne	1263	19	485	426	94	163	113	131
Physical or mental stress								
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego	1145	17	451	396	83	153	100	112
of which physical stress on the muscular-skeletal system								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	215	34	21	11	5	16	51	46
Aggression of human or animal								
Pozostałe	1330	45	446	409	102	141	131	145
Other								

PRZYCZYNY WYPADKÓW

CAUSES OF ACCIDENTS

OGÓŁEM 2005	17079	457	9257	8735	1540	2039	761	935
TOTAL 2010	21691	608	10980	10243	2420	2470	1360	1060
2011	23215	560	11803	11094	2294	2767	1311	1334
2012	21786	632	10767	9957	1962	2815	1339	1117

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 19 (95). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybacz- two agricul- ture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojaz- dów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factu- ring				
PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.) CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)								
Niewłaściwy stan czynnika materialnego Inappropriate condition of material object/agents	1852	48	987	912	205	191	95	71
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organization of:								
pracy . . . . . work	1011	32	541	498	123	119	56	45
stanowiska pracy . . . . . work post	1082	29	576	534	107	149	58	50
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym . . . . . Absence or inappropriate use of material objects/agents	1528	39	884	843	123	242	45	54
Nieużywanie sprzętu ochronnego . . . . . Not using protective equipment	313	9	191	184	38	34	6	3
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika . . . . . Inappropriate wilful employee action	1447	43	878	830	114	149	63	47
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b . . . . . Inappropriate mental-physical condition of employee ^b	320	13	117	103	34	32	11	50
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika . . . . . Incorrect employee action	12409	357	6006	5525	1099	1629	851	598
Inne . . . . . Others	1824	62	587	528	119	270	154	199

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 20 (96). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS
IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1906	1874	1911	1829	T O T A L
w tym wypadki śmiertelne	12	7	7	10	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Events causing injury:</i>
upadek osób	855	939	954	797	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	163	153	193	184	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	65	55	40	46	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	260	260	229	240	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	284	222	239	285	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie: skrajnych temperatur	29	14	17	10	<i>influence of: extreme temperatures</i>
materiałów szkodliwych	8	2	3	4	<i>hazardous materials</i>
inne wydarzenia	242	229	236	263	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 21 (97). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

*PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
				związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
		ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
OGÓŁEM		2005	125,3	94,2	72,4	53,9	34,8	29,2	18,1	11,1
TOTAL		2010	110,4	90,8	67,5	55,3	27,7	24,6	15,2	10,9
		2011	100,4	81,9	61,3	48,6	26,0	23,7	13,1	9,6
		2012	97,9	79,6	60,3	47,9	23,7	21,2	13,9	10,5
sektor publiczny public sector			144,2	130,4	40,2	34,1	86,2	80,6	17,9	15,8
sektor prywatny private sector			89,2	70,0	64,0	50,4	12,0	10,0	13,2	9,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing			82,0	57,8	52,4	37,6	11,8	8,9	17,8	11,3
Przemysł			164,5	133,7	108,3	85,9	33,3	30,6	22,9	17,2
Industry										
górnictwo i wydobywanie			426,7	403,2	106,2	85,8	316,6	316,6	3,9	0,8
mining and quarrying										
przetwórstwo przemysłowe			142,0	110,0	111,7	88,1	9,9	7,6	20,4	14,3
manufacturing										
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną,gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ			513,3	485,8	83,8	68,8	332,6	322,0	96,9	95,1
electricity, gas, steam and air conditioning supply										
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ			130,7	119,2	59,3	54,4	60,4	56,0	11,0	8,9
water supply; sewerage, waste management and remediation activities										

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

TABL. 21 (97). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Budownictwo . . . . . Construction	106,7	85,2	47,0	33,9	40,0	36,2	19,7	15,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	16,4	14,0	8,1	6,8	4,3	3,8	4,1	3,4
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	50,6	45,7	15,8	14,4	33,9	30,4	0,9	0,9
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	11,6	10,5	2,5	2,1	8,3	7,7	0,8	0,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	161,4	105,8	87,6	76,5	62,7	24,1	11,1	5,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . Administrative and support service activities	31,0	25,7	15,7	10,5	3,3	3,3	11,9	11,9
Edukacja . . . . . Education	25,9	24,7	22,3	21,7	1,3	1,0	2,3	2,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna. . . . . Human health and social work activities	28,0	20,7	4,7	4,1	22,3	16,2	1,1	0,3

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

TABL. 22 (98). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2012 R.PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przepr rowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupa tional risk</i>	Wyelimin owanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupa tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organiza cyjne <i>organiza tional</i>	ochrony indywi dualnej <i>individuality protection</i>
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>				
OGÓŁEM ..... TOTAL	290,1	129,2	34,0	53,1	69,5
sektor publiczny. .... public sector	290,5	124,4	28,7	53,6	76,7
sektor prywatny ..... private sector	290,1	130,1	35,0	53,0	68,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	310,7	113,1	24,7	38,7	70,6
Przemysł ..... Industry	354,7	152,7	50,0	48,6	89,7
górnictwo i wydobywanie ..... mining and quarrying	189,3	20,4	7,8	8,8	7,1
przetwórstwo przemysłowe ..... manufacturing	359,1	152,7	48,5	42,7	89,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..... electricity, gas, steam and air conditioning supply	270,5	209,3	117,9	174,5	122,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ..... water supply; sewerage, waste manage ment and remediation activities	449,1	173,9	37,0	70,3	115,9

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

TABL. 22 (98). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2012 R. (dok.)PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupa- tional risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organiza- cyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony indywi- dualnej <i>individuality protection</i>
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>				
Budownictwo . . . . . <i>Construction</i>	379,6	223,3	45,8	100,9	176,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ . . . . . <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	166,2	80,9	17,7	51,1	19,4
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	212,9	61,5	11,1	31,2	38,5
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	291,0	80,9	6,5	47,6	14,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	360,3	108,2	4,3	53,4	73,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	189,6	71,9	29,5	57,6	41,0
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	166,8	48,5	7,7	21,9	11,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	360,2	193,8	17,9	93,5	95,6
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	105,9	—	—	—	—

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

TABL. 23 (99). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
O G Ó Ł E M 2005	285	32,6	T O T A L
2010	153	15,6	
2011	153	15,4	
2012	168	16,6	
w tym:			<i>of which:</i>
Pylice płuc	18	1,8	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu	7	0,7	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Astma oskrzelowa	4	0,4	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnętrzne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	1	0,1	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	0,2	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	78	7,7	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	4	0,4	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	7	0,7	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	6	0,6	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	8	0,8	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	12	1,2	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Zespół wibracyjny	3	0,3	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	15	1,5	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 24 (100). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**

Stan w dniu 15 XII

*PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a**As of 15 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilak- tyczne <i>Preven- tive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżyw- cze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pie- niężne <i>Special pay</i>	Skróco- ny czas pracy <i>Short- time work</i>	Dodat- kowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szcze- gólnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	42096	137421	14694	50211	2300	4137	35168
TOTAL	2010	39087	63952	7318	26754	2398	4450	987
	2011	36683	71075	6573	25999	2120	4356	414
	2012	36457	71293	6608	25681	2002	4247	1230
sektor publiczny. .... <i>public sector</i>		13209	15459	1302	13835	1182	2424	698
sektor prywatny. .... <i>private sector</i>		23248	55834	5306	11846	820	1823	532
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		1638	2639	—	454	2	10	4
Przemysł ..... <i>Industry</i>		21050	47836	4568	16450	685	2210	591
górnictwo i wydobywanie ..... <i>mining and quarrying</i>		2928	888	—	1857	—	387	17
przetwórstwo przemysłowe ..... <i>manufacturing</i>		11406	37973	3021	7315	592	330	391
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..... <i>electricity, gas, steam and air conditio- ning supply</i>		4423	5918	1008	6252	10	1481	110
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ..... <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>		2293	3057	539	1026	83	12	73
Budownictwo ..... <i>Construction</i>		5506	7780	797	2692	6	9	6
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ ..... <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		5069	4276	938	581	82	57	27
Transport i gospodarka magazynowa ..... <i>Transportation and storage</i>		2676	6757	241	3497	19	1747	128
Informacja i komunikacja ..... <i>Information and communication</i>		18	47	—	153	—	—	—
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>		91	179	29	295	25	5	—

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138. ^b Or in particular character.

TABL. 24 (100). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

*PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)**As of 15 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	192	139	19	67	—	5	7
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	28	83	—	756	5	6	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	189	1557	16	736	1178	198	467

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138. ^b Or in particular character.

TABL. 25 (101). **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a***OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie <i>Average cost of benefits in zł per benefit</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>	ogółem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>
O G Ó Ł E M . . . . . TOTAL	2005 2589	2457	1908	1852
	2010 4130	3997	2481	2424
	2011 4392	4300	2429	2381
	2012 3612	3548	2797	2712
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	653	636	3269	3139
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	2959	2912	2693	2619
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	97	95	3457	3391

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

TABL. 25 (101). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a (dok.)OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
Przemysł . . . . . Industry	2062	2030	2731	2637
górnictwo i wydobywanie . . . . . mining and quarrying	45	44	2336	2311
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing	1891	1865	2715	2619
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . . electricity, gas, steam and air condition- ing supply	42	42	4319	4319
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	84	79	2512	2352
Budownictwo . . . . . Construction	287	272	3032	2905
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ . . . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	581	575	2519	2523
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	211	208	3483	3352
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	22	22	2032	2032
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	12	12	8783	8783
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	8	8	2675	2675
Edukacja . . . . . Education	21	19	5729	4721
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	310	306	2500	2443
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	1	1	1100	1100

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137–138.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 137–138.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 (w części dotyczącej podmiotów z liczbą pracujących powyżej 9) nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

The data presented do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in table 1 (in part concerning economic entities employing up to 9 persons) do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in cooperatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.*

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. *Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).*

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Jeżeli badaną zbiorowość pracowników, uporządkowaną pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej, podzielimy na 10 równych części, to otrzymamy 9 wielkości oddzielających te części, które nazywamy decylami. Uporządkowaną zbiorowość podzielimy na 4 równe części, to otrzymamy trzy wielkości oddzielające te części – zwane kwartylami. Podział zbiorowości na 2 równe części – wyznacza jedną wartość zwaną medianą lub wynagrodzeniem środkowym. Z powyższego wynika, że piąty decyl oraz drugi kwartyl równe są medianie oraz, że decyle określają najwyższe wynagrodzenia (w złotych) w grupach decylowych, a kwartyle – w grupach kwartylowych.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

If the surveyed population of employees is ordered by their growing monthly earnings, and divided into 10 equal parts, then we will arrive at 9 values marking the boundary between those parts, which we call decile earnings. If the ordered population is divided into 4 equal parts, then we will get 3 values separating those intervals, which will be called quartile earnings. The division of the population into 2 equal parts defines a value called a median. This implies that the fifth decile and second quartile of earnings are each equal to the median; and that decile of earnings and quartile of earnings determine the highest earnings (in zlotys) in decile groups and quartile groups respectively.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym prowadzący działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Among others, the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;*
- 2) outworkers;*
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;*
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) clergy;*
- 7) farmers;*
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.*

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;*
- 2) pensions resulting from an inability to work;*
- 3) family pensions.*

4. Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (102). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 of which entities employing more than 9 persons	
	w zł in zł					
OGÓŁEM	2150,38	2947,27	3101,33	3218,67	3397,25	GRAND TOTAL
sektor publiczny	2625,80	3648,60	3814,87	3940,91	3940,90	public sector
sektor prywatny	1944,20	2706,59	2866,48	2984,62	3180,79	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2078,73	2990,25	3267,84	3486,24	3593,06	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2132,34	3029,26	3217,84	3360,08	3448,25	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	2006,45	2867,17	3060,99	3211,78	3295,89	of which manufacturing
Budownictwo	1829,15	2495,47	2601,61	2645,27	2999,71	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1814,36	2524,39	2660,50	2754,27	2952,33	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	2101,55	2528,85	2610,46	2719,73	2920,10	Transportation and storage Accommodation and catering ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1320,73	1838,93	1932,96	2005,52	2207,24	Information and communi- cation
Informacja i komunikacja	3089,97	4132,39	4141,32	4266,25	4624,50	Financial and insurance activities
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	3505,16	4451,69	4818,04	5032,52	5378,07	Real estate activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2569,69	3375,86	3598,77	3765,47	4020,33	Professional, scientific and technical activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2318,70	3317,81	3577,32	3546,28	4156,60	Administrative and support service activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1529,65	1970,09	2071,51	2378,06	2357,00	Public administration and defence; compulsory social security
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2921,02	3995,07	4148,28	4229,00	4229,12	Education
Edukacja	2525,86	3377,20	3552,11	3718,57	3753,11	Human health and social work activities
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1951,98	3102,43	3148,41	3216,33	3293,06	Arts, entertainment and recreation
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2101,40	2803,86	2911,23	2977,39	3083,18	Other service activities
Pozostała działalność usługowa	1640,61	2055,62	2132,69	2270,51	2455,95	

TABL. 2 (103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a – w tys. in thous.		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
b – w odsetkach in percent										
O G Ó Ł E M T O T A L										
O G Ó Ł E M	a	767,6	390,4	377,2	216,0	75,4	140,6	551,6	315,0	236,6
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3895,72 zł) W KRAJU BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3895,72 zł) IN COUNTRY										
1947,86 zł i mniej	(50% i mniej	a	153,9	72,0	81,9	14,8	2,7	12,1	139,1	69,3
zl and less	and less)	b	20,0	18,4	21,7	6,9	3,6	8,5	25,2	29,6
1947,87–2610,13	(50–67)	a	160,3	65,9	94,4	34,3	9,6	24,7	126,0	56,3
		b	21,0	16,9	25,1	15,8	12,8	17,6	22,9	29,4
2610,14–2921,79	(67–75)	a	63,9	31,5	32,4	17,2	5,6	11,6	46,7	25,9
		b	8,3	8,1	8,6	8,0	7,4	8,3	8,5	8,8
2921,80–3895,72	(75–100)	a	163,4	88,5	74,9	57,1	20,2	36,9	106,3	68,3
		b	21,4	22,5	19,9	26,4	26,7	26,3	19,3	21,6
3895,73–4869,65	(100–125)	a	101,5	56,8	44,7	42,3	15,1	27,2	59,2	41,7
		b	13,2	14,6	11,8	19,5	20,0	19,4	10,7	13,3
4869,66–5843,58	(125–150)	a	51,9	28,1	23,8	23,7	8,4	15,3	28,2	19,7
		b	6,8	7,2	6,3	11,0	11,1	10,9	5,1	6,3
5843,59–6817,51	(150–175)	a	26,1	15,5	10,6	11,6	5,0	6,6	14,5	10,5
		b	3,4	4,0	2,8	5,4	6,7	4,7	2,6	3,3
6817,52–7791,44	(175–200)	a	13,4	8,9	4,5	5,7	3,2	2,5	7,7	5,7
		b	1,7	2,3	1,2	2,6	4,3	1,7	1,4	1,8
7791,45–8765,37	(200–225)	a	9,0	5,9	3,1	3,0	1,7	1,3	6,0	4,2
		b	1,2	1,5	0,8	1,4	2,2	0,9	1,1	1,3
8765,38–9739,30	(225–250)	a	5,7	3,9	1,8	2,1	1,2	0,9	3,6	2,7
		b	0,7	1,0	0,5	1,0	1,6	0,7	0,7	0,9
9739,31–10713,23	(250–275)	a	3,9	2,6	1,3	1,2	0,7	0,5	2,7	1,9
		b	0,5	0,7	0,3	0,6	1,0	0,3	0,5	0,6
10713,24–11687,16	(275–300)	a	2,7	1,9	0,8	0,8	0,5	0,3	1,9	1,4
		b	0,3	0,5	0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,5
11687,17 zł i więcej	(300% i więcej	a	11,9	8,9	3,0	2,2	1,5	0,7	9,7	7,4
zl and more	and more)	b	1,5	2,3	0,8	1,0	2,0	0,5	1,7	2,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87–2610,13 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER
2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION			Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
a – w tys. in thous.			ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
b – w odsetkach in percent											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3579,31 zł) W WOJEWÓDZTWIE BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3579,31 zł) IN VOIVOSHIP											
1789,66 zł i mniej	(50% i mniej	a	119,6	59,8	59,8	7,0	1,2	5,8	112,6	58,6	54,0
zł and less	and less)	b	15,6	15,3	15,8	3,2	1,6	4,0	20,4	18,6	22,9
1789,67–2398,14	(50–67)	a	144,2	55,4	88,8	30,2	7,5	22,7	114,0	47,9	66,1
		b	18,7	14,2	23,6	14,0	9,9	16,2	20,6	15,3	27,9
2398,15–2684,48	(67–75)	a	65,5	30,0	35,5	16,1	5,1	11,0	49,4	24,9	24,5
		b	8,5	7,7	9,4	7,4	6,8	7,8	9,0	7,9	10,4
2684,49–3579,31	(75–100)	a	166,2	86,9	79,3	53,1	18,2	34,9	113,1	68,7	44,4
		b	21,5	22,1	21,1	24,7	24,0	24,9	20,5	21,9	18,7
3579,32–4474,14	(100–125)	a	114,3	64,1	50,2	44,7	16,0	28,7	69,6	48,1	21,5
		b	14,9	16,4	13,4	20,7	21,3	20,4	12,6	15,3	9,2
4474,15–5368,97	(125–150)	a	63,8	34,8	29,0	28,5	9,7	18,8	35,3	25,1	10,2
		b	8,3	8,9	7,7	13,2	12,9	13,4	6,4	7,9	4,3
5368,98–6263,79	(150–175)	a	35,0	19,9	15,1	15,8	6,2	9,6	19,2	13,7	5,5
		b	4,6	5,1	4,0	7,3	8,2	6,8	3,5	4,3	2,3
6263,80–7158,62	(175–200)	a	18,2	11,2	7,0	8,0	3,9	4,1	10,2	7,3	2,9
		b	2,4	2,9	1,8	3,7	5,2	2,9	1,8	2,3	1,2
7158,63–8053,45	(200–225)	a	10,5	7,0	3,5	4,4	2,6	1,8	6,1	4,4	1,7
		b	1,4	1,8	0,9	2,0	3,4	1,3	1,1	1,4	0,7
8053,46–8948,28	(225–250)	a	7,4	5,0	2,4	2,4	1,4	1,0	5,0	3,6	1,4
		b	1,0	1,3	0,6	1,1	1,9	0,7	0,9	1,1	0,6
8948,29–9843,10	(250–275)	a	5,0	3,3	1,7	1,9	1,0	0,9	3,1	2,3	0,8
		b	0,7	0,9	0,4	0,9	1,4	0,6	0,6	0,7	0,3
9843,11–10737,93	(275–300)	a	3,5	2,3	1,2	1,0	0,6	0,4	2,5	1,7	0,8
		b	0,5	0,6	0,3	0,5	0,8	0,3	0,5	0,5	0,3
10737,94 zł i więcej	(300% i więcej	a	14,4	10,7	3,7	2,9	2,0	0,9	11,5	8,7	2,8
zł and more	and more)	b	1,9	2,8	1,0	1,3	2,6	0,7	2,1	2,8	1,2

1, 2 Notki patrz na str. 180.

1, 2 See footnotes on page 180.

TABL. 3 (104). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
O G Ó Ł E M . . . . . TOTAL	100,0	100,0	100,0	3579,31	3888,41	3259,41
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy . . . . . <i>Managers</i>	8,5	8,9	8,1	7245,74	8645,66	5663,72
Specjaliści . . . . . <i>Professionals</i>	21,4	13,5	29,7	4458,75	5134,25	4140,80
specjaliści nauk fizycznych, matematycz- nych i technicznych. . . . . <i>science and engineering professionals</i>	3,0	4,0	1,9	4547,56	4909,55	3759,22
specjaliści do spraw zdrowia. . . . . <i>health professionals</i>	2,9	0,7	5,2	3837,41	5501,91	3604,91
specjaliści nauczania i wychowania . . . . . <i>teaching professionals</i>	8,1	3,4	13,1	4275,07	4482,83	4220,17
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania . . . . . <i>business and administration professionals</i>	5,8	3,7	8,0	4674,46	5579,31	4239,78
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych . . . . . <i>information and communications technology professionals</i>	0,6	1,0	0,2	5362,73	5447,47	4844,44
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury . . . . . <i>legal, social and cultural professionals</i>	1,0	0,7	1,3	5729,44	6398,67	5353,52
Technicy i inny średni personel . . . . . <i>Technicians and associate professionals</i>	9,6	9,0	10,2	3782,36	4203,23	3398,23
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych . . . . . <i>science and engineering associate professionals</i>	3,0	4,6	1,4	4238,68	4484,77	3370,50
średni personel do spraw zdrowia . . . . . <i>health associate professionals</i>	0,9	0,5	1,2	2721,51	2984,71	2597,34
średni personel do spraw biznesu i administracji . . . . . <i>business and administration associate professionals</i>	4,8	3,1	6,5	3850,57	4225,87	3670,13

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Patrz uwagi ogólne do *Rocznika*, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABL. 3 (104). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Technicy i inny średni personel (dok.) Technicians and associate professionals (cont.)						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny . . . . . legal, social, cultural and related associate professionals	0,6	0,3	1,0	2657,69	2730,09	2638,43
technicy informatycy . . . . . information and communications technicians	0,3	0,5	0,1	3504,45	3555,04	3042,84
Pracownicy biurowi . . . . . Clerks	8,5	7,1	9,9	3040,34	3160,84	2950,93
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni . . . . . general and keyboard clerks	2,8	0,9	4,6	3145,68	3869,05	2993,99
pracownicy obsługi klienta . . . . . customer services clerks	0,7	0,3	1,2	3068,39	3513,41	2937,13
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej . . . . . numerical and material recording clerks	4,2	5,5	2,9	2901,83	2977,94	2753,30
pozostali pracownicy obsługi biura . . . . . other clerical support workers	0,8	0,4	1,2	3380,63	3736,22	3267,31
Pracownicy usług i sprzedawcy . . . . . Service and sales workers	13,9	7,3	20,8	2254,16	2512,76	2160,17
pracownicy usług osobistych . . . . . personal service workers	2,1	1,5	2,7	2141,93	2330,42	2031,90
sprzedawcy i pokrewni . . . . . sales workers	10,1	3,6	16,8	2287,81	2734,07	2189,09
pracownicy opieki osobistej i pokrewni . . . . . personal care workers	0,5	0,1	0,9	2020,94	2173,89	2007,26
pracownicy usług ochrony . . . . . protective services workers	1,2	2,1	0,4	2258,68	2278,23	2144,74
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy . . . . . Skilled agricultural, forestry and fishery workers	0,3	0,6	0,1	2489,48	2494,36	2446,04
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy . . . . . Craft and related trades workers	17,9	28,0	7,4	2891,20	3044,70	2286,55
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) . . . . . building and related trades workers, excluding electricians	2,8	5,4	0,1	2618,68	2620,10	2541,75

a, b Notki patrz na str. 182.

a, b See footnotes on page 182.

TABL. 3 (104). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (dok.) Craft and related trades workers (cont.)						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni. .... metal, machinery and related trades workers	5,7	10,8	0,3	3346,18	3367,69	2545,01
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni .... handicraft and printing workers	0,9	1,2	0,7	2953,58	3434,39	2158,00
elektrycy i elektronicy. .... electrical and electronic trades workers	1,7	3,3	0,0	3894,64	3903,81	3206,28
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni .... food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers	6,8	7,3	6,3	2359,26	2426,19	2277,89
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń .... Plant and machine operators and assemblers	11,6	18,6	4,3	3069,25	3182,19	2567,37
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych. .... stationary plant and machine operators	5,0	7,3	2,5	3122,27	3270,37	2671,06
monterzy .... assemblers	1,8	2,1	1,5	3039,37	3554,80	2293,75
kierowcy i operatorzy pojazdów .... drivers and mobile plant operators	4,8	9,2	0,3	3026,44	3024,37	3088,69
Pracownicy przy pracach prostych .... Elementary occupations	8,3	7,0	9,5	2325,55	2611,77	2106,82
w tym: of which:						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie .... agricultural, forestry and fishery labourers	0,2	0,3	0,2	2566,56	2873,47	2068,95
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysle, budownictwie i transporcie. ... labourers in mining, construction, manufacturing and transport	3,4	4,0	2,7	2709,26	2887,35	2431,66

a, b Notki patrz na str. 182.

a, b See footnotes on page 182.

TABL. 4 (105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
O G Ó Ł E M T O T A L									
O G Ó Ł E M . . . . . a	3579,31	3888,41	3259,41	4016,91	4468,18	3775,09	3407,98	3749,73	2952,91
T O T A L b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe ze stopniem nauko- a 5190,98 6379,16 4498,46 4714,10 5406,87 4450,56 5757,44 7044,66 4577,48 wym co najmniej doktora b 145,0 164,1 138,0 117,4 121,0 117,9 168,9 187,9 155,0 oraz tytułem magistra, le- karza lub równorzędnym Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent									
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym a 4226,60 5156,00 3423,17 4385,32 5440,92 3666,13 4139,13 5027,68 3265,20 b 118,1 132,6 105,0 109,2 121,8 97,1 121,5 134,1 110,6 Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent									
Policealne . . . . . a 3238,41 3533,01 3107,67 3290,45 3557,13 3224,89 3214,80 3526,97 3041,26 Post-secondary b 90,5 90,9 95,3 81,9 79,6 85,4 94,3 94,1 103,0									
Średnie zawodowe . . . . . a 3154,35 3503,80 2753,71 3362,00 3804,46 3082,49 3098,21 3448,97 2625,88 Vocational secondary b 88,1 90,1 84,5 83,7 85,1 81,7 90,9 92,0 88,9									
Średnie ogólnokształcące . . a 3000,22 3440,61 2706,52 3180,22 3553,41 3040,06 2962,95 3425,66 2618,98 General secondary b 83,8 88,5 83,0 79,2 79,5 80,5 86,9 91,4 88,7									
Zasadnicze zawodowe . . . . a 2694,47 2937,23 2184,92 2861,90 3330,38 2136,59 2670,90 2888,30 2193,45 Basic vocational b 75,3 75,5 67,0 71,2 74,5 56,6 78,4 77,0 74,3									
Gimnazjalne . . . . . a 2260,76 2306,93 2105,71 2110,55 2453,42 1954,69 2265,45 2305,11 2120,77 Lower secondary b 63,2 59,3 64,6 52,5 54,9 51,8 66,5 61,5 71,8									
Podstawowe i niepełne podstawowe a 2527,85 2775,40 2211,26 2524,07 3127,88 2092,23 2528,72 2718,99 2250,23 Primary and incomplete primary b 70,6 71,4 67,8 62,8 70,0 55,4 74,2 72,5 76,2									

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej . . . . . and less	a 2358,24	2471,31	2196,13	2532,10	2739,60	2442,77	2342,21	2459,22	2154,74
	b 65,9	63,6	67,4	63,0	61,3	64,7	68,7	65,6	73,0
25–34	a 3314,24	3615,73	2982,18	3446,51	3723,40	3306,75	3282,77	3600,63	2863,12
	b 92,6	93,0	91,5	85,8	83,3	87,6	96,3	96,0	97,0
35–44	a 3915,18	4429,57	3459,25	4178,53	4672,89	3944,70	3812,33	4371,77	3186,55
	b 109,4	113,9	106,1	104,0	104,6	104,5	111,9	116,6	107,9
45–54	a 3731,01	4057,40	3458,60	4160,01	4604,78	3953,39	3439,71	3842,43	2950,53
	b 104,2	104,3	106,1	103,6	103,1	104,7	100,9	102,5	99,9
55–59	a 3780,91	3955,94	3572,68	4153,40	4599,01	3862,13	3535,59	3694,70	3251,73
	b 105,6	101,7	109,6	103,4	102,9	102,3	103,7	98,5	110,1
60–64	a 4314,80	4303,81	4406,05	5157,16	5246,39	4696,18	3829,51	3811,43	4049,29
	b 120,5	110,7	135,2	128,4	117,4	124,4	112,4	101,6	137,1
65 lat i więcej . . . . . and more	a 4680,98	4735,75	4053,10	5798,33	6119,92	3987,76	3761,26	3746,37	4420,00
	b 130,8	121,8	124,4	144,3	137,0	105,6	110,4	99,9	149,7
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku . . . . . and less	a 2579,81	2732,76	2425,67	2727,11	2870,04	2668,02	2553,85	2719,63	2360,14
	b 72,1	70,3	74,4	67,9	64,2	70,7	74,9	72,5	79,9
2,0–4,9	a 2962,50	3204,47	2711,04	3152,42	3444,42	3011,09	2923,42	3175,05	2619,13
	b 82,8	82,4	83,2	78,5	77,1	79,8	85,8	84,7	88,7
5,0–9,9	a 3395,47	3730,42	3039,72	3580,59	3994,47	3375,15	3352,38	3693,86	2921,72
	b 94,9	95,9	93,3	89,1	89,4	89,4	98,4	98,5	98,9
10,0–14,9	a 3821,81	4304,41	3331,47	4133,63	4645,39	3880,18	3738,09	4249,31	3112,31
	b 106,8	110,7	102,2	102,9	104,0	102,8	109,7	113,3	105,4
15,0–19,9	a 3857,20	4259,06	3483,74	4279,21	4901,85	4028,01	3710,93	4142,40	3185,71
	b 107,8	109,5	106,9	106,5	109,7	106,7	108,9	110,5	107,9
20 lat i więcej . . . . . and more	a 3858,96	4105,67	3594,47	4230,50	4654,92	3975,01	3585,56	3861,34	3132,57
	b 107,8	105,6	110,3	105,3	104,2	105,3	105,2	103,0	106,1

¹ Notka patrz na str. 185.¹ See footnote on page 185.

TABL. 5 (106). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)								
		pierw- szej first	drugiej second	trzeciej third	czwar- tej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiętej ninth
		w zł in zł								
O G Ó Ł E M	a	1592,18	1944,91	2258,06	2579,05	2949,11	3366,69	3866,01	4512,65	5738,48
T O T A L	b	1576,88	1996,22	2413,43	2789,13	3174,29	3597,83	4110,86	4813,13	6295,47
	c	1608,69	1904,85	2147,00	2413,22	2727,04	3099,16	3584,73	4226,11	5225,02
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2575,57	3070,15	3757,42	4485,82	5290,32	6182,85	7436,17	9366,37	13308,40
	b	2675,11	3516,68	4403,26	5310,87	6302,32	7447,51	9000,54	11382,89	15608,01
	c	2535,97	2868,04	3318,90	3894,23	4463,10	5158,89	5940,37	7147,87	9713,45
<i>Public government represen- tatives senior officials and managers</i>										
Specjaliści	a	2491,91	2939,90	3294,12	3624,86	3996,50	4387,72	4856,25	5485,23	6701,20
<i>Professionals</i>	b	2602,84	3160,77	3574,10	3994,44	4436,60	4957,28	5616,24	6592,30	8270,26
	c	2468,42	2868,78	3177,60	3495,21	3832,99	4196,42	4580,92	5081,74	5929,25
Technicy i inny średni personel	a	1922,41	2383,91	2724,02	3026,44	3383,27	3739,08	4215,58	4818,05	5978,10
	b	1996,62	2619,35	3048,47	3452,55	3788,09	4252,63	4734,42	5513,65	6690,22
<i>Technicians and associate professionals</i>	c	1876,73	2261,34	2539,86	2790,69	3038,73	3355,58	3727,72	4224,83	5075,07
Pracownicy biurowi.	a	1737,64	2032,76	2293,83	2541,54	2799,68	3082,83	3406,02	3788,58	4447,36
<i>Clerks</i>	b	1788,79	2103,41	2381,10	2609,59	2891,36	3194,85	3537,31	3927,25	4707,35
	c	1695,38	1985,55	2234,06	2481,28	2742,18	3000,46	3314,95	3673,53	4288,02
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1495,99	1615,76	1779,87	1937,25	2069,00	2202,20	2362,83	2552,21	3114,48
	b	1495,54	1616,20	1767,47	1947,00	2105,63	2325,51	2556,18	3113,19	3979,85
<i>Service and sales workers</i>	c	1496,16	1615,57	1783,48	1934,07	2060,33	2179,23	2327,28	2480,85	2792,38
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1488,25	1496,81	1622,01	1692,73	1990,71	2246,85	2742,87	3292,51	4262,51
	b	1487,94	1495,86	1586,01	1686,75	1924,05	2283,62	2801,85	3308,47	4512,18
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	c	1498,68	1958,65	2042,23	2102,17	2120,28	2163,76	2239,73	2321,40	3892,51

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² Patrz uwagi ogólne do *Rocznika*, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABL. 5 (106). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)								
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiątej ninth
		w zł in zł								
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a – ogółem total	1493,57	1628,95	1938,41	2323,60	2654,18	2978,10	3364,90	3870,52	4622,10
	b – mężczyźni men	1494,82	1654,99	2092,04	2534,09	2858,70	3180,62	3596,64	4072,00	4831,01
	c – kobiety women	1490,19	1506,23	1673,33	1848,59	2067,21	2298,29	2544,86	2860,30	3336,21
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	a	1620,12	1988,09	2302,90	2596,84	2885,03	3194,93	3551,03	4016,19	4646,81
	b	1597,46	2015,55	2370,96	2709,46	3027,72	3354,42	3706,84	4165,60	4780,04
	c	1633,95	1856,68	2063,83	2271,94	2457,32	2650,57	2875,93	3123,27	3615,26
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a	1495,11	1638,95	1798,91	1942,83	2085,36	2263,40	2481,85	2847,29	3452,65
	b	1494,33	1681,24	1971,86	2205,17	2407,02	2630,57	2923,47	3305,75	4010,73
	c	1495,78	1618,24	1750,00	1862,15	1957,65	2064,37	2201,20	2399,63	2872,45

1, 2 Notki patrz na str. 187.

1, 2 See footnotes on page 187.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6 (107). EMERYCI I RENCIŚCI^a
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	760498	766825	759963	754865	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	615623	640582	636933	634220	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	292442	391631	393258	395458	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	205106	132022	127100	121919	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	118075	116929	116575	116843	family pensions
Rolnicy indywidualni	144875	126243	123030	120645	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (108). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO

GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	9182,8	13073,6	13607,1	14285,7	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	7862,1	11640,0	12166,7	12777,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1064,24	1514,25	1591,83	1678,94	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	4293,2	7779,6	8196,9	8648,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1223,37	1655,39	1736,96	1822,45	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	2099,1	1885,2	1910,4	1946,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł ...	852,84	1189,98	1252,53	1330,16	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	1469,8	1975,2	2059,5	2183,3	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł ...	1037,35	1407,67	1472,20	1557,17	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	1320,7	1433,6	1440,4	1507,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	759,69	946,32	975,62	1041,54	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 177.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 177.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowe, zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób, bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane za lata 2005–2009 uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. – Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału, przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, furnishing of households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2005–2009 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2002, and since 2010 – Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób **pracujących** zalicza się:

- a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
- b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
- c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;

2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;

3) osoby **utrzymujące się ze świadczeń społecznych**, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons who are members of households (table 1) were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

1) **employed** persons include:

- a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, out-work, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),
- b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
- c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;

2) persons **receiving retirement pay or a pension**, for whom the main source of maintenance is the retirement pay or pension;

3) persons **maintained from social benefits**, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;

4) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej – oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 176) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding pre-payments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 176) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);
- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spend on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);

4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości – budynków, gruntów (tj. przychody minus nakłady) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą;

5) dochód ze świadczeń społecznych, tj.:

a) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,

b) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary);

6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

4) *income from property (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate (i.e. revenues minus investments) not connected with the conducted economic activity;*

5) *income from social benefits, i.e.:*

a) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions, benefits (of which sick benefit – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, early retirement pay for farmers,*

b) *income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pensions, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);*

6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2012 r. zagregowano zgodnie z obowiązującą na lata 2009–2012 nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł,

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in 2012 in accordance with the nomenclature adopted for the years 2009–2012 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and

4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 692 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 1868 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 693 zł oraz 1871 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 495 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1336 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 519 zł oraz 1401 zł.

1802 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 692 zł for 1-person households and 1868 zł for multi-person households, while in the fourth quarter of 2012: 693 zł and 1871 zł, respectively.

“Legal” poverty threshold is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2008 No. 115, item 728, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1-person for multi-person households. Since fourth quarter of 2012, the line was change to: 542 zł and 456 zł respectively.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 495 zł for 1-person household and 1336 zł for multi-person household, while in the fourth quarter of 2012: 519 zł and 1401 zł, respectively.

TABL. 1 (109). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2903	3143	3140	3109	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,33	3,14	3,15	3,13	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,22	1,26	1,28	1,28	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,86	0,87	0,84	0,82	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,71	0,74	0,72	0,70	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,19	0,95	0,97	0,96	<i>dependents</i>

^a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

Uwaga do tablic 2–6

Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 190.

Note to tables 2–6

Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 1 on page 190.

TABL. 2 (110). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Dochód rozporządzalny	738,61	1132,89	1138,59	1153,43	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	712,18	1097,87	1105,68	1121,44	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	342,24	574,70	592,99	615,18	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	55,26 ^a	59,82	66,17	60,22 ^b	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	62,53	108,78	103,73	103,12	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^c	237,91	332,45	337,32	327,74	<i>from social benefits^c</i>

^{a–b} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^a – 13,76%, ^b – 16,85%. ^c W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^{a–b} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^a – 13,76%, ^b – 16,85%. ^c In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (111). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS				SPECIFICATION
	2005	2010	2011	2012	
	w zł in zł				
Wydatki ogółem	666,00	905,22	916,91	929,33	<i>Total expenditures</i>
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	639,57	870,21	884,00	897,33	<i>of which consumer goods and services^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	186,20	232,36	238,15	243,38	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	17,32	23,65	24,24	25,95	<i>alcoholic beverages and tobacco</i>
odzież i obuwie	33,09	43,88	43,97	44,52	<i>clothing and footwear</i>
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	131,45	198,04	197,03	190,37	<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,84	40,99	35,73	37,60	<i>furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>
zdrowie	30,58	40,46	43,10	42,41	<i>health</i>
w tym artykuły farmaceutyczne	x	26,25	27,10	27,41	<i>of which pharmaceutical products</i>
transport	66,59 ^c	86,01	91,85	93,91	<i>transport</i>
łączność	36,38	42,31	39,94	39,63	<i>communication</i>
rekreacja i kultura	43,14	64,53	67,03	68,99	<i>recreation and culture</i>
edukacja ^b	7,78 ^d	12,00	10,15	9,29	<i>education^b</i>
restauracje i hotele	11,99 ^e	17,13	15,65	24,10	<i>restaurants and hotels</i>
inne towary i usługi	34,60	44,06	48,42	47,37	<i>miscellaneous goods and services</i>
w tym higiena osobista	x	24,84	25,07	26,05	<i>of which personal care</i>

^a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^b Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{c-e} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^c – 10,07%, ^d – 12,18%, ^e – 10,65%.

^a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^b Including pre-primary education. ^{c-e} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^c – 10,07%, ^d – 12,18%, ^e – 10,65%.

TABL. 4 (112). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,21	6,88	6,66	6,47	Bread and cereals products in kg
w tym pieczywo	6,06	4,87	4,69	4,58	of which bread
Mięso w kg	5,28	5,39	5,24	5,08	Meat in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	x	2,29	2,22	2,18	of which processed meat and other meat preparations
Ryby ^a w kg	0,38	0,41	0,39	0,36	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	3,77	3,11	3,08	2,82	Milk ^b in l
Jogurty i napoje mleczne w kg	0,65	0,92	0,87	0,82	Yoghurt and milk-based beverages in kg
Sery w kg	0,80	0,87	0,87	0,84	Cheese in kg
Jaja w szt	13,51	11,63	11,05	10,93	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,61	1,41	1,39	1,36	Oil and other fats in kg
w tym masło	x	0,36	0,33	0,32	of which butter
Owoce ^c w kg	3,56	3,20	2,94	3,18	Fruit ^c in kg
Warzywa w kg	11,13	9,07	8,90	8,42	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	4,40	4,26	3,81	of which potatoes
Cukier w kg	1,59	1,24	1,11	1,19	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l	x	7,22	7,42	7,32	Non-alcoholic beverages in l

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku. ^c Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^b Excluding condensed and powdered milk. ^c Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (113). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a***HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	98,3	98,9	98,6	98,9	Refrigerator
Zamrażarka	36,5	39,8	36,2	35,7	Freezer
Automat pralniczy	81,4	93,3	93,6	95,5	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,0	17,4	20,5	21,5	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	38,2	61,4	62,0	60,6	Microwave oven
Samochód osobowy	56,0	66,6	68,0	67,5	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych . .	x	12,0	7,7	6,5	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża) . .	46,9	42,9	37,4	34,9	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,8	99,4	99,3	98,4	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,3	56,2	53,7	DVD player
Telefon komórkowy	69,9	91,2	91,8	94,5	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo . . .	50,7	25,6	20,5	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	19,7	16,7	15,5	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	55,7	72,1	74,7	75,6	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	51,8	52,6	53,0	Digital camera
Komputer osobisty	40,2	65,4	69,2	72,3	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu . .	20,4	58,9	63,8	68,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szeroko- pasmowym	x	48,9	52,4	58,4	of which broadband access
Drukarka	x	43,6	42,0	38,5	Printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.TABL. 6 (114). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a***AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodar- stwach – o wydatkach poniżej:				Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	18,5	21,3	19,7	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	8,2	9,2	8,5	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	6,6	9,3	8,5	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 194–195.ª See general notes, item 7 on page 194–195.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust 5 na str. 23).

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o **zużyciu wody z wodociągów** w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply systems** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e., conduits providing water to the distribution network and gas.

Data regarding the **length of the sewage system** (apart from street conduits), include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (included non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

3. As **street outlet** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding **consumption of water from water supply system** in households includes quantity of water collected from water supply systems by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewage – sewage inlets.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o komunikacji miejskiej nazwanej dotyczą **komunikacji autobusowej i tramwajowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw oraz zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusey oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamieską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych i tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

***5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity** since 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

*Data regarding the **number of consumers using of gas from gas supply** including consumers using collective gas-meters.*

*Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.*

*The **consumption of electricity and gas from gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

***6. Information within the range of heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of connected and collaborating conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic Law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

***7. Information regarding urban ground transport** concerns **bus and tram communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus and tram bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkalnych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiadają warunkom określonym w definicji.

8. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of its character or composition is similar to the waste produced in households.

Information on municipal waste is quoted according to decree of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.

10. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie:

- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
- 2) bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkane i niezamieszkane, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniem zamieszkanym, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

4. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych. Dane za 2010 r. zmienił w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach *Rocznika*.

5. Dane o mieszkaniach, których budowę rozpoczęto, dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;

*Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.*

*The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

2. Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of:

- 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
- 2) the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. In the Population and Housing Census 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e., dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.

4. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks. Data for 2010 have been changed in relation to the data published in previous editions of the Yearbook.

5. Data regarding dwellings in which construction has begun concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings as well as regarding rooms completed concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;

- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
  - **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
  - **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
  - **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
  - **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.
- 7. Dane o ludności w mieszkaniach**, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:
- 1) na podstawie spisów powszechnych – ludność faktycznie zamieszkałą, nie obejmując natomiast ludności:
    - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach opieki społecznej,
    - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;
  - 2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych – od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
  - **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
  - **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
  - **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
  - **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.
- 7. Data regarding the population in dwellings**, which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:
- 1) on the basis of the national censuses – population actually residing inhabiting, however do not include the population:
    - living in group institutional households e.g., in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,
    - living in premises not designed for residential purposes;
  - 2) based on balances of net dwelling stocks – since 2002 the total number of population as of 31 XII.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (115). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć w km:				Network in km:
Wodociągowa rozdzielcza	29064,4	29660,3	29997,2	Water supply distribution
miasta	5661,7	5725,8	5785,0	urban areas
wieś	23402,7	23934,5	24212,2	rural areas
Kanalizacyjna ^a	9520,8	10398,9	11051,3	Sewage ^a
miasta	4457,1	4641,5	4795,9	urban areas
wieś	5063,7	5757,4	6255,4	rural areas
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:				Connections leading to residential buildings in pcs:
Wodociągowe	481168	492763	524855	Water supply system
miasta	188884	193889	202476	urban areas
wieś	292284	298874	322379	rural areas
Kanalizacyjne	242165	260454	281364	Sewage system
miasta	144062	151576	161140	urban areas
wieś	98103	108878	120224	rural areas
Zdroje uliczne	148	131	117	Street outlets
Miasta	64	59	56	Urban areas
Wieś	84	72	61	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	120,4	122,5	122,4	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	69,1	69,3	69,2	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,8	36,0	36,0	per capita in m ³
Wieś w hm ³	51,3	53,2	53,3	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w dam³	105632	106710	108090	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in dam³
W tym oczyszczane	105603	106688	107685	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (116). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH
DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1103,2	1150,8	1160,6	1166,7	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	688,0	721,7	726,7	728,1	Urban areas
Wieś	415,2	429,1	433,9	438,5	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GWh	2407,4	2669,5	2642,8	2633,1	In GWh
miasta	1358,1	1471,0	1441,6	1424,1	urban areas
wieś	1049,2	1198,5	1201,2	1209,0	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	704,8	762,7	748,7	741,0	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1974,0	2038,2	1983,7	1955,8	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2527,0	2793,1	2768,5	2756,8	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of Ministry of Economy.

TABL. 3 (117). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	11372,9	13046,5	13381,5	13649,9	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	2302,4	2339,6	2383,4	2404,0	of which transmission
miasta	369,8	240,4	233,5	233,3	urban areas
wieś	1932,6	2099,2	2149,9	2170,6	rural areas
Miasta	4760,2	5189,3	5273,9	5351,0	Urban areas
Wieś	6612,7	7857,2	8107,6	8298,9	Rural areas
Przylączy prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	193837	215192	220781	226518	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	138170	148099	150737	153112	Urban areas
Wieś	55667	67093	70044	73406	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	516,6	554,8	559,8	564,3	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	465,5	474,0	474,0	475,0	Urban areas
Wieś	51,1	80,8	85,8	89,3	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm ³	430,1	478,7	413,4	430,9	In hm ³
miasta	346,9	356,4	305,3	312,0	urban areas
wieś	83,1	122,4	108,1	118,8	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	127,7	139,1	119,8	124,6	Per capita in m ³
miasta	180,0	184,8	158,6	162,4	urban areas
wieś	57,7	80,9	70,9	77,3	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Including consumers using collective gas-meters. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (118). **OGRZEWNICTWO**

Stan w dniu 31 XII

HOUSE-HEATING

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1484,1	1250,0	1289,6	1272,9	1107,3	165,6	Heating network in km
w tym przesyłowa	944,3	761,6	783,3	791,6	706,2	85,4	of which transmission
Kotłownie	1650	1804	1513	1670	1179	491	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	20095,4	16087,9	12182,1	14447,6	14233,1	214,6	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	124095	136271	136792	153163	149662	3501	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	75630	93013	91156	92587	90336	2251	of which residential buildings

TABL. 5 (119). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**

USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	3092,2	3189,6	3201,3	3218,8	water supply system
miasta	1850,8	1863,7	1861,1	1858,8	urban areas
wieś	1241,4	1325,9	1340,2	1360,0	rural areas
kanalizacji	1955,4	2102,9	2163,6	2212,0	sewage system
miasta	1628,5	1664,1	1676,8	1684,4	urban areas
wieś	327,0	438,8	486,8	527,7	rural areas
gazu	1498,7	1651,0	1660,7	1646,6	gas supply system
miasta	1318,8	1353,3	1350,8	1331,3	urban areas
wieś	179,9	297,7	309,9	315,3	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	91,7	92,5	92,6	93,0	water supply system
miasta	96,1	96,7	96,7	96,8	urban areas
wieś	85,8	87,3	87,5	88,2	rural areas
kanalizacji	58,0	61,0	62,6	63,9	sewage system
miasta	84,6	86,3	87,1	87,7	urban areas
wieś	22,6	28,9	31,8	34,2	rural areas
gazu	44,4	47,9	48,1	47,6	gas supply system
miasta	68,5	70,2	70,2	69,3	urban areas
wieś	12,4	19,6	20,2	20,4	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.^a Estimated data. ^b Based on balances.TABL. 6 (120). **ODPADY KOMUNALNE^a**MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospo- darstw domo- wych of which from house- holds	
Odpady komunalne zebrane ^b						Municipal waste collected ^b
w tys. t	862,1	915,1	928,4	933,9	659,1	in thous. t
zmieszane	832,0	820,8	824,7	824,0	579,7	mixed
w tym wysegregowane	0,0	32,3	13,4	44,1	–	of which segregated
miasta	670,2	613,3	614,4	606,1	416,8	urban areas
wieś	161,8	207,5	210,3	217,9	162,9	rural areas
zebrane selektywnie	30,0	94,2	103,7	109,9	79,4	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	11,2	24,9	10,6	21,4	12,4	paper and cardboard
szkło	11,6	28,3	50,4	41,1	31,8	glass
tworzywa sztuczne	5,7	15,9	23,0	21,7	16,8	plastic
metale	0,8	1,9	0,3	0,3	0,2	metals
wielkogabarytowe	0,7	4,3	3,4	4,0	3,6	largesize
biodegradowalne	–	14,8	13,8	16,2	9,8	biodegradable

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 201. ^b Dane szacunkowe.^a See general notes, item 8 on page 201. ^b Estimated data.

TABL. 7 (121). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a***LIQUID WASTE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	2743,5	3633,1	3341,4	3328,9	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	817,1	1125,7	975,7	957,7	urban areas
wieś	1926,4	2507,4	2365,7	2371,2	rural areas
w tym z gospodarstw domowych . . .	1679,9	2534,9	2368,9	2354,8	of which from households
miasta	512,3	696,6	613,9	622,0	urban areas
wieś	1167,6	1838,3	1754,9	1732,8	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	223,0	217,3	211,6	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	7,0	9,3	12,0	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 201. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 9 on page 201. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (122). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH***LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	104	68	68	55	4	51	number
powierzchnia w ha	340,3	278,2	278,2	251,6	33,5	218,1	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha:							Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha:
czynnych	0,3	2,4	0,3	1,7	–	1,7	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	4,3	10,8	–	2,6	–	2,6	exploitation completed

TABL. 9 (123). **KOMUNIKACJA MIEJSKA**^a

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	4664	4856	4903	4024	Transport network – lines in km
autobusowe	4456	4639	4719	3820	bus
tramwajowe	208	217	184	204	tram
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	849	823	861	778	buses: in units
liczba miejsc w tys.	84,6	85,4	89,6	80,7	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach	327	337	323	320	trams: in units
liczba miejsc w tys.	49,6	52,8	57,5	66,3	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku)					Transport of passengers ^b (during
w mln	311	381	290	269	the year) in mln

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Dane szacunkowe.^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.TABL. 10 (124). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDŁOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha . . . . . TOTAL in ha	5471,8	3735,0	5875,7	3738,8	6254,2	4086,8	5910,0	3759,1
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	2,5	0,2	2,5	0,2	2,7	0,2	2,5
in % of total area space of the voivodship ^a								
na 1 mieszkańca ^b w m ²	16,2	19,4	17,0	19,4	18,1	21,2	17,1	19,6
per capita ^b in m ²								
Tereny zieleni ogólnodostępnej: Generally accessible area green belts:								
parki spacerowo-wypoczynkowe	2944,4	1627,1	2946,2	1430,5	2962,1	1434,6	2942,6	1432,9
strolling-recreational parks								
zieleńce	976,6	570,7	1116,4	621,4	1154,9	625,4	1192,7	661,9
lawns								
Tereny zieleni osiedlowej	1550,8	1537,2	1813,1	1686,9	2137,2	2026,8	1774,7	1664,3
Estate green belts								

^{a, b} W przypadku miast obliczono: ^a – w % ogólnej powierzchni miast, ^b – na 1 mieszkańca miast.^{a, b} For urban areas calculated: ^a – in % total urban areas space, ^b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (125). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010		2011	2012		
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. .... <i>Dwellings in thous.</i>	1042,1	1101,2	1111,9	1124,1	1137,2	716,9	420,3
Izby w mieszkaniach w tys. .... <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	4105,2	4365,1	4495,4	4548,0	4603,8	2711,8	1892,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² .... <i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>	79734,0	86150,4	88424,9	89721,9	91104,5	50174,2	40930,3
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>							
liczba izb w mieszkaniu .... <i>number of rooms in a dwelling</i>	3,94	3,96	4,04	4,05	4,05	3,78	4,50
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>							
1 mieszkanie .... <i>per dwelling</i>	76,5	78,2	79,5	79,8	80,1	70,0	97,4
na 1 osobę .... <i>per person</i>	23,6	25,0	25,7	26,0	26,3	26,1	26,5
liczba osób ^b na: <i>number of persons^b:</i>							
1 mieszkanie .... <i>per dwelling</i>	3,24	3,13	3,10	3,07	3,04	2,68	3,67
1 izbę .... <i>per room</i>	0,82	0,79	0,77	0,76	0,75	0,71	0,82

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 – wariant B). ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 203.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2011 i 2012 – variant B). ^b See general notes, item 7 on page 203.

TABL. 12 (126). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
O G Ó Ł E M	2005	97,6	90,7	89,2	49,4	78,0
T O T A L	2010	98,4	95,7	93,3	52,2	82,0
	2011	98,4	95,8	93,4	52,1	82,2
	2012	98,4	95,8	93,5	52,1	82,4
Miasta	2005	99,3	95,5	92,9	70,0	82,9
Urban areas	2010	99,5	98,2	96,4	70,7	85,4
	2011	99,5	98,2	96,4	70,5	85,6
	2012	99,5	98,2	96,5	70,4	85,7
Wieś	2005	94,7	82,1	82,6	12,8	69,2
Rural areas	2010	96,4	91,4	88,0	20,2	76,1
	2011	96,4	91,5	88,2	20,6	76,5
	2012	96,5	91,7	88,4	21,0	76,9

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (127). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances	Ogółem Total	gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budownic- stwa spo- łecznego public building society	innych others
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

O G Ó Ł E M	a	405389	124732	114816	38128	93267	8336	26110
T O T A L	b	86655,6	27246,3	22466,6	7433,4	22177,0	1843,6	5488,6
	c	213,8	218,4	195,7	195,0	237,8	221,2	210,2
Miasta	a	334645	109392	94394	26259	80046	7792	16762
Urban areas	b	73281,8	24485,8	18228,3	5049,6	20161,3	1741,9	3614,8
	c	219,0	223,8	193,1	192,3	251,9	223,6	215,7
Wieś	a	70744	15340	20422	11869	13221	544	9348
Rural areas	b	13373,8	2760,5	4238,3	2383,9	2015,7	101,7	1873,7
	c	189,0	180,0	207,5	200,8	152,5	186,9	200,4

TABL. 13 (127). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R. (dok.)**

HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – liczba wypłaconych dodatków <i>number of allowances</i> b – kwota dodatków w tys. zł <i>amount of allowances in thous. zł</i>	Ogółem <i>Total</i>	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali <i>Dwellings allowances paid out to user to</i>					
		gminnych <i>gminas</i>	spółdziel- czych <i>coopera- tives</i>	wspólnot mieszka- niowych <i>housing commu- nity</i>	prywat- nych <i>private</i>	towa- rzystw budownic- stwa spo- łecznego <i>public building society</i>	innych <i>others</i>
W % OGÓŁEM <i>IN % OF TOTAL</i>							
OGÓŁEM ..... a	100,0	30,8	28,3	9,4	23,0	2,1	6,4
TOTAL b	100,0	31,4	25,9	8,6	25,6	2,1	6,3
Miasta ..... a	100,0	32,7	28,2	7,8	23,9	2,3	5,0
Urban areas b	100,0	33,4	24,9	6,9	27,5	2,4	4,9
Wieś ..... a	100,0	21,7	28,9	16,8	18,7	0,8	13,2
Rural areas b	100,0	20,6	31,7	17,8	15,1	0,8	14,0

TABL. 14 (128). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**

ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze coopera- tives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
		w ha in ha						
OGÓŁEM 2010		73,4	5,5	60,9	483,4	351,5	1466,9	674,4
TOTAL 2011		65,5	2,1	52,6	385,0	267,1	1519,9	746,5
	2012	68,6	0,5	51,9	386,9	269,6	1492,1	706,4
Miasta 2010		37,9	5,5	28,2	449,4	328,2	775,9	288,1
Urban areas 2011		36,8	2,1	28,1	349,7	244,3	773,6	277,7
	2012	37,8	0,5	25,6	350,9	245,1	773,5	271,0
Wieś 2010		35,5	—	32,7	34,0	23,3	691,0	386,3
Rural areas 2011		28,7	—	24,5	35,3	22,8	746,3	468,8
	2012	30,8	—	26,3	36,0	24,5	718,6	435,4

TABL. 15 (129). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO***DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	7575	14174	14485	14429	T O T A L
Spółdzielcze	370	279	108	75	Cooperatives
Komunalne (gminne)	175	107	82	239	Municipal (gmina)
Zakładowe	9	–	56	1	Company
Indywidualne	5796	8217	8773	8285	Private
Spółeczne czynszowe	249	–	–	180	Public building society
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	976	5571	5466	5649	For sale or rent

TABL. 16 (130). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA***DWELLINGS COMPLETED*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkania	11913	13494	13803	14811	Dwellings
miasta	7402	6778	6575	7221	urban areas
wieś	4511	6716	7228	7590	rural areas
Spółdzielcze	205	328	255	168	Cooperative
Komunalne (gminne)	199	156	116	296	Municipal (gmina)
Zakładowe	54	2	87	42	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	3326	4864	5069	4924	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	685	36	153	176	Public building society
Indywidualne	7444	8108	8123	9205	Private
miasta	3372	2777	2844	3260	urban areas
wieś	4072	5331	5279	5945	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych					Dwellings per 1000 marriages
 małżeństw	629	637	716	775	contracted
Miasta	697	582	619	701	Urban areas
Wieś	541	703	836	862	Rural areas
Izby	54075	60726	59892	64407	Rooms
miasta	29585	25788	24984	26514	urban areas
wieś	24490	34938	34908	37893	rural areas
Spółdzielcze	582	1079	777	424	Cooperative
Komunalne (gminne)	547	360	227	782	Municipal (gmina)
Zakładowe	195	12	298	159	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	9789	15191	15215	14426	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	1939	108	410	496	Public building society
Indywidualne	41023	43976	42965	48120	Private
miasta	18104	14258	14247	15670	urban areas
wieś	22919	29718	28718	32450	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań					Useful floor area of dwellings
 w m²	1346061	1502624	1481329	1601279	in m²
miasta	731264	611926	598456	635127	urban areas
wieś	614797	890698	882873	966152	rural areas
Spółdzielcze	9873	17424	13514	8577	Cooperative
Komunalne (gminne)	10889	6581	4640	13954	Municipal (gmina)
Zakładowe	4033	278	6340	2853	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	228582	327209	324053	312299	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	41993	1816	7479	8447	Public building society
Indywidualne	1050691	1149316	1125303	1255149	Private
miasta	474199	377940	379915	412299	urban areas
wieś	576492	771376	745388	842850	rural areas

TABL. 16 (130). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)

DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	113,0	111,4	107,3	108,1	<i>Average useful floor area per dwelling in m²</i>
miasta	98,8	90,3	91,0	88,0	<i>urban areas</i>
wieś	136,3	132,6	122,1	127,3	<i>rural areas</i>
Spółdzielcze	48,2	53,1	53,0	51,1	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	54,7	67,3	40,0	47,1	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	74,7	139,0	72,9	67,9	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	68,7	67,3	63,9	63,4	<i>For sale or rent</i>
Spółeczne czynszowe	61,3	50,4	48,9	48,0	<i>Public building society</i>
Indywidualne	141,1	141,8	138,5	136,4	<i>Private</i>
miasta	140,6	136,1	133,6	126,5	<i>urban areas</i>
wieś	141,6	144,7	141,2	141,8	<i>rural areas</i>

TABL. 17 (131). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB

DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
			razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms			
				1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM..	2005	11913	7444	0,3	2,8	7,1	89,8	4469	6,3	27,5	43,3	22,9
TOTAL	2010	13494	8108	1,1	3,6	6,1	89,2	5386	4,7	27,2	37,1	31,0
	2011	13803	8123	0,8	4,9	8,0	86,2	5680	5,7	26,9	41,4	26,1
	2012	14811	9205	1,2	4,1	9,5	85,2	5606	7,1	28,7	41,6	22,6
Miasta	2005	7402	3372	0,4	4,3	10,1	85,1	4030	6,6	28,8	44,4	20,3
Urban areas	2010	6778	2777	2,1	6,2	10,2	81,5	4001	5,8	29,4	42,2	22,6
	2011	6575	2844	1,9	8,1	11,0	79,0	3731	6,4	28,8	41,0	23,8
	2012	7221	3260	2,8	7,7	16,4	73,1	3961	9,3	32,1	40,4	18,3
Wieś.	2005	4511	4072	0,3	1,5	4,5	93,7	439	3,6	16,4	33,5	46,5
Rural areas	2010	6716	5331	0,3	2,3	4,1	93,3	1385	1,5	20,8	22,6	55,1
	2011	7228	5279	0,3	3,2	6,4	90,1	1949	4,2	23,1	42,2	30,5
	2012	7590	5945	0,3	2,2	5,7	91,8	1645	1,9	20,7	44,5	32,9

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej, działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto w latach szkolnych 2004/05–2010/11 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2011 r. – w wieku 5 lat, w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572 with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year, upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary schools operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).

Moreover, in the 2004/05–2010/11 school years an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 and since 1 IX 2011 – children at the age of 5 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and pre-primary schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of the parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

3. Information regarding art schools leading to professional certification – unless otherwise indicated – refers exclusively to **general art schools**, excluding schools providing art education only.

4. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniające na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools;
- 8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools);
- 10) special job-training schools.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

10. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 2) gimnazja dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;

8. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;
- 3) colleges of social work (3-year) – since 2005/06 school year.

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes.

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).

The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university” or “academy” – of agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.

10. Schools for adults – educating in weekend form since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) primary schools for adults as well as until the 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
- 2) lower secondary schools for adults as well as until the 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
- 3) basic vocational schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools for adults – phased out – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;

7) technika dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – średnie studium zawodowe – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;

8) technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

7) *technical secondary schools for adults and until the 2000/01 school year – secondary vocational extramural studies – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade;*

8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school.*

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resort treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the youth people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2012/13 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2011 – 30 IX 2012).

18. Studenci zamiejscowych jednostek organizacyjnych zostali wykazani w miejscu siedzib tych jednostek zamiejscowych.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Data regarding:

- 1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centre, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year (e.g., for 2012/13 academic year, graduates from 1 X 2011 – 30 IX 2012 academic year).*

18. *Students attending organizational units in another location are shown according to real location of those organizational units.*

19. Extramural graduates *occur only in post-secondary schools and schools for adults.*

20. Enrolment rate:

- 1) **gross** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
- 2) **net** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

21. A boarding school *is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A dormitory is an interschool facility serving as a boarding school.*

22. *The information presented, excluding data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the educational information system, administered by the Ministry of National Education.*

Dane zbiorcze

Aggregate data

TABL. 1 (132). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY					
SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1310	1257	1250	1226	primary
gimnazja	634	659	664	669	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	30	39	40	40	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	164	166	163	163	basic vocational
licea ogólnokształcące	191	186	186	189	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	2	2	2	supplementary general
licea profilowane	138	42	39	29	specialized
technika	244	202	199	192	technical
technika uzupełniająca	12	4	3	3	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	6	6	6	6 ^b	general art ^a
policealne	427	294	264	234	post-secondary
wyższe	36	39	40	40	tertiary
dla dorosłych	423	374	373	382	for adults
podstawowe	—	1	1	1	primary
gimnazja	8	14	18	19	lower secondary
zasadnicze zawodowe	9	5	5	4	basic vocational
licea ogólnokształcące	108	112	113	145	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	95	130	133	121	supplementary general
licea profilowane	5	6	8	6	specialized
technika	107	12	11	9	technical
technika uzupełniająca	91	94	84	77	supplementary technical
POMIESZCZENIA SZKOLNE (bez szkół specjalnych i szkół dla dorosłych)					
CLASSROOMS (excluding special schools and schools for adults)					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	13617	15371	15480	15439	primary
gimnazja	6226	7158	7150	7060	lower secondary
zasadnicze zawodowe	840	993	941	962	basic vocational
licea ogólnokształcące	2496	2792	2826	2666	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	—	—	—	—	supplementary general
licea profilowane	418	91	87	62	specialized
technika	2595	3037	2917	3005	technical
technika uzupełniająca	—	—	—	—	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	94	118	118	120	general art ^a
policealne	405	252	282	284	post-secondary
NAUCZYCIELE ^c					
TEACHERS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^d	16935	16295	16109	15935	primary ^d
gimnazja ^d	10505	10259	10144	9819	lower secondary ^d
zasadnicze zawodowe ^{de}	1196	1687	1600	1548	basic vocational ^{de}
licea ogólnokształcące ^{df}	3564	4084	3874	3639	general ^{df}
licea profilowane ^d	950	286	234	139	specialized ^d
technika ^{dfg}	3182	4347	4058	4005	technical ^{dfg}
policealne	962	864	865	823	post-secondary
wyższe ^h	8753	9851	9907	9774	tertiary ^h

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 10 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 217–218. ^{d–g} Łącznie ze szkołami: ^d – dla dorosłych, ^e – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – uzupełniającymi, odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, ^g – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^h Nauczyciele akademicki.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 10 art schools giving only artistic education. ^c In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 217–218. ^{d–g} Including schools: ^d – for adults, ^e – special job-training schools, ^f – supplementary schools, respectively: general secondary schools and technical secondary schools, ^g – general art schools leading to professional certification. ^h Academic teachers.

TABL. 1 (132). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	35086	29431	28410	30068	Pre-primary education ^a
Szkoły:					Schools:
podstawowe	241783	209781	209638	208143	primary
gimnazja	149067	119102	114817	111246	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	467	878	887	938	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	27715	26814	25275	23831	basic vocational
licea ogólnokształcące	60180	52792	50891	48450	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	20	25	49	25	supplementary general
licea profilowane	17898	3380	2618	1416	specialized
technika	51972	50971	48793	47367	technical
technika uzupełniające	381	88	103	83	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^b	886	961	948	942 ^c	general art ^b
policealne	30037	25040	26613	25532	post-secondary
wyższe	177381	170961	165694	159419	tertiary
dla dorosłych	38341	28404	27075	25986	for adults
podstawowe	—	196	190	64	primary
gimnazja	698	1384	1416	1385	lower secondary
zasadnicze zawodowe	304	211	166	141	basic vocational
licea ogólnokształcące	12830	10720	9672	14452	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	6152	9049	9370	4076	supplementary general
licea profilowane	1306	869	674	333	specialized
technika	10044	554	442	238	technical
technika uzupełniające	7007	5421	5145	5297	supplementary technical
ABSOLWENCI					
GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	44365	36140	34398	.	primary
gimnazja	49475	38602	36768	.	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	52	169	183	.	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	9358	9403	9103	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	19275	17558	16964	.	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	7	—	21	.	supplementary general
licea profilowane	6143	1251	1034	.	specialized
technika	10314	12194	11813	.	technical
technika uzupełniające	5	20	6	.	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^b	251	182	166 ^d	.	general art ^b
policealne	10185	6565	7347	.	post-secondary
wyższe	35800	47865	45807	.	tertiary
dla dorosłych	11692	6944	6823	.	for adults
podstawowe	—	10	12	.	primary
gimnazja	170	365	381	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	198	62	47	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	4053	2064	2205	.	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	1069	2907	2804	.	supplementary general
licea profilowane	280	237	221	.	specialized
technika	5922	152	76	.	technical
technika uzupełniające	x	1147	1077	.	supplementary technical

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 35 na str. 247.

^b Dające uprawnienia zawodowe. ^{c, d} Ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne: ^c – 609 uczniów, ^d – 65 absolwentów.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments, also described in table 35 on page 247. ^b Leading to professional certification. ^{c, d} Moreover, in art schools giving only artistic education: ^c – 609 students, ^d – 65 graduates.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe . . . . <i>Primary schools</i>	1310	1257	1250	1226	241783	209781	209638	208143	44365	36140	34398
Jednostki administracji centralnej (rządowej) . .	4	3	1	2	215	143	137	136	65	25	23
<i>Central (government) administration entities</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego	1253	1182	1175	1128	237213	203015	202422	199797	43681	35171	33364
<i>Local self-government entities</i>											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	40	44	62	2290	3127	3431	4136	355	545	594
<i>Associations and other social organizations</i>											
Organizacje wyznaniowe	7	7	8	8	1272	1625	1653	1679	154	246	237
<i>Religious organizations</i>											
Pozostałe	13	25	22	26	793	1871	1995	2395	110	153	180
<i>Others</i>											
Gimnazja . . . . . <i>Lower secondary schools</i>	634	659	664	669	149067	119102	114817	111246	49475	38602	36768
Jednostki administracji centralnej (rządowej) . .	5	5	5	4	69	77	64	49	39	43	27
<i>Central (government) administration entities</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego	582	584	585	583	145212	113376	108823	104827	48226	36918	34921
<i>Local self-government entities</i>											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	19	30	33	36	1273	2520	2655	2745	397	756	822
<i>Associations and other social organizations</i>											
Organizacje wyznaniowe	10	13	12	13	1015	1721	1708	1759	325	576	563
<i>Religious organizations</i>											
Pozostałe	18	27	29	33	1498	1408	1567	1866	488	309	435
<i>Others</i>											
Zasadnicze szkoły zawodowe^a . . . . . <i>Basic vocational schools^a</i>	194	205	203	203	28182	27692	26162	24769	9410	9572	9286
Jednostki administracji centralnej (rządowej) . .	4	5	5	5	63	97	93	78	28	41	35
<i>Central (government) administration entities</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego	188	195	193	191	28052	26950	25442	24057	9377	9337	9078
<i>Local self-government entities</i>											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1	1	1	2	22	40	49	83	—	14	6
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	1	4	4	5	45	605	578	551	5	180	167
<i>Others</i>											

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^a <i>General secondary schools^a</i>	192	188	188	191	60200	52817	50940	48475	19282	17558	16985
Jednostki samorządu terytorialnego . . . . . <i>Local self-government entities</i>	164	160	161	163	58377	50834	49128	46731	18373	16912	16349
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	2	5	4	4	80	218	179	170	18	82	89
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	9	9	8	8	952	884	826	788	284	287	259
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	17	14	15	16	791	881	807	786	243	277	288
Licea profilowane . . . . . <i>Specialized secondary schools</i>	138	42	39	29	17898	3380	2618	1416	6143	1251	1034
Jednostki samorządu terytorialnego . . . . . <i>Local self-government entities</i>	134	40	36	27	17782	3305	2543	1376	6115	1230	998
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	4	2	3	2	116	75	75	40	28	21	36
Technika^b . . . . . <i>Technical secondary schools^b</i>	262	212	208	201	53239	52020	49844	48392	10570	12396	11985
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	4	7	7	7	459	1044	997	953	116	236	219
Jednostki samorządu terytorialnego . . . . . <i>Local self-government entities</i>	252	197	193	184	52167	49941	47893	46506	10378	11924	11546
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	2	1	–	–	75	53	–	–	7	–	–
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	1	1	1	2	108	65	56	52	37	19	19
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	3	6	7	8	430	917	898	881	32	217	201
Szkoły policealne . . . . . <i>Post-secondary schools</i>	427	294	264	234	30037	25040	26613	25532	10185	6565	7347
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	5	6	6	6	532	459	540	404	299	194	460

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools, *b* – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły policealne (dok.) Post-secondary schools (cont.)											
Jednostki samorządu terytorialnego . . . . . <i>Local self-government entities</i>	156	72	67	51	14568	5989	5640	4788	4608	1752	1967
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	46	20	19	14	2037	739	654	402	846	334	262
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	220	196	172	163	12900	17853	19779	19938	4432	4285	4658
Szkoły wyższe . . . . . Tertiary education	36	39	40	40	177381	170961	165694	159419	35800	47865	45807
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	13	13	13	13	128538	116529	114240	113593	25500	31382	30553
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	26	26	27	27	48843	54432	51454	45826	10300	16483	15254
Szkoły dla dorosłych . . . Schools for adults	423	374	373	382	38341	28404	27075	25986	11692	6944	6823
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	5	4	5	4	169	134	137	142	45	41	64
Jednostki samorządu terytorialnego . . . . . <i>Local self-government entities</i>	228	144	139	150	21204	9592	8957	8176	6919	2155	2196
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	27	31	30	28	1840	1577	1467	1292	556	571	489
Pozostałe . . . . . <i>Others</i>	163	195	199	200	15128	17101	16514	16376	4172	4177	4074

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (134). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU

PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–12 lat	99,4	97,5	97,3	96,9
13–15	99,3	98,1	97,8	97,5
16–18	97,5	96,3	96,0	96,0
19–21 lat	30,7	27,0	27,3	27,4

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (135). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI

ENROLMENT RATE													
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
		w % in %											
BRUTTO GROSS													
Szkoły: <i>Schools:</i>													
podstawowe . . . . . <i>primary</i>	7–12	100,7	101,3	100,1	100,3	100,7	99,9	101,7	101,7	101,6	100,9	100,9	100,8
gimnazja . . . . . <i>lower secondary</i>	13–15	102,6	104,2	101,0	102,9	104,9	100,8	102,4	104,2	100,4	102,2	104,0	100,3
zasadnicze zawodowe ^a . . . . . <i>basic vocational^a</i>	16–18	18,2	25,0	11,1	20,9	27,8	13,6	20,7	27,5	13,4	20,5	27,5	13,1
licea ogólnokształcące i profilowane ^b . . . . . <i>general and specialized secondary^b</i>	16–18	62,9	52,7	73,7	57,4	46,3	69,1	57,5	45,5	70,1	56,6	44,8	69,0
technika ^c . . . . . <i>technical secondary^c</i>	16–18	44,9	52,6	36,9	43,4	49,6	36,8	43,5	50,0	36,6	44,4	51,3	37,1
policealne . . . . . <i>post-secondary</i>	19–21	17,0	15,9	18,1	16,6	11,6	21,7	18,1	12,3	24,1	18,1	11,5	25,1
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d . . . . . <i>Pre-primary education^d</i>	6	98,9	99,3	98,4	87,0	88,2	85,8	79,4	82,4	76,2	81,2	83,5	78,8
Szkoły: <i>Schools:</i>													
podstawowe . . . . . <i>primary</i>	7–12	99,3	99,4	99,1	97,3	97,4	97,2	97,1	97,2	97,1	96,8	96,8	96,8
gimnazja . . . . . <i>lower secondary</i>	13–15	97,1	96,6	97,8	95,4	94,7	96,2	95,0	94,4	95,7	94,9	94,2	95,5
zasadnicze zawodowe ^a . . . . . <i>basic vocational^a</i>	16–18	16,1	21,9	10,1	18,5	24,4	12,3	18,4	24,3	12,1	18,2	24,4	11,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^b . . . . . <i>general and specialized secondary^b</i>	16–18	49,5	38,4	61,2	42,8	30,7	55,6	42,8	30,3	56,0	42,0	29,4	55,1
technika ^c . . . . . <i>technical secondary^c</i>	16–18	26,9	30,6	23,1	28,9	32,5	25,1	28,9	32,6	25,0	29,8	33,5	25,8
policealne . . . . . <i>post-secondary</i>	19–21	10,3	9,7	10,8	6,4	4,2	8,8	6,8	4,1	9,5	6,9	4,0	9,9

^{a–c} Łącznie ze szkołami: ^a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^{a–c} Including: ^a – special job-training schools, ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (136). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND
IN POST-SECONDARY SCHOOLS

L A T A Y E A R S SZKOŁY SCHOOLS	Szkoly posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools equipped with personal computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie kompute- rowe <i>Computer laboratory</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Personal computers^a in schools</i>				
			ogółem <i>grand total</i>	w tym przeznaczone do użytku uczniów <i>of which used by pupils and youth</i>			
				razem <i>total</i>	w tym z dostępem do Internetu <i>of which with Internet access</i>		
					razem <i>total</i>	w tym szero- kopasmowy <i>of which broadband connection</i>	
Podstawowe.	2005/06	90,8	1094	15774	12311	9277	4486
<i>Primary</i>	2010/11	96,5	1265	27265	20600	18742	10496
	2011/12	96,6	1272	28552	21148	19462	11106
	2012/13	96,6	1259	30213	21912	20576	11486
Gimnazja	2005/06	79,2	579	8887	6835	6476	3520
<i>Lower secondary</i>	2010/11	80,1	638	14819	10888	10578	6816
	2011/12	80,9	645	15960	11450	11157	7039
	2012/13	79,8	622	16359	11514	11234	7183
Zasadnicze zawodowe . . .	2005/06	25,6	84	1661	1177	1080	851
<i>Basic vocational</i>	2010/11	36,1	98	2744	2002	1972	1563
	2011/12	39,3	96	2852	1991	1961	1482
	2012/13	41,7	107	3044	2098	2070	1578
Licea ogólnokształcące ^b . .	2005/06	62,5	198	3878	3013	2877	2361
<i>General secondary^b</i>	2010/11	73,9	232	6971	4976	4845	4150
	2011/12	75,5	240	7407	5108	4991	4141
	2012/13	73,3	216	7108	4634	4522	3724
Licea profilowane	2005/06	14,5	45	733	560	499	377
<i>Specialized secondary</i>	2010/11	35,7	17	357	302	302	282
	2011/12	41,0	17	393	328	320	284
	2012/13	34,5	10	232	185	183	148
Technika ^c	2005/06	39,3	214	4514	3533	2978	2344
<i>Technical secondary^c</i>	2010/11	68,4	358	9706	7417	7158	6042
	2011/12	66,8	355	9857	7475	7259	6252
	2012/13	69,7	362	10569	7746	7588	6650
Policealne	2005/06	16,4	88	1891	1478	1395	1175
<i>Post-secondary</i>	2010/11	37,8	90	2260	1893	1741	1034
	2011/12	37,9	81	2223	1861	1743	1320
	2012/13	38,9	84	2289	1934	1847	1292

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. ^b, ^c Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (137). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych		primary	gimnaz- jach lower secondary	zasad- niczych zawodo- wych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnok- ształ- cących ^c general secondary ^c	liceach profilo- wanych specia- lized secondary	techni- kach ^d techni- cal secon- dary ^d	policeal- nych ^e post- -secon- dary ^e	
		razem total	miasta urban areas								wieś rural areas
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski 2005/06	312756	38,7	40,0	36,9	58,2	22,2	97,3	94,7	88,9	54,0	
<i>English</i> 2010/11	391814	85,7	89,0	81,3	82,5	33,7	97,7	94,8	94,5	22,1	
2011/12	401399	89,2	92,4	84,8	91,5	37,9	98,0	93,6	94,7	8,6	
2012/13	397386	90,6	93,8	86,2	92,6	41,2	98,0	92,1	94,2	46,7	
Francuski 2005/06	16807	0,5	0,5	0,5	1,9	3,0	10,3	4,8	8,7	2,2	
<i>French</i> 2010/11	8975	0,1	0,1	0,2	1,8	0,9	8,8	6,6	2,8	0,3	
2011/12	8747	0,2	0,3	0,1	2,2	0,8	8,6	7,2	2,0	—	
2012/13	8292	0,2	0,2	0,0	2,1	0,5	8,7	10,7	2,4	—	
Niemiecki . . . 2005/06	249815	25,2	22,0	29,5	43,8	45,7	79,6	90,4	86,1	12,7	
<i>German</i> 2010/11	203361	14,5	11,1	19,1	62,5	52,6	71,8	79,8	84,2	—	
2011/12	203596	11,4	7,7	16,6	74,1	50,7	73,2	88,2	84,6	—	
2012/13	191184	10,2	6,8	14,9	75,0	47,6	70,5	78,8	82,4	—	
Rosyjski 2005/06	18605	0,9	0,3	1,8	1,2	17,5	6,5	6,2	8,7	—	
<i>Russian</i> 2010/11	11230	0,2	—	0,4	2,1	7,4	6,1	5,4	5,9	—	
2011/12	10996	0,1	—	0,1	2,7	6,9	6,1	4,2	5,6	—	
2012/13	9315	0,1	0,0	0,1	2,5	5,3	5,5	2,0	5,0	—	
Włoski 2005/06	375	0,0	0,0	—	—	—	0,6	—	—	—	
<i>Italian</i> 2010/11	333	—	—	—	0,1	—	0,4	—	—	0,1	
2011/12	294	—	—	—	0,1	—	0,4	—	—	0,1	
2012/13	301	—	—	—	0,1	—	0,4	—	—	0,2	
Hiszpański . . 2005/06	2019	0,0	0,0	—	0,1	0,5	2,8	—	0,1	0,1	
<i>Spanish</i> 2010/11	3831	0,1	0,1	—	0,9	—	4,5	—	0,4	—	
2011/12	4978	0,1	0,2	—	1,5	—	5,5	—	0,5	—	
2012/13	6366	0,2	0,3	—	1,9	—	7,2	—	0,8	—	

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical and general art leading to professional certification. ^e Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (137). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEAŁNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total pupils and students at schools</i>									
		podstawowych <i>primary</i>			gimna- zjach <i>lower second- ary</i>	zasad- niczych zawodo- wych ^b <i>basic vocational^b</i>	liceach ogólno- kształ- cących ^c <i>general second- ary^c</i>	liceach profilo- wanych <i>specia- lized second- ary</i>	techni- kach ^d <i>techni- cal second- ary^d</i>	policeal- nych ^e <i>post- -second- ary^e</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE (dok.) <i>OBLIGATORY EDUCATION (cont.)</i>											
Łacina 2005/06	2394	—	—	—	—	—	3,8	—	—	2,0	
<i>Latin</i> 2010/11	1851	0,1	0,1	—	—	—	3,2	—	—	0,5	
2011/12	1570	—	—	—	0,0	—	3,0	—	—	—	
2012/13	1868	—	—	—	—	—	3,9	—	—	—	
Inne 2005/06	242	0,0	0,0	—	—	—	0,0	—	—	3,4	
<i>Others</i> 2010/11	599	0,3	0,5	—	—	—	—	—	—	—	
2011/12	215	0,1	0,2	—	0,0	—	0,0	—	—	—	
2012/13	133	—	—	—	0,0	—	0,2	—	—	—	
NAUCZANIE DODATKOWE ^f <i>ADDITIONAL EDUCATION^f</i>											
Angielski 2005/06	87033	23,9	25,6	21,8	18,9	—	0,2	—	0,0	11,0	
<i>English</i> 2010/11	22208	4,5	3,7	5,6	9,1	—	0,4	0,4	1,4	28,1	
2011/12	14565	3,1	2,4	4,1	4,8	—	0,5	0,3	1,9	41,7	
2012/13	11477	2,5	1,9	3,3	4,2	0,2	0,5	1,2	1,4	16,6	
Francuski 2005/06	4975	0,6	0,5	0,7	2,2	—	0,0	1,2	0,1	1,0	
<i>French</i> 2010/11	1990	0,3	0,4	0,2	0,6	0,1	0,6	3,4	0,3	—	
2011/12	1693	0,3	0,2	0,3	0,5	—	0,4	4,0	0,6	—	
2012/13	1057	0,2	0,2	0,3	0,3	—	0,3	4,2	0,1	—	
Niemiecki . . . 2005/06	53721	8,6	8,2	9,0	21,7	—	0,2	0,2	0,3	5,6	
<i>German</i> 2010/11	44584	8,7	8,5	9,0	18,3	0,0	3,9	7,3	4,2	0,3	
2011/12	39385	10,3	10,4	10,1	13,1	—	1,9	0,4	3,5	0,5	
2012/13	37412	9,1	8,9	9,3	13,1	0,0	2,8	6,8	4,9	—	
Inne 2005/06	11951	1,4	0,5	2,7	4,0	—	3,9	0,2	—	2,5	
<i>Others</i> 2010/11	7054	0,8	0,5	1,3	1,9	—	5,0	—	0,4	3,6	
2011/12	6572	0,8	0,6	1,1	1,3	—	5,9	—	0,5	2,5	
2012/13	5829	0,7	0,6	0,8	1,5	—	5,0	—	0,2	6,9	

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical and general art leading to professional certification. ^e Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (138). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a
 STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school						
		podstawo- wych <i>primary</i>	gimna- zjach <i>lower secondary</i>	zasad- niczych zawodo- wych <i>basic vocatio- nal</i>	liceach ogólno- kształ- cących ^b <i>general secon- dary^b</i>	liceach profilo- wanych <i>specia- lized secondary</i>	techni- kach ^c <i>technical secon- dary^c</i>	policeal- nych <i>post- -secon- dary</i>
Angielski 2005/06	29597	—	55,8	42,7	58,1	20,4	31,0	55,7
<i>English</i> 2010/11	29271	100,0	88,5	35,1	76,6	67,8	41,5	44,2
2011/12	27456	100,0	86,2	11,4	78,5	62,0	44,8	34,9
2012/13	27803	100,0	80,2	—	79,8	62,2	44,2	41,1
Francuski 2005/06	558	—	—	—	0,8	—	1,4	0,8
<i>French</i> 2010/11	14	—	—	—	—	—	0,2	—
2011/12	22	—	—	—	—	—	0,0	0,1
2012/13	36	—	—	—	—	—	0,1	0,1
Niemiecki 2005/06	17769	—	27,4	35,5	31,0	34,8	49,8	13,3
<i>German</i> 2010/11	8921	—	8,3	30,8	22,4	27,2	48,7	5,4
2011/12	7837	—	11,1	49,4	20,1	30,9	45,5	4,4
2012/13	7232	—	6,4	25,5	19,2	28,5	47,8	3,6
Rosyjski 2005/06	5372	—	16,9	6,5	11,5	32,7	15,2	0,8
<i>Russian</i> 2010/11	878	—	4,8	—	2,1	1,2	5,9	0,1
2011/12	767	—	3,1	—	1,6	2,7	5,7	0,4
2012/13	702	—	—	—	1,5	7,2	5,1	0,6
Inne 2005/06	18	—	—	—	—	—	—	0,1
<i>Others</i> 2010/11	49	—	—	—	—	—	—	0,2
2011/12	61	—	—	—	—	—	—	0,3
2012/13	126	—	—	—	0,6	—	—	0,1

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^b, ^c Including schools: ^b – supplementary general, ^c – supplementary technical.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (139). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a
 EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe . . . . . <i>Primary schools</i>	7032	5208	5109	5180	1201	1042	1061
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	2937	2403	2393	2334	577	454	524
Gimnazja . . . . . <i>Lower secondary schools</i>	6333	5064	4896	4728	1664	1481	1549
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	3264	2868	2844	2761	964	833	899
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy . . . . . <i>Special job-training schools</i>	467	878	887	938	52	169	183
Zasadnicze szkoły zawodowe . . . . . <i>Basic vocational schools</i>	2396	1707	1578	1440	762	486	541
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	2081	1422	1285	1139	676	418	430
Licea ogólnokształcące ^b . . . . . <i>General secondary schools^b</i>	450	291	294	300	128	97	109
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	82	83	109	121	14	30	52
Licea profilowane . . . . . <i>Specialized secondary schools</i>	129	100	68	40	36	36	22
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	—	22	18	7	—	14	10
Technika ^c . . . . . <i>Technical secondary schools^c</i>	221	139	127	151	53	25	21
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	72	48	42	45	30	14	11
Szkoły policealne . . . . . <i>Post-secondary schools</i>	50	52	55	65	15	30	22
w tym specjalne . . . . . <i>of which special</i>	20	47	54	62	9	23	22

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 217. ^{b, c} Łącznie z: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 11 on page 217. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (140). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE ^b					
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES ^b					
Ośrodki	29	28	28	28	Centres
Miejsca	2200	2116	2041	2057	Places
Wychowankowie	1898	1483	1381	1307	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	18	61	59	63	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	235	192	168	165	deaf and hearing impaired
przewlekłe chorzy	8	–	–	–	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	52	51	49	48	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	1332	972	906	841	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	13	62	48	42	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	4	5	6	7	Centres
Miejsca	290	404	474	510	Places
Wychowankowie	290	393	369	417	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	–	3	5	5	Centres
Miejsca	–	144	300	305	Places
Wychowankowie	–	144	235	293	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE ^c					
REVALIDATION-EDUCATION CENTRES ^c					
Ośrodki	5	6	6	8	Centres
Miejsca	77	186	183	243	Places
Wychowankowie	154	161	157	171	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	28	85	80	95	mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi	102	76	77	76	associated with defects

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2012 r. 4 ośrodki z 220 wychowankami). ^c W latach 2011 i 2012 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special education centres (in 2012 were 4 centres with 220 residents). ^c In 2011 and 2012 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (141). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**

EXTRACURRICULAR EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a								
		ogółem total	informatycznych informa-tical	technicznych techni-cal	przedmiotowych subject	artystycznych arts	sportowych sports	turystyczno-krajoznawczych tourism	innych others	
OGÓŁEM	2005	27 ^b	30887	x	530	x	12152	13483	x	3594
TOTAL	2010	35	48482	54	216	322	14741	20455	24	12670
	2011	62	59549	30	233	1444	19873	24098	156	13715
	2012	60	49718	65	290	2595	18322	24311	252	3883
Młodzieżowe domy kultury . . . Youth community centres	8	11565	12	120	100	9049	1095	132	1057	
Ogniska pracy pozaszkolnej . . . Extracurricular interest groups	3	3216	—	50	—	2969	21	—	176	
Międzyszkolne ośrodki sportowe . . . . . Inter-school sport centres	7	18999	—	—	—	—	18879	120	—	
Ogrody jordanowskie . . . . . Jordans gardens	2	5638	—	100	—	1518	3350	—	670	
Pozostałe placówki . . . . . Other institutions	40	10300	53	20	2495	4786	966	—	1980	

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (142). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012/13		2005/06 ^a	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION	
	placówki <i>esta- blish- ments</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>					
			ogółem <i>total</i>			na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>		
OGÓŁEM.....	70	6198	5997	4627	4697	4494	72,5	TOTAL
Internaty.....	57	4681	4440	3311	3435	3343	71,4	Boarding schools
gimnazja.....	2	175	—	212	191	145	82,9	lower secondary
zasadnicze szkoły za- wodowe i technika ^b	43	3730	4236	2501	2411	2622	70,3	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogólnokształcące ^c	11	736	204	560	833	536	72,8	general secondary ^c
licea profilowane.....	1	40	—	38	—	40	100,0	specialized secondary
Bursy.....	13	1517	1557	1316	1262	1151	75,9	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (143). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE***STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE					
<i>STUDENT DORMITORIES</i>					
Domy	44	46	45	45	<i>Dormitories</i>
Miejsca	12566	11774	11450	11560	<i>Beds</i>
Korzystający:					<i>Boarding:</i>
studenci	11342	9304	9538	9195	<i>students</i>
w % ogółu studentów	6,4	5,4	5,7	5,8	<i>in % of total students</i>
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	140	124	126	<i>students of doctoral studies ^a</i>
w % ogółu uczestników	.	4,6	4,0	3,9	<i>in % of total students of doctoral studies</i>
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
<i>STUDENT CANTEENS</i>					
Stołówki	11	6	6	6	<i>Canteens</i>
Miejsca	1444	627	655	699	<i>Places</i>

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (144). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a***STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a*

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS								
SZKOŁY	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13				SCHOOLS
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholar- ships recipients</i>		otrzymu- jący stypendia w % ogółu stu- dentów danej gru- py szkół <i>scholar- ships re- cipients in % of total students of a given group of schools</i>	
					socjalne social	rektora dla naj- lepszych studen- tów vice- chan- cellor to the best students		
OGÓŁEM.....	49829	36855	32394	31680	17896	12358	19,9	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	15606	7997	8745	7759	4618	2999	17,9	Universities
Wyższe szkoły techniczne ..	4577	4464	3037	3520	1947	1587	17,0	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze ..	3660	2780	2283	2362	1521	952	20,0	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekono- miczne	9488	6234	4280	5389	1878	2128	19,8	Academies of econo- mics
Uniwersytety medyczne	1839	1479	1293	1212	640	571	16,0	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1167	1133	960	922	586	377	20,7	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	892	661	459	462	257	206	21,6	Fine arts academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 i 2011/12 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 and 2011/12 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

Szkoły dla dzieci i młodzieży

Schools for children and youth

TABL. 14 (145). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły . . . . . <i>Schools</i>	1248	330	918	1192	334	858	1185	337	848	1161	341	820
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	4	4	—	5	5	—	6	6	—	6	6	—
filialne . . . . . <i>branch</i>	88	—	88	63	4	59	60	2	58	66	3	63
artystyczne ^a . . . . . <i>arts^a</i>	4	4	—	4	4	—	5	5	—	5	5	—
Pomieszczenia szkolne <i>Classrooms</i>	13617	6049	7568	15371	6920	8451	15480	6997	8483	15439	7069	8370
Oddziały . . . . . <i>Sections</i>	11803	5825	5978	11098	5451	5647	11074	5472	5602	10878	5436	5442
Uczniowie . . . . . <i>Pupils</i>	238846	135498	103348	207378	118978	88400	207245	119499	87746	205809	119694	86115
w tym kobiety . . . . . <i>of which females</i>	115776	65875	49901	100629	57934	42695	100947	58405	42542	100026	58363	41663
w tym I klasa . . . . . <i>of which 1st grade</i>	36481	20713	15768	34767	20361	14406	36064	21214	14850	34124	19819	14305
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	1484	1484	—	2174	2174	—	2582	2582	—	2573	2573	—
filialne . . . . . <i>branch</i>	2379	—	2379	1415	140	1275	1351	69	1282	1473	69	1404
artystyczne ^a . . . . . <i>arts^a</i>	776	776	—	736	736	—	903	903	—	886	886	—
Absolwenci . . . . . <i>Graduates</i>	43788	25110	18678	35686	20517	15169	33874	19245	14629	.	.	.
w tym kobiety <i>of which females</i>	21279	12258	9021	17184	9862	7322	16624	9429	7195	.	.	.
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	280	280	—	418	418	—	416	416	—	.	.	.
filialne . . . . . <i>branch</i>	72	—	72	97	—	97	135	—	135	.	.	.
artystyczne ^a . . . . . <i>arts^a</i>	153	153	—	126	126	—	129	129	—	.	.	.

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 14 (145). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę . . . . . school	191	411	113	174	356	103	175	355	103	177	351	105
1 pomieszczenie szkolne . . . . . classroom	18	22	14	13	17	10	13	17	10	13	17	10
1 oddział . . . . . section	20	23	17	19	22	16	19	22	16	19	22	16

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (146). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja . . . . . Lower secondary	567	272	295	589	279	310	592	281	311	596	280	316
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	5	5	—	2	2	—	4	4	—	5	5	—
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a . . . with job-training sections ^a	15	13	2	12	9	3	11	8	3	16	12	4
Pomieszczenia szkolne Classrooms	6226	3908	2318	7158	4426	2732	7150	4431	2719	7060	4322	2738
Oddziały . . . . . Sections	5965	3766	2199	5216	3174	2042	5050	3065	1985	4880	2957	1923
Uczniowie . . . . . Pupils	145803	94593	51210	116234	73403	42831	111973	70821	41152	108485	68735	39750
w tym kobiety . . . of which females	70871	45928	24943	56028	35522	20506	53928	34127	19801	52331	33170	19161
w tym I klasa . . . of which 1st grade	47135	30340	16795	38819	24545	14274	37079	23547	13532	35865	22493	13372
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	1508	1508	—	929	929	—	1853	1853	—	2069	2069	—

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.^a Based on the programme of 6th grade of primary school.

TABL. 15 (146). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Uczniowie (dok.) Pupils (cont.)												
z oddziałami przysposabiają- cymi do pracy ^a ... with job-training sections ^a	3986	3631	355	2783	2199	584	2294	1795	499	2758	2444	314
Absolwenci . . . . . Graduates	48511	31503	17008	37769	23875	13894	35869	22257	13612	.	.	.
w tym kobiety of which females	24034	15638	8396	18615	11821	6794	17678	10951	6727	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego sports and athletic	474	474	—	555	555	—	650	650	—	.	.	.
z oddziałami przysposabiają- cymi do pracy ^a ... with job-training sections ^a	1206	972	234	769	635	134	774	696	78	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of students per:												
1 szkołę . . . . . school	257	348	174	197	263	138	189	252	132	182	245	126
1 pomieszczenie szkolne . . . . . classroom	23	24	22	16	17	16	16	16	15	15	16	15
1 oddział . . . . . section	24	25	23	22	23	21	22	23	21	22	23	21

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on the programme of 6th grade of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (147). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	122	127	126	127	Schools
Oddziały	964	1013	965	913	Sections
Uczniowie	25634	25392	23990	22692	Students
w tym kobiety	7337	7898	7391	6889	of which females
w tym I klasa	10508	10119	9494	8826	of which 1st grade
Absolwenci	8682	8985	8673	.	Graduates
w tym kobiety	2884	3106	2998	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (148). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW
KSZTAŁCENIA
*STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION^a</i>	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
O G Ó Ł E M . . . . . TOTAL	25634	25392	23990	22692	8682	8985	8673
w tym: <i>of which:</i>							
Artystyczne . . . . . <i>Arts</i>	199	181	137	101	113	71	76
Ekonomiczne i administracyjne . . . . . <i>Business and administration</i>	3997	3411	3170	2752	1702	1691	1453
Inżynieryjno-techniczne . . . . . <i>Engineering and engineering trades</i>	8701	9569	9119	9055	2491	3021	2962
Produkcji i przetwórstwa . . . . . <i>Manufacturing and processing</i>	6168	3407	3152	3061	2010	1119	953
Architektury i budownictwa . . . . . <i>Architecture and building</i>	1708	3017	2893	2705	612	1025	1003
Rolnicze, leśne i rybactwa . . . . . <i>Agriculture, forestry and fishery</i>	265	291	269	173	58	134	89
Usług dla ludności . . . . . <i>Personal services</i>	4596	5515	5250	4845	1696	1924	2137

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 215.

Note to tables 18–20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 215.

TABL. 18 (149). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	186	183	182	184	<i>Schools</i>
Oddziały	2110	1921	1850	1762	<i>Sections</i>
Uczniowie	60118	52734	50831	48354	<i>Students</i>
w tym kobiety	36605	33258	32165	30930	<i>of which females</i>
w tym I klasa	20310	17639	16481	15818	<i>of which 1st grade</i>
Absolwenci	19261	17528	16933	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	11781	11162	10700	.	<i>of which females</i>

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7 pkt. 4–5 na str. 215.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes, item 7, points 4–5 on page 215.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (150). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	138	41	37	28	Schools
Oddziały	663	138	109	63	Sections
Uczniowie	17898	3358	2600	1409	Students
w tym kobiety	10408	2352	1880	1033	of which females
w tym I klasa	5293	873	687	—	of which 1st grade
Absolwenci	6143	1237	1024	.	Graduates
w tym kobiety	3496	864	747	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 6 na str. 215.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 7, point 6 on page 215.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (151). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI LICEÓW PROFILOWANYCH DLA MŁODZIEŻY**
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG PROFILI KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY EDUCATIONAL PROFILE

PROFILE KSZTAŁCENIA ^a EDUCATION PROFILE ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	17898	3358	2600	1409	6143	1237	1024
Chemiczne badanie środowiska . . . Chemical test of environment	21	—	—	—	19	—	—
Ekonomiczno-administracyjny . . . Business and administration	4756	946	691	329	1763	377	318
Elektroniczny . . . . . Electronics	272	115	103	75	124	32	27
Elektrotechniczny . . . . . Electrotechnics	123	—	—	—	54	—	—
Kreowanie ubiorów . . . . . Fashion design	100	—	—	—	53	—	—
Kształtowanie środowiska . . . . . Shaping the environment	1293	164	70	19	366	101	47
Mechatroniczny . . . . . Mechatronics	468	—	3	2	241	—	—
Rolniczo-spożywczy . . . . . Agricultural and food processing	132	19	—	—	29	—	—
Socjalny . . . . . Social	1881	1095	854	472	581	357	316
Transportowo-spedycyjny . . . . . Transport and dispatching	260	23	13	—	63	10	12
Usługowo-gospodarczy . . . . . Services and economics	2359	251	289	177	691	76	100
Zarządzanie informacją . . . . . Information management	6233	745	577	335	2159	284	204

^a Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 VI 2007 r. (Dz. U. Nr 124, poz. 860).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to a decree of the Ministry of National Education, dated 26 VI 2007 (Journal of Laws No 124, item 860).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (152). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)***TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/123	SPECIFICATION
Szkoły	252	203	199	191	<i>Schools</i>
Oddziały	1956	2115	2009	1937	<i>Sections</i>
Uczniowie	52281	51011	48854	47405	<i>Students</i>
w tym kobiety	21753	21524	20443	19734	<i>of which females</i>
w tym I klasa	16720	13281	13091	13213	<i>of which 1st grade</i>
Absolwenci	10289	12200	11808	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	4594	5410	5140	.	<i>of which females</i>

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt. 7–8 na str. 215.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 7, points 7–8 on page 215.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (153). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA***STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b <i>FIELDS OF EDUCATION^b</i>	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
OGÓŁEM ..... TOTAL	52281	51011	48854	47405	10289	12200	11808
Artystyczne	439	166	148	147	58	53	34
<i>Arts</i>							
Społeczne	9940	7322	6468	5849	2347	2055	1920
<i>Social and behavioural science</i>							
Ekonomiczne i administracyjne.	6378	5122	5384	5451	1252	962	1238
<i>Business and administration</i>							
Fizyczne ^c	96	118	130	105	47	22	11
<i>Physical sciences^c</i>							
Informatyczne	1323	7198	7237	7090	–	1559	1702
<i>Computing</i>							
Inżynieryjno-techniczne	13336	8855	8500	8481	2814	2203	2045
<i>Engineering and engineering trades</i>							
Produkcji i przetwórstwa	2408	730	633	532	553	210	203
<i>Manufacturing and processing</i>							
Architektury i budownictwa	3191	6349	6255	6125	526	1246	1397
<i>Architecture and building</i>							
Rolnicze, leśne i rybactwa	3449	2864	2421	2178	600	936	645
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>							
Weterynaryjne	217	281	291	324	28	71	62
<i>Veterinary</i>							
Medyczne	–	–	–	9	–	–	–
<i>Health</i>							
Usług dla ludności	9854	11015	10616	10411	1765	2591	2366
<i>Personal services</i>							
Usług transportowych	568	291	226	242	167	100	39
<i>Transport services</i>							
Ochrony środowiska	1082	700	545	461	132	192	146
<i>Environmental protection</i>							

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (154). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH					
LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	31	40	41	41	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	27	36	36	36	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	4007	3280	3584	3627	Pupils
w tym kobiety	2537	2037	2211	2228	of which females
Absolwenci	636	418	407	.	Graduates
w tym kobiety	396	260	255	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE					
LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	15	17	17	16	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	9	11	11	10	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1571	1652	1584	1551	Students
w tym kobiety	1035	1136	1084	1058	of which females
Absolwenci	331	248	231	.	Graduates
w tym kobiety	219	174	155	.	of which females
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne					
of which general art schools					
Szkoły	6	6	6	6	Schools
Uczniowie	886	961	948	942	Students
w tym kobiety	620	722	717	717	of which females
Absolwenci	251	182	166	.	Graduates
w tym kobiety	179	133	118	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

Szkoły policealne

Post-secondary schools

TABL. 24 (155). SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)

POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	426	291	261	231	Schools
Oddziały	1217	1128	1144	1090	Sections
Uczniowie	30017	24993	26559	25470	Students
w tym kobiety	15661	16097	17373	17209	of which females
Absolwenci	10176	6542	7325	.	Graduates
w tym kobiety	5904	4529	4983	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (156). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION^a</i>	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
O G Ó Ł E M..... TOTAL	30017	24993	26559	25470	10176	6542	7325
w tym: <i>of which:</i>							
Pedagogiczne	1118	844	863	776	166	131	145
<i>Education science and teacher training</i>							
Artystyczne	459	324	408	1122	258	70	152
<i>Arts</i>							
Społeczne	1662	440	397	239	694	162	159
<i>Social and behavioural science</i>							
Dziennikarstwa i informacji	—	—	—	26	—	—	—
<i>Journalism and information</i>							
Ekonomiczne i administracyjne	6654	6512	7215	6078	2022	1142	1226
<i>Business and administration</i>							
Informatyczne	5995	1866	1546	1873	1851	421	309
<i>Computing</i>							
Inżynieryjno-techniczne	472	518	530	280	204	188	141
<i>Engineering and engineering trades</i>							
Produkcji i przetwórstwa	31	140	203	60	16	13	111
<i>Manufacturing and processing</i>							
Architektury i budownictwa	589	743	748	578	150	131	165
<i>Architecture and building</i>							
Rolnicze, leśne i rybactwa	425	704	888	457	117	268	330
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>							
Weterynaryjne	—	46	239	487	—	7	45
<i>Veterinary</i>							
Medyczne	2767	3064	3357	3479	1260	1271	1578
<i>Health</i>							
Opieki społecznej	1587	565	459	858	627	219	164
<i>Social services</i>							
Usług dla ludności	4178	4329	4484	3434	1317	1095	1116
<i>Personal services</i>							
Usług transportowych	7	23	19	82	13	—	7
<i>Transport services</i>							
Ochrony środowiska	306	57	43	13	98	11	7
<i>Environmental protection</i>							
Ochrony i bezpieczeństwa	3582	3848	4280	4588	1220	824	1200
<i>Security services</i>							

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Szkoły wyższe

Tertiary education (university level)

TABL. 26 (157). SZKOŁY WYŻSZE
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły <i>Schools</i>	Nauczyciele akademicy ^a <i>Academic teachers^a</i>	Studenci <i>Students</i>	Absol- wenci ^b <i>Graduates^b</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M 2005/06	36	8753	177381	35800	T O T A L
2010/11	39	9851	170961	47865	
2011/12	40	9907	165694	45807	
2012/13	40	9774	159419	.	
Uniwersytety	1	2936	43249	11445	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	2	1267	20725	4769	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1	826	11784	3031	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7	861	27232	8583	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1	1297	7580	2054	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1	286	4458	1434	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	2	508	2140	687	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	25	1793	42251	13804	<i>Others</i>

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 217–218. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 217–218. ^b According to type of school – from the 2011/12 academic year.

TABL. 27 (158) FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ
ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG
LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2012/13
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION
AS WELL TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN 2012/13 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne <i>Branch sections and basic organizational units in another location</i>	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne <i>Teaching centres in another location</i>	Studenci ^a <i>Students^a</i>	Absolwenci ^{ab} <i>Graduates^{ab}</i>
O G Ó Ł E M	15	10	14664	.
T O T A L				
lokalizacja według województw: <i>residence by voivodships:</i>				
Dolnośląskie	1	1	229	343
Lubuskie	1	2	1517	450
Pomorskie	2	–	847	230
Śląskie	2	–	5052	1155
Wielkopolskie	6	7	4796	1883
Zachodniopomorskie	3	–	2223	538

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według województw – z roku akademickiego 2011/12.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonowało 7 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 5 zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (3483 studentów i 1112 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem wielkopolskim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b In the division to voivodship – for the 2011/12 academic year.

N o t e. Moreover, in Wielkopolskie Voivodship there were 7 branch sections and basic organizational units in another location as well as 5 teaching centres in another location (3483 students and 1112 graduates) which headquarters were located outside the territory of Wielkopolskie Voivodship.

TABL. 28 (159). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
O G Ó Ł E M ... 2005/06	177381	102381	87202	49639	90179	52742	TOTAL
2010/11	170961	102433	86324	50640	84637	51793	
2011/12	165694	99476	87868	51844	77826	47632	
2012/13	159419	95787	88349	53004	71070	42783	
Uniwersytety	43249	30780	30870	21731	12379	9049	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne ..	20725	6002	14919	4958	5806	1044	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	11784	6985	8355	5384	3429	1601	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	27232	16577	10498	6024	16734	10553	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	7580	5729	5597	4104	1983	1625	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania							
fizycznego	4458	2344	3460	1855	998	489	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne ..	2140	1431	1571	1054	569	377	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	42251	25939	13079	7894	29172	18045	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (160). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
O G Ó Ł E M ... 2005/06	35800	23222	15756	9771	20044	13451	TOTAL
2010/11	47509	30557	23123	14077	24386	16480	
2011/12	47865	31103	22931	14095	24934	17008	
2012/13	45807	30065	23347	14438	22460	15627	
Uniwersytety	11445	8500	7407	5311	4038	3189	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne ..	4769	1380	3685	1159	1084	221	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	3031	1873	2357	1523	674	350	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	8583	5768	2951	1746	5632	4022	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	2054	1609	1417	1041	637	568	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania							
fizycznego	1434	777	1059	578	375	199	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne ..	687	478	446	311	241	167	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	13804	9680	4025	2769	9779	6911	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 30 (161). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ACADEMIC TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS							
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	ogółem total			w tym kobiety of which females			
O G Ó Ł E M	9851	9907	9774	4260	4332	4328	T O T A L
Profesorowie	2349	2363	2368	547	578	595	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora . .	1179	1192	1155	234	250	240	of which titled only
Docenci	260	233	183	98	84	69	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	2	2	2	—	1	—	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Adiunkci	3791	3949	3953	1701	1806	1840	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	379	397	445	114	125	146	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Asystenci	1018	912	872	547	485	462	Assistant lecturers
Pozostali	2433	2450	2398	1367	1379	1362	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 217–218.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 217–218. ^b The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 31 (162). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW
I TYPÓW SZKÓŁ
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE
OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	1105	537	139	72	T O T A L
2005/06	1897	965	319	183	
2010/11	2013	1018	403	192	
2011/12	2164	1098	.	.	
2012/13	2070	1050	380	177	study: stationary
studia: stacjonarne	94	48	23	15	non-stationary
niestacjonarne	561	325	73	44	Universities
Uniwersytety	105	18	9	–	Technical universities
Wyższe szkoły techniczne	49	32	10	9	Agricultural academies
Wyższe szkoły rolnicze	168	74	23	13	Academies of economics
Wyższe szkoły ekonomiczne	951	467	234	95	Medical universities
Uniwersytety medyczne	20	9	–	–	Physical academies
Akademie wychowania fizycznego	86	49	4	2	Fine arts academies
Wyższe szkoły artystyczne	224	124	50	29	Others
Pozostałe szkoły wyższe					

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b In the division to study forms and type of school – for the 2011/12 academic year.

TABL. 32 (163). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

	2010/11	2011/12	2012/13	2010/11	2011/12	2010/11	2011/12	2012/13
WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
O G Ó Ł E M . . . . . TOTAL	16116	15568	14168	12072	12757	3107	3211	3369
w tym kobiety . . . . . <i>of which females</i>	11147	10770	10108	8360	8902	1595	1641	1725
Uniwersytety . . . . . <i>Universities</i>	2645	2918	2137	1606	1832	1365	1433	1465
Wyższe szkoły techniczne . . . . . <i>Technical universities</i>	1700	1197	1398	929	739	569	558	611
Wyższe szkoły rolnicze . . . . . <i>Agricultural academies</i>	556	475	387	270	351	206	256	291
Wyższe szkoły ekonomiczne . . . . . <i>Academies of economics</i>	5658	5481	5227	5103	5564	601	597	597
Uniwersytety medyczne . . . . . <i>Medical universities</i>	320	422	492	182	157	180	175	171
Akademie wychowania fizycznego . . . . . <i>Physical academies</i>	217	175	160	216	152	92	97	97
Wyższe szkoły artystyczne . . . . . <i>Fine arts academies</i>	37	40	29	14	20	–	–	15
Pozostałe szkoły wyższe . . . . . <i>Others</i>	4983	4819	4302	3752	3902	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN . . . . . <i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	–	41	36	–	40	94	95	122

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 33 (164). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2010/11	2011/12	2012/13	2010/11	2011/12
	słuchacze studiów podyplomowych ^b students of postgraduate studies ^b			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies	
OGÓŁEM	16116	15568	14168	12072	12757
TOTAL					
w tym kobiety..... of which females	11147	10770	10108	8360	8902
Pedagogiczne..... Education science and teacher training	3915	4364	3107	2515	2075
Artystyczne..... Arts	53	82	145	53	141
Humanistyczne ^c ..... Humanities ^c	933	818	576	638	446
Společne..... Social and behavioural science	691	552	1098	340	1523
Dziennikarstwa i informacji..... Journalism and information	174	120	86	123	86
Ekonomiczne i administracyjne..... Business and administration	6605	6482	6194	6012	6048
Prawne..... Law	322	134	145	180	206
Biologiczne ^d ..... Life science ^d	136	71	–	27	–
Fizyczne ^e ..... Physical science ^e	52	80	118	31	81
Matematyczne i statystyczne..... Mathematics and statistics	92	77	17	38	38
Informatyczne..... Computing	199	134	112	133	88
Inżynieryjno-techniczne..... Engineering and engineering trades	457	244	244	276	218
Produkcji i przetwórstwa..... Manufacturing and processing	104	90	62	75	45
Architektury i budownictwa..... Architecture and building	673	410	307	145	85
Rolnicze..... Agriculture	181	252	199	120	231
Medyczne..... Health	437	510	748	249	358
Opieki społecznej..... Social services	49	35	14	36	34
Usług dla ludności..... Personal services	194	163	210	285	157
Ochrony środowiska..... Environmental protection	319	139	153	121	153
Ochrony i bezpieczeństwa..... Security services	530	811	633	675	744

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d, e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d, e} Among others: ^d – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

Szkoły dla dorosłych

Schools for adults

TABL. 34 (165). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Szkoły podstawowe 2005/06	—	—	—	—	—	—
<i>Primary schools</i> 2010/11	1	2	196	102	10	4
2011/12	1	2	190	92	12	6
2012/13	1	2	64	40	.	.
Gimnazja 2005/06	8	31	698	126	170	46
<i>Lower secondary schools</i> 2010/11	14	56	1384	326	365	113
2011/12	18	65	1416	365	381	111
2012/13	19	64	1385	420	.	.
Zasadnicze szkoły 2005/06	9	16	304	111	198	87
zawodowe 2010/11	5	14	211	24	62	13
<i>Basic vocational schools</i> 2011/12	5	14	166	18	47	6
2012/13	4	7	141	47	.	.
Licea ogólnokształcące ^a . . . 2005/06	203	743	18982	8632	5122	2716
<i>General secondary schools^a</i> 2010/11	242	766	19769	8979	4971	2598
2011/12	246	762	19042	9012	5009	2660
2012/13	266	705	18528	8613	.	.
Licea profilowane 2005/06	5	47	1306	559	280	151
<i>Specialized secondary</i> 2010/11	6	40	869	448	237	132
<i>schools</i> 2011/12	8	37	674	353	221	120
2012/13	6	21	333	190	.	.
Technika ^b 2005/06	198	686	17051	5820	5922	2097
<i>Technical secondary^b</i> 2010/11	106	308	5975	1718	1299	403
<i>schools</i> 2011/12	95	302	5587	1527	1153	407
2012/13	86	271	5535	1498	.	.

a, b Łącznie z: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools, *b* – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

TABL. 35 (166). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Placówki	1566	1681	1774	1811	Establishments
miasta	626	746	813	855	urban areas
wieś	940	935	961	956	rural areas
Przedszkola	800	912	976	1027	Nursery schools
w tym specjalne	7	4	4	5	of which special
miasta	480	565	607	635	urban areas
wieś	320	347	369	392	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	766	719	727	707	Pre-school sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	2	6	7	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	48	65	70	Pre-primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	72725	89981	95939	101304	Nursery schools
w tym specjalne	417	113	113	120	of which special
miasta	53532	64435	67938	70719	urban areas
wieś	19193	25546	28001	30585	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	69	189	230	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1028	1397	1500	Pre-primary points
Dzieci	86009	108139	117966	124181	Children
miasta	57266	70392	75529	79050	urban areas
wieś	28743	37747	42437	45131	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	35086	29431	28410	30068	of which: aged 6
5 lat	21807	30345	35522	37031	aged 5
Przedszkola	69678	88067	93463	99222	Nursery school
w tym specjalne	344	107	103	107	of which special
miasta	51914	63777	66532	70061	urban areas
wieś	17764	24290	26931	29161	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	21978	18391	17666	18595	of which: aged 6
5 lat	19658	25018	26334	28917	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	16331	19205	23293	23565	Pre-school sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	13108	11040	10724	11445	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	44	139	196	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	823	1071	1198	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	610	724	745	754	3–6
3–5	478	680	730	737	3–5
6 lat	989	870	794	812	6
5 lat	621	849	959	943	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	493	589	589	602	3–6
3–5 lat	450	603	618	632	3–5
1 przedszkole	87	97	96	97	Nursery school
100 miejsc	96	98	97	98	100 places

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since the 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przechodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność leczniczą może być wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarów lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarzy i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency.

2. The base of data presented in this chapter are:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654 with later amendments), replacing the Law on Health Care Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in this chapter concerns the units (until 2011 – health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patient department including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices and sanatoria).

Under the said law, health care activity can be carried also; by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate law);

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039 with later amendments);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text, Journal of Laws 2008 No. 136 item 857 with later amendments);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments) governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and activity of the National Health Fund;

5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);

6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);

7) ustawa z dnia 6 IX 2008 r. prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 4, poz. 271 z późn. zm.).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych – od 2006 r. aptekach oraz od 2005 r. domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; łącznie z osobami odbywającymi staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.).

5. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);*

6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (Journal of Laws No. 191, item 1410 with later amendments) specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);*

7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2008 (Journal of Laws No. 4, item 271 with later amendments).*

3. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices – since 2006 pharmacies, and since 2005 social welfare homes and facilities, nurseries and children's club.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing training.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Medical and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779 with later amendments).

5. Type of clinics in out-patient health care facilities are given in accordance with decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594).

Consultations provided by doctors are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

7. Dane o **łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

8. W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, urologię, chirurgię szczękowo-twarzową i kardiochirurgię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

9. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im środki farmaceutyczne i wyroby medyczne.

10. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria, działające na obszarze uzdrowiska, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

11. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitala, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

12. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

13. Dane o **zachorowaniach** podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Kłasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

7. Data regarding **beds in in-patient health care units** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

8. In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws No. 2012 item 594). Included in **surgical wards** are: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillofacial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – watching and communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.

9. **Chronic medical care home and nursing homes** provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitating persons not requiring hospitalization as well as assure them pharmaceutical agents and medical devices.

10. **Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

11. Data concerning **emergency medical services and first-aid** include units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

12. **Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

13. Data regarding **incidence of illnesses** is given in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

15. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.).

16. **Placówka wsparcia dziennego** wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

17. **Rodzinną pieczę zastępczą** jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami pieczy zastępczej są:

- 1) **rodzina zastępcza**
  - a) spokrewniona,
  - b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
  - c) zawodowa – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa), w tym:

14. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45, item 235) care can be organized in the form of a nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

15. Data concerning **family support** and **foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (Journal of Laws No. 149, item 887 with later amendments).

16. **Day-support centre** – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialist centre – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychpreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- 4) in a combination of the forms i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

17. **Family foster care** shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster are the following:

- 1) **foster family**
  - a) related,
  - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
  - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:

- zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,
  - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
  - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);
- 2) **rodzinny dom dziecka** – w tym samym czasie może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).
- 18. Instytucjonalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:
- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
    - a) interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
    - b) rodzinnego – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę liczniemu rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
    - c) socjalizacyjnego – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
  - 2) **foster home** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).
- 18. Institutional foster care** shall be exercised in the form of:
- 1) care and education centre shall be run as:
    - a) an intervention – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
    - b) a family – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,
    - c) a socialization – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
  - 2) **foster home** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

- d) specjalistyczno-terapeutycznego – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą być umieszczone w pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.
- 19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.
- Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
- 20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.
- Zasiłek stały** przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.
- Zasiłek okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.
- Zasiłek celowy** przyznawany jest m.in. w celu: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.
- d) a specialist therapy – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) regional care and therapy centre – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) pre-adoptive intervention centre – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.
- 19. Data concerning social welfare homes and facilities** are related to the institutions, for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.
- Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Welfare of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 175, item 1362 with later amendments).
- 20. Data on social benefits** are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.
- A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.
- A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.
- Appropriated benefit** is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (167). **PRACOWNICY MEDYCZNI W 2012 R.^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL IN 2012^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Lekarze	5007	<i>Doctors</i>
w tym kobiety	2614	<i>of which women</i>
Lekarze dentyści	402	<i>Dentists</i>
w tym kobiety	298	<i>of which women</i>
Farmaceuci	2515	<i>Pharmacists</i>
w tym kobiety	2067	<i>of which women</i>
Pielęgniarki	15132 ^b	<i>Nurses</i>
Położne	1535 ^c	<i>Midwives</i>
Fizjoterapeuci	1412 ^d	<i>Physiotherapists and rehabilitants</i>
Diagności laboratoryjni ^e	789	<i>Laboratory diagnosticians^e</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 249. ^{b-d} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1435, ^c – położnictwa – 332, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 669. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 249. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 1435, ^c – of midwifery – 332, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 669. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (168). **LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R.^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	<i>SPECIFICATION</i>
LEKARZE OGÓŁEM	3631	<i>DOCTORS OF TOTAL</i>
w tym specjaliści w zakresie:		<i>of which specialists in the field of:</i>
Anestezjologii i intensywnej terapii	280	<i>Anesthesiology and intensive therapy</i>
Chirurgii ^b	622	<i>Surgery^b</i>
Chorób płuc	84	<i>Respiratory diseases</i>
Chorób wewnętrznych	454	<i>Internal diseases</i>
Dermatologii ^c i wenerologii	53	<i>Dermatology^c and venereology</i>
Kardiologii ^c	91	<i>Cardiology^c</i>
Medycyny rodzinnej	295	<i>General practitioners</i>
Neurologii ^{cd}	141	<i>Neurology^{cd}</i>
Okulistyki	99	<i>Ophthalmology</i>
Onkologii ^e	32	<i>Oncology^e</i>
Otolaryngologii ^{ef}	107	<i>Otolaryngology^{ef}</i>
Pediatrici	237	<i>Paediatrics</i>
Położnictwa i ginekologii	275	<i>Obstetrics and gynecology</i>
Psychiatrii ^c	134	<i>Psychiatry^c</i>
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	144	<i>Radiology and diagnostics imaging^g</i>
LEKARZE SPECJALIŚCI w % ogółu lekarzy	72,5	<i>SPECIALISTS in % of total doctors</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 249. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d-g} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f – otorynolaryngologii, ^g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

^a See general notes, item 3 and 4 on page 249. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d-g} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f – otorynolaryngology, ^g – oncological radiotherapy and children's radiology.

TABL. 2 (168). LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R.^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM.....	60	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:		<i>of which dentists with specialization:</i>
Chirurgii stomatologicznej.....	11	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej.....	5	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji.....	12	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii).....	1	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej.....	14	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej.....	3	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej.....	13	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów).....	14,9	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 249.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 3 and 4 on page 249.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (169). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R.^aOUT-PATIENT HEALTH CARE IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII).....	1801	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta.....	1441	<i>urban areas</i>
wieś.....	360	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII).....	799	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta.....	604	<i>urban areas</i>
wieś.....	195	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	26046,7	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
lekarskie.....	23564,0	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne.....	8712,8	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne.....	2482,7	<i>stomatological</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 249. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).^a See general notes, item 5 on page 249. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (170). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R.^a
IN-PATIENT HEALTH CARE IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES – as of 31 XII</i>		
Szpital ogólny ^b	67	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	3	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	4	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	16	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	9	Nursing homes ^c
Hospicja	5	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:		Health resort treatment:
sanatoria	–	sanatoria
szpitale	–	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII</i>		
Szpital ogólny ^d	16118	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	1462	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	119	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	155	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	783	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	500	Nursing homes ^c
Hospicja	69	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:		Health resort treatment:
sanatoria	–	sanatoria
szpitale	–	hospitals
LECZENIE <i>IN-PATIENTS</i>		
Szpital ogólny ^e	726827	General hospitals ^e
Szpital psychiatryczny	22459	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1412	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	609	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1728	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	909	Nursing homes ^c
Hospicja	698	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze :		Health resort treatment patients :
w sanatoriach	–	in sanatoria
w szpitalach	–	In hospitals

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 248. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 249. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.
^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 248. ^b See general notes, item 6 on page 249. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (171). **SZPITALE OGÓLNE W 2012 R.**^a
GENERAL HOSPITALS IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	SPECIFICATION
Szpitale ogólne (stan w dniu 31 XII)	67	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	16118	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,6	per 10 thous. population
w tym na oddziałach :		of which in specified wards :
Chorób wewnętrznych	2648	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	606	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	3932	Surgical
Pediatrycznych	940	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1729	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	581	Oncological
Intensywnej terapii	326	Intensive therapy
Zakaźnych	213	Communicable diseases
Gruźlicy i chorób płuc	578	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	108	Dermatology
Neurologicznych	626	Neurologically
Psychiatrycznych	490	Psychiatric
Leczeni w tys.	802,4	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	142,7	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	40,3	of which cardiological ^b
chirurgicznych	196,6	surgical
pediatrycznych	39,8	paediatric
ginekologiczno-położniczych	138,7	gynaecological-obstetric
onkologicznych	47,8	oncological
intensywnej terapii	15,4	intensive therapy
zakaźnych	8,6	communicable diseases
gruźlicy i chorób płuc	17,3	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	4,1	dermatology
neurologicznych	25,8	neurological
psychiatrycznych	5,6	psychiatric
Wypisani w tys.	704,8	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	14,8	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2319,8	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	50,5	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	4,8	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	244	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 8 na str. 250. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 7 and 8 on page 250. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (172). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	117	123	113	<i>Ambulance emergency rescue teams</i>
podstawowe	63	73	67	<i>basic</i>
specjalistyczne	54	50	46	<i>specialists</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	26	25	21	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^b	9	10	14	<i>Admission rooms^b</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	<i>Medical air rescue^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :				<i>Calls to the occurrence places^d:</i>
w tys.	173,4	176,8	185,6	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	50,4	51,2	53,7	<i>per 1000 population</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :				<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence^d:</i>
w tys.	176,8	180,8	186,9	<i>in thous.</i>
w tym:				<i>of which:</i>
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat . .	10,6	11,3	12,6	<i>children and youth at the age of 0–18</i>
w wieku 65 lat i więcej	61,7	62,1	63,5	<i>aged 65 and more</i>
na 1000 ludności	51,4	52,4	54,0	<i>per 1000 population</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 250. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym.
^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 11 on page 250. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system.
^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (173). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Apteki	832	1027	1053	1137	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	831	1020	1047	1133	<i>of which private</i>
w tym na wsi	147	175	183	197	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	74	109	103	116	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	70	109	103	116	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny.	3722	3034	2989	2763	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
w tym na wsi	6668	5349	5355	4927	<i>of which in rural areas</i>
1 aptekę	4053	3356	3282	3045	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	9843	8681	8369	7828	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i punktach aptecznych	1704	2109	2180	2336	<i>Personnel employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 250.

^a See general notes, item 12 on page 250.

TABL. 8 (174). **KRWIODAWSTWO**^a
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII) . .	2	2	2	2	<i>Regional centres (as of 31 XII)</i>
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII) . .	21	20	19	17	<i>Local branches (as of 31 XII)</i>
Krwiodawcy w tys.	55,9	69,2	68,3	68,2	<i>Blood donors in thous.</i>
w tym honorowi	55,8	69,2	68,2	68,1	<i>of which honorary blood donors</i>
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	97,5 ^c	122,0	125,3	125,9	<i>Number of collected donations^b</i>
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	98,3 ^e	143,7	129,6	130,8	<i>Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP)^d in thous.</i>

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Blood taken in units of whole blood. ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (175). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	
WYSZCZEGÓLNIENIE	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				SPECIFICATION
Gruźlica	471	441	437	377	14,0	12,8	12,7	10,9	<i>Tuberculosis</i>
Tęžec	–	1	1	–	–	0,0	0,0	–	<i>Tetanus</i>
Krztusiec	136	52	59	767	4	1,5	1,7	22,2	<i>Whooping cough</i>
Odra	–	–	–	1	–	–	–	0,0	<i>Measles</i>
Wirusowe zapalenie wątroby:									<i>Viral hepatitis:</i>
typ A	3	35	7	3	0,1	1,0	0,2	0,1	<i>type A</i>
typ B	139	324	263	249	4,1	9,4	7,6	7,2	<i>type B</i>
typ C	251	364	317	274	7,5	10,6	9,2	7,9	<i>type B</i>
Różyczka	761	357	441	320	22,6	10,4	12,8	9,3	<i>Rubella</i>
AIDS ^a	6	11	16	9	0,2	0,3	0,5	0,3	<i>AIDS^a</i>
Salmonellozy	1156	700	623	684	34,3	20,3	18,1	19,8	<i>Salmonella infections</i>
Czerwonka bakteryjna . .	–	2	1	1	–	0,1	0,0	0,0	<i>Shigellosis</i>
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	160	57	53	28	4,7	1,7	1,5	0,8	<i>Other bacterial food borne intoxications</i>
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1737	3547	3913	3539	255,8	422,4	484,7	456,1	<i>Acute diarrhoea in children under 2 years^b</i>
Szkarlatyna (płonica) . . .	908	1337	1864	1886	27	38,8	54	54,5	<i>Scarlet fever</i>
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	69	66	73	41	2,0	1,9	2,1	1,2	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	77	133	98	74	2,3	3,9	2,8	2,1	<i>Viral meningitis</i>
Wirusowe zapalenie mózgu	32	16	21	17	0,9	0,5	0,6	0,5	<i>Viral encephalitis</i>

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to age 2.

TABL. 9 (175). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	
WYSZCZEGÓLNIENIE	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				<i>SPECIFICATION</i>
Świnka (zapalenie przy- usznicy nagminne) . . .	12669	295	284	240	376,1	8,6	8,2	6,9	<i>Mumps</i>
Włośnica	58	16	8	–	1,7	0,5	0,2	–	<i>Trichinellosis</i>
Świerzb	517	.	.	–	15,3	x	x	–	<i>Scabies</i>
Grypa ^c	52260	83865	204540	236793	1551,4	2436,9	5928,2	6845,9	<i>Influenza ^c</i>
Choroby weneryczne. . . .	74	51	58	77	2,2	1,5	1,7	2,2	<i>Veneral diseases</i>
Szczepienia przeciw wściekliznie	562	502	507	532	16,7	14,6	14,7	15,4	<i>Rabies vaccinations</i>

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (176). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Żłobki	33	32	45	79	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	29	30	29	32	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe	1	3	2	2	<i>Nursery wards</i>
Kluby dziecięce	x	x	13	19	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	x	x	–	–	<i>of which public</i>
Miejsca w tys.	1,7	2,2	2,9	3,9	<i>Places in thous.</i>
w żłobkach	1,7	2,2	2,7	3,6	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	0,2	0,3	<i>in children's clubs</i>
Dzieci przebywające (w ciągu roku)					<i>Children staying (during the year)</i>
w tys.	3,2	3,9	4,5	5,6	<i>in thous.</i>
w żłobkach	3,2	3,9	4,2	5,3	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	0,2	0,3	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3					<i>Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to age</i>
w miastach	32,1	32,9	46,0	64,4	<i>3 in urban areas</i>
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					<i>Children staying in nurseries and children's clubs:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	16,2	18,6	23,5	30,9	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	94,8	108,3	98,3	92,2	<i>per 100 places</i>

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

Uwaga. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 14 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanymi do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 228 miejsc i przebywało w ciągu roku 288 dzieci.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

Note. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 14 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 228 places and 288 children were staying during the year.

TABL. 11 (177). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO***DAY-SUPPORT CENTRES*

	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	
WYSZCZEGÓLNIENIE	placówki (stan w dniu 31 XII) <i>centres (as of 31 XII)</i>				wychowankowie w tys. <i>residents in thous.</i>				SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	470	437	428	408	17,2	14,3	13,3	12,5	TOTAL
Opiekuńcze	409	392	368	346	14,2	12,6	10,9	10,2	General care
Specjalistyczne	61	45	60	42	3,0	1,7	2,4	1,8	Specialized
Praca podwórkowa	–	–	–	–	–	–	–	–	Street work
W połączonych formach	–	–	–	20	–	–	–	0,5	In a combination of the forms

TABL. 12 (178). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

*FAMILY FOSTER CARE**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2617	2941	2901	3118	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	2111	2213	2162	1815	Related to the child
dzieci ^b	2642	2910	2863	2389	children ^b
Niezawodowe	467	594	579	1099	Non-professional foster families
dzieci ^b	726	923	897	1537	children ^b
Zawodowe ^c	39	134	160	204	Professional foster families ^c
dzieci ^b	171	564	615	782	children ^b
Rodzinne domy dziecka	–	–	–	9	Foster homes
dzieci ^d	–	–	–	61	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (179). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a***INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
PLACÓWKI (stan w dniu 31 XII) <i>CENTRES (as of 31 XII)</i>					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	52	61	65	68	Care and education centres
interwencyjne	2	1	2	3	intervention
rodzinne	19	18	20	17	family
socjalizacyjne	22	22	27	36	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	–	1	specialist therapy
łącznie zadania placówek ^b	9	20	16	11	combining tasks of the centres ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 252–253. ^b Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 18 on page 252–253. ^b Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 13 (179). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a (dok.)***INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
WYCHOWANKOWIE (stan w dniu 31 XII)					
<i>RESIDENTS (as of 31 XII)</i>					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1446	1218	1193	1259 ^c	Care and education centres
interwencyjne	61	19	39	39	intervention
rodzinne	129	122	141	118	family
socjalizacyjne	899	592	662	779	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	–	36	specialist therapy
łącznie zadania placówek ^b	357	485	351	287	combining tasks of the centres ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres
WOLONTARIUSZE					
<i>VOLUNTEERS</i>					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	208	183	158	182	Care and education centres
interwencyjne	28	3	3	4	intervention
rodzinne	19	10	13	10	family
socjalizacyjne	97	52	55	62	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	–	11	specialist therapy
łącznie zadania placówek ^b	64	118	87	95	combining tasks of the centres ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 252–253. ^b Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne. ^c W tym 50 wychowanków w wieku 0–3 lata i 68 w wieku 4–6 lat oraz 36 sierot i 97 niepełnosprawnych.

^a See general notes, item 18 on page 252–253. ^b Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres. ^c Of which 50 residents at age 0–3 and 68 at age 4–6, 36 orphans and 97 disabled.

TABL. 14 (180). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

*STATIONARY SOCIAL WELFARE^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	106	123	123	126	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	7618	8454	8443	8641	total
na 10 tys. ludności	22,6	24,5	24,4	25,0	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	7278	8214	8206	8330	total
w tym kobiety	3676	3514	3385	3528	of which women
w tym do 18 lat	264	286	284	300	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku . .	2325	2959	2681	3042	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	21,6	23,8	23,7	24,1	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	352	556	604	610	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 15 (181). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	106	123	123	126	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	13	20	19	20	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy.	24	24	24	24	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	17	19	18	18	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	7	8	8	9	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	14	18	17	15	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	1	1	2	3	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży.	7	5	4	5	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni.	21	32	35	34	Homeless
Inne osoby	2	4	5	5	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c dla	7618	8214	8206	8330	Residents in homes and facilities^c for
Osób w podeszłym wieku	746	911	934	1002	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy.	2637	2235	2236	2136	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1471	1589	1548	1448	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	427	443	468	471	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	907	1234	1209	1189	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	65	64	99	173	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.	122	117	83	146	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	847	1556	1544	1662	Homeless
Innych osób	56	65	85	103	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Facilities may be shown several times, because one facility may be for several groups of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (182). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^a
 SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M..... 2005	199053	234111,0	T O T A L
2010	164034	294541,3	
2011	160180	300632,9	
2012	153290	260793,0	
Pomoc pieniężna	126252	169777,6	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	11626	41779,4	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	32292	47746,6	Temporary benefit
Zasiłek celowy	81978	79276,8	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	122	444,9	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	75447	91015,4	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	1168	3163,0	Shelter
Posiłek	63312	38461,0	Meal
Sprawienie pogrzebu	299	653,6	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8129	41344,1	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	21	85,9	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 253. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 20 on page 253. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano, wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped, comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- **entertainment** activities.

6. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojсковych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape, digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościnie) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. **Tourist accommodation facilities** include collective tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar facilities and other facilities (until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, hostels, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych** lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

3. *Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.*

4. ***Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.*

5. ***Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

6. ***Catering establishments** in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars.*

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportowych stosuje się różne granice wieku.

4. W kategorii **trenerów i instruktorów sportowych** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

Sport

1. *Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

2. *Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled „Start”, the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of „Rural Sports Clubs”, student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled „Start” rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

3. *In the category of **persons practising sports** one person may be indicated more than once depending upon the number of sports practised. Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.*

4. *In the category of **coaches and sports instructors** one person may be indicated more than once depending upon the number of sports disciplines taught.*

Kultura Culture

TABL. 1 (183). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^aBOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Tytuły	1195	2292	2356	2601	Titles
Wydawnictwa naukowe	452	766	903	944	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych . .	120	136	166	148	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	32	57	72	84	Professional publications
Podręczniki szkolne	28	25	50	23	School textbooks
Wydawnictwa popularne	303	684	654	726	Popular science
Literatura piękna	260	624	511	676	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży . .	31	133	136	193	of which for children and youth
Nakład w tys. egz.	2233,4	5104,2	4504,0	4756,6	Number of copies in thous.
Wydawnictwa naukowe	245,4	342,0	453,6	370,1	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych . .	67,8	59,7	79,4	66,8	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	61,2	89,5	102,3	111,4	Professional publications
Podręczniki szkolne	137,4	113,0	236,2	89,0	School textbooks
Wydawnictwa popularne	761,9	1925,1	1806,4	1745,3	Popular science
Literatura piękna	959,7	2574,9	1826,1	2374,0	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży . .	168,3	632,3	706,0	1008,3	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 (184). GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^aNEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2011		2012		SPECIFICATION
	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	tytuły titles	nakład w tys. egz. number of copies in thous.	
O G Ó Ł E M . .	538	148219,6	632	80019,4	644	82875,3	675	79406,1	TOTAL
ukazujące się:									published as specified:
W tygodniu:									Weekly:
6–2 razy	5	31736,4	2	20615,2	2	19082,0	2	17219,3	6–2 times
1 raz	51	102406,2	46	40722,0	43	42834,8	45	41084,2	once
W miesiącu:									Monthly:
3–2 razy	17	1145,6	19	2690,9	18	2687,0	20	3521,9	3–2 times
1 raz	127	9943,3	140	10290,0	150	11956,3	157	11162,3	once
1 raz:									Once:
na 2 miesiące	55	1911,4	86	3305,8	82	3228,0	83	3411,5	bimonthly
w kwartale . . .	111	695,9	152	1458,8	159	1748,5	171	1629,6	quarterly
w półroczu . . .	30	52,1	36	84,6	44	179,9	55	902,9	half-yearly
w roku	52	36,9	73	355,0	78	40,8	72	61,7	yearly
Nieregularnie . .	90	291,8	78	495,1	68	1118,0	70	412,7	Irregularly

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (185). BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)

PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	736	714	709	704	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	478	466	465	460	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	279	186	172	156	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	210	129	113	99	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					
w tys. wol.	11921,0	11956,6	11960,8	11931,3	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	5206,6	5203,0	5181,8	5152,7	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	619,6	549,7	540,2	534,8	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	192,0	167,9	166,8	167,3	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	13002,1	11159,6	11197,3	12158,3	in thousands vol.
w tym na wsi	4111,3	3443,1	3394,4	3354,4	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	21,0	20,3	20,7	22,7	per borrower in vol.
w tym na wsi	21,4	20,5	20,4	20,1	of which in rural areas

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (186). MUZEA

MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	79	86	86	83	Museums and branches ^a
Muzealia ^a w tys.	705,1	674,9	777,7	745,8	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	261	259	259	231	own ^b
obce ^c	193	150	107	119	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy					Museum and exhibition visitors
w tys.	1091,6	1127,1	1521,2	2187,3	in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	464,6	367,0	433,9	301,8	of which primary and secondary school students ^d

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (187). GALERIE SZTUKI

ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	13	20	18	20	10	10	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	160	178	173	181	145	36	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	13	8	11	5	5	—	of which foreign
Ekspozycje ^a	166	181	175	185	147	38	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	81,8	187,9	127,3	147,2	116,4	30,8	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (188). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perfor- mances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2005	11	4110	3092	570,0	Theatres and music institutions
	2010	12	4497	3987	847,0	
	2011	12	4403	2940	608,9	
	2012	12	4487	3077	586,5	
Teatry		6	1924	1445	221,8	<i>Theatres</i>
dramatyczne		5	1753	1124	175,3	<i>dramatic</i>
lalkowe		1	171	321	46,5	<i>puppet</i>
Teatry muzyczne		3	1300	459	177,9	<i>Musical theatres</i>
Filharmonie		2	1263	1143	165,7	<i>Philharmonic halls</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		1	x	30	21,1	<i>Symphonic and chamber orchestras, choirs</i>
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	1	x	94	18,9	Entertainment enterprises
	2010	4	x	216	114,5	
	2011	3	x	113	107,3	
	2012	2	x	71	74,9	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (189). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta urban <i>areas</i>	wieś rural <i>areas</i>	
Instytucje	332	379	298	320	138	182	<i>Institutions</i>
domy kultury	62	84	67	65	38	27	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	146	137	129	141	77	64	<i>cultural centres</i>
kluby	20	24	26	25	21	4	<i>clubs</i>
światlice	104	134	76	89	2	87	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne ...	430	455	491	514	353	161	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	15282	18924	13966	14306	10533	3773	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2891,1	2870,9	2772,9	2775,7	2148,6	627,1	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	344	401	466	657	503	154	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	5997	7036	9249	9367	6827	2540	<i>Courses graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	2866	2577	3402	4373	3110	1263	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	1561	1738	1203	1285	834	451	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	23739	28015	21049	23769	15048	8721	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	13507	14346	10814	12198	7816	4382	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	755	874	1055	1371	992	379	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	21899	27598	28020	32901	23523	9378	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	7318	7095	9549	11317	8430	2887	<i>of which children and youth^a</i>

^a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a Below the age of 15.

Note. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (190). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	46	38	44	42 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	45	38	44	42	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	3	5	5	5	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	83	97	104	99	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	82	97	104	99	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	37	57	55	53	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	23178	24613	25590	24193	<i>Seats (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	22996	24613	25590	24193	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	11717	15184	15163	14306	<i>of which multiplexes</i>
Seanse	73378	119650	133364	114280	<i>Screenings:</i>
w tym miasta	73374	119650	133364	114280	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	49834	87208	87770	74015	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	1595	3149	3031	2721	<i>per cinema</i>
Widzowie	2387212	3251200	3583286	2883028	<i>Audience</i>
w tym miasta	2386655	3251200	3583286	2883028	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	1780011	2391493	2250217	1726338	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	51896	85558	81438	68644	<i>per cinema</i>
na 1 seans	33	27	27	25	<i>per screening</i>

^a W tym 2 miniplexy.

^a *Of which 2 miniplexes.*

TABL. 9 (191). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>				
Abonenci radiowi . . .	869,8	679,1	672,8	676,5	257,9	197,0	194,7	195,4	<i>Radio subscribers</i>
miasta	564,9	449,4	445,5	447,6	293,4	233,1	231,6	233,1	<i>urban areas</i>
wieś	304,9	229,7	227,3	228,9	210,7	151,2	148,4	148,4	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	842,5	657,7	651,0	652,6	249,8	190,8	188,4	188,5	<i>Television subscribers</i>
miasta	544,8	433,0	428,8	429,2	282,9	224,7	222,9	223,5	<i>urban areas</i>
wieś	297,7	224,7	222,2	223,4	205,8	147,9	145,1	144,9	<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

TABL. 10 (192). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	336435	418929	462684	442038	TOTAL
Na 1000 ludności	99,8	121,5	133,9	127,7	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
Source: data of the Office of Electronic Communications.

Turystyka

Tourism

TABL. 11 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII) ..	530 ^b	625 ^b	692	703	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	334	459	519	528	of which open all year
Obiekty hotelowe	208	320	333	338	Hotels and similar facilities
hotele	125	209	217	216	hotels
motele	17	19	20	18	motels
pensjonaty	9	17	20	22	boarding houses
inne obiekty hotelowe	57	75	76	82	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	322 ^b	305 ^b	359	365	Other facilities
domy wycieczkowe	2	1	1	1	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	29	34	35	35	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	24	32	33	34	of which school youth hostels
kempingi	15	17	12	12	camping sites
poła biwakowe	23	18	19	18	tent camp sites
ośrodki wczasowe	109	84	72	70	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	51	49	43	41	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5	5	5	5	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	30	35	33	36	complexes of tourist cottages
hostele	.	10	11	14	hostels
pokoje gościnne	.	.	22	25	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	57	64	agrotourism lodgings
inne obiekty	58	52	49	44	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	37253 ^b	42930 ^b	42635	42278	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	22467	29611	29909	29575	of which open all year
Obiekty hotelowe	14199	20659	21394	21181	Hotels and similar facilities
hotele	10668	15852	16413	16039	hotels
motele	715	805	801	724	motels
pensjonaty	242	454	561	636	boarding houses
inne obiekty hotelowe	2574	3548	3619	3782	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	23054 ^b	22271 ^b	21241	21097	Other facilities
domy wycieczkowe	173	67	67	66	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	1492	1819	1898	1998	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1272	1679	1758	1899	of which school youth hostels
kempingi	2122	1769	1336	1456	camping sites
poła biwakowe	2836	2746	2756	2701	tent camp sites
ośrodki wczasowe	4844	4780	3867	3811	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	6261	5097	4385	4281	training-recreational centres
domy pracy twórczej	249	295	291	291	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	2067	2355	1996	1949	complexes of tourist cottages ^c
hostele	.	420	493	545	hostels
pokoje gościnne	.	.	421	458	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	910	1060	agrotourism lodgings
inne obiekty	3010	2923	2821	2481	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)***TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1226675^b	1598906^b	1663784	1616540	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	267092	253245	242711	269669	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	894850	1215806	1266335	1197881	Hotels and similar facilities
hotele	689238	977376	1012455	961119	hotels
motele	38203	49100	46752	41306	motels
pensjonaty	7888	19619	27095	26940	boarding houses
inne obiekty hotelowe	159521	169711	180033	168516	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	331825 ^b	383100 ^b	397449	418659	Other facilities
domy wycieczkowe	8679	5933	6744	5532	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	43460	49126	47973	39454	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	31456	42620	42185	36097	of which school youth hostels
kempingi	20732	16769	18044	40319	camping sites
poła biwakowe	6866	6668	5687	6023	tent camp sites
ośrodki wczasowe	35290	35539	28718	30193	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo- czynkowe	137673	118996	106717	95163	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5884	8585	8311	8468	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	29992	28497	23532	24997	complexes of tourist cottages ^c
hostele	.	18265	20506	25557	hostels
pokoje gościnne	.	.	3702	4388	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	10480	11275	agrotourism lodgings
inne obiekty	43249	94722	117035	127290	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	2492288^b	3060711^b	3060608	2954451	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	476123	478999	486458	516434	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1395413	1929954	1998266	1920870	Hotels and similar facilities
hotele	1108762	1577488	1626735	1564383	hotels
motele	51711	73406	70875	62669	motels
pensjonaty	16542	29468	40765	41130	boarding houses
inne obiekty hotelowe	218398	249592	259891	252688	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1096875 ^b	1130757 ^b	1062342	1033581	Other facilities
domy wycieczkowe	18276	7531	8777	7307	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	94170	118874	120848	101597	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	71792	105680	107729	95760	of which school youth hostels
kempingi	48411	44806	43440	65342	camping sites
poła biwakowe	24351	14310	12691	14946	tent camp sites
ośrodki wczasowe	214399	181674	142847	138784	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo- czynkowe	422124	378834	326480	292191	training-recreational centres
domy pracy twórczej	26357	22234	18993	21512	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	99111	109489	82746	86311	complexes of tourist cottages ^c
hostele	.	35945	38690	54708	hostels
pokoje gościnne	.	.	12109	10787	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	36179	34348	agrotourism lodgings
inne obiekty	149676	217060	218542	205748	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (194). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>					
		*****	****	***	**	*	w trakcie kategory- zacji <i>in the process of the categori- sation</i>
O G Ó Ł E M^a 2005	125	—	6	49	46	20	4
T O T A L^a 2010	209	2	17	88	69	29	4
2011	217	2	18	92	73	27	5
2012	216	2	18	95	71	25	5
Pokoje ^a 2005	5728	—	430	3189	1593	428	88
<i>Rooms^a</i> 2010	8334	202	1398	3921	2151	564	98
2011	8537	202	1438	3969	2250	519	159
2012	8222	202	1465	3838	2159	438	120
Miejsca noclegowe ^a 2005	10668	—	800	5788	3072	834	174
<i>Bed places^a</i> 2010	15852	308	2493	7389	4254	1206	202
2011	16413	308	2632	7525	4495	1130	323
2012	16039	308	2710	7529	4337	915	240
Korzystający z noclegów 2005	689238	—	51032	374635	209949	44567	9055
<i>Tourists accommodated</i> 2010	977376	186691		453590	278256	55165	3674
2011	1012455	192583		487102	272980	52040	7750
2012	961119	194169		480520	240603	41454	4373
w tym turyści zagraniczni. 2005	232685	—	28027	157047	42998	3880	733
<i>of which foreign tourists</i> 2010	220586	82354		98127	36466	3489	150
2011	211230	79052		95517	33742	2610	309
2012	210270	78262		93653	35984	1654	717
Stopień wykorzystania w %:							
<i>Occupancy rate in %:</i>							
miejsc noclegowych 2005	28,7	—	29,4	28,1	29,1	31,6	23,0
<i>bed places</i> 2010	27,5	#	29,1	25,7	29,4	30,8	8,5
2011	27,7	#	31,0	27,3	26,2	29,6	10,2
2012	26,6	#	30,4	26,6	23,9	28,6	8,4
pokoï 2005	37,1	—	46,3	37,9	35,8	27,5	31,4
<i>rooms</i> 2010	36,0	#	39,4	35,0	36,1	36,3	10,4
2011	37,5	#	41,5	37,5	35,7	36,4	13,0
2012	36,6	#	41,9	37,1	32,6	34,4	9,9

^a Stan w dniu 31 VII.^a As of 31 VII.

TABL. 13 (195). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^aOCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS				SPECIFICATION
	2005	2010	2011 ^b	2012 ^b	
	w %		in %		
STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH					
OCCUPANCY RATE OF BED PLACES					
Obiekty hotelowe	27,5	26,3	26,4	25,3	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	28,7	27,5	27,7	26,6	<i>hotels</i>
motele	22,6	28,1	25,5	24,4	<i>motels</i>
pensjonaty	20,0	18,0	20,7	20,5	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	24,4	20,9	21,1	20,0	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty ^c	27,0	25,6	24,9	24,3	<i>Other facilities^c</i>
STOPIEŃ WYKORZYSTANIA POKOI					
OCCUPANCY RATE OF ROOMS					
Obiekty hotelowe	34,9	34,5	35,6	34,6	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	37,1	36,0	37,5	36,6	<i>hotels</i>
motele	30,6	34,4	31,1	30,9	<i>motels</i>
pensjonaty	25,2	27,4	28,3	29,2	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	23,7	25,9	26,2	24,6	<i>other hotel facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a See general notes, item 4 on page 267. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 14 (196). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005^a	164	98	139	TOTAL
	2010 ^a	180	92	92	
	2011 ^b	160	90	77	
	2012^b	171	84	69	
Obiekty hotelowe	276	137	18	31	Hotels and similar facilities
hotele	198	103	11	11	hotels
motele	18	6	—	8	motels
pensjonaty	17	9	2	4	boarding houses
inne obiekty hotelowe	43	19	5	8	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	30	34	66	38	Other facilities
domy wycieczkowe	—	1	—	1	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	—	1	4	1	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	—	—	4	1	of which school youth hostels
kempingi	1	—	—	1	camping sites
pola biwakowe	2	1	3	7	tent camp sites
ośrodki wczasowe	2	5	12	11	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo- czynkowe	11	16	24	8	training-recreational centres
domy pracy twórczej	3	3	2	—	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ..	3	3	4	5	complexes of tourist cottages
hostele	—	—	1	1	hostels
pokoje gościnne	2	1	1	2	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	—	—	1	—	agrotourism lodgings
inne obiekty	6	3	14	1	miscellaneous facilities

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 15 (197). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	267092 ^b	253245 ^b	242711	269669	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	249983	236645	226284	230116	Hotels and similar facilities
hotele	232685	220586	211230	210270	hotels
motele	4136	2147	2021	2846	motels
pensjonaty	803	1495	1999	2395	boarding houses
inne obiekty hotelowe	12359	12417	11034	14605	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	17109 ^b	16600 ^b	16427	39553	Other facilities
domy wycieczkowe	217	194	373	466	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	2313	2328	2307	2058	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1525	1802	1618	1619	of which school youth hostels
kempingi	5052	3643	4575	25111	camping sites
pola biwakowe	53	18	84	63	tent camp sites
ośrodki wczasowe	127	149	94	113	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3735	3059	2737	2509	training-recreational centres
domy pracy twórczej	501	780	765	969	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	2187	1033	647	899	complexes of tourist cottages ^c
hostele	.	4355	3790	6149	hostels
pokoje gościnne	.	.	15	160	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	353	304	agrotourism lodgings
inne obiekty	2924	1041	687	752	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	476123 ^b	478999 ^b	486458	516434	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	425847	426769	441293	448096	Hotels and similar facilities
hotele	399115	396303	412967	412677	hotels
motele	6839	3750	2812	3597	motels
pensjonaty	1617	2789	3601	4096	boarding houses
inne obiekty hotelowe	18276	23927	21913	27726	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	50276 ^b	52230 ^b	45165	68338	Other facilities
domy wycieczkowe	437	208	373	559	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	4921	7307	7935	6218	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3471	4936	5488	5109	of which school youth hostels
kempingi	10212	7961	8290	28744	camping sites
pola biwakowe	96	20	204	184	tent camp sites
ośrodki wczasowe	804	1080	569	558	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	14301	9948	9804	8781	training-recreational centres
domy pracy twórczej	942	3665	4240	5454	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	8523	7971	1939	2865	complexes of tourist cottages ^c
hostele	.	11034	7988	11594	hostels
pokoje gościnne	.	.	56	232	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	1353	877	agrotourism lodgings
inne obiekty	10040	3036	2414	2272	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

Sport

Sport

TABL. 16 (198). ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ ^a				
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS ^a				
Jednostki organizacyjne	1449	1450	802	Organizational entities
Członkowie	79675	77027	49759	Members
Ćwiczący ^b	96344	105630	77014	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE ^c				
SPORTS CLUBS ^c				
Jednostki organizacyjne	445	644	686	Organizational entities
Członkowie	40522	44537	44995	Members
Ćwiczący	37421	44209	46208	Persons practising sports
mężczyźni	31457	37266	38842	males
kobiety	5964	6943	7366	females
w tym juniorzy ^d	22341	26135	27116	of which juniors ^d
Sekcje sportowe	827	989	1083	Sports sections
Trenerzy	570	801	852	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	24	60	74	M class (champion)
klasy I	94	142	164	I class
klasy II	452	599	614	II class
Instruktorzy sportowi	976	1428	1462	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	505	615	565	Other persons conducting sports activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 267. ^b Dane szacunkowe. ^c Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^d Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

^a See general notes, item 2 on page 267. ^b Estimated data. ^c Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^d Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 17 (199). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sektje <i>Sec- tions</i>	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruk- torzy sportowi <i>Sports instru- ctors</i>	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>				
			kobiety <i>females</i>	juniorzy ^c <i>juniors^c</i>			
Akrobatyka ^d	4	155	94	100	5	2	Acrobatics ^d
Badminton	5	116	34	68	—	4	Badminton
Biegi na orientację	3	160	71	122	5	8	Orientation cross
Boks	15	420	48	253	6	18	Boxing

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych. ^d Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c Data include: youths, juniors and younger juniors. ^d A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 17 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje <i>Sec- tions</i>	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruk- torzy sportowi <i>Sports instru- ctors</i>	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>				
			kobiety <i>females</i>	juniorzy ^c <i>juniors^c</i>			
Brydż sportowy	5	342	42	12	3	22	Bridge
Gimnastyka artystyczna . .	1	12	12	12	1	2	Rhythmic gymnastics
Gimnastyka sportowa . . .	2	47	7	16	—	—	Artistic gymnastics
Hokej na lodzie	5	156	1	26	2	2	Ice hockey
Hokej na trawie	8	366	65	211	10	11	Field hockey
Jeździectwo ^d	44	467	282	146	7	48	Equestrian sport ^d
Judo	10	642	220	577	8	13	Judo
Kajakarstwo klasyczne . .	10	303	89	208	16	10	Classic canoeing
Karate ^d	32	1669	427	1449	16	49	Karate ^d
Karate tradycyjne ^d	10	443	97	371	5	12	Traditional karate ^d
Kolarstwo szosowe	12	254	22	143	8	14	Road cycling
Koszykówka	32	1537	594	1093	48	28	Basketball
Kręglarstwo	10	343	113	154	4	19	Bowling
Lekkoatletyka	34	1158	492	741	45	42	Athletics
Łucznictwo	4	90	40	59	3	1	Archery
Narciarstwo alpejskie . . .	5	126	58	86	2	12	Alpine skiing
Piłka nożna	368	20954	607	13409	368	463	Football
Piłka nożna halowa (futsal)	25	772	66	166	10	11	Indoor football
Piłka ręczna	15	1221	178	953	34	20	Handball
Piłka siatkowa	76	2220	794	1226	32	65	Volleyball
Pływanie	16	987	483	804	42	24	Swimming
Podnoszenie ciężarów . . .	4	228	75	200	4	4	Weight lifting
Rugby	4	150	—	94	3	6	Rugby
Sport lotniczy ^d	26	1077	95	192	8	126	Air sport ^d
Sport motorowy ^d	20	515	13	114	4	23	Motorsport ^d
Strzelectwo sportowe ^d . .	32	1807	221	349	15	90	Sport shooting ^d
Szachy	15	498	100	251	1	20	Chess
Szermierka	9	453	183	376	21	17	Fencing
Taekwon-do ITF	2	103	28	79	—	5	Taekwon-do ITF
Taekwon-do WTF	5	215	52	183	8	5	Taekwon-do WTF
Tenis	18	1161	366	580	26	37	Tennis
Tenis stołowy	44	954	229	513	3	32	Table tennis
Wioślarstwo	7	232	103	185	10	8	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	2	118	—	95	3	6	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym . .	3	87	22	56	6	5	Free style wrestling
Żeglarstwo ^d	18	588	156	307	14	35	Sailing ^d

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych. ^d Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c Data include: youths, juniors and younger juniors. ^d A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (200). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym dostosowane do osób nie- pełnosprawnych <i>Of which adapted for the disabled</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Stadiony	209	76	<i>Stadiums</i>
w tym piłkarskie	129	36	<i>of which football</i>
Boiska do gier wielkich	613	152	<i>Fields for big games</i>
w tym piłkarskie	604	146	<i>of which football</i>
Boiska do gier małych	178	44	<i>Fields for small games</i>
koszykówki	60	22	<i>basketball</i>
piłki ręcznej	21	4	<i>handball</i>
piłki siatkowej	97	18	<i>volleyball</i>
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe . .	320	120	<i>Universal and multipurpose sports fields</i>
Korty tenisowe	202	72	<i>Tennis courts</i>
Hale sportowe	91	71	<i>Sports halls</i>
Sale gimnastyczne ^b	112	39	<i>Gyms^b</i>
Pływalnie	61	38	<i>Swimming pools</i>
Tory sportowe	29	8	<i>Sports tracks</i>
Lodowiska sztuczne	11	7	<i>Artificial skating rinks</i>
Ścieżki rowerowe w km	1375,0	338,3	<i>Bicycle paths – length in km</i>

a Bez obiektów przyszkolnych. *b* Łącznie z salami pomocniczymi.

a Excluding schools facilities. *b* Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII
NAUKA I TECHNIKA.
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
  - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
  - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388 z późn. zm.),
  - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe) określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;

CHAPTER XIII
SCIENCE AND TECHNOLOGY.
INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out research and development:
  - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws of 2010 No. 96, item 619),
  - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws of 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units, dated 25 VII 1985 (uniform text Journal of Laws of 2001 No. 33, item 388 with later amendments),
  - c) other units classified into NACE Rev. 2, the division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units** – scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development activity and experimental development; until 2009 defined as science support units;

3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;

4) **szkoły wyższe**;

5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

3. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują:

- **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania,
- **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),

3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2, the division 72 “Scientific research and development”) include mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main economic activity; until 2009 defined as development units;

4) **higher education institutions**;

5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main economic activity, not included in items 1)–4), e.g. hospitals, national parks, botanic garden, state agencies and institutions.

2. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

3. Expenditures on research and development activity include:

- **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by own research facilities, regardless of their sources of financing,
- **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Capital expenditures on fixed assets connected with R&D comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project; until 2002, expenditures on such equipment were included in the current expenditures on R&D.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,

- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwale niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

9. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. Innovation activities are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

6. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

9. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

10. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

10. A utility model eligible for protection – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2012 r. w kraju badaniem objęto 17,0 tys. przedsiębiorstw (tj. 18% ich ogólnej liczby).

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment). In 2012 in country the survey covered 17,0 thous. enterprises (i.e. 18% of total enterprises).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane online. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

4. **An e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (201). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

Stan w dniu 31 XII

UNITS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	86	168	203	268	T O T A L
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	20	45	34	42	Scientific and research-development units
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6	6	6	6	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	13	8	8	8	Research institutes
Inne	1	31	20	28	Others
Pomocnicze jednostki naukowe	5	—	1	3	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	52	91	136	192	Economic entities
Szkoły wyższe	9	14	17	18	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	—	18	15	13	Other units

B. ZATRUDNIENI^a

EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION	
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff		
O G Ó Ł E M	5486,4	6505,9	7097,3	6887,6	4758,3	1256,3	873,0	T O T A L
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1262,1	1783,2	1964,3	1893,0	1246,2	435,8	211,0	Scientific and research-development units
w tym:								of which:
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	495,9	#	#	723,1	598,4	#	#	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	763,2	734,1	722,7	993,1	568,9	323,1	101,1	Research institutes
Podmioty gospodarcze	613,6	811,0	1042,5	1263,9	576,8	367,2	319,9	Economic entities
								Higher education institutions
Szkoły wyższe	3600,7	3897,4	#	3651,4	2874,5	447,8	329,1	

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (202). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				pozosta- łym others
			wyższym higher			z tytułem zawodo- wym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bache- lor's degree and equi- valent)	
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of			
				doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)		
O G Ó Ł E M	2005	11730	924	1025	3512	3861	2408
T O T A L	2010	13464	1023	1272	4250	4593	2326
	2011	13723	1044	1307	4269	4794	2309
	2012	13234	1017	1339	4049	4491	2338
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	1593	101	71	294	713	414
	2010	2170	#	#	344	1101	526
Scientific and research- -development units	2011	2324	105	102	356	1178	583
	2012	2313	106	106	398	1207	496
w tym: of which:							
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		806	64	62	184	395	101
Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
Instytuty badawcze		1212	#	#	190	666	#
Research institutes							
Podmioty gospodarcze	2005	760	#	#	20	433	306
Economic entities	2010	1045	#	—	#	618	401
	2011	1279	3	—	27	822	427
	2012	1764	#	#	41	1125	596
Szkoły wyższe	2005	9347	821	953	3193	2700	1680
Higher education institutions	2010	10205	919	1174	3879	2840	1393
	2011	10034	932	1204	3867	2737	1294
	2012	9061	909	1231	3593	2088	1240

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (203). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)
 GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
					razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządze- nia tech- niczne i narzę- dzia oraz środki transportu of which machi- nery, technical equip- ment as well as transport equip- ment
	w mln zł in mln zł							
OGÓŁEM ..... TOTAL	435,5	777,8	910,1	1360,5	868,6	350,2	491,9	327,5
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe ..... Scientific and research- -development units	206,7	#	355,5	322,6	269,1	163,8	53,5	31,6
w tym: of which:								
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk ..... Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	135,9	143,4	#	131,8	105,5	63,0	26,3	#
Instytuty badawcze ..... Research institutes	70,7	116,4	135,3	151,5	126,6	75,3	24,9	4,8
Podmioty gospodarcze ..... Economic entities	81,4	120,3	192,3	219,8	137,3	76,5	82,6	66,7
Szkoły wyższe ..... Higher education institutions	146,6	338,9	#	811,6	456,0	107,0	355,6	229,1

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (204). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	777,8	910,1	1360,5	T O T A L
Przyrodniczych	255,8	337,0	311,5	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych	234,4	293,4	313,2	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	52,9	58,3	#	Medical and health sciences
Rolniczych	121,6	158,0	100,4	Agricultural sciences
Spółecznych	25,6	35,1	119,7	Social sciences
Humanistycznych	87,5	28,3	#	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.TABL. 5 (205). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2012	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
O G Ó Ł E M	777,8	910,1	1360,5	100,0	100,0	T O T A L
sektor:						sector:
Rządowy	508,1	537,7	865,8	65,3	63,6	Government
Przedsiębiorstw.	148,9	205,1	239,0	19,2	17,6	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	12,0	25,2	#	1,9	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	1,6	8,9	#	0,7	Private non-profit
Zagranica	101,7	153,8	221,6	13,1	16,3	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (206). NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION
			podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied</i> ^b		
		w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	310,1	151,2	60,5	98,5	T O T A L
	2010	517,1	183,2	124,5	209,4	
	2011	559,5	199,2	149,2	211,0	
	2012	868,6	226,2	162,7	479,7	
w tym:						<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		269,1	82,2	66,1	120,8	Scientific and research-development units
w tym:						<i>of which:</i>
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		105,5	61,7	#	#	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze		126,6	16,6	46,5	63,6	Research institutes
Podmioty gospodarcze		137,3	8,6	47,0	81,7	Economic entities
Szkoły wyższe		456,0	132,0	#	#	Higher education institutions

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.^a Internal, excluding depreciation of fixed assets. ^b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (207). STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % degree of consumption in %				
O G Ó Ł E M	78,5	77,7	71,9	60,2	T O T A L
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	89,0	#	72,3	76,4	Scientific and research- -development units
w tym:					of which:
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	90,4	82,4	70,4	70,3	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	87,9	83,7	75,1	83,8	Research institutes
Podmioty gospodarcze	65,1	70,8	73,2	38,1	Economic entities
Szkoły wyższe	76,5	76,7	71,7	57,8	Higher education institutions

TABL. 8 (208). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2012 R.**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2010–2012 <i>Products – in % – introduced into the market during 2010–2012</i>			
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsiębiorstwa <i>only to the enterprise</i>	
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	13,8	5,6	8,2	5,6
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	0,2	0,0	0,1	0,0
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	15,4	6,2	9,2	6,2
W tym przetwórstwo przemysłowe . . . . . Of which manufacturing	15,9	6,4	9,4	6,4
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych . . . . . <i>Manufacture of food products</i>	1,2	0,4	0,7	0,0
Produkcja napojów . . . . . <i>Manufacture of beverages</i>	9,6	0,6	9,0	0,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	5,0	1,9	3,1	1,2
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ . . . . . <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	1,4	0,7	0,7	0,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych . . . . . <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	2,0	0,7	1,3	0,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych . . . . . <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	23,5	19,1	4,4	3,5
Produkcja metali . . . . . <i>Manufacture of basic metals</i>	8,9	8,9	0,0	0,0
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . . . . . <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	3,6	1,8	1,8	1,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ . . . . . <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c</i>	28,4	17,1	11,3	23,2
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ . . . . . <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	53,9	22,7	31,1	18,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2010–2012.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2010–2012.

TABL. 9 (209). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010–2012**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010–2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010–2012 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010–2012</i>			
	ogółem <i>total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM ..... TOTAL	31,2	21,4	11,7	24,0
sektor publiczny	27,6	11,8	3,9	21,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	31,4	22,1	12,3	24,2
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe ..... Of which manufacturing	31,6	22,7	12,5	23,9
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	20,7	14,0	8,3	17,1
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	53,8	53,8	30,8	46,2
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	52,2	39,1	17,4	39,1
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	90,9	90,9	45,5	54,5
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	34,0	23,0	11,0	22,0
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	31,0	27,6	20,7	20,7
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	32,9	19,6	11,9	22,4
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	33,3	33,3	16,7	16,7
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	48,4	41,9	19,4	41,9
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	53,4	51,7	24,1	36,2
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	46,2	41,0	10,3	33,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (210). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym nakłady <i>Of which expenditures</i>					
			na działalność badawczą i rozwo- jową ^b <i>on research and develop- ment activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		inwesty- cyjne na maszyny i urządze- nia techn- iczne i narzę- dzia oraz środki trans- portu ^c <i>capital on the acquisi- tion of machine- ry and technical equip- ment, tools and transport equip- ment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działal- nością innowa- cyjną <i>on staff training conne- cted with innova- tion activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych pro- duktów <i>on the marke- ting for new or signifi- cantly improved products</i>
				wiedzy ze źródeł zewnę- trnych (gotowej techno- logii w postaci doku- mentacji i praw) <i>of know- ledge from external sources (complete technolo- gy in the form of documen- tation and rights)</i>	oprogra- mowania <i>of the software</i>			
O G Ó Ł E M.....	2005	1455937	138001	46134	34047	944311	3262	47675
T O T A L	2010	1383843	172752	16404	47544	875558	4152	62387
	2011	1848108	306041	#	53708	1032525	#	78379
	2012	1772728	220115	47760	27507	1127824	3469	83607
w tym: <i>of which:</i>								
Przetwórstwo przemysłowe.....		1586520	220115	47015	13923	971199	3054	#
Manufacturing								
w tym: <i>of which:</i>								
Produkcja artykułów spożywczych		114458	2139	—	1164	86995	#	7123
<i>Manufacture of food products</i>								
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		38222	#	—	156	30012	#	—
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>								
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		27157	#	—	#	26675	—	—
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		30911	16049	—	—	#	#	#
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>								
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>		26280	2331	262	#	7610	191	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		105560	29779	#	2043	58607	601	1587
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>								

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49.

^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (210). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE^a (dok.)***EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady <i>Of which expenditures</i>					
		na działalność badawczą i rozwo- jową ^b <i>on research and develop- ment activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		inwesty- cyjne na maszyny i urządze- nia techn- iczne i narzę- dzia oraz środki trans- portu ^c <i>capital on the acqui- sition of machine- ry and technical equip- ment, tools and transport equip- ment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działal- nością innowa- cyjną <i>on staff training conne- cted with innova- tion activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych pro- duktów <i>on the marke- ting for new or signifi- cantly improved products</i>
			wiedzy ze źródeł zewnę- trnych (gotowej techno- logii w postaci doku- mentacji i praw) <i>of know- ledge from external sources (complete technolo- gy in the form of documen- tation and rights)</i>	oprogra- mowania <i>of the software</i>			
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych . . <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	68598	1575	—	#	#	39	147
Produkcja metali . . . . . <i>Manufacture of basic metals</i>	22373	1457	#	—	11659	#	—
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . . . . . <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	37571	7919	#	2377	#	78	163
Produkcja urządzeń elektrycznych . . . . <i>Manufacture of electrical equipment</i>	194064	7135	—	358	#	232	88
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ . . . . . <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	116813	36541	#	597	46649	470	472
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ . . . . . <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	196768	69059	609	#	#	91	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego . . . . . <i>Manufacture of other transport equipment</i>	29554	7410	—	766	7604	#	#
Produkcja mebli . . . . . <i>Manufacture of furniture</i>	148150	13960	#	2022	56534	84	#

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49.^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (211). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Z tego środki <i>Of which funds</i>			
			własne <i>own</i>	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) <i>received from abroad (not re-payable)</i>	kredyty bankowe <i>bank credits</i>	pozostałe ^b <i>others ^b</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
O G Ó Ł E M	2005	1455937	1001496	12410	343811	76692
T O T A L	2010	1383843	937434	78304	105168	262938
	2011	1848108	1476321	115486	169227	87075
	2012	1772728	1355137	64745	221825	131021
w tym: <i>of which:</i>						
Górnictwo i wydobywanie	#	8796	—	#	—	—
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe	1586520	1240721	56972	#	#	#
Manufacturing						
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych	114458	106157	#	#	—	—
Manufacture of food products						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	38222	35816	#	#	—	—
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru . .	32202	#	—	#	—	—
Manufacture of paper and paper products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	27157	11622	#	10708	#	#
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	30911	19619	1132	#	#	#
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ . .	26280	8527	#	9547	#	#
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	105560	79376	10166	#	#	#
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych	68598	66446	#	#	#	#
Manufacture of other non-metalic mineral products						
Produkcja metali	22373	#	#	13399	—	—
Manufacture of basic metals						

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 11 (211). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki <i>Of which funds</i>			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) <i>received from abroad (not re-payable)</i>	kredyty bankowe <i>bank credits</i>	pozostałe ^b <i>others^b</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . . . . . <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	37571	21180	3760	8956	#
Produkcja urządzeń elektrycznych . . . . . <i>Manufacture of electrical equipment</i>	194064	149410	#	#	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ . . . . . <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	116813	107841	#	2270	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ . . . . . <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	196768	193271	2800	#	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego . . . . . <i>Manufacture of other transport equipment</i>	29554	7150	#	#	#
Produkcja mebli . . . . . <i>Manufacture of furniture</i>	148150	81529	#	#	#

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 12 (212). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wynalazki:					Inventions:
zgłoszone	174	314	410	428	patent applications
udzielone patenty	65	95	129	159	patents granted
Wzory użytkowe:					Utility models:
zgłoszone	59	77	91	100	utility model application
udzielone prawa ochronne	60	35	47	50	rights of protection granted

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (213). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE

Stan w styczniu

ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

As of January

As of January					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,2	97,1	94,1	92,7	Computers ^b
Dostęp do Internetu	85,2	95,0	92,4	92,1	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	36,0	68,4	70,9	79,1	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe . .	.	20,9	22,7	37,9	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	47,9	63,3	64,3	68,2	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2011 i 2012 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2011 and 2012 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (214). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw <i>in percent of total enterprises</i>				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	57,3	90,1	88,4	87,7	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public administration</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,8	11,5	10,7	10,4	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,3	15,5	16,6	19,1	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen ok. 1400 reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of about 1400 representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly price

TABL. 1 (215). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M	102,1	102,8	104,7	104,0	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,6	102,0	105,5	104,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,2	106,2	104,3	104,5	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	94,4	96,5	99,5	98,1	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,3	103,4	105,5	105,4	Dwelling
Zdrowie	102,1	103,0	104,4	103,3	Health
Transport	106,6	107,3	110,1	108,4	Transport
Rekreacja i kultura	100,3	101,4	100,8	101,2	Recreation and culture
Edukacja	103,0	104,8	104,3	103,1	Education

TABL. 2 (216). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,86	4,16	3,88	4,07	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg . .	1,30	1,98	2,23	2,28	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,03	3,62	3,62	3,84	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,50	1,92	2,19	2,19	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	17,92	22,16	24,92	28,35	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,75	12,96	13,85	15,12	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg . . .	5,58	6,11	7,14	7,51	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,91	21,35	21,83	22,93	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,83	13,41	14,38	15,36	Smoked sausage – per kg
Filety z morskiczka mrożone – za 1 kg	13,16	17,08	18,65	21,10	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	11,18	13,17	14,17	14,97	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,28	9,00	9,44	11,78	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o za- wartości tłuszczu 3–3,5%, ste- rylizowane – za 1 l	2,40	2,69	2,58	2,70	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 ml	1,32	1,56	1,66	1,75	Sour cream, fat content 18% – per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,23	11,42	11,23	11,76	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,58	17,36	18,23	19,59	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,35	0,44	0,43	0,56	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,05	4,08	4,23	4,08	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,72	5,59	6,34	6,57	Rape-oil, domestic production – per l

TABL. 2 (216). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Pomarańcze – za 1 kg	4,91	5,52	4,90	4,62	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,09	2,56	3,42	2,85	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,16	1,65	1,67	1,26	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,53	1,91	2,01	1,99	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,72	1,21	1,24	0,70	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg . .	3,11	2,78	4,05	4,01	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g	4,57	5,97	6,72	7,28	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,22	3,28	3,45	3,73	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,51	19,54	19,84	20,33	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,27	9,16	10,24	11,31	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl.	432,50	436,21	432,76	425,55	Men's suit, polyester staple fibres and wool - per set
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	144,15	156,28	166,60	173,35	Men's low leather shoes with non- -leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	141,92	150,43	157,69	160,83	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzielowanie obuwia męskiego – za 1 parę	25,32	35,92	35,89	36,15	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,31	2,91	3,06	3,21	Cold water by municipal water- -system – per m ³
Energia elektryczna dla gospo- darstw domowych (taryfa cało- dobowa) ^b – za 1 kWh	0,44	0,58	0,62	0,66	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domo- wych ^c – za 1 m ³	1,47	2,43	2,58	2,83	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	482,70	743,06	790,06	824,62	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	13,58	16,68	17,65	18,53	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u . . .	2,98	3,63	4,30	4,41	Heating of dwellings – per m ² of useful floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1482 ^d	1213	1097	1059	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domo- wego, na 5 kg suchej bielizny . .	1311	1145	1136	1096	Automatic washing machine, dry- -linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	284,14	355,86	331,32	338,46	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	151,72	171,01	170,50	171,84	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,38	4,47	4,44	4,59	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,03	4,54	5,14	5,72	Unleaded 95 octane motor petrol – per l

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b, ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b – 100 kWh energii elektrycznej, ^c – 18,25 m³ gazu. ^d Pojemność ok. 320 l.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b, ^c Including standing and variable charges with the monthly use: ^b – of 100 kWh of electricity, ^c – of 18,25 m³ of gas. ^d Capacity about 320 l.

TABL. 2 (216). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,97	2,40	2,49	2,80	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówka osobowa, taryfa dzienna – za 5 km	12,10	14,23	14,50	15,39	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,27	14,16	14,72	15,96	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	49,18	61,09	63,20	66,40	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63356	76803	112113	147226	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9549	11662	12234	13006	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,26	30,69	39,28	43,38	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	14,97	17,25	19,13	20,55	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	20,30	26,55	27,42	28,46	Cow's clinical examination

TABL. 3 (217). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	38,01	59,94	82,33	90,96	<i>wheat</i>
żyta	28,39	43,25	72,35	75,54	<i>rye</i>
jęczmienia	38,86	49,04	72,47	80,78	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych . . .	30,25	37,04	70,38	68,98	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	32,04	46,28	72,59	82,62	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	19,96	34,73	37,00	33,08	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	45,05	64,01	64,00	48,68	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,11	11,48	14,16	12,93	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	80,69	127,86	188,03	199,80	<i>Industrial rape and turnip rape – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	140,37	516,91	647,94	634,86	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Chmiel surowy – za 1 dt	902,99	1109,94	1020,41	1003,39	<i>Raw hop – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,03	4,78	6,03	6,53	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	7,11	6,08	6,85	7,62	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,82	3,85	4,53	5,40	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,94	1,05	1,19	1,19	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,16	0,19	0,18	0,31	<i>Consumer hen's eggs – per piece</i>

TABL. 4 (218). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
 AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	47,04	64,11	98,22	107,29	wheat
żyta	35,79	47,47	80,76	91,75	rye
jęczmienia	44,23	57,24	89,13	100,02	barley
owsa	40,52	51,17	84,67	93,88	oats
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	54,87	94,78	118,11	57,66	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Siano łąkowe	.	45,07	42,44	45,41	Hay meadow
Słoma zbóż ozimych	.	48,34	46,17	47,91	Straw of winter cereals
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					Livestock – per head:
krowa dojna	1977,04	.	.	.	dairy cow
jałówka 1-rocza	1094,74	1203,09	.	.	one-year heifer
prosię na chów	137,43	125,11	112,91	164,71	piglet for breeding
koń roboczy	3233,25	3666,67	4457,57	4672,22	farm horse
żrebię 1-rocza	1905,00	.	2666,67	2666,67	one-year colt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
cielęta	.	9,83	9,83	.	calves
trzoda chlewna	3,94	.	.	.	pigs
Jaja kurze – za 1 szt	0,34	0,47	0,49	0,60	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywa i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, prezentowane dane za 2012 r. o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A natural person's agricultural holding is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the number of agricultural holdings and the area of agricultural land does not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika* i podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2012 r.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211 z późn. zm.) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych w 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:
1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

The data for the years 2010 and 2011 was changed in comparison with the ones published in the previous edition of the Yearbook and was provided in conditions comparable with the data for 2012.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211 with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2010 r. – z lat 2009 i 2010.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year, e.g. for 2010 – the prices from 2009 and 2010, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2011/12 oznacza okres od 1 VII 2011 r. do 30 VI 2012 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemio-
plodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

8. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. **Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2011/12 farming year covers the period from 1 VII 2011 to 30 VI 2012).

11. **Intensity ratios** were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and live-stock as of June, unless otherwise indicated.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data for 2010 in terms of land use, sown area, live-stock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

14. Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczysto przez:
  - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
  - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
  - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),
- b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

- a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
  - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as “State Forests”) supervised by the Minister of the Environment,
  - nature protection units (national parks),
  - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 – the Agricultural Property Agency of the State Treasury),
- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land **connected with silviculture** includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) *artificial renewals* are tree crops established through planting or sowing;
- 2) *natural renewals* are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (219). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

A. OGÓŁEM

TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	57,1	59,4	59,0	51,6	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	60,4	61,7	60,9	52,6	of which private farms
ziemniaków	3,1	2,7	2,8	2,7	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	3,6	3,0	3,1	3,1	of which private farms
roślin przemysłowych	11,0	12,5	11,9	9,5	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	8,4	9,6	9,4	7,8	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per ha in dt:
zbóż podstawowych	34,5	38,2	33,6	36,3	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	33,1	36,6	32,8	34,7	of which private farms
ziemniaków	198,0	231,0	253,0	273,0	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	197,0	240,0	248,0	268,0	of which private farms
rzepaku i rzepiku	28,9	24,4	20,2	23,6	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	27,4	22,3	19,8	22,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc}	1392983	1421427	1343019	1283740	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc}
w tym gospodarstwa indywidulne	1133659	1142991	1086667	1026218	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	37,2	36,1	34,7	32,6	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidulne	36,4	35,0	33,7	31,4	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlew- nej (stan w końcu lipca) ^b w %	8,4	8,0	7,9	7,8	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidulne	9,2	8,9	8,9	9,2	of which private farms
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l	4867	4767	4948	5767	Production of cows' milk per cow in l
w tym gospodarstwa indywidulne	4503	4379	4545	5448	of which private farms

^a Przeciętne roczne. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 317; trzoda chlewna – stan w końcu lipca.

^a Annual averages. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 317; pigs – as of the end of July.

TABL. 1 (219). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)
B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE^d
IN TERMS OF AGRICULTURAL LAND^d

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	185,7	162,7	125,7	125,0	123,2	<i>Agricultural holdings (as of June)^b in thous.</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	185,0	162,0	125,1	124,4	122,7	<i>of which private farms</i>
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha ...	1713,0	1789,9	1773,5	1781,0	1800,1	<i>Agricultural land area (as of June)^b in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	1440,7	1496,6	1482,7	1518,9	1546,1	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	75,0	79,4	80,1	75,4	71,3	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)^{bc} per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	76,2	76,4	77,1	71,5	66,4	<i>of which private farms</i>
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^e na 1 ha użytków rolnych w kg	460,6	479,9	484,4	455,9	450,6	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^e per ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l ..... w tym gospodarstwa indywidualne.....	752 692	799 753	807 760	828 764	903 845	<i>Production of cows' milk per ha of agricultural land in l of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt. .... w tym gospodarstwa indywidualne.....	8,3 9,6	8,5 9,9	8,6 10,0	. .	. .	<i>Agricultural tractors (as of June)^b per 100 ha of agricultural land in units of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bf} na 1 ha użytków rolnych w kg ..... w tym gospodarstwa indywidualne.....	114,6 97,0	149,5 143,1	150,9 144,5	172,9 170,3	161,9 156,9	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed in terms of pure ingredient^{bf} per ha of agricultural land in kg of which private farms</i>

^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 317; trzoda chlewna – stan w końcu lipca. ^d Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2011 i 2012 (wariant B); patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302. ^e Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej. ^f Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12.

^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 317; pigs – as of the end of July. ^d Data in 2010 given in two approaches, i.e. according to 2005 (variant A) and according to 2011 and 2012 (variant B); see general notes, item 3 on page 301–302. ^e Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^f Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12 farming years.

TABL. 2 (220). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
	w ha	in ha	
O G Ó Ł E M . . . . . 2010 ^a	1773477	1482708	T O T A L
2011	1780956	1518939	
2012	1800084	1546147	
W dobrej kulturze rolnej	1779018	1535524	In good agricultural condition
Pod zasiewami	1475083	1259005	Sown area
Grunty ugorowane	24991	22671	Fallow land
Uprawy trwałe	24224	23067	Permanent crops
w tym sady	22199	21229	of which orchards
Ogrody przydomowe	3694	3443	Kitchen gardens
Łąki trwałe	227481	208324	Permanent meadows
Pastwiska trwałe	23545	19013	Permanent pastures
Pozostałe	21066	10624	Others

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (221). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**^a
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospo- darstwa w ha <i>Average total farm area in ha</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach <i>with agricultural land area of – in percent</i>									
		do 1,00 ha <i>up to</i>	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej <i>and more</i>	ogółem <i>total</i>	w tym użytki rolne <i>of which agricul- tural land</i>

O G Ó Ł E M

T O T A L

2010 ^b	125,7	2,4	14,4	22,6	24,0	15,4	7,8	10,6	2,8	15,65	14,10
2012	123,2	1,2	12,8	17,0	33,2	11,8	9,0	12,1	2,9	16,02	14,60

w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE

of which PRIVATE FARMS

2010 ^b	125,1	2,4	14,5	22,6	24,1	15,4	7,8	10,7	2,5	12,98	11,85
2012	122,7	1,2	12,8	17,1	33,3	11,8	9,0	12,2	2,6	13,81	12,60

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 301–302. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on page 301–302. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (222). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**

INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^a)									
WYSZCZEGÓL- NIENIE	2005	2009	2010	2011	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100 <i>previous year = 100</i>								
Produkcja globalna . . .	110,9	107,0	106,5	91,4	105,9	101,6	105,5	99,8	Gross output
roślinna	110,2	122,8	97,6	89,3	111,3	114,8	97,6	94,6	crop
zwierzęca	111,4	97,1	112,5	92,9	102,0	92,2	111,2	103,7	animal
Produkcja końcowa . . .	111,1	106,6	93,2	91,9	105,9	101,8	84,8	103,1	Final output
roślinna	109,0	135,7	60,5	89,6	114,6	131,9	48,1	100,8	crop
zwierzęca	112,1	97,1	113,4	92,8	102,4	91,6	111,9	103,9	animal
Produkcja towarowa . .	115,7	102,7	108,8	95,2	111,1	94,1	103,9	108,5	Market output
roślinna	143,2	124,3	99,8	90,0	150,8	116,9	85,8	105,3	crop
zwierzęca	105,6	95,7	112,2	97,3	98,0	86,6	111,3	109,7	animal

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 25.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1 on page 25.

TABL. 5 (223). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**

STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^a)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	42,9	44,3	36,3	39,8	Crop output
Zboża	21,5	19,7	11,9	14,6	Cereals
w tym zboża podstawowe	17,9	16,2	9,7	11,5	of which basic cereals
w tym: pszenica	10,5	4,9	3,4	4,2	of which: wheat
żyto	1,7	2,6	1,4	1,5	rye
jęczmień	2,3	3,2	1,8	2,1	barley
Ziemniaki	2,4	1,8	2,2	3,1	Potatoes
Przemysłowe	5,6	6,6	4,7	5,2	Industrial
w tym buraki cukrowe	3,8	2,0	1,8	2,4	of which sugar beets
Warzywa	3,5	4,8	5,1	5,6	Vegetables
Owoce	1,3	1,2	1,0	0,6	Fruit
Siano łakowe	1,4	1,7	1,5	1,8	Meadow hay
Pozostałe	7,2	8,5	9,9	8,9	Others

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 25.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point. 1 on page 25.

TABL. 5 (223). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)

STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.)					
GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	57,1	55,7	63,7	60,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	35,6	31,6	37,0	34,4	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,4	4,3	4,7	6,3	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,1	calves
trzoda chlewna	24,5	18,7	21,6	18,5	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,4	8,4	10,5	9,4	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	2,4	-0,1	1,2	-0,8	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	10,4	12,8	10,3	13,3	Cows' milk
Jaja kurze	6,9	9,7	12,6	11,4	Hen eggs
Obornik	1,3	1,4	1,2	1,5	Manure
Pozostałe	0,5	0,3	1,4	0,4	Others
PRODUKCJA TOWAROWA					
MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	33,1	29,6	25,3	27,1	Crop output
Zboża	15,0	8,0	6,5	8,2	Cereals
w tym zboża podstawowe	14,1	7,1	5,5	6,5	of which basic cereals
w tym: pszenica	12,1	3,8	3,2	4,3	of which: wheat
żyto	0,7	1,2	0,8	0,7	rye
jęczmień	0,6	0,9	0,6	0,7	barley
Ziemniaki	1,2	1,3	1,2	1,9	Potatoes
Przemysłowe	7,5	9,1	4,9	5,9	Industrial
w tym buraki cukrowe	5,2	2,8	2,3	3,0	of which sugar beets
Warzywa	3,5	5,1	5,3	5,7	Vegetables
Owoce	1,3	1,3	2,0	0,7	Fruit
Pozostałe	4,6	4,8	5,4	4,7	Others
Produkcja zwierzęca	66,9	70,4	74,7	72,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	45,4	42,4	46,0	43,5	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,7	5,9	6,2	7,7	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,1	calves
trzoda chlewna	30,4	24,6	26,4	23,7	pigs
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	10,0	11,6	13,1	11,9	poultry
Mleko krowie	13,0	16,3	12,6	16,0	Cows' milk
Jaja kurze	8,0	11,3	14,5	13,0	Hen eggs
Pozostałe	0,5	0,4	1,6	0,4	Others

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (224). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu

*SOWN AREA^a**As of June*

ZIEMIOPLODY	2005	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
w hektarach in hectares						
OGÓŁEM.....	1458749	1465855	1469563	1475083	1259005	TOTAL
Zboża.....	1108075	1076355	1083195	1080468	941407	Cereals
zboża podstawowe	845922	870811	867398	761023	662476	basic cereals
pszenica	193665	208034	211675	156093	123332	wheat
żyto	226159	190835	187913	195016	183183	rye
jęczmień	157118	170214	173915	234636	200776	barley
owies	39576	48988	45109	50214	45788	oats
pszenżyto	229404	252741	248785	125064	109397	triticale
mieszanki zbożowe	208098	142763	156352	177132	174239	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	2309	4748	3265	7184	6782	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	51746	58035	56179	135129	97910	maize for grain
Strączkowe	12267	15351	15344	46012	42915	Pulses
konsumpcyjne	2249	2241	1906	2010	1367	consumer
pastewne ^b	10018	13110	13438	44002	41548	feed ^b
Ziemniaki	58945	40203	41204	40485	38687	Potatoes
Przemysłowe	130272	183922	174244	139396	98809	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	52906	42825	42467	46823	35749	sugar beets
oleiste	73636	141236	129296	90381	60999	oil-bearing
w tym rzepak i rzepik ..	72013	138189	127502	86504	58546	of which rape and turnip rape
Pastewne	108742	117705	123632	133837	105475	Feed
w tym: okopowe	3989	1886	2136	1468	1373	of which: root plants
kukurydza na paszę	67900	79365	83598	94837	74665	maize for feed
Pozostałe uprawy ^c	40448	32319	31944	34885	31712	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (225). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPLÓDY	2006–2010 ^a	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	3832633	4111274	3776771	4431072	3613823	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe . .	3034469	3328621	2915478	2763368	2296520	basic cereals
pszenica	835074	952488	870044	634597	467076	wheat
żyto	551357	599343	457186	577549	529399	rye
jęczmień	592005	633587	566282	905643	745412	barley
owies	100825	133247	106806	158378	140111	oats
pszenżyto	955206	1009955	915160	487201	414522	triticale
mieszanek zbożowe	529390	451536	449478	618512	607479	cereal mixed
Ziemniaki	932442	934391	1043753	1105856	1037854	Potatoes
Buraki cukrowe	2181461	2100197	2579420	2843965	2176088	Sugar beets
Rzepak i rzepik	329568	337144	257535	203840	131546	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1137209	1201045	1207904	1322802	1248943	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per ha in dt						
Zboża	34,2	38,2	34,9	41,0	38,4	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe . .	34,5	38,2	33,6	36,3	34,7	basic cereals
pszenica	42,1	45,8	41,1	40,7	37,9	wheat
żyto	26,0	31,4	24,3	29,6	28,9	rye
jęczmień	33,8	37,2	32,6	38,6	37,1	barley
owies	24,5	27,2	23,7	31,5	30,6	oats
pszenżyto	37,7	40,0	36,8	39,0	37,9	triticale
mieszanek zbożowe	28,0	31,6	28,7	34,9	34,9	cereal mixed
Ziemniaki	198	231	253	273	268	Potatoes
Buraki cukrowe	488	490	607	607	609	Sugar beets
Rzepak i rzepik	28,9	24,4	20,2	23,6	22,5	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	55,1	56,1	55,2	58,2	60,0	Meadow hay

^a Przeciętne roczne.

^a Annual averages.

TABL. 8 (226). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a***AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a*

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu*AREA^c in ha – as of June*

O G Ó Ł E M.....	24356	21202	22436	24890	23443	T O T A L
Kapusta.....	2971	2514	2732	3110	3081	<i>Cabbages</i>
Kalafiory.....	691	451	446	745	745	<i>Cauliflowers</i>
Cebula.....	5912	5634	6575	6335	5672	<i>Onions</i>
Marchew jadalna.....	2618	1783	1945	2581	2343	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe.....	1036	818	833	784	748	<i>Beetroots</i>
Ogórki.....	1778	1343	1463	1774	1741	<i>Cucumbers</i>
Pomidory.....	2604	2267	2275	2481	2441	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	6746	6392	6167	7080	6673	<i>Others^d</i>

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

O G Ó Ł E M.....	582904	527285	589928	642009	592878	T O T A L
Kapusta.....	127914	120267	135796	144916	143760	<i>Cabbages</i>
Kalafiory.....	18208	13109	13039	20600	20593	<i>Cauliflowers</i>
Cebula.....	141369	133276	175365	162537	139531	<i>Onions</i>
Marchew jadalna.....	78364	61467	67448	89849	76944	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe.....	31815	23380	24834	23626	22335	<i>Beetroots</i>
Ogórki.....	24016	21456	23065	27865	25715	<i>Cucumbers</i>
Pomidory.....	62733	58662	55116	60046	58584	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	98485	95667	95265	112570	105415	<i>Others^d</i>

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Kapusta.....	430	478	497	466	467	<i>Cabbages</i>
Kalafiory.....	263	291	292	277	277	<i>Cauliflowers</i>
Cebula.....	239	237	267	257	246	<i>Onions</i>
Marchew jadalna.....	299	345	347	348	328	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe.....	307	286	298	301	299	<i>Beetroots</i>
Ogórki.....	135	160	158	157	148	<i>Cucumbers</i>
Pomidory.....	241	259	242	242	240	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	146	150	154	159	158	<i>Others^d</i>

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, seler, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (227). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a***AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu*AREA^c in ha – as of June*

O G Ó Ł E M	18377	19996	18544	18358	17521	T O T A L
Jabłonie	7716	7747	7706	7936	7295	<i>Apples</i>
Grusze	687	568	572	569	554	<i>Pears</i>
Śliwy	1488	1576	1535	1478	1464	<i>Plums</i>
Wiśnie	3207	2947	2954	2924	2871	<i>Cherries</i>
Czereśnie	1559	2161	2117	2214	2105	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	3719	4997	3661	3236	3232	<i>Others^d</i>

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

O G Ó Ł E M	107261	95204	26757	147106	130070	T O T A L
Jabłka	76091	69296	15445	110769	94632	<i>Apples</i>
Gruszki	3555	2821	1132	4089	3887	<i>Pears</i>
Śliwki	7700	6688	1778	9996	9864	<i>Plums</i>
Wiśnie	11339	6825	6247	12627	12103	<i>Cherries</i>
Czereśnie	5837	6940	1632	7185	7154	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	2740	2635	523	2440	2430	<i>Others^d</i>

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Jabłka	99	90	20	140	130	<i>Apples</i>
Gruszki	52	50	20	72	70	<i>Pears</i>
Śliwki	52	42	12	68	67	<i>Plums</i>
Wiśnie	35	23	21	43	42	<i>Cherries</i>
Czereśnie	37	32	8	33	34	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	7	5	1	8	8	<i>Others^d</i>

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (228). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**

<i>AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT^a</i>						
OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu*AREA^c in ha – as of June*

O G Ó Ł E M.....	5234	5340	4503	6502	6419	T O T A L
Truskawki ^d	2444	1706	1837	2685	2684	<i>Strawberries^d</i>
Maliny ^e	244	605	399	480	480	<i>Raspberries^e</i>
Porzeczki	1620	1930	1454	1691	1621	<i>Currants</i>
Agrest	177	208	126	394	390	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^f	749	891	686	1252	1244	<i>Others^f</i>

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

O G Ó Ł E M.....	18040	16291	9512	18391	18117	T O T A L
Truskawki ^d	8227	5124	3857	6078	6065	<i>Strawberries^d</i>
Maliny ^e	354	882	572	840	840	<i>Raspberries^e</i>
Porzeczki	5494	5698	2348	5019	4776	<i>Currants</i>
Agrest	1154	1340	445	1671	1657	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^f	2812	3246	2290	4784	4779	<i>Others^f</i>

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Truskawki ^d	34	30	21	23	23	<i>Strawberries^d</i>
Maliny ^e	14	15	14	18	18	<i>Raspberries^e</i>
Porzeczki	34	30	16	30	30	<i>Currants</i>
Agrest	65	65	35	42	43	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^f	38	36	33	38	38	<i>Others^f</i>

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (229). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010 ^a	2011	2012	2005	2010 ^a	2011	2012
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło . . . . . Cattle	719490	844289	856563	860576	614458	724907	754860	758763
w tym krowy . . . . . of which cows	285417	304467	297216	280943	238466	253946	254286	238357
Trzoda chlewna ^b	4818453	4819561	4255388	3815824	4053244	3615502	3100682	2652718
Pigs ^b w tym lochy . . . . . of which sows	458305	383753	337711	299433	392055	320404	275119	243147
Owce . . . . . Sheep	40038	25192	23860	22532	27143	17444	16484	15321
w tym maciorki . . . . . of which ewes	24799	15566	15594	13043	18674	11986	10997	8278
Konie ^c . . . . . Horses ^c	18545	21047	17552	21103	16620	19344	16358	20074
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) . . . . . In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)	1320108	1421427	1343019	1283740	1118344	1142991	1086667	1026218
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads								
Bydło . . . . . Cattle	40,9	47,6	48,1	47,8	41,8	48,9	49,7	49,1
w tym krowy . . . . . of which cows	16,2	17,2	16,7	15,6	16,2	17,1	16,7	15,4
Trzoda chlewna ^b	273,7	271,8	238,9	212,0	276,1	243,8	204,1	171,6
Pigs ^b w tym lochy . . . . . of which sows	26,0	21,6	19,0	16,6	26,7	21,6	18,1	15,7
Owce . . . . . Sheep	2,3	1,4	1,3	1,3	1,8	1,2	1,1	1,0
w tym maciorki . . . . . of which ewes	1,4	0,9	0,9	0,7	1,3	0,8	0,7	0,5
Konie ^c . . . . . Horses ^c	1,1	1,2	1,0	1,2	1,1	1,3	1,1	1,3
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) . . . . . In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)	75,0	80,1	75,4	71,3	76,2	77,1	71,5	66,4

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^{b, c} W latach 2005, 2011 i 2012: *b* – stan w końcu lipca, *c* – dane szacunkowe. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^{b, c} In years 2005, 2011 and 2012: *b* – as of the end of July, *c* – estimated data. ^d See general notes, item 3 on page 301–302.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (230). **DRÓB**^a
Stan w końcu roku
POULTRY^a
As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	25959,3	31995,0	28653,6	22649,7	18178,7	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	11075,1	15071,1	16831,6	11487,5	8708,9	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	738,1	560,2	557,5	336,2	330,0	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	616,5	810,0	1069,6	1251,6	1025,9	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	344,1	435,8	450,9	699,4	584,9	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	1474	1804	1609	1258	1176	<i>Hens per 100 ha of agri- cultural land^c in heads</i>
w tym nioski	629	850	946	638	563	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

^a Aged more than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on page 301–302.

TABL. 13 (231). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	

W TYS. SZTUK

IN THOUS. HEADS

Bydło (bez cieląt)	221	251,6	285,4	286,8	260,6	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	23,7	15,7	28,4	45,4	41,7	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	6070,3	5172,9	4805,5	4147,1	2158,4	<i>Pigs</i>
Owce	24,1	21,3	9,1	7,8	4,1	<i>Sheep</i>
Konie	2,6	2,2	2,6	3,0	3,0	<i>Horses</i>

W TYS. TON WAGI ŻYWEJ

IN THOUS. TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	118,5	137,3	164,9	169,1	154,9	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	1,9	1,3	1,9	3,7	3,4	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	676,5	621,0	575,6	511,5	281,4	<i>Pigs</i>
Owce	0,7	0,7	0,3	0,2	0,1	<i>Sheep</i>
Konie	1,3	1,1	1,2	1,5	1,5	<i>Horses</i>
Drób	256,0	367,2	331,2	395,3	355,0	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	1,0	1,0	1,4	1,3	0,5	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (232). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW***PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W TYS. TON IN THOUS. TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	811,0	859,0	812,0	811,2	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	773,2	816,8	770,6	768,4	meat and fats
wołowe.	62,1	71,8	84,7	87,0	beef
cielęce	1,1	0,7	1,1	2,2	veal
wieprzowe	527,7	484,4	449,0	398,9	pork
baranie	0,4	0,3	0,1	0,1	mutton
końskie	0,7	0,6	0,6	0,7	horseflesh
drobiowe	179,2	257,1	231,9	276,7	poultry
kozy i królicze ^b	2,0	1,9	3,2	2,7	goat and rabbit ^b
podroby	37,8	42,2	41,4	42,9	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM	460,6	484,4	455,9	450,6	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 301–302.

TABL. 15 (233). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH***PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	1324	1431	1474	1626	1306	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	75,2	80,7	82,8	90,3	84,5	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4500	4767	4948	5767	5448	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	2615	3893	3416	3161	2229	Egg production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	229	273	227	197	207	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

^a See general notes, item 3 on page 301–302.

TABL. 16 (234). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach 2005	146039	141209	<i>In units</i>
2010 ^a	152895	147940	
Powierzchnia użytków rolnych ^b 2005	12,1	10,4	<i>Agricultural land area^b</i>
na 1 ciągnik w ha 2010 ^a	11,6	10,0	<i>per tractor in ha</i>

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a *Data of the Agricultural Census.* ^b *See general notes, item 3 on page 301–302.*

Note. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three year.

TABL. 17 (235). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ
WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/ /2005	2009/ /2010 ^a	2010/ /2011	2011/2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	201826	267605	307992	291428	242578	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	117263	156230	168417	166769	138639	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	36410	49521	63761	55482	47548	<i>phosphatic</i>
potasowe	48153	61855	75813	69176	56391	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	138595	81131	72973	106976	72350	<i>Lime fertilizers^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
PER ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	114,6	150,9	172,9	161,9	156,9	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	66,6	88,1	94,6	92,6	89,7	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20,7	27,9	35,8	30,8	30,7	<i>phosphatic</i>
potasowe	27,3	34,9	42,6	38,4	36,5	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	78,7	45,7	41,0	59,4	46,8	<i>Lime fertilizers^c</i>

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.

^a *Data of the Agricultural Census 2010.* ^b *Including mixed fertilizers.* ^c *Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.* ^d *See general notes, item 3 on page 301–302.*

TABL. 18 (236). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące ^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices ^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym od gospodarstw indywidualnych of which from private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M	5814100	7778005	8607816	9636449	7590006	T O T A L
Produkty roślinne	1375400	2275392	2507946	3032185	2218230	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	317482	760892	1011171	1385558	965227	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	266347	643284	813771	914142	657694	of which basic cereals
pszenica	153355	382587	532925	515808	399478	wheat
żyto	43750	94357	98825	127885	90069	rye
jęczmień	35356	64012	79624	153251	106191	barley
owies i mieszanki						oats and cereal
zbożowe	2624	5021	9736	14603	8897	mixed
pszenżyto	31263	97307	92661	102595	53059	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	308044	746870	989589	1359653	958756	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	258097	629426	792607	889708	651224	of which basic cereals
pszenica	151219	377422	524104	505919	397125	wheat
żyto	41841	93116	97312	125507	89400	rye
jęczmień	34106	61464	75629	148156	104563	barley
owies i mieszanki						oats and cereal
zbożowe	2236	4206	8827	13774	8423	mixed
pszenżyto	28696	93218	86734	96351	51713	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	879	94	138	28	15	Consumer pulses ^b
Ziemniaki	43152	77666	103869	122146	87342	Potatoes
Buraki cukrowe	395235	226442	357897	345965	261044	Sugar beets
Rzepak i rzepik	165779	292184	378695	237036	133967	Rape and turnip rape
Warzywa	126421	317784	254551	292658	241295	Vegetables
Owoce	37782	90948	64362	142548	134746	Fruit
Produkty zwierzęce	4438600	5502613	6099870	6604264	5371776	Animal products
w tym:						of which:
żywiec rzeźny ^c	3216372	3678366	4368625	4739498	3898994	animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	392051	546725	680616	762564	703853	cattle (excluding calves)
cielęta	2197	675	1534	1790	1765	calves
trzoda chlewna	2061202	2059884	2413332	2455352	1823181	pigs
owce	3063	2259	1530	1519	1519	sheep
konie	4197	2379	3360	4736	4729	horses
drób	753663	1066444	1268254	1513537	1363946	poultry
Mleko krowie	1033745	1311539	1555495	1622873	1270279	Cow's milk
Jaja kurze konsumpcyjne	71117	220384	65988	117972	113629	Consumer hen's eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
O G Ó Ł E M	3302	4386	4833	5353	4909	T O T A L
Produkty: roślinne	781	1283	1408	1684	1435	Products: crop
zwierzęce	2521	3103	3425	3669	3474	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 301–302.
^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 301–302.

TABL. 19 (237). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
Zboża w t.	877575	1395421	1302472	1714163	1169709	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	743730	1200243	1026028	1066358	761818	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	401903	634933	643599	564914	438096	<i>wheat</i>
żyto	149113	217356	135696	168399	118145	<i>rye</i>
jęczmień	90460	129180	108429	188951	129128	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	8389	13180	13640	20878	12939	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	93865	205594	124664	123216	63510	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	863678	1378117	1283191	1690077	1163606	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	729988	1183050	1007512	1042360	755715	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	397883	629620	636619	556209	436195	<i>wheat</i>
żyto	147387	215316	134498	166153	117419	<i>rye</i>
jęczmień	87769	125346	104362	183408	127447	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	7391	11358	12543	19968	12416	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	89558	201410	119490	116622	62238	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	1373	60	92	10	5	<i>Consumer pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	216213	223630	280724	369303	291600	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	2309389	1971949	2528033	2675150	2007273	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t	205460	228528	201446	118667	67624	<i>Rape and turnip rape in t</i>
Warzywa w t	291431	311839	363473	410207	362626	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	42684	85964	31598	136783	122562	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	884398	966398	967794	936823	770985	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	97215	114332	112816	116786	107889	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	309	111	224	235	226	<i>calves</i>
trzoda chlewna	539351	535070	532237	454434	337114	<i>pigs</i>
owce	495	344	193	187	187	<i>sheep</i>
konie	855	498	630	744	743	<i>horses</i>
drób	246173	316043	321694	364437	324826	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	644984	698975	698704	670070	546313	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	1102870	1245260	1308956	1368148	1091962	<i>Cow's milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	441923	1180381	358490	381978	365614	<i>Consumer hen's eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (238). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE***ORGANIC FARMS*

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005.....	36	1631	165	9375
2010.....	456	20755	292	11758
2011.....	534	24395	354	14039
2012.....	651	29187	323	12292

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (239). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

*MAJOR GAME SPECIES^a**As of 10 III*

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2011	2012	GAME SPECIES
-----------------	------	------	------	------	--------------

W SZTUKACH

IN HEADS

Łosie	44	84	84	96	<i>Moose</i>
Daniele.....	3253	5443	6737	8185	<i>Fallow deer</i>
Muflony.....	104	363	337	375	<i>Mouflons</i>

W TYSIĄCACH SZTUK

IN THOUSAND HEADS

Jelenie	11,3	15,2	17,2	19,1	<i>Deer</i>
Sarny	77,4	85,6	86,0	91,6	<i>Roe deer</i>
Dziki	17,9	23,6	26,0	27,1	<i>Wild boars</i>
Lisy	19,1	18,9	19,5	19,0	<i>Foxes</i>
Zające	35,8	48,1	54,3	54,1	<i>Hares</i>
Bażanty	27,4	39,6	38,4	35,6	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy.....	18,6	24,6	22,9	20,5	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (240). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2011/12	2012/13	GAME SPECIES
	w sztukach in heads				
Łosie	—	—	—	—	Moose
Jelenie	3339	4577	5759	6109	Deer
Daniele	779	1586	2300	2295	Fallow deer
Sarny	17148	16784	19120	19205	Roe deer
Dziki	15358	24699	23955	23754	Wild boars
Lisy	23775	19683	17471	18286	Foxes
Zające	1086	695	528	834	Hares
Bażanty	19193	14731	14248	13776	Pheasants
Kuropatwy	218	125	206	400	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (241). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w sztukach <i>in heads</i>				
Koła łowieckie:					<i>Hunting clubs:</i>
liczba ^a	262	246	246 ^b	254	<i>number^a</i>
członkowie ^c	11244	11575	11575	11567	<i>members^c</i>
Obwody łowieckie:					<i>Hunting districts:</i>
liczba	465	465	465	464	<i>number</i>
powierzchnia w tys. ha ...	2394,3	2418,2	2414,0	2410,8	<i>area in thous. ha</i>
w tym na gruntach leśnych	652,8	652,3	653,9	662,9	<i>of which on forest land</i>

^a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^b 2010 r. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data grouped according to the seat of hunting club. ^b 2010. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24 (242). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	779330	784691	785861	786496	T O T A L in ha
Lasy.....	759964	764121	765347	766191	Forests
Publiczne	681970	683076	683203	683230	Public
zalesione	672451	672449	672763	672928	wooded
niezalesione	9519	10628	10440	10302	non-wooded
własność Skarbu Państwa	676291	677490	677599	677640	owned by the State Treasury
zalesione	666865	666949	667250	667430	wooded
niezalesione	9426	10541	10349	10210	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	659417	661240	661503	661631	managed by the State Forests
zalesione	650185	650871	651277	651540	wooded
niezalesione	9232	10369	10226	10091	non-wooded
parki narodowe	4899	4832	4856	4952	national parks
zalesione	4899	4832	4856	4942	wooded
niezalesione	—	—	—	10	non-wooded
własność gmin ^a	5679	5586	5604	5590	owned by gmina ^a
zalesione	5586	5499	5513	5497	wooded
niezalesione	93	87	91	92	non-wooded
Prywatne	77994	81045	82143	82961	Private
zalesione	77150	79921	80964	81757	wooded
niezalesione	844	1124	1179	1204	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	19366	20570	20514	20305	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	25,5	25,6	25,7	25,8	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	26,5	26,7	26,7	26,8	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2008–2012 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (243). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a throughfell construction
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (80 – –100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	765346	98,3	14,2	14,6	25,7	20,0	13,3	10,2	0,3
w tym: of which: W zarządzie Lasów Państwowych . . . . Managed by the State Forests	661503	98,2	14,8	14,2	23,6	20,2	14,1	11,0	0,3
Lasy prywatne . . . . . Private forests	82143	99,3	11,0	17,7	47,8	17,4	3,8	1,6	–

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w tym w zarzą- dzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M	765346	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Drzewa iglaste	608172	79,3	79,1	83,9	Coniferous trees
w tym: sosna	590264	76,9	76,6	83,4	of which: pine
świerk	14332	1,9	2,0	0,5	spruce
jodła	11	0,0	0,0	–	fir
Drzewa liściaste	157174	20,7	20,9	16,1	Broadleaved trees
w tym: buk	5920	0,8	0,9	–	of which: beech
dąb	62625	8,2	8,9	1,3	oak
grab	1563	0,2	0,2	–	hornbeam
brzoza	39478	5,2	5,2	6,1	birch
olsza	25015	3,3	3,1	4,6	alder
osika	1345	0,2	0,0	0,5	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (244). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ <i>Gross^a grand total timber in thous. m³</i>	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej <i>Of which in wooded area in % of grand total area</i>									
		razem <i>total</i>	drzewostany <i>tree stands</i>							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej <i>in renewal class^c with a through-fell construction</i>	prze- stoje ^b <i>hold-over^b trees</i>
			w klasie wieku <i>in age group</i>								
			I (1–20 lat) <i>years</i>	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej) <i>years and older</i>			
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	189364	99,9	1,1	8,6	28,9	25,2	18,0	17,4	0,4	0,3	
w tym: <i>of which:</i> W zarządzie Lasów Państwowych . . . . <i>Managed by the State Forests</i>	164852	99,9	1,1	8,4	26,1	25,8	18,9	18,8	0,4	0,4	
Lasy prywatne . . . . . <i>Private forests</i>	18080	100,0	1,3	11,5	58,2	20,4	6,0	2,4	–	0,2	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a <i>Gross ^atotal timber</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
	w tys. m ³ <i>in thous. m³</i>	w odsetkach <i>in percent</i>			
OGÓŁEM	189364	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	152406	80,6	80,1	83,7	Coniferous trees
w tym: sosna	149443	79,1	78,4	83,6	of which: pine
świerk	2357	1,2	1,4	0,1	spruce
jodła	—	—	—	—	fir
Drzewa liściaste	36958	19,4	19,9	16,3	Broadleaved trees
w tym: buk	1601	0,8	1,0	—	of which: beech
dąb	17281	9,1	9,7	2,2	oak
grab	418	0,2	0,3	—	hornbeam
brzoza	5793	3,1	3,1	3,7	birch
olsza	7069	3,7	3,6	5,7	alder
osika	313	0,2	0,0	0,9	aspen

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed throughfell order. ^c Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (245). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE***RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>	
w ha in ha							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	298	250	240	238	238	238	–
<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>							
Odnowienia i zalesienia	5896	4912	5615	5554	5315	5215	239
<i>Renewals and afforestations</i>							
odnowienia	5208	4583	5355	5341	5226	5174	115
<i>renewals</i>							
sztuczne	5112	4450	4991	5099	4985	4980	114
<i>artificial</i>							
zrębów ^b	4929	3273	4892	5006	4899	4895	–
<i>felling sites^b</i>							
halizn i płazowin	183	57	98	93	85	85	8
<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>							
naturalne	96	133	364	242	241	194	1
<i>natural</i>							
zalesienia ^c	688	329	260	213	89	41	124
<i>afforestations^c</i>							
Poprawki i uzupełnienia ^d	899	748	685	781	684	720	97
<i>Corrections and supplements^d</i>							
Pielęgnowanie ^e	27677	25392	29887	31113	29972	29835	1141
<i>Tending^e</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
upraw	18675	17522	21987	22952	21812	21731	1140
<i>crops</i>							
młodników	8696	7652	7791	8071	8071	8071	–
<i>greenwoods</i>							
wprowadzanie podszytów ^f	217	75	91	28	28	28	–
<i>introduction of undergrowth^f</i>							
Melioracje	4952	5906	6141	5752	5752	5752	–
<i>Drainage</i>							

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (246). **POZYSKANIE DREWNA**^a
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2011	2012			
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne <i>private forests</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>	
O G Ó Ł E M w dam³..... TOTAL in dam³	2928,8	3147,0	3230,9	3270,4	3191,8	3183,1	78,6
Grubizna ..... Timber	2613,5	2891,8	2936,6	2998,2	2919,6	2910,9	78,6
Grubizna iglasta	2086,7	2369,0	2388,5	2417,2	2352,0	2347,8	65,2
<i>Coniferous</i>							
w tym drewno: <i>of which:</i>							
wielkowymiarowe	747,6	843,8	816,4	818,7	791,0	788,3	27,7
<i>large-size wood</i>							
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	1110,0	1270,5	1301,4	1344,8	1322,6	1321,6	22,2
<i>medium-size wood for industrial uses</i>							
Grubizna liściasta	526,8	522,9	548,1	581,0	567,6	563,1	13,5
<i>Non-coniferous</i>							
w tym drewno: <i>of which:</i>							
wielkowymiarowe	173,1	144,5	135,2	146,5	142,0	139,6	4,5
<i>large-size wood</i>							
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	234,2	236,5	233,3	246,8	242,9	242,0	3,9
<i>medium-size wood for industrial uses</i>							
Drewno małowymiarowe^b ..... Slash^b	315,2	255,2	294,3	272,2	272,2	272,2	—
Do przerobu przemysłowego	137,3	77,3	72,7	66,5	66,5	66,5	—
<i>Slash for industrial uses</i>							
Opałowe	177,9	177,9	221,6	205,7	205,7	205,7	—
<i>Slash for fuel</i>							
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³ TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³	344	378	384	391	427	430	95

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (247). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ

TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2011	2012	
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywatnych <i>of which on private land</i>
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych ^a w ha	143	155	120	123	–
<i>Production area of nurseries^a in ha</i>					
Sadzenie w szt.: drzew	419591	336822	386244	394318	22403
<i>Plantings in units of: trees</i>					
krzewów	69140	114761	86964	89806	10202
<i>bushes</i>					
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³ . .	54608	68925	72815	82412	57183
<i>Removals (timber)^b in m³</i>					
grubizna iglasta	3860	9662	10876	11685	8678
<i>coniferous</i>					
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	2087	5250	5605	5898	5898
<i>of which large-size general purpose wood</i>					
grubizna liściasta	50748	59263	61939	70727	48505
<i>non-coniferous</i>					
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	16895	20384	21177	23993	16977
<i>of which large-size general purpose wood</i>					

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane szacunkowe; nie uwzględniono danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a As of 31 XII. *b* Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (248). POŻARY W LASACH^a

FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Požary	689	379	941	566	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	201	110	182	135	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	410	174	579	338	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	221,12	95,58	135,59	219,25	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	53,94	19,24	26,82	45,17	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	128,62	24,22	81,30	126,29	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha . . .	0,32	0,25	0,14	0,39	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

S o u r c e: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3–5 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji. Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 23.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji PKWiU 2008, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd publikowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In tables 3–5 were included budgetary entities and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary entities included in the above mentioned sections. Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind of activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of new classification PKWiU 2008, instead of PKWiU binding until 31 XII 2008, does not influence the data published up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 9 na str. 24.

Jako **cenę stałą** w latach 2006–2010, przyjęto cenę stałą 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.), a od 2011 r. – cenę stałą 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np. słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9. Podmioty gospodarcze zwie się dalej podmiotami budowlanymi.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 24.*

*As **constant prices** in years 2006–2010 were adopted – 2005 constant prices (2005 average current prices), since 2011–2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”, employing more than 9 persons. Economic entities are referred to hereafter as construction entities.*

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 23.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleciowym (tj. na rzecz obcych zleciodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Information **regarding buildings completed** (by all investors):

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a** (ceny bieżące)SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł		in mln zł		w odsetkach in percent	2011=100 (ceny stałe) (constant prices)
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	73337,0	96871,0	112683,9	117934,8	100,0	102,7
sektor publiczny . . . . . public sector	6960,4	5993,7	6336,3	6419,8	5,4	x
sektor prywatny . . . . . private sector	66376,6	90877,2	106347,6	111515,0	94,6	x
Górnictwo i wydobywanie . . . . . Mining and quarrying	1039,2	1613,1	1758,4	1547,2	1,3	85,3
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie . . . . . Of which other mining and quarrying	246,1	348,1	460,3	329,6	0,3	67,3
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . Manufacturing	66800,1	88030,9	103430,7	108695,4	92,2	103,4
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych . . . Manufacture of food products	15611,7	19140,3	22148,4	25848,7	21,9	113,2
Produkcja napojów . . . . . Manufacture of beverages	3592,2	4633,6	5240,7	5605,3	4,8	100,8
Produkcja wyrobów tekstylnych . . . . . Manufacture of textiles	984,1	1671,3	1973,6	2023,4	1,7	92,6
Produkcja odzieży . . . . . Manufacture of wearing apparel	1070,3	522,3	585,5	520,3	0,4	88,7
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ . . . . . Manufacture of leather and related products	87,6	103,5	173,5	166,2	0,1	81,2
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ . . . . . Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	2166,5	3159,5	3509,1	3716,5	3,2	100,2
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	1868,7	3333,4	3987,8	4249,9	3,6	103,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji . . . . . Printing and reproduction of recorded media	777,6	1545,5	1652,4	1250,2	1,1	74,9
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych . . . . . Manufacture of chemicals and chemical products	1274,7	2140,6	2515,6	2651,9	2,2	104,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych . . . . . Manufacture of rubber and plastic products	4101,1	5825,1	7263,9	7555,2	6,4	102,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.ª Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)***SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł		in mln zł		w odsetkach in percent	2011=100 (ceny stałe) (constant prices)
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych	1896,3	2930,7	3825,2	3481,8	3,0	86,6
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	1442,3	706,4	835,7	776,3	0,7	95,3
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	3710,3	5036,4	6170,1	5943,4	5,0	96,5
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	337,9	259,7	266,2	308,9	0,3	116,6
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych . . .	4158,2	5914,0	7186,8	8488,8	7,2	118,2
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3399,8	3811,0	3832,6	4449,8	3,8	118,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	13041,6	13573,8	17289,3	16206,3	13,7	93,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	428,0	805,9	827,7	864,3	0,7	94,1
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	3802,2	6298,8	7268,6	7594,1	6,4	109,1
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	613,4	1162,1	1361,1	1542,4	1,3	116,2
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	772,2	946,5	1074,6	1039,2	0,9	96,1
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ.	4499,9	5481,9	5659,8	5803,8	4,9	97,0
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja^Δ.	997,9	1745,1	1835,0	1888,4	1,6	96,6
<i>Water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	129,9	274,2	143,2	152,4	0,1	99,0
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	357,7	797,3	878,7	791,2	0,7	85,4
<i>Of which waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.ª Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (250). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				
O G Ó Ł E M . . . . . podmioty o liczbie zatrudnionych:	73337,0	96871,0	112683,9	117934,8	T O T A L <i>entities with following number of paid employees:</i>
49 osób i mniej	9752,5	12355,3	14544,7	16408,4	<i>49 persons and less</i>
50–249	18656,6	24336,3	28615,3	29908,2	<i>50–249</i>
250–499	10497,3	14918,8	15947,0	16655,4	<i>250–499</i>
500–999	7508,4	15188,7	17563,1	19228,8	<i>500–999</i>
1000 osób i więcej	26922,2	30072,0	36013,8	35734,1	<i>1000 persons and more</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (251). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w pro- dukcji krajowej w % share in domestic produc- tion in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	21,2	30,3	41,2	67,4	29,2	cattle and calves
trzody chlewnej	273,1	138,3	114,0	86,6	10,1	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	267,9	280,8	308,6	328,7	17,1	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t	81,5	76,2	62,6	60,2	7,9	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	221,3	154,6	157,5	207,9	2,7	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	3195,5	2882,3	2903,2	2805,4	10,4	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Śmietana normalizowana ^e w tys. hl	320,6	159,0	146,7	132,5	5,7	Standardized cream ^e in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^f w tys. t	15,6	19,6	20,7	21,0	12,2	Butter and dairy spreads in thous. t
Sery i twarogi w tys. t	69,8	75,8	81,8	89,1	11,2	Cheeses and curds in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	327,4	312,5	314,5	316,8	14,4	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t	48,9	47,8	55,5	55,2	25,3	Rye flour in thous. t

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e Produkcja wyrobów opracowana metodą przedsiębiorstw. ^f Otrzymywane z mleka.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. ^d Including milk for further processing. ^e Production of products was elaborated using the enterprise method.

TABL. 3 (251). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)**PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w pro- dukcji w % share in domestic produc- tion in %	
Skrobia ziemniaczana ^b w t	51,5	40,0	59,4	69,3	54,2	Potato starch ^b in t
Pieczywo świeże ^b w tys. t	159,7	154,9	142,5	157,3	9,4	Fresh bread ^b in thous. t
Czekolada nadziewana (itp. prze- twory zawierające kakao) ^b w t	8568	6110	6843	7983	21,7	Stuffed chocolate and other products containing cocoa ^b in t
Kawa palona niepozabawiona kofeiny ^b w t	43921	43399	46540	48469	56,8	Roasted coffee, not decaffe- inated ^b in t
Herbata w opakowaniach (o masie nieprzekraczającej 3 kg) ^b w t . .	2296	2808	7046	9090	25,8	Tea in immediate packaging (which weight does not exceed 3 kg) ^b in t
Wódka czysta ^c (w przeliczeniu na 100%) w tys. hl	212,0	216,5	366,3	#	#	Vodka ^c (in terms of 100%) in thous. hl
Wody mineralne i wody gazowane bez dodatku cukru ^b w tys. hl . .	1657,3	1431,3	1761,3	1844,3	5,7	Mineral water and aerated water without sugar ^b in thous. hl
Wody (również mineralne i gazo- wane) z dodatkiem cukru ^b w tys. hl	2189,7	1723,1	2079,2	2008,5	7,2	Water (also mineral and aerated) with addition of sugar ^b in thous. hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.:						Clothes and garments in thous. units:
garsonki i zestawy odzieżowe damskie	91	128	90	103	12,5	women's or girls' suits and ensembles
żakiety damskie lub dziewczęce	722	131	66	113	6,3	women's or girls' jackets
Blezy, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	1334	272	227	133	2,7	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykona- nymi ze skóry ^d w tys. par	49	994	930	724	6,3	Footwear with leather uppers ^d in thous. pairs
Tarcica w dam ³	425,2	513,6	556,5	517,3	12,1	Sawnwood in dam ³
iglasta	345,4	454,9	461,9	424,3	11,1	coniferous sawnwood
liściasta	79,9	58,8	94,6	93,1	20,4	deciduous sawnwood
Cegła w mln ceg.	61,8	68,2	70,4	56,8	12,0	Bricks in mln bricks
Maszyny, urządzenia i narzędzia rolnicze dla gospodarki leśnej w tys. t	3,6	2,0	2,3	3,2	4,9	Agricultural machinery, equipment and tools for forestry in thous. t
Maszyny i urządzenia dla przemysłu spożywczego w t . . .	439	234	299	331	6,2	Machinery and equipment for foodstuff industry in t

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Produkcja wyrobów opracowana metodą przedsiębiorstw. ^c O objętościowej mocy alkoholu 45,4% i mniej. ^d Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Production of products was elaborated using the enterprise method. ^c Of an alcoholic strength 45,4% and less. ^d Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (252). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE ^aAVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	293440	301617	296194
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	28205	27669	27263
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	265235	273948	268930
Górnictwo i wydobywanie . . . . . Mining and quarrying	7488	7646	7565
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>Of which other mining and quarrying</i>	1425	1538	1532
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . Manufacturing	263749	271632	266296
w tym: <i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych . . . . . <i>Manufacture of food products</i>	48371	49923	49535
Produkcja napojów . . . . . <i>Manufacture of beverages</i>	5498	5916	6065
Produkcja wyrobów tekstylnych . . . . . <i>Manufacture of textiles</i>	8722	8722	8300
Produkcja odzieży . . . . . <i>Manufacture of wearing apparel</i>	9263	8597	7790
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ . . . . . <i>Manufacture of leather and related products</i>	1361	1705	1384
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ . . . . . <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	15294	14693	14888
Produkcja papieru i wyrobów z papieru . . . . . <i>Manufacture of paper and paper products</i>	6776	7352	7372
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji . . . . . <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	5481	5543	4430
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych . . . . . <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	4383	4515	4676
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	17657	18888	18745
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych . . . . . <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	10217	11688	10315

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (252). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE ^a (dok.)AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali . . . . . <i>Manufacture of basic metals</i>	2913	3115	2877
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . . . . . <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	23451	24854	24823
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych . . . . . <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	1602	1341	1408
Produkcja urządzeń elektrycznych . . . . . <i>Manufacture of electrical equipment</i>	14315	15189	15171
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ . . . . . <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	16460	14872	15404
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ . . . . . <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	19944	23101	21807
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego . . . . <i>Manufacture of other transport equipment</i>	4217	3842	3801
Produkcja mebli . . . . . <i>Manufacture of furniture</i>	33232	33437	32761
Pozostała produkcja wyrobów . . . . . <i>Other manufacturing</i>	5673	5720	6138
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń . . . . . <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	5559	5218	5111
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ . . <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	11828	11691	11474
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ . . . . . <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	10375	10648	10859
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody. . . . . <i>Water collection, treatment and supply</i>	3204	2312	2253
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ . . . . . <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	4053	4360	4359

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (253). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE ^aAVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w zł in zł		
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	3117,23	3308,52	3448,25
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	4432,68	4690,52	4739,72
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	2977,34	3168,94	3317,33
Górnictwo i wydobywanie . . . . . Mining and quarrying	4877,71	5126,98	5014,87
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>Of which other mining and quarrying</i>	4807,07	5096,97	4552,30
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . Manufacturing	2949,46	3147,04	3295,89
w tym: <i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych . . . . . <i>Manufacture of food products</i>	2606,24	2798,95	2921,83
Produkcja napojów . . . . . <i>Manufacture of beverages</i>	5440,16	5586,28	6090,44
Produkcja wyrobów tekstylnych . . . . . <i>Manufacture of textiles</i>	2068,41	2234,34	2226,00
Produkcja odzieży . . . . . <i>Manufacture of wearing apparel</i>	1650,89	1667,86	1766,56
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ . . . . . <i>Manufacture of leather and related products</i>	1850,18	1953,82	1990,14
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ . . . . . <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	2244,72	2326,85	2426,11
Produkcja papieru i wyrobów z papieru . . . . . <i>Manufacture of paper and paper products</i>	3637,26	3800,68	3967,85
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji . . . . . <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	3310,46	3205,22	3244,20
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych . . . . . <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	3627,65	3856,48	4098,89
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	3249,58	3479,28	3571,38
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych . . . . . <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3109,99	3313,65	3315,75

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (253). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE ^a (dok.)AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w zł in zł		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali . . . . . <i>Manufacture of basic metals</i>	2865,40	3078,51	3122,05
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . . . . . <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2735,00	2910,60	2951,31
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych . . . . . <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	2972,03	3187,84	3279,91
Produkcja urządzeń elektrycznych . . . . . <i>Manufacture of electrical equipment</i>	3321,30	3561,39	3821,01
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ . . . . . <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	3188,46	3499,78	3747,48
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ . . . . . <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	4263,06	4385,56	4727,03
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego . . . . <i>Manufacture of other transport equipment</i>	3329,14	3604,83	3841,75
Produkcja mebli . . . . . <i>Manufacture of furniture</i>	2320,74	2438,62	2545,21
Pozostała produkcja wyrobów . . . . . <i>Other manufacturing</i>	2616,90	2928,88	3134,08
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń . . . . . <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	3194,89	3585,52	3697,10
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ . . . <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	5669,02	5913,83	6024,23
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ . . . . . <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	3202,39	3261,73	3371,23
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody . . . . . <i>Water collection, treatment and supply</i>	3145,77	3136,72	3327,44
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ . . . . . <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	2985,21	3022,97	3042,79

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 (254). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION (current prices)					SPECIFICATION
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	7260,4	13829,0	14012,9	13253,0	TOTAL
w tym:					of which:
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9	4471,7	8491,4	10003,3	9215,3	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^Δ	1893,3	2753,4	3183,2	3241,6	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1652,4	3637,0	3558,5	3492,3	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	926,0	2101,0	3261,7	2481,4	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (255). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTION (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym Works with a renovation (restoration) character	SPECIFICATION
		w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	4471,7	3194,3	1277,4	T O T A L
	2010	8491,4	6008,9	2482,5	
	2011	10003,3	6296,8	3706,5	
	2012	9215,3	5131,6	4083,7	
sektor publiczny		350,1	98,9	251,2	public sector
sektor prywatny		8865,2	5032,7	3832,5	private sector
Budynki		4620,4	2459,5	2160,9	Buildings
Budynki mieszkalne		1342,3	750,7	591,6	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		260,3	123,4	136,9	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		875,7	517,3	358,4	two-and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania		206,4	110,0	96,4	residences for communities
Budynki niemieszkalne		3278,1	1708,7	1569,3	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		50,4	37,7	12,7	hotels and similar buildings
budynki biurowe		486,4	316,1	170,3	office buildings

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (255). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTION
 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
Budynki niemieszkalne (dok.)				<i>Non-residential buildings (cont.)</i>
budynki handlowo-usługowe	595,5	271,8	323,8	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	91,6	57,0	34,6	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	1412,3	720,2	692,1	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	460,4	227,2	233,2	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	181,5	78,8	102,7	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4594,9	2672,2	1922,7	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	2502,2	1325,8	1176,4	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1700,5	834,2	866,3	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych . . .	540,7	348,6	192,1	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	2,3	1,5	0,8	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	132,9	50,7	82,2	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	125,8	90,9	34,9	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1712,3	1143,2	569,1	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	649,2	352,1	297,1	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	1063,1	791,1	272,0	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	246,4	94,3	152,1	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	133,9	108,8	25,1	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (256). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a
 BUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Budynki ^b	9553	10883	10883	12076	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c . . .	6857	7975	7709	8555	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	4062	3408	3608	3744	urban areas
wieś	5491	7475	7275	8332	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8753	9383	9541	10372	Of which private buildings ^d
miasta	3584	2829	3005	3066	urban areas
wieś	5169	6554	6536	7306	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	6550	7026	6895	7698	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	2036	2160	2461	2421	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	598	669	719	919	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam ³	16760,4	13579,2	16117,6	18230,4	Cubic volume ^e in dam ³
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c . . .	6132,8	5756,1	5885	7051,4	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	9179,8	5440,3	6367,1	6468,6	urban areas
wieś	7580,6	8138,9	9750,5	11761,8	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8088,2	8375,2	10812,0	10139,1	Of which private buildings ^d
miasta	3273,8	2430,3	2909,9	2517,0	urban areas
wieś	4814,4	5944,9	7902,1	7622,1	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	4818,4	4448,1	4521,2	5455,3	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	3211,2	3854,8	6218,7	4604,4	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	1156,9	1474,5	2299,2	2318,0	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 333. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 333. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (257). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJU BUDYNKÓW^a
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b					
Budynki mieszkalne	7028	8177	7899	8808	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6857	7975	7709	8555	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	6524	7317	6982	7736	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	3	3	8	2	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2525	2706	2984	3268	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	116	41	29	42	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	80	55	68	93	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	378	366	422	460	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	4	3	9	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	659	917	1028	1047	Garage buildings
Budynki przemysłowe	219	170	153	117	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	339	335	368	386	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	3	18	31	32	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych ..	27	31	40	30	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	21	11	25	15	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	25	49	58	34	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	626	687	740	969	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	12	14	9	6	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	6199,1	5863,2	5971,8	7133,0	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6132,8	5805,7	5885,0	7051,4	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	4670,0	4402,7	4329,1	5210,2	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	8,2	57,5	29,8	4,7	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	10561,3	7716,1	10145,8	11097,4	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	164,9	224,6	75,3	131,3	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	465,7	244,3	255,5	498,4	Office buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 333. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 333. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (257). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJU BUDYNKÓW^a (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne (dok.)					Non-residential buildings (cont.)
Budynki handlowo-usługowe	1501,1	951,8	2256	1328,2	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,4	149,4	1,7	351,3	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	220,4	142,7	193,7	137,2	Garage buildings
Budynki przemysłowe	3058,4	1819,1	1526,5	2529,4	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	2991,1	1671,9	2440,1	2801,7	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	17,5	53,9	99,2	82,9	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	291,7	307,6	373,0	218,9	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	95,9	35,8	110,6	38,7	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	196,6	502,7	280,3	258,4	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	1499,9	1520,1	2483,5	2669,2	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	41,2	90,1	46,2	39,0	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 333. ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).
^a See general notes, item 5 on page 333. ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (258). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	34567	46353	46486	44345	Average paid employment
sektor publiczny	2926	1784	1631	1648	public sector
sektor prywatny	31641	44568	44855	42697	private sector
Budowa budynków ^Δ	.	15714	16426	15460	Construction of buildings ^Δ
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	.	15939	14570	14216	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	.	14700	15490	14669	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2019,81	2880,82	2973,48	2999,71	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2584,79	4059,81	4619,27	4667,77	public sector
sektor prywatny	1967,57	2833,69	2913,64	2935,32	private sector
Budowa budynków ^Δ	.	2556,10	2683,99	2777,65	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	.	3350,72	3424,90	3556,42	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	.	2718,42	2855,85	2694,21	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII danego roku ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII TRANSPORT AND COMMUNICATION

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text: Journal of Laws 2007 No. 19, item 115 with later amendments), into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Do 2001 r. informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** według stanu w dniu 31 XII prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002–2008 przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych) ujętych w systemie „Pojazd”, a od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy**, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów).

Informacje o **przewozach ładunków transportem lotniczym** obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane Komendy Głównej Policji o **wypadkach drogowych** wygenerowane zostały z systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji na dzień 13.05.2013 r. Obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

3. Until 2001, information on **registered vehicles and tractors** has been presented according to the evidence conducted by voivodes, in 2002–2008 according to the evidence conducted by starosts, presidents of cities and mayors and in 2004–2008 on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices) containing in “Pojazd” system, while since 2009 according to central vehicle register kept by Ministry of Interior. Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. A **bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. **Road transport for hire or reward** in regard to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.

6. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules).

Information regarding **transports of freight by air transport** includes transports of cargo, mail and paid baggage.

7. Data of National Police extracted from Accident and Collision Register as of 13.05.2013. Regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

3. **Placówkę dla usług pocztowych** stanowi jednostka organizacyjna operatora publicznego lub jego agenta (placówka pocztowa) oraz operatorów niepublicznych, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communication

1. *Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. *Communication services include services paid for, free of charge and official.*

Data on letter mail include mail (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

3. **Postal service office** represents an organizational unit of the public operator or its agent (post office) and of the non-public operators, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

4. **Telephone main line** includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (259). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE ^a

Stan w dniu 31 XII

OPERATED RAILWAY LINES ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w km <i>in km</i>				
O G Ó Ł E M ^b	2066	2131	2091	2061	T O T A L ^b
Normalnotorowe.....	1942	2038	2022	1992	<i>Standard gauge</i>
w tym zelektryfikowane	1258	1255	1255	1264	<i>of which electrified</i>
jednotorowe	795	885	865	837	<i>single track</i>
dwu- i więcej torowe	1147	1153	1157	1155	<i>double and more tracks</i>
Wąskotorowe	124	93	69	69	<i>Narrow gauge</i>
Na 100 km² powierzchni ogólnej..	6.9	7.1	7.0	6.9	<i>Per 100 km² of total area</i>

^a Dane dotyczą sieci PKP i innych podmiotów będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (260). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym o na- wierzchni ulepszonej <i>of which improved</i>	
OGÓŁEM	25122	26945	27193	27381	25246	TOTAL
miejskie	4597	4869	4893	4886	4723	urban
zamiejskie	20526	22076	22300	22495	20524	non-urban
Krajowe	1656	1731	1743	1797	1797	National
miejskie	354	364	361	361	361	urban
zamiejskie	1302	1366	1382	1436	1436	non-urban
Wojewódzkie	2705	2693	2695	2685	2681	Regional
miejskie	385	371	374	367	366	urban
zamiejskie	2320	2322	2321	2319	2315	non-urban
Powiatowe	11338	11310	11301	11322	11105	District
miejskie	1265	1207	1205	1205	1192	urban
zamiejskie	10073	10103	10096	10117	9913	non-urban
Gminne	9423	11211	11453	11577	9665	Communal
miejskie	2593	2926	2952	2954	2804	urban
zamiejskie	6830	8285	8501	8623	6860	non-urban

Ź r ó ł o: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

S o u r c e: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (261). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

*REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b	1732285	2346894	2463632	2523371	T O T A L^b
w tym:					<i>of which:</i>
Samochody osobowe	1262010	1745603	1834083	1890908	<i>Passenger cars</i>
Autobusy	6062	7181	7431	7397	<i>Buses</i>
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	241522	305886	322346	327030	<i>Lorries and road tractors^c</i>
Ciągniki balastowe i rolnicze	134366	169038	173878	168899	<i>Ballast and agricultural tractors</i>
Motocykle	80151	107191	112945	116539	<i>Motorcycles</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 348. ^b Bez trolejbusów. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.^a See general notes, item 3 on page 348. ^b Excluding trolleybuses. ^c Including vans.TABL. 4 (262). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

*REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1928	1503	1424	1362	<i>National: number</i>
długość w km	90371	67784	62047	58555	<i>length in km</i>
dalekobieżne: liczba	34	28	23	23	<i>long distance: number</i>
długość w km	9320	7780	6561	6552	<i>length in km</i>
regionalne: liczba	430	310	253	228	<i>regional: number</i>
długość w km	35107	22767	20131	17930	<i>length in km</i>
podmiejskie: liczba	1464	1165	1144	1106	<i>suburban: number</i>
długość w km	45944	37237	35265	33994	<i>length in km</i>
miejskie: liczba	—	—	4	5	<i>urban: number</i>
długość w km	—	—	90	79	<i>length in km</i>
Międzynarodowe: liczba	—	1	1	2	<i>International: number</i>
długość w km ...	—	900	995	1600	<i>length in km</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9, prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.^a Data concern enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (263). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a***HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. ton	4892,0	9015,1	10024,8	12050,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.	153,7	154,7	115,0	119,3	Average transport distance per t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób . .	48683,5	42667,5	36277,8	37117,8	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.	30,3	33,7	31,0	30,4	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	3640,0	9158,5	11332,9	12397,2	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.	1068,2	975,8	899,0	1013,4	Average transport distance per t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób . .	14,7	55,5	74,2	109,2	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.	1594,8	1371,0	2079,0	1781,5	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (264). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH***PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów:					Passenger arrivals ^b from airports:
krajowych	45593	54354	54808	81014	domestic
zagranicznych	154367	642383	653652	691999	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów:					Passenger departures ^c to airports:
krajowych	45107	54493	54947	83916	domestic
zagranicznych	153026	639395	670104	710399	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. ^{b, c} Pasażerowie, dla których port Poznań-Ławica jest: ^b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data not include children below the age of 2. ^{b, c} Passengers for whom the indicated domestic airport is: ^b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, ^c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (265). **PRZELADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH***FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tonach <i>in tonnes</i>				
Ładunki przybyłe z portów:					<i>Freight arrivals from airports:</i>
krajowych.....	674	628	508	487	<i>domestic</i>
w tym poczta	455	590	453	426	<i>of which by post</i>
zagranicznych	244	29	27	18	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów:					<i>Freight departures to airports:</i>
krajowych.....	560	505	579	500	<i>domestic</i>
w tym poczta	514	447	492	428	<i>of which by post</i>
zagranicznych	237	61	24	26	<i>foreign</i>

^a W lotach komunikacyjnych.

^a In transport flights.

TABL. 8 (266). WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARYROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	4267	2932	2997	2569	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	24,6	12,5	12,2	10,2	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	503	344	405	315	Fatalities
na 100 tys. ludności	14,9	10,0	11,7	9,1	per 100 thous. population
Ranni	5566	3632	3664	3090	Injured
na 100 tys. ludności	165,2	105,5	106,2	89,3	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (267). WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓWROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	2997	2569	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	2403	2118	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków	682	552	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	694	645	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	163	153	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	361	292	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	153	133	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	262	203	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	137	110	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	332	248	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	2403	2118	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	1797	1590	Passenger cars
Motocykle	93	62	Motorcycles
Rowery	142	133	Bicycles
Motorowery	68	78	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	218	190	Lorries
Inne pojazdy ^c	85	65	Other vehicles ^c

^a Zarejestrowanych przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

TABL. 9 (267). WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	305	262	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	195	157	Drivers
samochodami osobowymi	151	126	of passenger cars
motocyklami	13	4	of motorcycles
rowerami	13	14	of bicycles
motorowerami	13	11	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	3	2	of lorries
innymi pojazdami	2	–	of other vehicles
Piesznych	57	47	Pedestrians

^a Zarejestrowanych przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność

Communication

TABL. 10 (268). PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^aBASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	854	845	835	824	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta	409	404	405	393	urban areas
wieś	445	441	430	431	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecane ^{bc}					
w tys.	30332,5	37039,5	39364,8	40248,2	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	8581,9	2509,9	2233,4	2037,2	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b					
w tys.	7407,4	4401,6	1151,6	4737,8	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	24035,0	19274,1	16822,5	15583,1	Payments to bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. ^c W latach 2010–2012 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

^a Data concern the public post office (public operator). ^b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. ^c In 2010–2012 including insured letters.

TABL. 11 (269). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**^a

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a*As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	985,6	686,5	599,0	507,8	<i>Telephone main line in thous.</i>
w tym abonenci prywatni ^b	691,3	458,9	387,4	325,9	<i>of which private subscribers^b</i>
miasta	819,3	564,5	489,0	425,1	<i>urban areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	553,8	366,9	305,6	266,7	<i>of which private subscribers^b</i>
wieś	166,3	122,1	110,0	82,8	<i>rural areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	137,5	92,0	81,8	59,2	<i>of which private subscribers^b</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	854,3	575,9	495,9	419,2	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers)</i>
miasta	703,7	467,2	398,3	347,0	<i>urban areas</i>
wieś	150,6	108,8	97,6	72,2	<i>rural areas</i>
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	6362	3807	2601	1670	<i>Public pay telephones</i>
miasta	4660	2392	1742	1153	<i>urban areas</i>
wieś	1702	1415	859	517	<i>rural areas</i>

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
  - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
  - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises is understood as an economic entities, the basic principal of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sales** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
  - retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets,)
  - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the wholesale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area above 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

6. Shops include generally available pharmacies.

7. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw od 2004 r. opracowane są opisaną powyżej metodą; do 2003 r. dane opracowano na podstawie rejestru.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobno-detalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Information regarding shops and petrol stations since 2004 are compiled with method described above; until 2003 the data were compiled on the basis of the register.

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (270). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)***RETAIL SALES (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	46953,3	80042,3	91133,9	98479,1	T O T A L in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					<i>Of which in trade enterprises^a:</i>
w milionach złotych	20982,7	44982,4	53578,8	60791,6	<i>in million zlotys</i>
w %.	44,7	56,2	58,8	61,7	<i>in %</i>
NA 1 MIESZKAŃCA w zł.	13939	23258	26414	28471	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49.ª Trade enterprises employing more than 49 persons.TABL. 2 (271). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)***RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLIONS ZLOTYS

O G Ó Ł E M	28829,1	59888,1	71140,3	78926,7	T O T A L
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

W ODSETKACH

IN PERCENT

O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	77,8	85,8	82,7	86,6	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	39,4	43,8	46,8	49,7	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	6,4	6,6	7,1	7,3	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	32,0	35,4	28,8	29,6	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	22,2	14,2	17,3	13,4	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9.ª Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.TABL. 3 (272). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)***WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLIONS ZLOTYS

O G Ó Ł E M	40654,7	60555,8	66716,4	72064,0	T O T A L
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

W ODSETKACH

IN PERCENT

O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe . .	20,8	16,6	18,4	23,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,7	4,6	4,9	3,1	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	73,5	78,8	76,7	73,7	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (273). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**^{ab}
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sklepy	38424	31182	32091	33418	Shops
Domy towarowe	8	7	6	6	Department stores
Domy handlowe	29	23	20	16	Trade stores
Supermarkety	272	432	503	549	Supermarkets
Hipermarkety	31	47	52	51	Hypermarkets
Sklepy powszechne	636	651	657	603	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	1947	2855	3048	3258	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	35501	27167	27805	28935	Other shops ^c
Stacje paliw	971	830	917	880	Petrol stations

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 358. ^b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a See general notes, item 9 on page 358. ^b According to location of shop/petrol station. ^c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (274). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	829	968	893	1003	Numbers of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	326	432	398	403	of which restaurants
Przychody z działalności gastrono- micznej (ceny bieżące) w tys. zł	399135	739286	743762	762647	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	295894	592751	589232	607806	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowo- wych i wyrobów tytoniowych	60082	89829	87911	98665	from the sale of alcoholic beve- rages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (275). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a

Stan w dniu 31 XII

TRADE WAREHOUSES^a*As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	3141	3355	2949	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	2218,0	2874,7	3849,3	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	246	349	610	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	108,9	166,0	757,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	529	502	501	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	1453,2	1374,2	1709,3	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	942	947	993	<i>number</i>
pojemność składowa w dam ³	282,0	266,3	362,6	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdziałcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

U w a g a. Od 2006 r. dane podaje się na podstawie badania cyklicznego prowadzonego co trzy lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (276). **TARGOWISKA**

Stan w dniu 31 XII

*MARKETPLACES**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	258	237	234	234	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	228	205	208	222	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1341,7	1338,0	1294,5	1293,2	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	893,8	885,0	847,8	849,8	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobno- detalicznej	9337	11840	11476	11491	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	6577	7515	6968	6833	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	101	473	474	474	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	28616,0	27602,5	28431,9	26578,6	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.^a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XIX FINANCE OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisywane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz do 2009 r. inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk, czy ponieść stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
  - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
  - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
  - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
  - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
  - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
  - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
  - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
  - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
  - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
  - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniezione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (277). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	165643,5	264937,5	302217,7	318909,5	Revenues from total activity
sektor publiczny	13741,1	16721,1	16693,7	17192,8	public sector
sektor prywatny	151902,4	248216,5	285524,1	301716,6	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	89810,6	134376,7	158064,7	156306,7	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	69888,5	122913,6	136102,9	152946,7	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	2355,2	3202,4	3530,8	4871,3	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności . .	158054,2	250777,3	288746,1	306298,6	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	13384,4	15584,8	15492,5	15868,3	public sector
sektor prywatny	144669,8	235192,5	273253,6	290430,2	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług) . .	91202,0	140335,4	164064,0	166891,5	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	60507,7	102421,9	114193,0	127284,8	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	2908,6	4083,2	6541,9	5893,3	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	7589,3	14160,2	13471,7	12610,9	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	356,7	1136,2	1201,2	1324,5	Public sector
Sektor prywatny	7232,6	13023,9	12270,5	11286,4	Private sector
Zyski nadzwyczajne	29,7	32,6	32,7	30,5	Extraordinary profits
Sektor publiczny	0,7	0,6	2,2	1,9	Public sector
Sektor prywatny	29,0	32,0	30,6	28,6	Private sector
Straty nadzwyczajne	19,3	317,0	23,2	20,0	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,5	0,9	1,8	2,0	Public sector
Sektor prywatny	18,8	316,1	21,4	18,1	Private sector
Wynik finansowy brutto	7599,7	13875,7	13481,2	12621,4	Gross financial result
sektor publiczny	356,9	1135,9	1201,6	1324,5	public sector
sektor prywatny	7242,8	12739,8	12279,6	11297,0	private sector
Zysk brutto	8812,7	15683,3	16491,7	16840,1	Gross profit
Strata brutto	1213,0	1807,6	3010,4	4218,6	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto . .	1434,4	2407,4	2305,7	2199,9	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	76,7	198,2	198,5	189,6	Public sector
Sektor prywatny	1357,7	2209,2	2107,2	2010,3	Private sector
Wynik finansowy netto	6165,3	11468,3	11175,6	10421,5	Net financial result
sektor publiczny	280,2	937,7	1003,1	1134,8	public sector
sektor prywatny	5885,1	10530,6	10172,5	9286,7	private sector
Zysk netto	7382,3	13247,8	14104,2	14576,6	Net profit
Strata netto	1217,0	1779,5	2928,7	4155,0	Net loss

TABL. 2 (278). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z cało- kształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M 2005	165643,5	158054,2	7599,7	1434,4	6165,3
T O T A L 2010	264937,5	250777,3	13875,7	2407,4	11468,3
. 2011	302217,7	288746,1	13481,2	2305,7	11175,6
2012	318909,5	306298,6	12621,4	2199,9	10421,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7037,8	6339,1	708,0	15,5	692,5
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	141748,0	133275,0	8476,9	1276,4	7200,5
górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>mining and quarrying</i>	1540,6	1653,5	-112,6	-6,3	-106,3
przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>manufacturing</i>	124471,4	117646,3	6829,4	1033,8	5795,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . . <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	13700,0	12029,3	1670,3	232,3	1438,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2036,0	1946,0	89,8	16,7	73,2
Budownictwo . . . . . <i>Construction</i>	11953,6	11498,6	455,5	77,3	378,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	129809,9	125630,6	4176,6	638,9	3537,6
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	9349,9	9034,9	314,8	98,4	216,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . <i>Accommodation and catering^Δ</i>	445,8	436,8	9,0	3,4	5,7
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	2832,4	2958,2	-125,8	-17,4	-108,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . <i>Financial and insurance activities</i>	1531,0	1490,6	40,4	5,8	34,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	3070,8	2837,1	233,4	38,1	195,3

TABL. 2 (278). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z cało- kształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł in mln zł				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	6578,6	8574,7	-1996,1	8,0	-2004,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2361,6	2148,6	212,9	29,7	183,2
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	141,8	139,8	2,1	0,9	1,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	1291,2	1229,4	61,7	12,7	49,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	472,7	478,2	-5,5	1,0	-6,5
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	284,3	226,8	57,5	11,1	46,4

TABL. 3 (279). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enter- prises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result			
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises			
OGÓŁEM.....	2005	4728	80,8	17,6	1,6	79,8	18,3	1,8
TOTAL	2010	5420	81,2	18,7	0,1	80,5	19,1	0,4
	2011	5585	82,2	17,6	0,2	81,7	18,0	0,4
	2012	5690	80,2	19,6	0,2	79,8	19,9	0,3
sektor publiczny		262	74,4	25,6	—	74,0	25,6	0,4
public sector								
sektor prywatny		5428	80,5	19,3	0,2	80,0	19,6	0,3
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		269	91,4	8,6	—	91,4	8,6	—
Agriculture, forestry and fishing								

TABL. 3 (279). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH (dok.)
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu przedsiębiorstw in % of total of enterprises			in % of total of enterprises		
Przemysł . . . . . Industry	2019	83,6	16,3	0,1	83,2	16,6	0,2
górnictwo i wydobywanie . . . . . mining and quarrying	15	60,0	40,0	–	53,3	46,7	–
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing	1834	83,5	16,4	0,1	83,3	16,6	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	36	91,7	8,3	–	91,7	8,3	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	134	85,1	14,9	–	83,6	15,7	0,7
Budownictwo . . . . . Construction	560	77,3	22,5	0,2	77,1	22,7	0,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1649	78,8	21,1	0,1	78,4	21,5	0,1
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	300	73,7	26,3	–	73,0	27,0	–
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	76	60,5	38,2	1,3	60,5	38,2	1,3
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	143	76,2	23,8	–	75,5	24,5	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . Financial and insurance activities	28	75,0	25,0	–	75,0	25,0	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	144	82,6	16,0	1,4	79,9	15,3	4,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	221	80,1	19,5	0,5	79,2	20,4	0,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	152	77,6	21,7	0,7	76,3	22,4	1,3
Edukacja . . . . . Education	29	65,5	34,5	–	65,5	34,5	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	64	75,0	25,0	–	75,0	25,0	–
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	18	50,0	50,0	–	50,0	50,0	–
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	18	66,7	33,3	–	66,7	33,3	–

TABL. 4 (280). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
		w %		in %		
O G Ó Ł E M..... 2005	95,4	4,6	3,7	25,9	91,4	137,4
T O T A L 2010	94,7	5,2	4,3	39,8	103,3	147,7
2011	95,5	4,5	3,7	34,2	96,1	142,1
2012	96,0	4,0	3,3	31,7	90,2	136,9
sektor publiczny ..... <i>public sector</i>	92,3	7,7	6,6	66,7	135,2	171,7
sektor prywatny ..... <i>private sector</i>	96,3	3,7	3,1	29,8	87,7	135,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	90,1	10,1	9,8	32,1	109,1	200,0
Przemysł ..... <i>Industry</i>	94,0	6,0	5,1	34,9	100,6	153,0
górnictwo i wydobywanie ..... <i>mining and quarrying</i>	107,3	-7,3	-6,9	10,7	32,0	47,8
przetwórstwo przemysłowe ..... <i>manufacturing</i>	94,5	5,5	4,7	32,8	99,1	155,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..... <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	87,8	12,2	10,5	57,9	133,7	165,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ..... <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	95,6	4,4	3,6	95,8	163,9	178,2
Budownictwo ..... <i>Construction</i>	96,2	3,8	3,2	35,5	109,3	159,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	96,8	3,2	2,7	16,3	57,1	105,5

TABL. 4 (280). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH (dok.)

ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
		w %		in %		
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	96,6	3,4	2,3	120,2	195,9	204,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . <i>Accommodation and catering^Δ</i>	98,0	2,0	1,3	53,8	81,1	97,8
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	104,4	-4,4	-3,8	87,1	201,5	233,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . <i>Financial and insurance activities</i>	97,4	2,6	2,3	62,5	193,2	197,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	92,4	7,6	6,4	88,0	128,7	157,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	130,3	-30,3	-30,5	24,6	73,6	87,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . <i>Administrative and support service activities</i>	91,0	9,0	7,8	25,9	166,5	173,7
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	98,5	1,5	0,8	98,2	169,9	191,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	95,2	4,8	3,8	27,9	67,5	75,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	101,2	-1,2	-1,4	84,1	124,2	137,6
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	79,8	20,2	16,3	117,5	180,0	203,0

TABL. 5 (281). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>	
						w mln zł
1	O G Ó Ł E M	2005	45092,4	14112,9	3897,0	1385,2
2	T O T A L	2010	81159,0	22202,2	5869,1	2358,9
3		2011	91496,1	26432,3	7094,2	2977,5
4		2012	90118,2	28362,9	7522,0	3148,7
5	sektor publiczny <i>public sector</i>		6028,4	819,7	268,1	298,9
6	sektor prywatny <i>private sector</i>		84089,8	27543,2	7253,9	2849,8
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3230,5	1414,3	409,0	423,6
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł <i>Industry</i>		42848,8	13766,8	6486,0	1787,8
9	górnictwo i wydobywanie		401,5	111,6	71,3	15,0
	<i>mining and quarrying</i>					
10	przetwórstwo przemysłowe		38235,9	13283,5	6205,8	1770,2
	<i>manufacturing</i>					
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3506,9	323,5	183,2	0,2
	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		704,4	48,2	25,8	2,3
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
13	Budownictwo <i>Construction</i>		6111,3	1445,2	249,8	546,4
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		24809,5	10846,1	250,1	60,4
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
15	Transport i gospodarka magazynowa		3840,5	86,2	40,9	0,8
	<i>Transportation and storage</i>					
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		114,9	7,9	2,5	0,2
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
17	Informacja i komunikacja		1230,2	128,7	22,0	15,6
	<i>Information and communication</i>					
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1459,1	31,1	0,1	0,2
	<i>Financial and insurance activities</i>					
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1614,2	222,2	10,7	93,6
	<i>Real estate activities</i>					
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2743,9	348,0	16,3	217,4
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1563,2	32,7	9,1	0,9
	<i>Administrative and support service activities</i>					
22	Edukacja <i>Education</i>		45,8	3,8	0,3	0,3
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		311,7	18,6	16,2	0,8
	<i>Human health and social work activities</i>					
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		85,9	0,6	0,2	–
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
25	Pozostała działalność usługowa		108,5	10,7	8,8	0,6
	<i>Other service activities</i>					

<i>Stocks</i>		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe <i>Short-term inter-period settlements</i>	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług <i>of which from deliveries and services</i>			
<i>in mln zł</i>						
2833,9	5776,4	21488,5	17679,6	8503,9	987,1	1
3562,9	10020,6	34874,6	29366,3	21879,2	2203,0	2
4291,2	11425,1	39883,6	32517,0	22024,5	3155,7	3
4767,8	12489,5	38500,9	31532,1	20895,2	2359,2	4
184,4	63,5	2402,4	1888,7	2343,4	462,9	5
4583,4	12426,0	36098,4	29643,3	18551,8	1896,3	6
527,8	37,7	1242,8	914,9	518,7	54,6	7
3883,9	1414,2	18383,8	15652,7	9778,7	919,5	8
18,9	6,3	178,9	150,4	89,9	21,2	9
3858,4	1256,8	16331,8	13840,4	8083,5	537,0	10
0,3	137,8	1604,1	1446,7	1226,5	352,8	11
6,3	13,3	269,0	215,1	378,8	8,5	12
126,5	475,8	2820,5	2390,2	1358,9	486,8	13
137,1	10251,3	9577,0	8232,7	3842,0	544,4	14
2,3	40,9	1419,7	1156,3	2254,7	79,9	15
0,0	5,0	32,2	15,5	63,1	11,7	16
45,9	33,8	602,3	537,0	458,5	40,7	17
—	28,3	964,8	729,9	461,0	2,2	18
31,3	81,7	417,2	342,6	901,6	73,2	19
10,7	97,9	1535,4	1052,9	770,8	89,7	20
0,4	19,5	1265,5	291,1	233,0	32,0	21
1,5	1,1	17,1	12,1	23,4	1,4	22
—	1,6	164,1	154,6	115,4	13,6	23
0,0	0,2	25,1	19,2	52,5	7,8	24
0,4	0,6	33,4	30,4	62,8	1,7	25

TABL. 6 (282). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	W tym		Of which	
			kapitał (fundusz) podstawowy <i>share capital (fund)</i>	kapitał (fundusz) zapasowy <i>supplemen- tary capital (fund)</i>	niepodzielony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubiegłych <i>undistributed (unsettled) financial result from previous years</i>	wynik finansowy netto roku obrotowego <i>net financial result of the turnover year</i>
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	54804,5	27109,7	18415,9	-3529,4	6134,3
TOTAL	2010	96840,3	40994,0	35610,6	-1798,3	11378,2
	2011	103627,1	43727,2	39455,3	-1728,5	11299,9
	2012	108201,3	45783,1	44590,5	-4168,7	10612,3
sektor publiczny		25581,2	12296,9	6887,6	2162,2	1133,8
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		82620,1	33486,2	37702,9	-6330,9	9478,6
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		3419,3	1229,5	1412,1	-268,7	691,9
Przemysł		66217,6	25608,3	26577,1	-770,6	7125,5
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		696,4	507,7	279,2	-162,3	-106,3
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		40991,1	15091,6	18685,2	-3063,1	5721,6
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		21075,8	7230,3	7191,1	2463,2	1436,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		3454,3	2778,7	421,5	-8,4	73,2
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>						
Budownictwo		4033,3	1412,1	1627,1	56,7	378,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		16906,8	6603,7	5942,4	-939,4	3771,9
Transport i gospodarka magazynowa		2356,4	2053,2	588,6	-803,9	198,9
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		492,6	449,7	69,2	-71,0	5,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		2059,9	223,2	2691,9	13,1	-108,7
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		277,0	126,4	84,5	-27,5	42,6
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		8246,7	4473,1	2904,6	-73,5	214,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1381,7	1364,5	1899,8	-472,5	-2016,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						

TABL. 6 (282). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł in mln zł			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2085,4	1656,9	595,4	-631,7	219,9
Edukacja. . . . . Education	79,0	37,0	43,5	-10,5	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	423,0	426,3	100,2	-141,5	49,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. . . . . Arts, entertainment and recreation	97,6	88,5	23,0	-8,0	-6,5
Pozostała działalność usługowa. . . . . Other service activities	125,0	30,7	31,3	-19,7	46,4

TABL. 7 (283). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M 2005	20408,8	1523,4	825,5	3189,5	9593,4
T O T A L 2010	34211,6	7043,4	876,2	5096,6	12069,5
. 2011	36697,0	6987,5	692,0	5559,2	12897,1
. 2012	38731,6	6532,1	743,7	6006,8	14047,0
sektor publiczny . . . . . public sector	12065,8	6486,9	735,6	31,3	88,3
sektor prywatny . . . . . private sector	26665,8	45,2	8,2	5975,5	13958,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1147,9	107,4	114,2	273,3	141,1

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (283). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
Przemysł. . . . . Industry	23958,9	6311,3	297,9	2637,7	8410,6
górnictwo i wydobywanie . . . . . mining and quarrying	490,8	54,9	86,7	7,7	26,9
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing	13496,5	193,5	142,6	2604,1	8036,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	7229,5	6062,8	38,0	2,2	343,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	2742,1	—	30,6	23,8	3,6
Budownictwo . . . . . Construction	1009,5	39,3	53,0	619,3	144,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	5597,2	1,5	16,7	1422,5	3268,4
Transport i gospodarka magazynowa. . . . . Transportation and storage	1827,2	32,8	119,2	151,6	736,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	415,4	—	26,3	111,7	106,1
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	215,2	0,8	2,8	80,0	55,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa. . Financial and insurance activities	126,4	—	—	16,1	23,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	1070,8	1,2	51,9	456,5	198,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	1148,9	1,5	1,4	167,9	699,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1643,0	26,7	2,0	25,7	77,0
Edukacja. . . . . Education	35,1	9,5	—	2,8	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	421,9	—	58,4	25,2	175,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. . . . . Arts, entertainment and recreation	88,5	—	—	7,8	0,1
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	25,7	—	—	8,6	10,8

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (284). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym	of which	
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług liabilities from deli- veries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	48824,2	15318,4	9788,2	33505,8	6196,8	19759,3
TOTAL	2010	82485,1	26881,0	13072,5	55604,1	8351,4	31160,9
	2011	100433,6	35520,7	29181,3	64912,9	15106,6	36336,9
	2012	103826,1	37490,0	29963,8	66336,1	15851,2	36945,0
sektor publiczny		6123,0	2525,1	1496,8	3597,9	488,6	1547,4
public sector							
sektor prywatny		97703,1	34964,9	28467,1	62738,2	15362,7	35397,6
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2665,0	1027,0	844,5	1638,0	472,7	907,5
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		41453,9	13192,4	10282,9	28261,5	8045,6	13890,5
Industry							
górnictwo i wydobywanie		1057,2	173,7	40,7	883,5	396,5	130,2
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		35860,3	11015,6	9003,2	24844,7	7316,6	12393,6
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3053,7	924,4	449,4	2129,2	217,1	1258,0
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1482,7	1078,6	789,6	404,1	115,4	108,8
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities							
Budownictwo		4674,5	825,8	603,9	3848,6	665,4	2248,6
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		26367,8	2802,4	2166,4	23565,4	3904,2	16642,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa.		7736,2	5842,3	3717,6	1893,9	281,1	1025,0
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		311,3	191,5	181,3	119,8	48,3	39,6
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		3760,0	3230,0	3204,3	530,0	92,5	244,1
Information and communication							

TABL. 8 (284). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym	of which
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług liabilities from deli- veries and services
	w mln zł		in mln zł			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . Financial and insurance activities	1850,9	1112,7	1023,2	738,3	526,6	108,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	5295,1	4175,9	4009,6	1119,2	474,8	339,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	5619,6	2468,0	1357,1	3151,6	534,2	1095,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3155,6	2245,0	2232,6	910,7	552,4	205,2
Edukacja . . . . . Education	64,5	40,6	38,4	23,9	5,9	9,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	549,9	132,4	100,9	417,4	213,4	140,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. . . . . Arts, entertainment and recreation	180,0	117,2	116,1	62,8	29,6	21,5
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	141,8	86,7	85,2	55,1	4,5	26,8

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), a w latach 2010–2012 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885 z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594–596) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego (z uwzględnieniem środków na finansowanie programów i projektów unijnych) oraz samorządowych zakładów budżetowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148 with later amendments), and in 2010–2012 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885 with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241 with later amendments). With respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 items 594–596), as well as the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526 with later amendments).

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of: the budgets of local self-government entities (taking into funds for financing of EU programmes and projects) as well as self-government budgetary establishments.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207).

5. Na dochody **budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
  - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
  - b) wpływu z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
  - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
  - d) środki na dofinansowanie własnych zadań, z innych źródeł;
- 2) dotacje celowe:
  - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
  - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., Dz. U. Nr 38, poz. 207),
  - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
  - d) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. **Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

4. *Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207).*

5. **Budget revenue of local self-government entities** comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
  - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
  - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
  - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing,
  - d) funds from other sources for the additional own tasks;
- 2) appropriated allocations:
  - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
  - b) provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources, according to regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010, Journal of Laws No. 38, item 207),
  - c) acquired from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),
  - d) other allocations;
- 3) general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.

6. **Expenditures of local self-government entities** are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Do 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonowały następujące formy organizacyjno-prawne: zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i rachunek dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz fundusze celowe jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- allocations, among others, for organisational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees.

7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **self-government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective allocations, as well as from appropriated allocations for current tasks and appropriated allocations for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local self-government entities.

Until 2010, in the sector of public finance the following organizational and legal forms of entities functioned: budgetary establishments, auxiliary units and own income account of local self-government entities as well as appropriated local self-government entities funds.

8. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1 (285). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**

REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Woje- wództwo <i>Voivodship</i>
		w tys. zł in thous. zł				
O G Ó Ł E M.....	2005	8926358,9	4633145,1	2352923,6	1386612,8	553677,5
T O T A L	2010	13503032,7	6891703,1	3456241,1	2091351,3	1063737,2
	2011	14443315,1	7466195,2	3521257,3	2207487,8	1248374,7
	2012	15040013,3	7842159,9	3871449,3	2226713,2	1099690,8
Dochody własne		7611122,1	3926656,5	2441551,8	707489,4	535424,4
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		3267781,7	1380104,7	1068011,7	374921,4	444743,9
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		551561,6	71889,7	108382,8	15039,5	356249,7
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		2716220,1	1308215,0	959628,9	359882,0	88494,2
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		1669341,2	1200837,4	468503,8	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		141026,7	139727,9	1298,7	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		101955,6	82350,1	19605,5	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		143872,9	78130,0	65742,8	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Opłata skarbową		46258,8	24026,0	22232,9	x	x
<i>Treasury fee</i>						
Dochody z majątku		418700,0	252988,0	126465,3	32083,0	7163,7
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze ...		177476,7	118110,7	42213,8	15078,2	2074,0
<i>of which income from renting as well as agreements with a similar character</i>						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł.		203391,6	158432,3	33134,0	10082,7	1742,6
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (285). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**

REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Dotacje ogółem . . . . . <i>Total allocations</i>	3028856,9	1510312,6	536135,6	502978,8	479430,0
Dotacje celowe . . . . . <i>Appropriated allocations</i>	2105556,8	1183122,1	320055,9	395524,7	206854,1
z budżetu państwa . . . . . <i>from the state budget</i>	1875240,3	1095236,6	284209,3	314342,2	181452,1
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej . . . . . <i>for government administration tasks</i>	1526263,1	907293,8	215806,5	230281,0	172881,8
własne . . . . . <i>for own tasks</i>	345945,2	186490,2	67651,0	83233,8	8570,3
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej . . . . . <i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>	3032,0	1452,7	751,8	827,5	–
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego . . . . . <i>for task realized on the basis of agreements with local self-government entities</i>	99553,7	34080,6	21245,4	44201,0	26,8
otrzymane z państwowych funduszy celowych . . . . . <i>received from state appropriated funds</i>	54777,3	12126,0	13698,2	8153,1	20800,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań . . . . . <i>for financial assistance between local self-government entities for additional financing of own tasks</i>	75985,5	41678,9	902,9	28828,4	4575,2
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b . . . . . <i>Allocations from paragraphs 200 and 620^b</i>	923300,1	327190,5	216079,7	107454,1	272575,8
Subwencja ogólna z budżetu państwa . . . . . <i>General subsidy from the state budget</i>	4400034,2	2405190,8	893762,0	1016245,0	84836,4
W tym część oświatowa . . . . . <i>Of which educational part</i>	3594333,9	1857375,3	844312,6	837732,4	54913,6

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. Są to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (w pozycji tej ujęto również dotacje rozwojowe przekazane do dnia 31 XII 2010 r. i podlegające rozliczeniu w 2012 r.).

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Classification of budget revenue and expenditure. Allocations provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (in this item development allocations are included provided until the 31 XII 2010 and being settled in 2012).

TABL. 2 (286). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**

REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
O G Ó Ł E M	15040013,3	7842159,9	3871449,3	2226713,2	1099690,8
T O T A L					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo . . . . . <i>Agriculture and hunting</i>	486729,0	326617,0	345,0	1762,4	158004,7
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>Manufacturing</i>	989,4	2,3	33,7	—	953,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę . . . . . <i>Electricity, gas and water supply</i>	24908,6	24472,7	435,9	—	—
Transport i łączność . . . . . <i>Transport and communication</i>	703009,3	103352,5	426387,5	76859,5	96409,8
Gospodarka mieszkaniowa . . . . . <i>Dwelling economy</i>	507962,8	265619,4	189749,9	47216,8	5376,7
Działalność usługowa . . . . . <i>Service activity</i>	55376,4	3598,1	7455,3	42897,6	1425,5
Administracja publiczna . . . . . <i>Public administration</i>	90915,1	49654,3	11688,8	23242,1	6329,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa . . . . . <i>Public safety and fire protection</i>	190013,2	8683,8	69521,2	111807,1	1,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem . . . . . <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake</i>	5741303,9	3078504,2	1759181,8	448456,9	455160,9
Różne rozliczenia . . . . . <i>Miscellaneous settlements</i>	4862306,3	2485397,6	1000362,4	1034075,4	342470,8
Oświata i wychowanie . . . . . <i>Education</i>	238262,5	144329,6	46650,8	45432,7	1849,4
Ochrona zdrowia . . . . . <i>Health care</i>	101175,5	1722,7	12886,6	85327,1	1239,1
Pomoc społeczna . . . . . <i>Social assistance</i>	1353968,5	924663,8	216020,8	209484,7	3799,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	154214,9	48963,7	29276,1	58236,1	17739,0
Edukacyjna opieka wychowawcza . . . . . <i>Educational care</i>	48912,2	25823,2	10332,4	12693,7	62,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska . . . . <i>Municipal economy and environmental protection</i>	286868,7	213322,4	50482,4	22616,3	447,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego . . . . . <i>Culture and national heritage</i>	43311,5	32105,6	6439,6	281,4	4484,9
Kultura fizyczna . . . . . <i>Physical education</i>	107932,3	81933,3	25054,5	696,8	247,7

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (287). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2005 8924566,0	4591585,6	2353391,9	1396034,1	583554,3
TOTAL	2010 15064021,6	7613344,3	4034393,9	2293368,1	1122915,3
	2011 15707736,8	7874391,8	4180819,0	2299390,9	1353135,1
	2012 15166967,7	7889334,2	3939695,9	2201835,5	1136102,2
Wydatki bieżące	12361859,5	6495050,5	3203279,7	1936849,1	726680,2
Current expenditure					
w tym: of which:					
Dotacje	1248987,9	428050,7	355545,1	104493,5	360898,6
Allocations					
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych	65579,8	19539,0	45831,2	209,6	—
of which allocations for self-government budgetary establishments					
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1443210,6	1105792,0	248396,5	79220,0	9802,1
Benefits for natural persons					
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	9217791,4	4777336,1	2396009,3	1702045,3	342400,7
Current expenditure of budgetary entities					
w tym: of which:					
wynagrodzenia	4852204,3	2550356,0	1133062,5	1018908,2	149877,6
wages and salaries					
w tym osobowe	4376100,4	2296158,2	1030896,6	915740,0	133305,6
of which personal					
pochodne od wynagrodzeń ^b	876349,1	483033,3	197288,3	170002,6	26024,9
derivatives of wages and salaries ^b					
zakup materiałów i usług	2773225,6	1387467,4	870150,4	366752,1	148855,7
purchase of materials and services					
wydatki na obsługę długu	292118,9	131085,8	119047,2	32652,1	9333,9
expenditures on debt servicing					
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń	1221,2	124,8	—	612,0	484,4
payments related to guarantees and endorsements					
Wydatki majątkowe	2805108,2	1394283,7	736416,1	264986,4	409422,0
Property expenditure					
W tym inwestycyjne ^c	2734395,2	1340800,9	729184,0	262160,4	402250,0
Of which investment expenditure ^c					

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (288). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
O G O Ł E M . . . . . T O T A L	15166967,7	7889334,2	3939695,9	2201835,5	1136102,2
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo . . . . . <i>Agriculture and hunting</i>	540950,1	365971,3	626,6	2623,1	171729,1
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>Manufacturing</i>	28126,4	179,8	57,8	—	27888,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę . . . . . <i>Electricity, gas and water supply</i>	26155,4	25794,9	360,6	—	—
Transport i łączność . . . . . <i>Transport and communication</i>	2379306,5	599543,5	1040909,1	262395,3	476458,6
Gospodarka mieszkaniowa . . . . . <i>Dwelling economy</i>	371848,1	207670,6	142326,7	19611,6	2239,2
Działalność usługowa . . . . . <i>Service activity</i>	107858,7	24857,3	38842,4	35430,4	8728,6
Administracja publiczna . . . . . <i>Public administration</i>	1366934,2	765547,5	227563,2	262322,4	111501,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa . . . . . <i>Public safety and fire-protection</i>	298937,7	79783,7	99009,0	116092,0	4053,0
Obsługa długu publicznego ^b . . . . . <i>Public debt servicing^b</i>	293702,3	131530,7	119089,2	33264,1	9818,3
Różne rozliczenia . . . . . <i>Miscellaneous settlements</i>	134533,5	37082,4	78518,0	17156,3	1776,9
Oświata i wychowanie . . . . . <i>Education</i>	5044000,3	3040014,9	1210865,5	740486,4	52633,5
Ochrona zdrowia . . . . . <i>Health care</i>	233052,4	47693,6	33436,2	110262,5	41660,1
Pomoc społeczna . . . . . <i>Social assistance</i>	1961381,2	1225926,8	410342,5	315758,4	9353,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej . . <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	307990,6	64304,8	57538,5	107598,2	78549,1
Edukacyjna opieka wychowawcza . . . . . <i>Educational care</i>	325458,5	87861,4	91427,9	138825,9	7343,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska . . . . <i>Municipal economy and environmental protection</i>	714397,9	575554,6	128020,1	7975,5	2847,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego . . . . . <i>Culture and national heritage</i>	551818,1	294726,8	138819,7	11827,8	106443,7
Kultura fizyczna . . . . . <i>Physical education</i>	405606,8	279294,1	99482,3	9517,9	17312,5

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

TABL. 5 (289). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
Przychody	2011	627928,3	302586,9	2565,3	322776,1	–
Revenue	2012	672303,2	306453,8	2891,3	362958,1	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		439261,3	216248,8	1247,1	221765,4	–
Revenue from sale of products, asset components and services						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		64554,4	20215,0	209,6	44129,8	–
Allocations from local self-government entities budgets ^b						
Koszty	2011	687560,5	335164,4	2498,1	349898,0	–
Costs	2012	669852,8	306505,4	2920,4	360427,0	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		287123,9	121486,4	763,1	164874,4	–
Materials and services						
Podatek dochodowy od osób prawnych		4088,6	1518,3	–	2570,3	–
Corporate income tax						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego		1966,1	1313,5	–	652,5	–
Surplus payments to local self-government entities budgets						

^a Bez przychodów i kosztów zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including allocations from the state budget as well as payments within European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.e., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays – unless otherwise indicated – are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Od 2005 r. nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330 z późn. zm.).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section “Transport and storage” since 2005.

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential-premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330 with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
  - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
  - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych

*The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** is understood, as of 31 XII:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
  - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
  - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 also revaluation according to fair value.*

*The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. Data by sections of the NACE Rev. 2 – unless otherwise indicated – were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares is included in the section “Transport and storage”.

4. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value*

budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
  - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
  - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
  - a) kotły i maszyny energetyczne,
  - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
  - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
  - d) urządzenia techniczne,
  - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj. zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) *buildings and structures:*
  - a) *buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,*
  - b) *civil engineering works (excluding detailed meliorations);*
- 2) *machinery, technical equipment and tools:*
  - a) *boilers and power industry machinery,*
  - b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
  - c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
  - d) *technical equipment,*
  - e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
- 3) *transport equipment;*
- 4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (290). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	18883,9	20831,9	21075,4
sektor publiczny . . . . . public sector	7129,9	8407,1	7885,8
sektor prywatny . . . . . private sector	11754,0	12424,8	13189,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . Agriculture, forestry and fishing	622,4	716,2	891,9
Przemysł . . . . . Industry	6037,5	7694,4	7593,0
górnictwo i wydobywanie . . . . . mining and quarrying	174,8	183,4	180,1
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing	3742,2	4685,1	5081,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	1236,4	1681,6	1279,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste management and remediation activities	884,1	1144,3	1051,4
Budownictwo . . . . . Construction	517,5	463,8	375,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1907,5	1641,1	1892,6
Transport i gospodarka magazynowa ^b . . . . . Transportation and storage ^b	3650,6	4033,4	3955,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	127,6	104,3	86,1
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	233,4	332,8	419,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	217,3	270,1	193,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	2505,8	2508,3	2955,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	345,8	321,0	360,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . Administrative and support service activities	266,1	227,3	239,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . Public administration and defence; compulsory social security	308,2	426,3	490,7

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 1 (290). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (dok.)INVESTMENT OUTLAYS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	719,5	728,9	608,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	501,7	578,9	405,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	852,9	713,8	552,9
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	70,2	71,1	55,5

^a Według lokalizacji inwestycji.^a According to investment location.TABL. 2 (291). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM . . . . . TOTAL	9449,7	11461,8	11487,6
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	2326,1	3211,3	2980,9
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	7123,6	8250,5	8506,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	196,7	250,3	402,0
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	5366,3	6913,5	6696,4
górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>mining and quarrying</i>	164,6	161,3	177,1
przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>manufacturing</i>	3589,2	4551,4	4849,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	1190,3	1652,0	1266,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	422,1	548,8	403,3
Budownictwo . . . . . <i>Construction</i>	401,6	341,6	228,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1327,3	1225,6	1489,1
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	719,7	1020,9	1086,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . <i>Accommodation and catering^Δ</i>	69,2	69,7	40,5
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	178,1	294,3	323,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według lokalizacji inwestycji.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 2 (291). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . <i>Financial and insurance activities</i>	165,6	198,3	142,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	252,4	243,0	157,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	211,5	222,9	282,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . <i>Administrative and support service activities</i>	86,8	116,9	168,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	0,0	–	0,2
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	54,3	29,3	23,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	351,7	348,7	285,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	51,4	149,0	132,8
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	17,3	38,0	27,7

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według lokalizacji inwestycji.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.TABL. 3 (292). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP
(ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym na Of which on		
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>
		w mln zł in mln zł		
O G Ó Ł E M 2010	9721,2	4237,8	4383,1	1049,8
T O T A L 2011	11532,5	4894,1	5094,6	1479,4
2012	12484,4	5244,5	5941,0	1241,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	476,3	225,8	190,0	41,7
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	6901,9	2674,9	3826,7	381,7
górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>mining and quarrying</i>	177,9	22,2	151,6	4,1
przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>manufacturing</i>	4944,5	1309,6	3268,3	351,0

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według siedziby inwestora.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

TABL. 3 (292). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (dok.)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym na Of which on		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł	in mln zł	
Przemysł (dok.) Industry (cont.)				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	1387,6	1004,0	366,7	16,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste management and remediation activities	391,9	339,1	40,1	10,7
Budownictwo . . . . . Construction	225,0	78,2	93,1	50,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2636,4	1110,6	1264,8	259,8
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	831,7	448,2	47,9	331,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	26,5	12,4	13,3	0,8
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	240,4	113,8	117,9	8,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	145,0	16,7	42,0	79,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	149,0	116,4	25,0	6,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	246,6	102,9	132,0	11,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . Administrative and support service activities	155,0	74,8	33,0	47,1
Edukacja . . . . . Education	40,5	27,0	7,3	4,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	278,3	150,9	122,7	4,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	108,6	89,8	17,1	1,6
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	23,1	1,9	8,1	13,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (293). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	226208,2	239306,3	260002,1
sektor publiczny . . . . . public sector	77548,4	82175,5	88762,4
sektor prywatny . . . . . private sector	148659,8	157130,8	171239,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . Agriculture, forestry and fishing	17865,4	18383,1	19177,6
Przemysł . . . . . Industry	73603,8	78663,9	84692,9
górnictwo i wydobywanie . . . . . mining and quarrying	2635,7	2883,5	2621,6
przetwórstwo przemysłowe . . . . . manufacturing	47909,3	50583,4	55095,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	13064,8	14432,8	15147,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste management and remediation activities	9994,0	10764,2	11827,5
Budownictwo . . . . . Construction	5704,1	6164,2	5257,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	17039,1	18081,5	20855,2
Transport i gospodarka magazynowa ^b . . . . . Transportation and storage ^b	34740,7	36479,3	41024,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	1718,9	1948,9	1969,3
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	5500,7	5480,6	6568,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	1704,7	1752,6	1835,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	40210,6	42643,4	45687,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2917,0	2813,2	3328,5

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 4 (293). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . <i>Administrative and support service activities</i>	1955,2	2257,4	2214,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	6193,7	6473,6	6479,5
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	9110,2	9097,8	9670,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	4644,3	5134,1	5508,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2712,8	3222,9	4979,4
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	587,0	709,8	753,1

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.TABL. 5 (294). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	121427,4	128440,2	139692,7
sektor publiczny . . . . . <i>public sector</i>	29062,6	21368,5	32905,1
sektor prywatny . . . . . <i>private sector</i>	92364,8	97171,8	106787,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4740,6	4937,3	5221,6
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	67108,4	71614,2	77285,8
górnictwo i wydobywanie . . . . . <i>mining and quarrying</i>	2558,5	2754,3	2484,8
przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>manufacturing</i>	45891,7	48447,6	52790,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (294). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
Przemysł (dok.) Industry (cont.)			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	12718,6	14051,5	14761,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ . . . . . water supply; sewerage, waste management and remediation activities	5939,5	6360,8	7248,8
Budownictwo . . . . . Construction	4255,5	4431,6	3347,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	13706,3	14522,5	16971,8
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . Transportation and storage	8655,4	8802,5	10577,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . . . . . Accommodation and catering ^Δ	1277,7	1437,5	1373,0
Informacja i komunikacja . . . . . Information and communication	5046,1	4973,1	6015,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . Financial and insurance activities	1270,8	1276,7	1351,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . Real estate activities	7577,8	8048,0	8439,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	1620,1	1469,1	1975,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . Administrative and support service activities	1552,1	1762,6	1681,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . . . Public administration and defence; compulsory social security	0,4	—	—
Edukacja . . . . . Education	309,7	330,8	351,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . Human health and social work activities	3389,6	3749,5	3891,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . Arts, entertainment and recreation	765,9	906,5	1023,6
Pozostała działalność usługowa . . . . . Other service activities	151,0	178,4	187,0

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995). The following accounts are compiled in the regional accounts system for the voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne, które zgodnie z metodologią ESA 1995 spełniają kryteria zaliczania do sektora;

7. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

9. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector* which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);
- 2) *financial corporations sector* which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;
- 3) *general government sector* which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public enterprises which accordingly to the ESA 1995 methodology fulfill criteria of including in the sector;

4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;

5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2009–2010 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 r. ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009–2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2011 r.”.

4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;

5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and unit of religious organizations.

11. Estimation of the “hidden economy” is included in the regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding co-operatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).

12. Data from the regional accounts for the years 2009–2010 were changed in relation to previously published data on account of applying in calculations number of population which was compiled on the basis of the Population and Housing Census 2011 results.

Moreover, data concerning income in the households sector for 2010 were revised due to changes introduced by the National Bank of Poland in the balance of payments in the range of wages and salaries as well as property income.

13. Data per capita for the years 2009–2011 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011.

14. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2011”.

Uwaga do tablic 1–3

Dane za lata 2009–2010 skorygowano.

Note to tables 1–3

Data for 2009–2010 have been adjusted.

TABL. 1 (295). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M . . . . . TOTAL	127486	131882	142445	x	x	x
W tym wartość dodana brutto . . . . . Of which gross value added	113293	116154	125131	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw . . . . . non-financial corporations	58192	59199	64028	51,4	51,0	51,2
instytucji rządowych i samorządowych . . . . . general government	14579	15185	15506	12,9	13,1	12,4
gospodarstw domowych . . . . . households	37083	37719	41189	32,7	32,5	32,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . . Agriculture, forestry and fishing	5992	6390	7046	5,3	5,5	5,6
Przemysł . . . . . Industry	31853	31554	34467	28,1	27,2	27,5
w tym przetwórstwo przemysłowe . . . . . of which manufacturing	27002	26388	28939	23,8	22,7	23,1
Budownictwo . . . . . Construction	9434	9956	10746	8,3	8,6	8,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^A ; informacja i komunikacja . . . . . Trade; repair of motor vehicles ^A ; transpor- tation and storage; accommodation and catering ^A ; information and communication	34412	35053	37178	30,4	30,2	29,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^A . . . . . Financial and insurance activities; real estate activities	7730	8636	9414	6,8	7,4	7,5
Pozostałe usługi ^a . . . . . Other services ^a	23873	24567	26280	21,1	21,2	21,0
NA 1 MIESZKAŃCA^b w zł . . . . . PER CAPITA^b in zł	37164	38321	41285	x	x	x

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 2, pkt 1 na str. 22. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 401.^a See general notes to Yearbook, item 2, point 1 on page 22. ^b See general notes, item 13, on page 401.

TABL. 2 (296). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
**BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME
ACCOUNT (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	259421	273639	306479	Gross output
Zużycie pośrednie	146128	157485	181348	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	113293	116154	125131	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	43983	46167	49550	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	68533	68873	74483	Gross operating surplus

TABL. 3 (297). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w mln zł	82158	84785	91206	in mln zł
na 1 mieszkańca ^a w zł	23950	24636	26435	per capita ^a in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w mln zł	78461	81641	87282	in mln zł
na 1 mieszkańca ^a w zł	22873	23723	25297	per capita ^a in zł

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 401.

^a See general notes, item 13 on page 401.

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji – Dz. U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm. (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202 z późn. zm.).

Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:

a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:

- prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
- prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
- wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
- innym,

b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzycielności na udziały;

2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);

3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128 z późn. zm.) – podlega mają-

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. The process of privatizing of state owned enterprises – except former state farms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 – Journal of Laws No. 118, item 561 with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80 with later amendments),
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202 with later amendments).

On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relatively to state owned enterprises:

1) **commercialization** i.e., the transformation of an enterprise:

a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:

- indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,
- privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,
- the transfer of shares or holdings to the national investment funds (NIF),
- others,

b) until 30 IV 2004 into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;

2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);

3) **the liquidation** of an enterprise **due to economic reasons**.

Processes – based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128, with later amendments) – consist in the assets of former state farms

tek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

2. Informacje o stanie prawno-organizacyjnym przedsiębiorstw państwowych i jego zmianach przygotowujących do prywatyzacji pozyskiwane są z państwowych jednostek organizacyjnych pełniących funkcje założycielskie dla tych przedsiębiorstw.

being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization.

2. *Information on the legal and organizational status of state owned enterprises and its changes preparing for privatization are obtained for state organizational entities acting as founding bodies for these enterprises.*

Podmioty gospodarki narodowej

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763 z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto w 2011 r. zaktualizowano rejestr REGON wykorzystując informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

Entities of the national economy

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated of 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591 with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, in 2011 REGON register was updated with information on the deaths of natural persons, as registered in the Common Electronic System of Population Register (PESEL).

Prywatyzacja

Privatization

TABL. 1 (298). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI
W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.

STATE OWNED ENTERPRISES INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS
FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In %</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	507	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane.	136	26,8	Commercialized
Objęte prywatyzacją bezpośrednią.	182	35,9	Included in direct privatization
w tym sprywatyzowane	182	35,9	of which privatized
Poddane likwidacji.	189	37,3	Subject to liquidation
w tym zlikwidowane	104	20,5	of which liquidated

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 2 (299). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ
BEZPOŚREDNIĄ I ZLIKWIDOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R.
DO 31 XII 2012 R.

STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD
AND LIQUIDATED FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Sprywatyzowane Privatized					Zlikwidowane Liquidated
	razem total	w wyniku as a result of				
		sprzedaży majątku sale of assets	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa transfer of assets to a company of the State Treasury	oddania majątku do odpłat- nego korzy- stania leasing	zastosowa- nia miesza- nych sposo- bów zbycia majątku use of combined methods for disposal of assets	
OGÓŁEM..... TOTAL	182	28	31	121	2	104
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe..... Manufacturing	74	16	23	33	2	38
Budownictwo ..... Construction	43	1	4	38	—	15
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..... Trade; repair of motor vehicles ^Δ	32	6	1	25	—	21
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	9	1	1	7	—	12
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... Professional, scientific and technical activities	8	—	—	8	—	9

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 3 (300). **SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**

COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki <i>Companies</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	143	T O T A L
powstałe w celu:		<i>established for the purpose of:</i>
prywatyzacji ^a	133	<i>privatization^a</i>
innym	10	<i>other</i>
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	51	<i>Of which indirectly (capital) privatized</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego . . .	16	<i>of which with foreign capital participation</i>

^a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

^a *Indirect (capital) privatization, by the taking up shares and transfer to NIF.*

S o u r c e: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 4 (301). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**

COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE ASSETS OF DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki <i>Companies</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	176	T O T A L
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych	38	<i>Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego . . .	16	<i>of which with foreign capital participation</i>
Spółki pracownicze ^a	138	<i>Employee companies^a</i>

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a *Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.*

TABL. 5 (302). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS^a IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which					
		w prywatyzacji bezpośredniej in direct privatization	w likwidacji in liquidation	w upadłości in bankruptcy	w postępowaniu naprawczym in sanitation procedure	pod zarządem under management	bez zmian prawno-organizacyjnych without legal and organizational changes
O G Ó Ł E M . . . . . T O T A L	7	–	2	3	–	–	1
Przetwórstwo przemysłowe . . . . . Manufacturing	6	–	1	3	–	–	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . Professional, scientific and technical activities	1	–	1	–	–	–	–

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 405.ª See general notes, item 2 on page 405.**Podmioty gospodarki narodowej****Entities of the national economy**TABL. 6 (303). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	341257	375482	376483	387977	T O T A L
sektor publiczny	10029	9846	9723	9823	public sector
sektor prywatny	331228	365636	366760	378154	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	134	27	21	18	State owned enterprises
Spółki	45591	52388	55098	58458	Companies
w tym:					of which:
handlowe	20553	27818	30075	33057	commercial
cywilne	24886	24406	24850	25225	civil
Spółdzielnie	1856	1752	1774	1828	Cooperatives
Fundacje	542	831	911	1011	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6808	8882	9321	9782	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	270150	291948	289631	295101	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (304). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>Natural persons conduct- ing economic activity</i>
		razem <i>total</i>	przed- siębior- stwa pań- stwowe <i>state owned enter- prises</i>	w tym <i>of which</i>					
				spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partner- ships</i>	spół- dzielnie <i>coope- ratives</i>		
				razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i> jedno- osobowe Skarbu Państwa <i>sole- -share- holder compa- nies of the State Treasury</i>			z udziałem kapitału zagranicz- nego <i>with foreign capital partici- pation</i>	
OGÓŁEM 2005	341257	71107	134	20553	60	4900	24886	1856	270150
TOTAL 2010	375482	83534	27	27818	57	5838	24406	1752	291948
. 2011	376483	86852	21	30075	50	6059	24850	1774	289631
2012	387977	92876	18	33057	42	6339	25225	1828	295101
w tym: <i>of which:</i>									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . . . . . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	13905	1978	–	792	12	160	299	416	11927
Przemysł . . . . . <i>Industry</i>	40373	10509	16	6813	16	1609	3339	182	29864
w tym przetwórstwo przemysłowe . . . . . <i>of which manufacturing</i>	37926	9320	15	5871	13	1447	3198	178	28606
Budownictwo . . . . . <i>Construction</i>	49874	6153	1	3604	2	520	2314	176	43721
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . . . <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	104550	20353	–	9836	–	2252	10049	399	84197
Transport i gospodarka magazynowa . . . . . <i>Transportation and storage</i>	22978	2317	–	1270	3	281	1010	12	20661
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	9201	2129	–	681	–	198	1336	18	7072
Informacja i komunikacja . . . . . <i>Information and communication</i>	9775	2640	–	1919	2	178	695	10	7135
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . . . <i>Financial and insurance activities</i>	11730	1296	–	795	1	71	294	71	10434

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (304). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym <i>of which</i>						
				spółki handlowe <i>commercial companies</i>			spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>cooperatives</i>		
				razem total	w tym <i>of which</i>					
					jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	14615	11565	–	1518	3	283	493	430	3050	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	34963	6162	1	3519	2	442	2408	43	28801	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . . . <i>Administrative and support service activities</i>	10303	1741	–	1024	–	183	646	33	8562	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	2777	2766	–	4	–	–	2	–	11	
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	13348	6954	–	284	–	30	364	8	6394	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	19859	2186	–	538	1	36	1071	13	17673	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	6284	3506	–	278	–	52	348	2	2778	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	23431	10613	–	182	–	44	557	15	12818	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 8 (305). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
							jawne unlimited partner- ships	koman- dytowe limited partner- ships
OGÓŁEM	2005	20553	17969	755	17214	2584	2378	135
TOTAL	2010	27818	23541	794	22747	4277	3185	857
	2011	30075	25392	822	24570	4683	3235	1152
	2012	33057	27752	858	26894	5305 ^a	3356	1477
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		792	748	19	729	44	27	16
Przemysł		6813	5846	245	5601	967	689	238
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		5871	4983	205	4778	888	653	202
of which manufacturing								
Budownictwo		3604	3061	90	2971	543	268	222
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		9836	8008	184	7824	1828	1471	320
Transport i gospodarka magazynowa		1270	1073	9	1064	197	146	50
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		681	562	11	551	119	74	38
Accommodation and catering ^Δ								
Informacja i komunikacja		1919	1745	50	1695	174	101	63
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...		795	656	79	577	139	66	34
Financial and insurance activities								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1518	1218	36	1182	300	107	133
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3519	2977	89	2888	542	170	236
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		1024	866	15	851	158	84	69
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..		4	3	—	3	1	—	1
Public administration and defence; compulsory social security								
Edukacja		284	243	3	240	41	27	14
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		538	341	5	336	197	97	20
Human health and social work activities								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		278	249	18	231	29	11	15
Arts, entertainment and recreation								
Pozostała działalność usługowa		182	156	5	151	26	18	8
Other service activities								

^a W tym 180 spółek partnerskich i 292 spółki komandytowo-akcyjne.

^a Of which 180 professional partnerships and 292 limited joint-stock partnerships.

TABL. 9 (306). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						
			spółki companies					spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			razem total	w tym of which					
				handlowe companies			cywilne civil law partnerships		
				razem total	w tym of which				
					akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
OGÓŁEM	2005	25170	2183	1048	6	894	1132	14	21479
TOTAL	2010	38182	3375	2372	39	1935	1000	29	32985
	2011	33847	3594	2617	39	2108	968	59	29071
	2012	35353	4115	3236	36	2604	874	68	28273
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		754	97	85	–	76	8	11	644
Przemysł ..... Industry		2805	562	469	10	354	93	3	2234
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... of which manufacturing		2544	425	339	7	240	86	1	2116
Budownictwo ..... Construction		5143	430	335	2	266	95	3	4707
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		9088	1019	738	3	619	281	39	8027
Transport i gospodarka magazynowa ..... Transportation and storage		1665	172	132	2	109	40	–	1493
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..... Accommodation and catering ^Δ		1086	149	80	1	67	69	2	922
Informacja i komunikacja ..... Information and communication		1316	381	344	3	321	37	–	934

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

TABL. 9 (306). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym <i>Of which</i>						
		spółki <i>companies</i>					osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>natural persons conduct- ing econo- mic activity</i>	
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>			cywilne <i>civil law part- ner- ships</i>		
			handlowe <i>companies</i>					
			razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
				akcyjne <i>joint stock</i>				z ogra- niczoną odpo- wie- dzial- nością <i>with limited liability</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	1293	181	168	1	129	13	—	1112
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	896	203	176	2	125	26	—	242
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3147	477	389	9	298	88	—	2665
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1488	202	174	—	137	28	3	1282
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	10	—	—	—	—	—	—	—
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	2610	63	34	—	29	29	—	839
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . . . . <i>Human health and social work activities</i>	1464	95	66	1	34	29	6	1336
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	498	41	28	2	24	13	—	353
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	2090	43	18	—	16	25	1	1483

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (307). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						
			spółki companies					spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			razem total	w tym of which					
				handlowe companies			cywilne civil law partnerships		
				razem total	w tym of which				
			akcyjne joint stock		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
OGÓŁEM	2005	17984	958	142	12	102	813	21	16750
TOTAL	2010	22378	833	375	16	243	458	26	21204
	2011	33055	929	463	25	282	466	39	31553
	2012	24255	701	287	11	168	412	15	23250
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		308	11	5	–	5	5	5	291
Przemysł		2201	111	61	4	37	50	3	2075
w tym przetwórstwo przemysłowe		2110	103	56	4	32	47	3	2001
of which manufacturing									
Budownictwo		4112	52	18	2	12	34	1	4056
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		8194	218	84	2	46	134	3	7973
Transport i gospodarka magazynowa		1503	32	10	–	7	22	–	1470
Transportation and storage									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		822	26	5	–	3	21	–	796
Accommodation and catering ^Δ									
Informacja i komunikacja		536	29	13	–	10	16	–	507
Information and communication									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

TABL. 10 (307). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym <i>Of which</i>						
		spółki <i>companies</i>					spół- dzielnie <i>coope- ratives</i>	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>natural persons conduct- ing econo- mic activity</i>
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>					
			handlowe <i>companies</i>			cywilne <i>civil law part- ner- ships</i>		
			razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
				akcyjne <i>joint stock</i>	z ogra- niczoną odpo- wie- dzial- nością <i>with limited liability</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	983	15	10	2	3	5	—	966
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . . . <i>Real estate activities</i>	206	31	23	—	13	8	1	167
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1603	75	34	1	19	41	1	1524
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	902	33	16	—	9	16	1	868
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	12	—	—	—	—	—	—	2
Edukacja . . . . . <i>Education</i>	640	12	1	—	—	11	—	486
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna. . . . . <i>Human health and social work activities</i>	661	24	3	—	1	21	—	622
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją . . . . . <i>Arts, entertainment and recreation</i>	281	10	3	—	3	7	—	250
Pozostała działalność usługowa . . . . . <i>Other service activities</i>	1290	22	1	—	—	21	—	1196

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

**DZIAŁ XXIV
TARGI**

**CHAPTER XXIV
FAIR**

Uwaga do tablic 1–4

Tablice przygotowano na podstawie danych Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Note to tables 1–4

Tables have been prepared on the basis of data of Poznań International Fair.

TABL. 1 (308). **WYSTAWCY ORAZ FREKWENCJA NA TARGACH „INNOWACJE –
– TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU**
*EXHIBITORS, PRODUCERS AND ATTENDANCE ON THE “INNOVATIONS –
– TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
CZAS TRWANIA DURATION					
Termin	20VI–23VI	08VI–11VI	14VI–17VI	29V–01VI	Term
Liczba dni	4	4	4	4	Number of days
PAŃSTWA, WYSTAWCY STATES, EXHIBITORS					
Państwa biorące udział w targach	33	24	29	29	States taking part in the fair
Wystawcy	1034	821	909	717	Exhibitors
krajowi	529	433	435	381	domestic
zagraniczni	505	388	474	336	foreign
FREKWENCJA ATTENDANCE					
Liczba zwiedzających w tys.	19,2	11,7	14,3	12,5	Number of visitors in thous.

TABL. 2 (309). **POWIERZCHNIA WYSTAWOWA NA TARGACH „INNOWACJE –
– TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU**
*EXPOSITION AREA ON THE “INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES
POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ*

POWIERZCHNIA	2005	2010	2011	2012	AREA
	w tys. m ² in thous. m ²				
O G Ó Ł E M (netto)	21,0	18,7	19,8	18,5	TOTAL (net)
kryta	20,5	18,4	19,6	18,3	covered
otwarta	0,5	0,3	0,1	0,2	open
Powierzchnia ekspozycji:					Area of exposition:
krajowej	15,5	13,9	14,9	14,2	domestic
zagranicznej	5,5	4,8	4,9	4,3	foreign

TABL. 3 (310). **IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W POZNANIU***EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN POZNAŃ*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Imprezy	41	65	57	66	Events
Wystawcy	11066	11185	10272	11369	Exhibitors
krajowi	8277	8941	7994	8954	domestic
zagraniczni	2789	2244	2278	2415	foreign
Zwiedzający w tys.	320,7	403,1	444,1	493,0	Visitors in thous.
Powierzchnia wystaw (netto) w tys. m ²	272,5	361,9	318,9	412,2	Exposition area (net) in thous. m ²
otwarta	24,3	73,9	51,8	99,7	open
krajowa	22,7	68,1	50,3	92,3	domestic
zagraniczna	1,6	5,8	1,4	7,3	foreign
kryta	248,2	288,0	267,2	312,6	covered
krajowa	202,0	248,4	231,2	271,3	domestic
zagraniczna	46,2	39,6	36,0	41,3	foreign

TABL. 4 (311). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2012 R.***SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2012*

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
BUDMA – Międzynarodowe Targi Budownictwa	33	773	241	41,1
<i>BUDMA – International Construction Fair</i>				
CBS – Budownictwo Sportowe, Rekreacyjne, Wellness i Spa	11	87	15	
<i>CBS – Sports Facilities, Amenity Areas, Wellness & Spa</i>				
BUMASZ – Międzynarodowe Targi Maszyn Budowlanych i Drogowych, Pojazdów oraz Sprzętu Budowlanego	12	119	47	27,4
<i>BUMASZ – International Fair for Construction and Road Machinery, Vehicles and Specialized Equipment</i>				
GLASS – Targi Branży Szklarskiej	5	17	6	
<i>GLASS – Glass Industry Fair</i>				
TARGI EDUKACYJNE – Salon Wyposażenia Szkół, Książka Dla Dzieci i Młodzieży – XI Poznańskie Spotkania Targowe	10	454	21	27,5
<i>EDUCATION FAIR – School Equipment Exhibition, Book for Children and Young People – XI Poznań Trade Fair Meetings</i>				
POLAGRA PREMIERY – Międzynarodowe Targi Mechanizacji Rolnictwa	15	269	33	
<i>POLAGRA PREMIERY – International Fair of Agricultural Mechanization</i>				

TABL. 4 (311). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2012 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2012 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
GARDENIA – Targi Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu . . . . . <i>GARDENIA – Garden and Landscape Architecture Trade Fair</i>	10	432	39	22,5
RYBOMANIA – Salon Wędkarstwa . . . . . <i>RYBOMANIA – Angling Exhibition</i>	1	18	–	
NEXT SEASON/FAST FASHION – Salon Odzieży, Bielizny i Dodatków, Salon Mody (Wiosna) . . . . . <i>NEXT SEASON/FAST FASHION – Exhibition of Clothing, Underwear and Accessories, Exhibition of Fashion (Spring)</i>	11	185	61	5,7
TEX-STYLE – Targi Tkanin i Dodatków dla Przemysłu Odzieżowego . . . . <i>TEX-STYLE – Exhibition of Clothing Industry Fabrics and Accessories</i>	9	41	27	
BTS Targi Obuwia, Skóry i Wyrobów Skórzanych (Wiosna) . . . . . <i>BTS Fair of Shoes, Leather and Leather Goods (Spring)</i>	11	77	22	
INTERMASZ – Międzynarodowy Salon Maszyn Włókienniczych, Odzieżowych i Obuwniczych . . . . . <i>INTERMASZ – International Trade Fair of Textile, Clothes and Shoe Making Machines</i>	6	32	7	
MEBLE POLSKA – Targi Mebli . . . . . <i>MEBLE POLAND – Fair of Furniture</i>	10	203	18	13,1
HOME DECOR – Targi Wnętrz . . . . . <i>HOME DECOR – Interior Design Fair</i>	10	130	26	
ARENA DESIGN . . . . . <i>ARENA DESIGN</i>	3	58	3	8,1
EPLA – Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy <i>EPLA – International Fair of Plastics and Rubber Processing</i>	3	58	3	1,3
SALMED – Międzynarodowe Targi Sprzętu i Wyposażenia Medycznego . . <i>SALMED International Trade Fair of Medical Equipment and Instruments</i>	15	278	42	5,0
AKTYWNI 50+ – Targi dla Ciebie . . . . . <i>ACTIVE 50+ – Fair For You</i>	2	135	1	3,2
LOOK AND BEAUTY VISION – Forum Fryzjerstwa, Kosmetyki i Solariów <i>LOOK AND BEAUTY VISION – Hairdressing, Cosmetics and Solarium Forum</i>	8	182	13	13,5
EURO-REKLAMA – Międzynarodowe Targi Artykułów i Usług Reklamowych . . . . . <i>EURO-PUBLICITY – International Trade Fair of Advertising Goods and Services</i>	7	97	13	3,2

TABL. 4 (311). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2012 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2012 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
FURNICA – Międzynarodowe Targi Komponentów do Produkcji Mebli . . . <i>FURNICA – International Fair for Components for Furniture Production</i>	17	160	38	➔ 14,6
DREMA – Międzynarodowe Targi Maszyn i Narzędzi dla Przemysłu Drzewnego i Meblarskiego . . . . . <i>DREMA – International Fair for Machines and Tools for Wood and Furniture Industry</i>	16	351	112	
POZNAŃSKI SALON OPTYCZNY . . . . . <i>POZNAŃ OPTICAL SALON</i>	2	51	1	0,3
TTM – Targi Techniki Motoryzacyjnej . . . . . <i>TTM – Automotive Technology Fair</i>	16	232	83	10,6
MOTOR SHOW . . . . . <i>MOTOR SHOW</i>	5	91	5	46,8
POZNAŃ MEDIA EXPO – Targi Telewizyjne . . . . . <i>POZNAŃ MEDIA EXPO – Television Fair</i>	2	21	1	0,5
INSTALACJE – Międzynarodowe Targi Instalacyjne . . . . . <i>INSTALACJE – International Trade Fair of Installations</i>	19	410	89	➔ 20,7
WODOCIĄGI – Międzynarodowe Targi Branży Wodno-Kanalizacyjnej . . . <i>WODOCIĄGI – International Water and Sewerage Industry Fair</i>	2	18	1	
SECUREX – Międzynarodowe Targi Zabezpieczeń . . . . . <i>SECUREX – International Security Fair</i>	18	238	51	➔ 20,7
TCS – Targi Ciepła Systemowego . . . . . <i>TCS – System Heating Trade Fair</i>	1	3	–	
SAWO – Międzynarodowe Targi Ochrony Pracy, Pożarnictwa i Ratownictwa . . . . . <i>SAWO – International Fair of Work Protection Fire-Fighting and Rescue Equipment</i>	20	224	57	➔ 5,7
Forum Franczyzy – Międzynarodowe Targi Systemów Sieciowych . . . . . <i>Franchise Forum – Fair of Franchising Systems</i>	1	32	–	
EXPOPOWER – Międzynarodowe Targi Energetyki . . . . . <i>EXPOPOWER – International Fair of Power Industry</i>	10	193	22	➔ 5,7
GREENPOWER – Międzynarodowe Targi Energii Odnawialnej . . . . . <i>GREENPOWER – International Renewable Energy Fair</i>	6	59	14	
FIT-EXPO – Fitness & Sport Park . . . . . <i>FIT-EXPO – Fitness & Sport Park</i>	7	76	7	4,5

TABL. 4 (311). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2012 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2012 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZINY POLSKA (ITM POLSKA) INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)	29	717	336	12,5
POLSKIE ZBOŻA – ZIELONE AGROSHOW . . . . . POLISH GRAIN – GREEN AGROSHOW	4	150	4	16,0
ROLTECHNIKA – Wystawa Rolnicza / Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych – Wilkowice . . . . . ROLTECHNIKA – Agricultural Exhibition / Festival of Antique Tractors and Agricultural Machinery – Wilkowice	1	31	–	16,7
EKO-LAS – Targi Gospodarki Leśnej, Przemysłu Drzewnego i Ochrony Środowiska – Mostki k. Świebodzina . . . . . EKO-LAS – Forestry, Wood Industry and Environmental Protection Fair – Mostki near Świebodzin	8	112	13	3,6
NEXT SEASON/FAST FASHION – Salon Odzieży, Bielizny i Dodatków, Salon Mody (Jesień) . . . . . NEXT SEASON/FAST FASHION – Exhibition of Clothing, Underwear and Accessories, Exhibition of Fashion (Autumn)	14	134	48	4,5
BTS Targi Obuwia, Skóry i Wyrobów Skórzanych (Jesień). . . . . BTS Fair of Shoes, Leather and Leather Goods (Autumn)	10	89	24	
DREMASILESIA – Targi Maszyn i Narzędzi do Obróbki Drewna w Katowicach . . . . . DREMASILESIA – Exhibition of Woodworking Machines and Tools in Katowice	4	34	3	0,8
POLAGRA-TECH – Międzynarodowe Targi Technologii Spożywczych . . . POLAGRA-TECH – International Trade Fair of Food Processing Technologies	18	264	57	38,8
POLAGRA-FOOD – Międzynarodowe Targi Wyrobów Spożywczych . . . POLAGRA-FOOD – International Fair for Food and Catering Products	23	364	49	
POLAGRA GASTRO – Międzynarodowe Targi Gastronomii . . . . . POLAGRA GASTRO – International Trade Fair for Gastronomy	3	73	6	
INVEST-HOTEL – Targi Wyposażenia Hoteli . . . . . INVEST-HOTEL – Hotel Equipment Trade Fair	5	125	7	20,7
TAROPAK – Międzynarodowe Targi Techniki Pakowania i Logistyki . . . TAROPAK – International Trade Fair of Packaging Technology and Logistics	28	522	158	
TOUR SALON – Targi Regionów i Produktów Turystycznych . . . . . TOUR SALON – Fair of Regions and Tourist Products	44	669	224	20,7

TABL. 4 (311). WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2012 R. (dok.)

SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2012 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
PGA – Targi Gier Video i Multimedialnej Rozrywki . . . . . <i>PGA – Fair of Digital Entertainment and Video Games</i>	2	25	1	32,2
HOBBY – Salon Modelarstwa i Gier Towarzyskich . . . . . <i>HOBBY – Model Making and Exhibition Game</i>	6	297	13	
HAPPY BABY – Targi Zabawek i Artykułów dla Dzieci . . . . . <i>HAPPY BABY – Fair of Toys and Goods for Children</i>	2	28	1	
AGRO-PARK – Targi Rolnicze w Lublinie . . . . . <i>AGRO-PARK – Agricultural Fair in Lublin</i>	7	139	8	6,6
SAKRALIA – Targi Wyposażenia Kościołów, Przedmiotów Liturgicznych i Dewocjonalii . . . . . <i>SAKRALIA – Trade Fair of Church Furnishings, Liturgical Objects and Devotional Items</i>	1	55	–	0,7
KAMIEN-STONE – Targi Branży Kamieniarskiej . . . . . <i>KAMIEN-STONE – Stone Industry Fair</i>	18	225	127	6,2
OPTYKA – Targi Optyczne . . . . . <i>OPTYKA – Optical Fair</i>	6	94	7	1,9
SOFAB – Międzynarodowe Targi Materiałów Obiciowych i Komponentów do Produkcji Mebli Tapicerowanych . . . . . <i>SOFAB – International Trade Fair of Upholstery Fabrics and Components for Upholstered Furniture</i>	1	15	–	0,6
POLEKO – Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska . . . . . <i>POLEKO – International Trade Fair for Environmental Protection</i>	20	510	162	15,8
KOMTECHNIKA – Międzynarodowe Targi Techniki Komunalnej . . . . . <i>KOMTECHNIKA – International Trade Fair of Municipal Technologies</i>	7	85	15	
GMINA – Targi Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych . . . . . <i>GMINA – Fair of Products and Services for Local Government</i>	2	108	1	
DWORZEC – Salon Lokalnego i Regionalnego Transportu Publicznego . . . <i>DWORZEC – Salon of Local and Regional Public Transport</i>	1	8	–	
MEMENTO POZNAŃ – Targi Funeralne . . . . . <i>MEMENTO POZNAŃ – Funeral Fair</i>	6	66	14	1,2
FESTIWAL SZTUKI I PRZEDMIOTÓW ARTYSTYCZNYCH . . . . . <i>FESTIVAL OF ART AND ARTISTIC OBJECTS</i>	5	351	6	12,0
CAVALIADA – Targi Sprzętu Jeździeckiego . . . . . <i>CAVALIADA – Riding Equipment Fair</i>	3	99	7	14,4

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2012

As of 31 XII

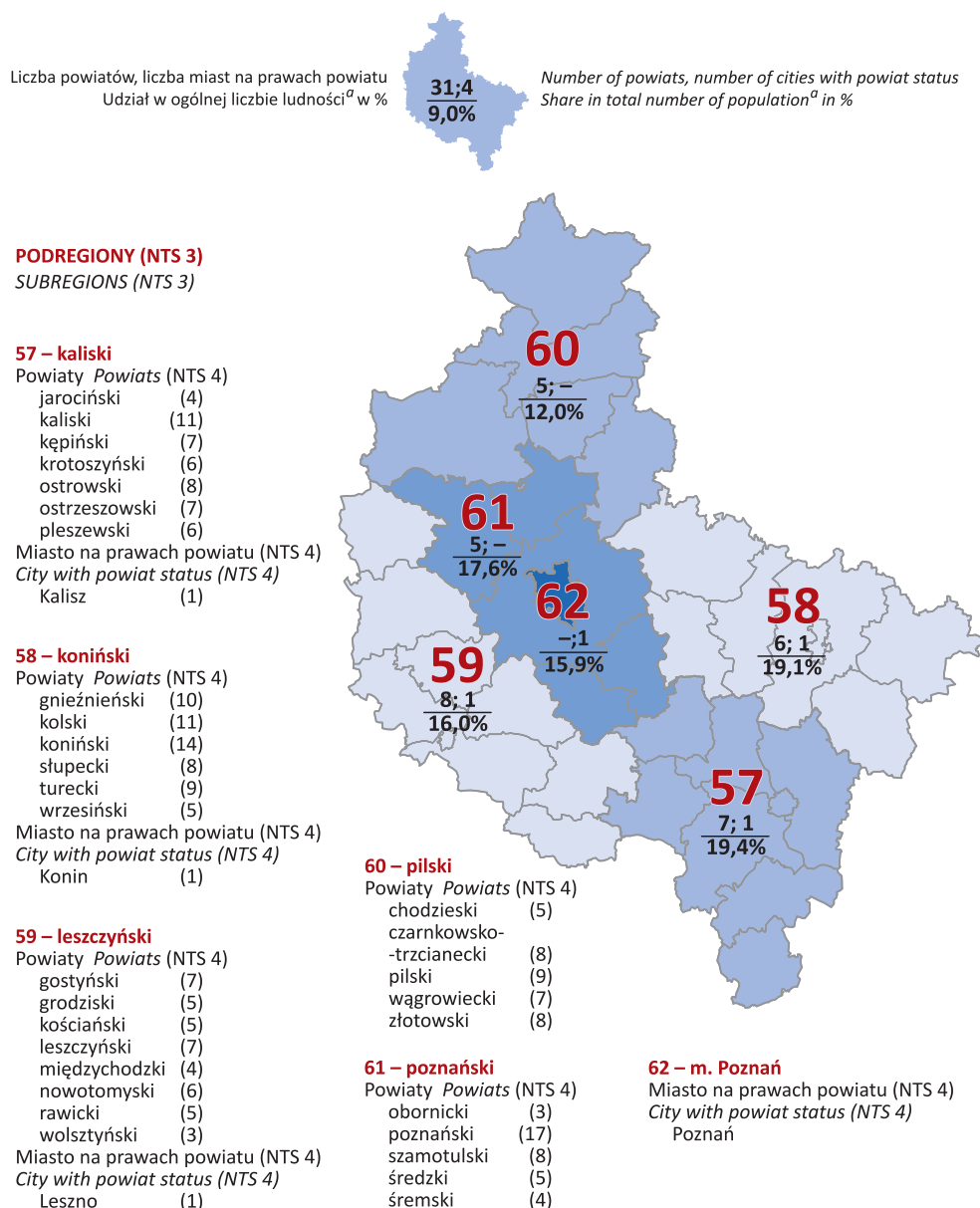

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)**

Stan w dniu 31 XII 2012 r.

*DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING
TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)*

As of 31 XII 2012

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

^a Odpowiednio dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

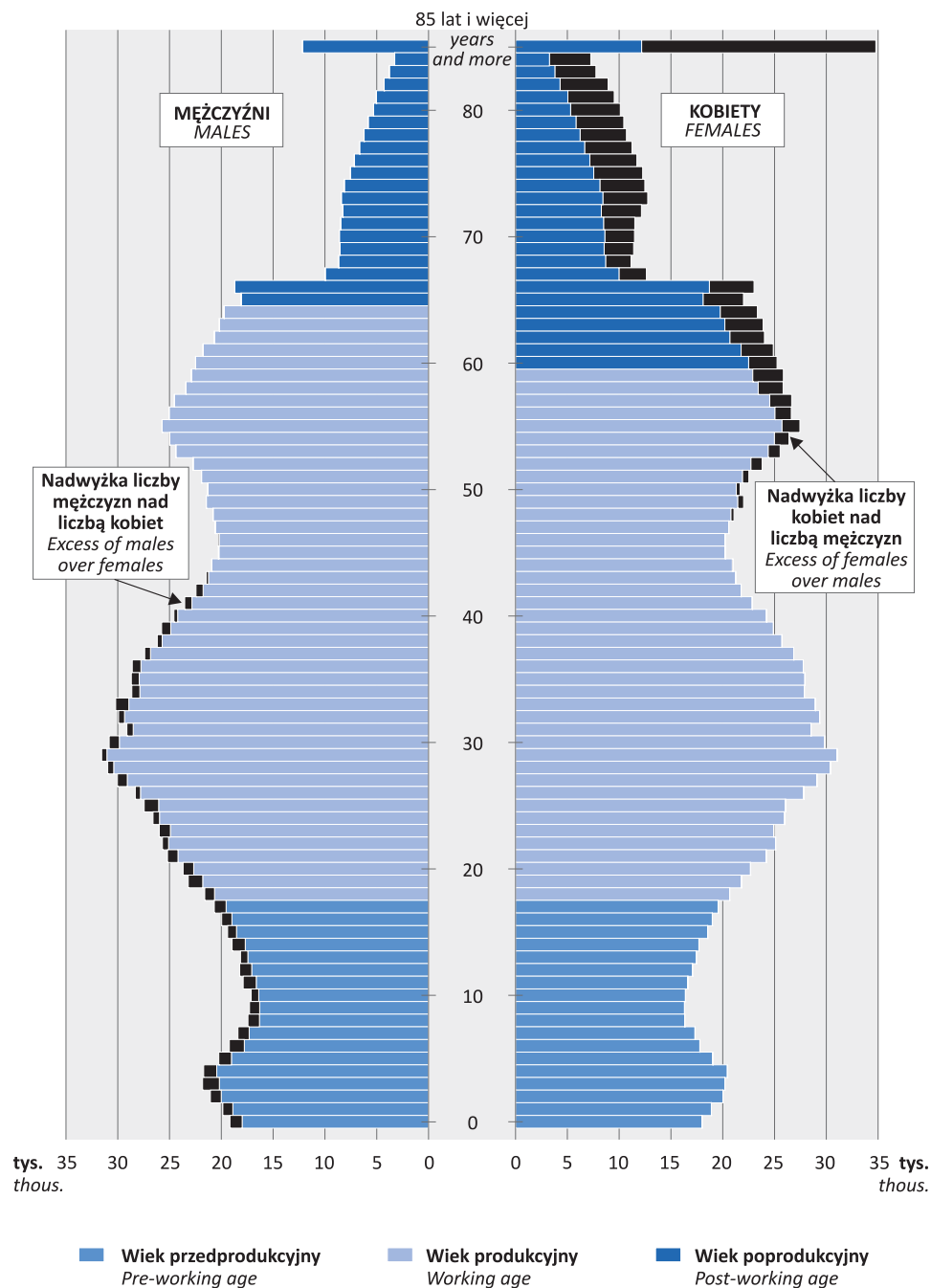
^a Respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

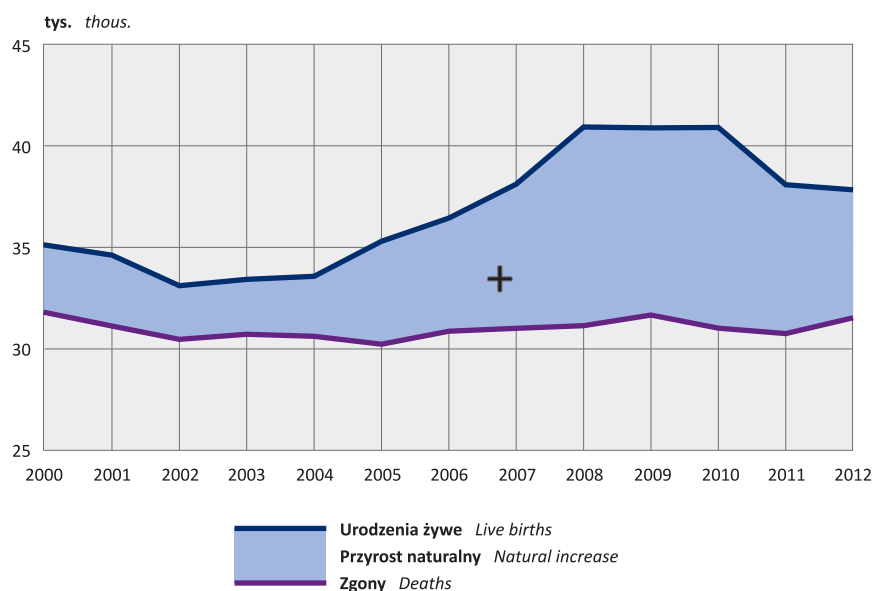
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2012

As of 31 XII

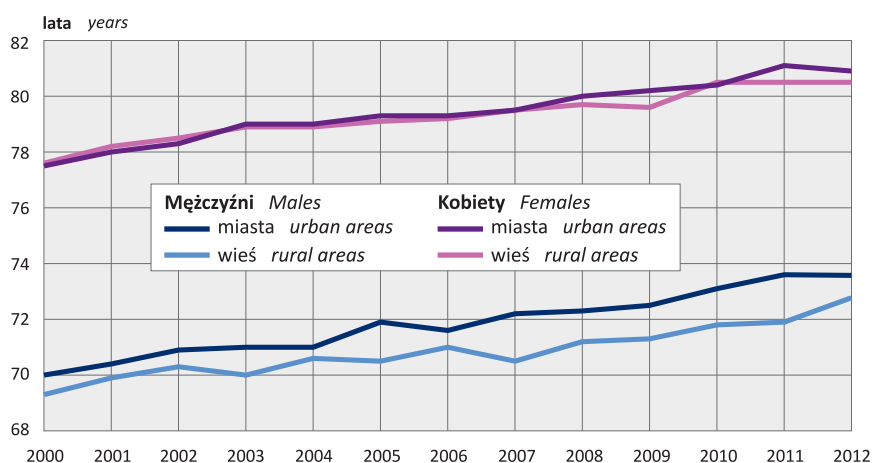

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DAŁSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

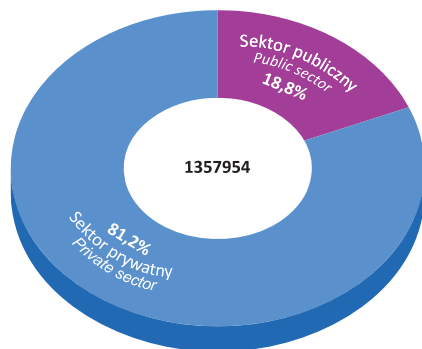
STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a IN 2012

As of 31 XII

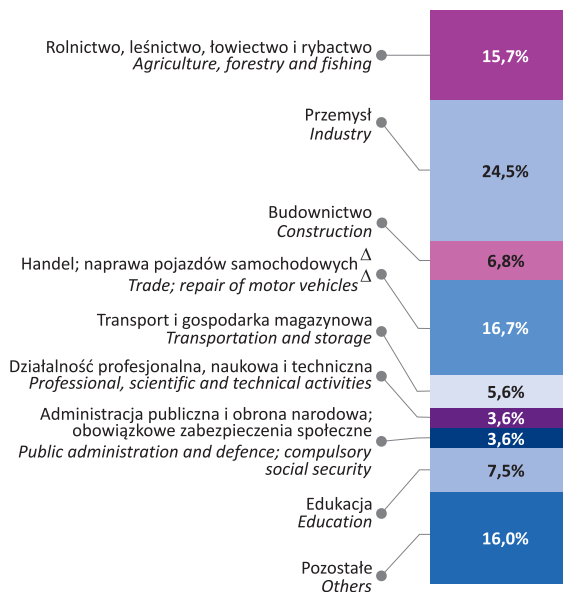
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

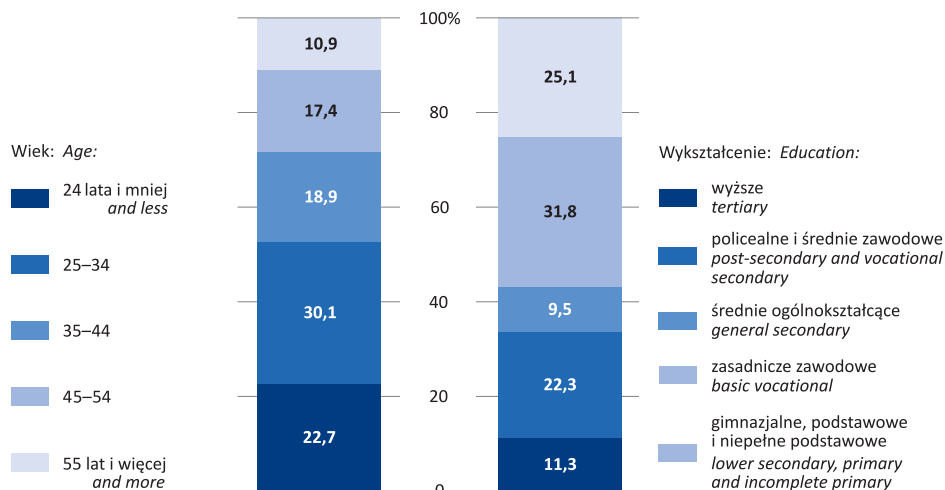

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2012 R.

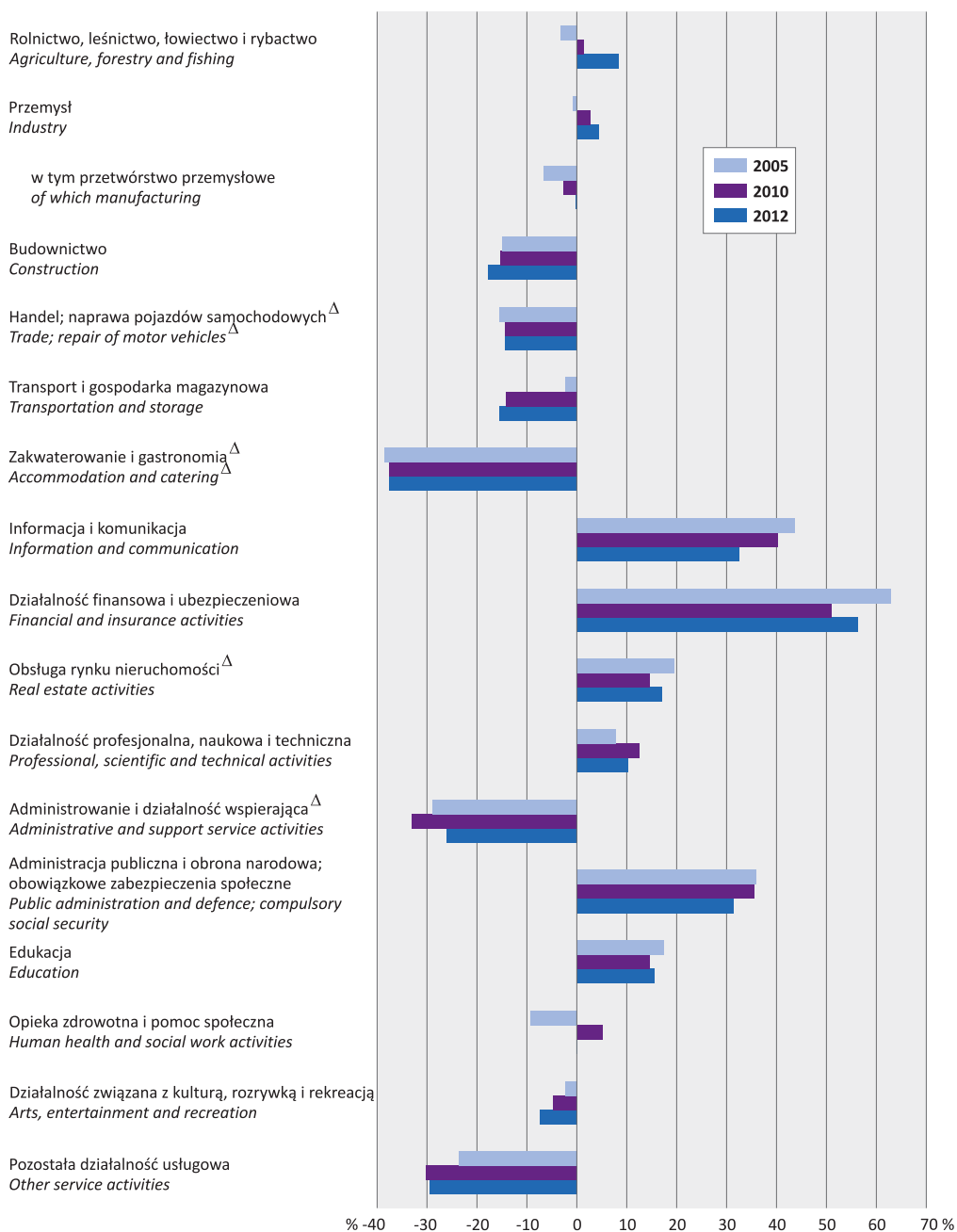
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN 2012

As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a**
**RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM
THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a**

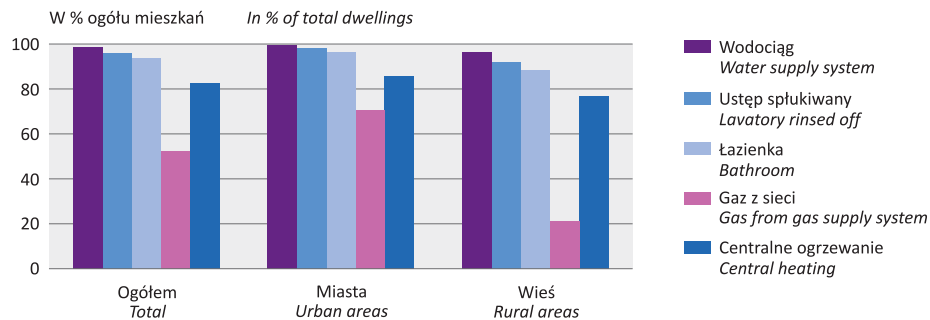
^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

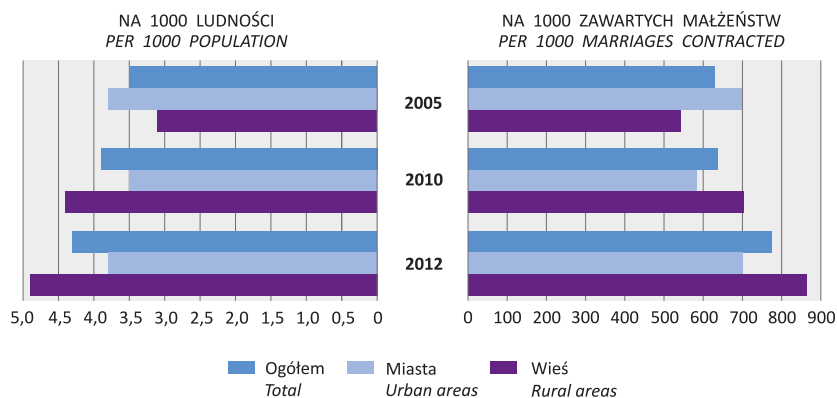
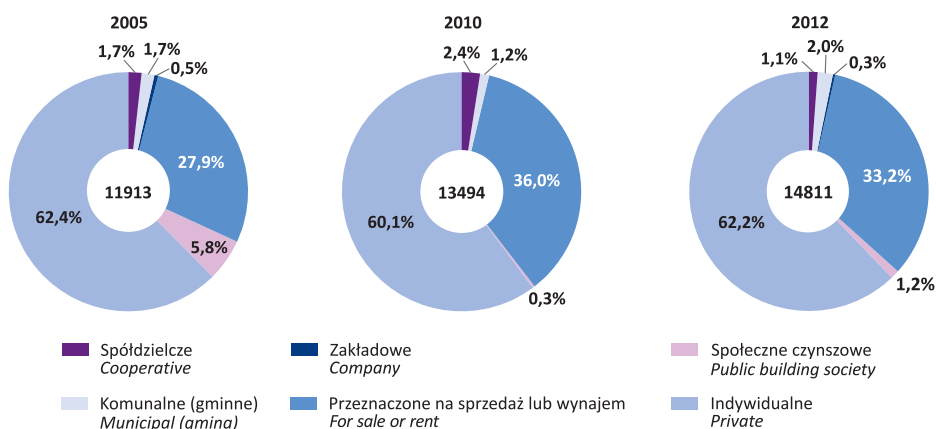
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2012

As of 31 XII

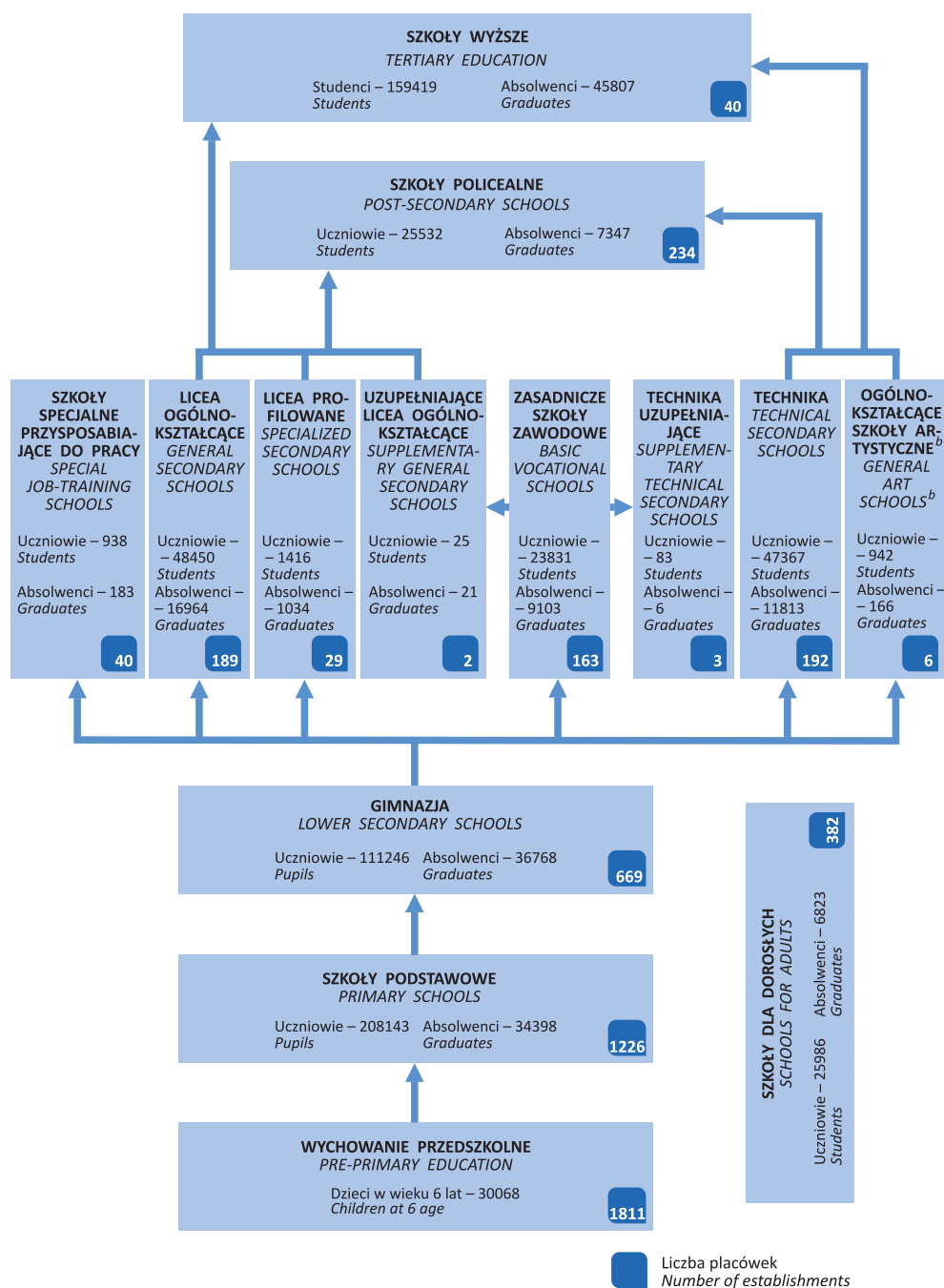

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2012/13^a
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2012/13 SCHOOL YEAR^a

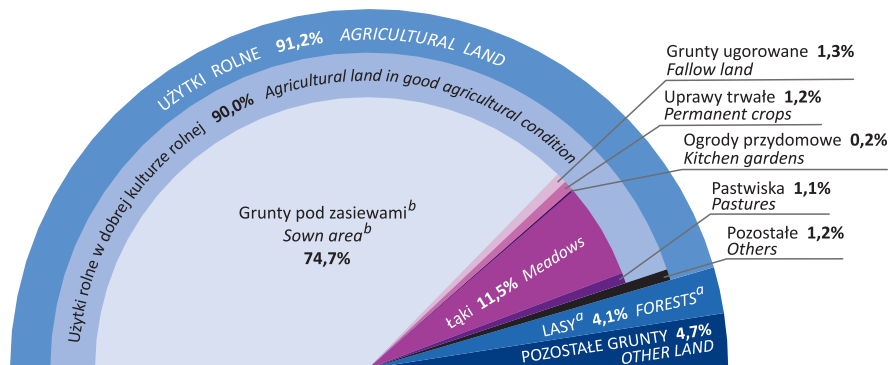
^a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2011/12. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the school year 2011/12. ^b Leading to professional certification.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2012 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2012

As of June

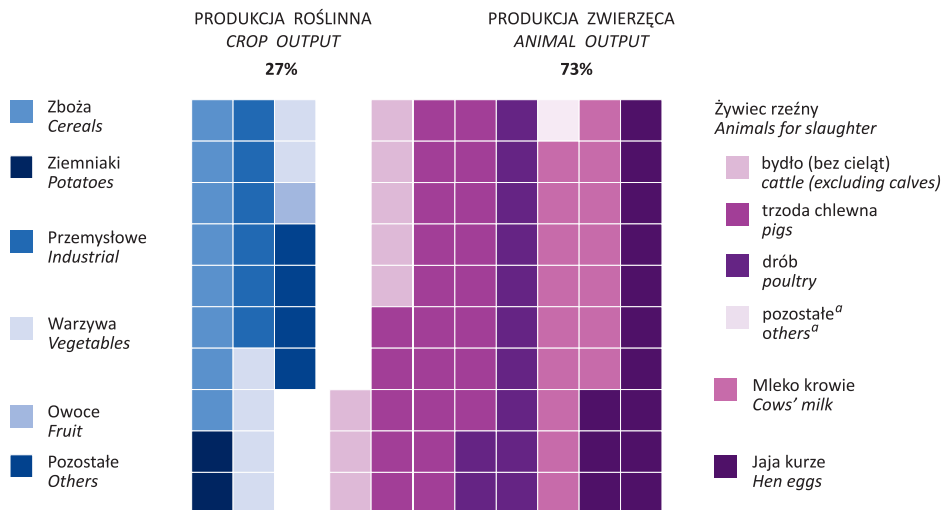

^a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

^a Including land connected with silviculture. ^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2011 R. (ceny stałe)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2011 (constant prices)

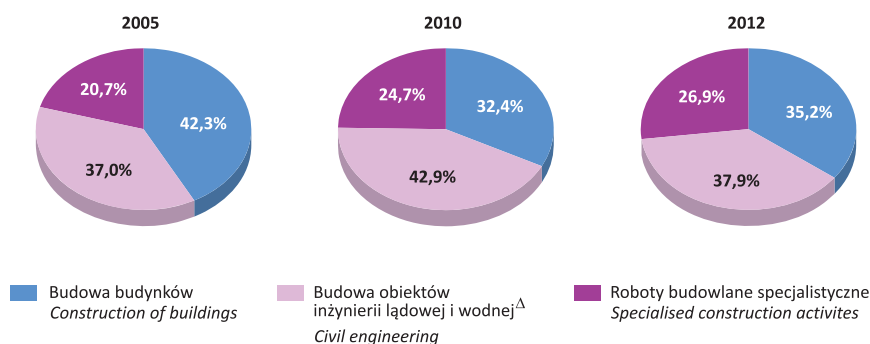

^a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

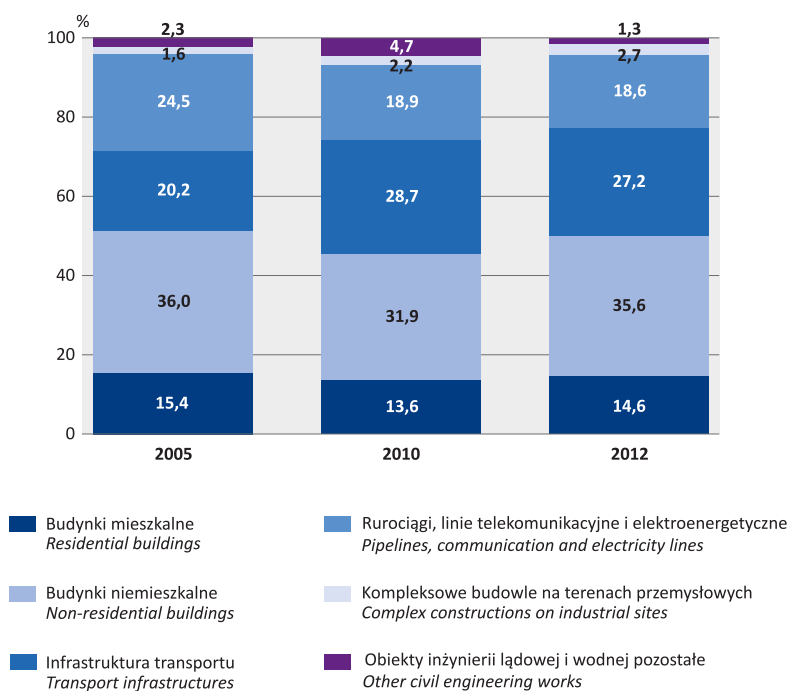
^a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

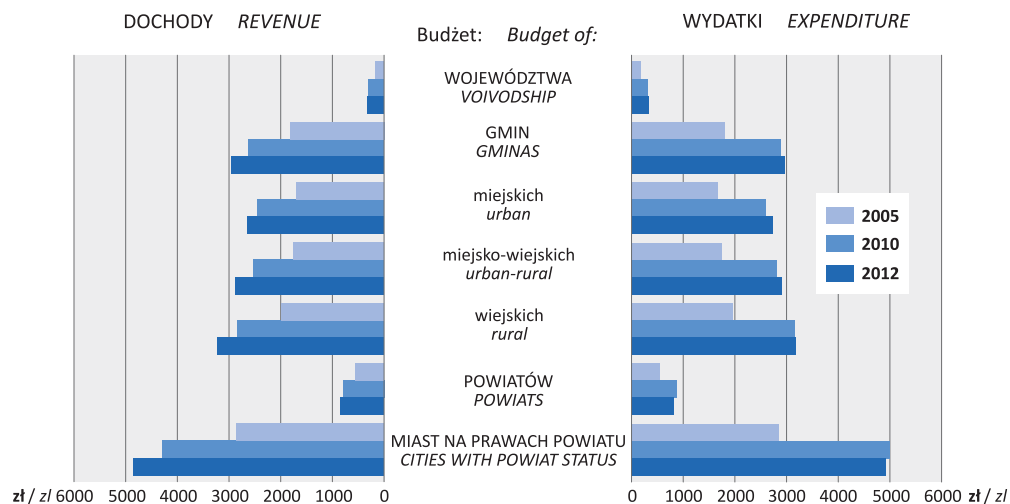
WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
 BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

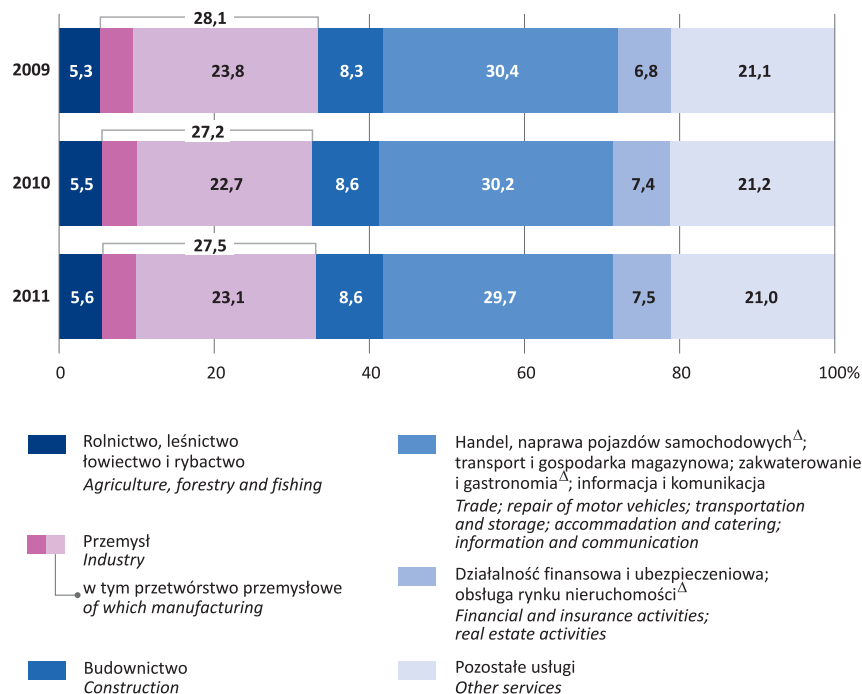
^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

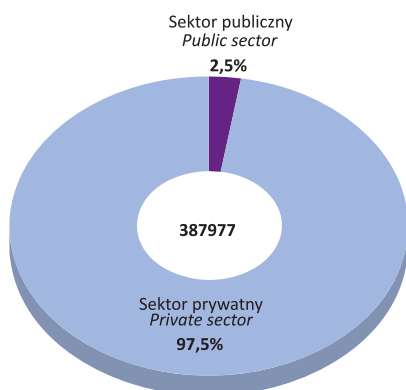
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

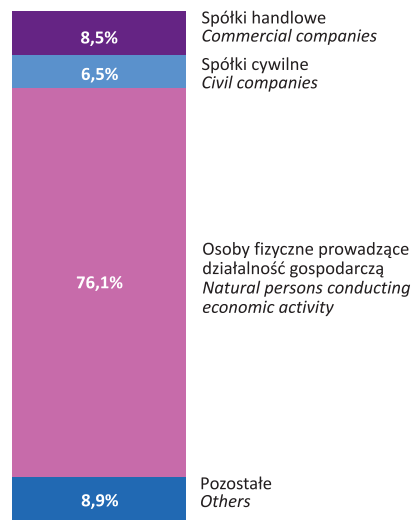
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2012

As of 31 XII

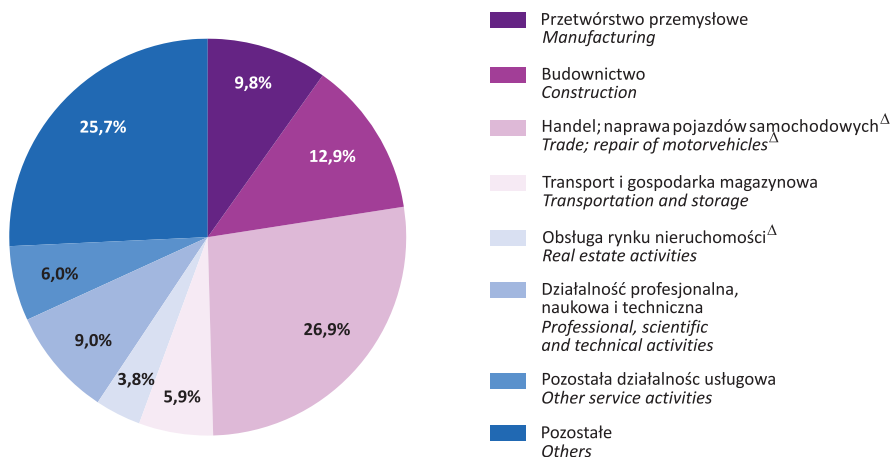
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

60-959 Poznań, ul. Jana H. Dąbrowskiego 79

tel. 61 27 98 200 fax 61 27 98 100

e-mail: sekretariat@stat.gov.pl http://www.stat.gov.pl/poznan

INFORMATORIA STATYSTYCZNE

Poznań

60-624 Poznań, ul. Wojska Polskiego 27/29

☎ 61 27 98 320, 61 27 98 325

Kalisz

62-800 Kalisz, pl. Jana Kilińskiego 13

☎ 62 502 71 14, 62 502 71 64

Konin

62-510 Konin, ul. Poznańska 84

☎ 63 249 94 12, 63 249 94 13

Kościan

64-000 Kościan, al. Tadeusza Kościuszki 22

☎ 65 511 53 01, 65 511 53 06

Piła

64-920 Piła, al. Niepodległości 37

☎ 67 352 72 22

Udostępnianie telefonicznie i na miejscu:

- danych statystycznych,
- komunikatów US i GUS.

Przyjmowanie zamówień na:

- niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów danych US,
- wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez GUS.

Informacje o korzystaniu z danych adresowych rejestru REGON:

- konsultacje,
- wyjaśnienia,
- doradztwo w sprawach algorytmów wyboru.

Sprzedaż publikacji US i GUS:

- na miejscu,
- wysyłkowa.

PUBLIKACJE DOSTĘPNE W SPRZEDAŻY

*Rocznik Statystyczny Województwa
Wielkopolskiego 2013*

*Województwo Wielkopolskie 2012.
Podregiony – Powiaty – Gminy*

Rocznik Statystyczny Poznania 2011

*Warunki życia ludności w województwie
wielkopolskim w 2011 r.*

*Rynek pracy w województwie wielkopolskim
w 2012 r.*

*Zmiany strukturalne grup podmiotów
gospodarki narodowej w rejestrze REGON
w województwie wielkopolskim, 2012 r.*

*Ludność, ruch naturalny i migracje
w województwie wielkopolskim w 2012 r.*

*Budżety jednostek samorządu terytorialnego
w województwie wielkopolskim w 2012 r.*

*Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej
województwa wielkopolskiego w 2012 r.*

*Rolnictwo w województwie wielkopolskim
w 2012 r.*

URZĄD STATYSTYCZNY
W INTERNECIE

www.stat.gov.pl/poznan